

For more information check:

<http://www.unece.org/env/pp/ccBackground.htm>

ANNEX I

Checklist for communications

I. Information on correspondent submitting the communication

Full name of submitting organization or person(s):

Permanent address:

Address for correspondence on this matter, if different from permanent address:

Telephone:

Fax:

E-mail:

If the communication is made by a group of persons, provide the above information for each person and indicate one contact person.

If the communication is submitted by an organization, give the following information for the contact person authorized to represent the organization in connection with this communication:

Name:

Title/Position:

II. State concerned

Name of the State concerned by the communication:

III. Facts of the communication

Detail the facts and circumstances of the alleged non-compliance. Include all matters of relevance to the assessment and consideration of your communication. Explain how you consider that the facts and circumstances described represent a breach of the provisions the Convention:

IV. Nature of alleged non-compliance

Indicate whether the communication concerns a specific case of a person's rights of access to information, public participation or access to justice being violated as a result of non-compliance or relates to a general failure to implement, or to implement correctly, (certain of) the provisions of the Convention by the Party concerned:

V. Provisions of the Convention relevant for the communication

List as precisely as possible the provisions (articles, paragraphs, subparagraphs) of the Convention that the State is alleged to not comply with:

VI. Use of domestic remedies or other international procedures

Indicate if any domestic procedures have been invoked to address the particular matter of non-compliance which is the subject of the communication and specify which procedures were used, when which claims were made and what the results were:

If no domestic procedures have been invoked, indicate why not:

Indicate if any other international procedures have been invoked to address the issue of non-compliance which is the subject of the communication and if so, provide details (as for domestic procedures):

VII. Confidentiality

Unless you expressly request it, none of the information contained in your communication will be kept confidential. If you are concerned that you may be penalized, harassed or persecuted, you may request that information contained in your communication, including the information on your identity, be kept confidential. If you request any information to be kept confidential, you are invited to clearly indicate which. You may also elaborate on why you wish it to be kept confidential, though this is entirely optional.

VIII. Supporting documentation (copies, not originals)

- Relevant national legislation, highlighting the most relevant provisions.
- Decisions/results of other procedures.
- Any other documentation substantiating the information provided under VII.
- Relevant pieces of correspondence with the authorities.

Avoid including extraneous or superfluous documentation and, if it is necessary to include bulky documentation, endeavour to highlight the parts which are essential to the case.

XI. Summary

Attach a two to three-page summary of all the relevant facts of your communication.

X. Signature

The communication should be signed and dated. If the communication is submitted by an organization, a person authorized to sign on behalf of that organization must sign it.

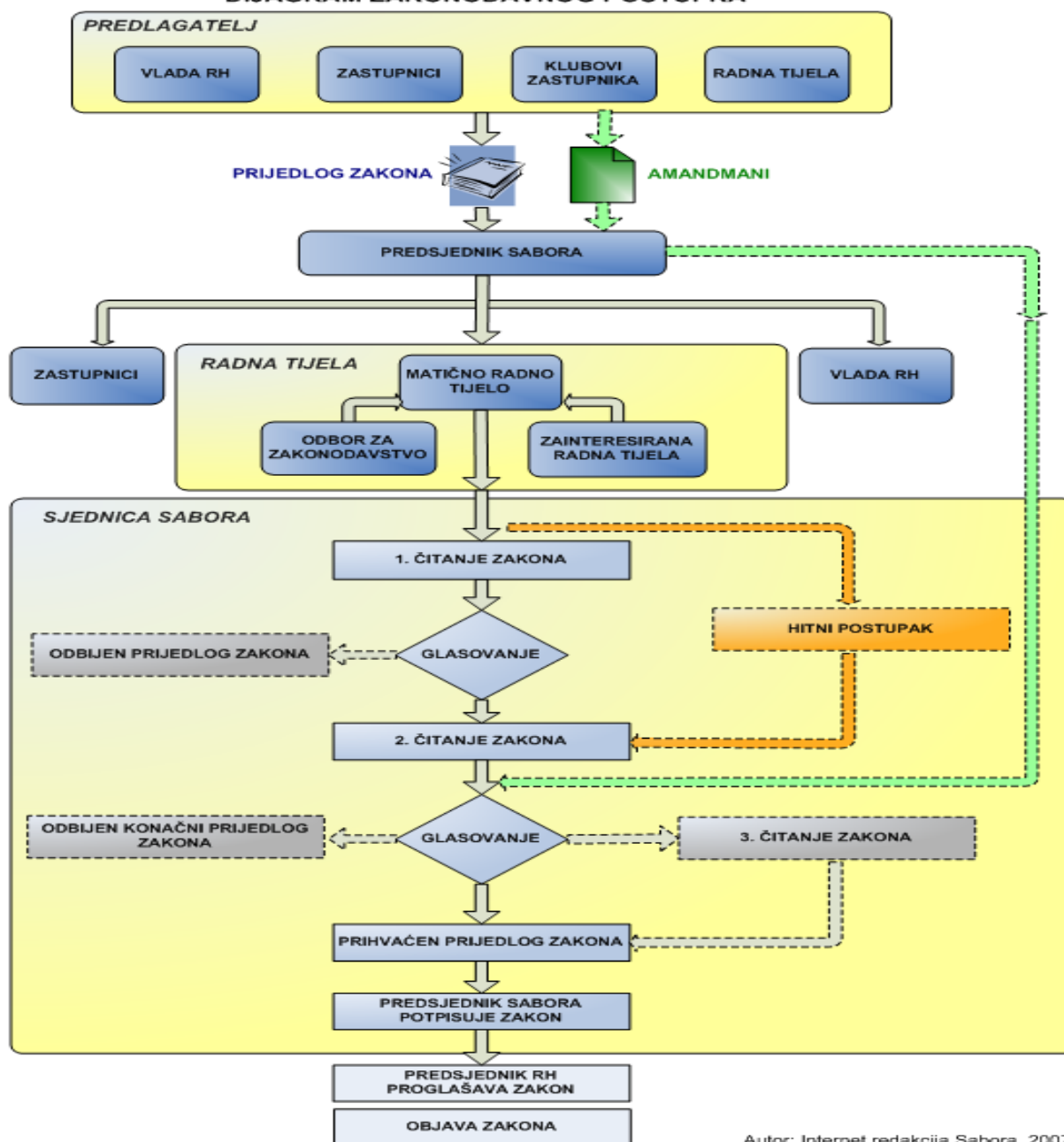
XI. Address

Please send the communication to:

Mr. Jeremy Wates
Secretary to the Aarhus Convention
United Nations Economic Commission for Europe
Environment and Human Settlement Division
Room 332, Palais des Nations
CH-1211 Geneva 10, Switzerland
Phone: +41 22 917 2384
Fax: +41 22 907 0107
E-mail: jeremy.wates@unece.org

Clearly indicate: "Communication to the Aarhus Convention's Compliance Committee"

HRVATSKI SABOR **DIJAGRAM ZAKONODAVNOG POSTUPKA**

Autor: Internet redakcija Sabora, 2007.

V.2 Public Involvement in Environmental Decision-Making

By Mary Taylor ²¹²

160

- V.2 Public Involvement in Environmental Decision-Making.....160
 - V.2.1 Introduction160
 - V.2.2 The Aarhus “Public Participation” Convention161
 - V.2.2.1 Ratification162
 - V.2.2.2 The Three Pillars.....162
 - V.2.2.2.1 Access to Information162
 - V.2.2.2.2 Public Participation163
 - V.2.2.2.3 Access to Justice.....164
 - V.2.2.3 The EC institutions.....165
 - V.2.2.4 The Aarhus Convention Compliance Committee.....166
 - V.2.2.5 The Outlook.....166
 - V.2.3 Public Information on Pollution - Pollutant Release and Transfer Registers (PRTRs) .. 167
 - V.2.3.1 The European Pollutant Emission Register168
 - V.2.3.2 The PRTR Protocol168
 - V.2.3.3 Outlook170

V.2.1 Introduction

Those who seek to protect the environment, at whatever scale of activity, are usually quite disadvantaged as compared with the economic forces at work around us. In recent years there has been some recognition of the need to address the balance of power and allow citizens a greater role in environmental decision-making. For that role to be effective it follows that citizens must be able to access relevant information and have opportunities for comment. Decision-makers also need to be accountable which means their decisions, and the basis for those decisions, should be open to public scrutiny. In cases where citizens’ rights are not upheld, or there is lack of enforcement of laws, then the public should be able to act in order to ensure that such laws are respected.

²¹² Campaigner at Friends of the Earth, England, Wales & Northern Ireland.

EU environmental laws (*see especially chapter IV*) increasingly provide their own public participation provisions. They are considered to be essential for good application and enforcement of the laws, a very weak part of EU environmental policies. The list of Member States condemned by the European Court of Justice in Strasbourg for violating environmental laws is very long. Yet the list of infractions is likely to be only the tip of the iceberg. Water, soil, air and nature have no voice of their own and citizens are usually dependent on the European Commission to take up their complaints since they have practically no access to the Court in environmental matters.

Public participation rights, therefore, have to be seen as one of the most important horizontal tools in environmental policy, and the Aarhus “Public Participation” Convention and its implementation in Europe is a major step forward. However, access to justice remains weak and needs urgent underpinning to strengthen the ability of citizens to use the courts in defence of the environment.

In this section a brief overview of some tools that enable access to information and public participation - the Aarhus Convention, and its offspring, the Protocol on Pollutant Release and Transfer Registers - is given.

V.2.2 The Aarhus “Public Participation” Convention

The UNECE Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus, 1998) is a milestone in environmental democracy, granting procedural rights to individuals with respect to access to environmental information held by public authorities and public participation in decision-making²¹³. This transparency and participation is, according to the objective of the Convention, “to contribute to the protection of the right of every person of present and future generations to live in an environment adequate to his or her health and well-being...”. So here is an international instrument clearly making a link between environmental protection, health, human rights and democracy. The Convention has far-reaching consequences for the conduct of government and businesses and involvement of the public in matters related to environmental protection.

The Convention does not set standards for environmental quality in itself, but sets out rules for the public’s right of access to environmental information held by public authorities and a right of public participation in permitting procedures (e.g. granting a pollution licence to a power plant) and, if somewhat less enthusiastically, in the development of plans, programmes, policies and laws. It also provides for increased access to justice in a number of circumstances, such as wrongful decisions under the terms of the Convention or even to challenge more general contraventions of environmental laws.

The Aarhus Convention was negotiated with much input from the ECO community, and, despite its imperfections, it is a profound instrument providing a number of tools for campaigners to greatly improve government accountability, environmental decision-making and the involvement of stakeholders.

²¹³ The UNECE pages on the Aarhus Convention provide very useful material on the Convention and ongoing processes: www.unece.org/env/pp. “The Aarhus Convention: An Implementation Guide” has helpful commentary on each of the articles of the Convention. It is at: <http://www.unece.org/env/pp/acig.htm>

V.2.2.1 RATIFICATION

In the EU, implementation of the Convention is somewhat complex – a number of individual countries have signed and gone on to ratify the Convention with their own national laws, others have only signed and are waiting for Community legislation²¹⁴.

162

The European Community itself has ratified the Convention in 2005²¹⁵, and the Community has to develop legal instruments that will apply the rules of the Convention to Community institutions as well as to the Member States. At the time of writing some of the legal instruments are not completed, although the ratification means that we should be able to use the provisions of the Convention.

The Aarhus Convention provides for minimum standards and any country, or indeed the European Community, can go further than the Convention. Conversely, it is also possible that some laws ostensibly implementing the Convention do not fully respect its intent or find themselves not quite in line with the overarching Community legislation or even the Convention itself. Given the room for interpretation and development of concepts in this area there is considerable work to do – including by ECOs - to ensure the coherence and consistency of national and Community legislation.

Reference is often made to the three “pillars” of the Convention, as reflected in its title, each of which deserves particular consideration. This brief introduction cannot really do justice to the Aarhus Convention or describe its full scope and ongoing debates at EU or MS level, but we give a number of references for those who require more detail.

V.2.2.2 THE THREE PILLARS

V.2.2.2.1 Access to Information

An earlier EC Directive on access to environmental information (90/313/EEC) had already been in force for some years in EU Member States at the time the pan-European Aarhus Convention was being developed. The Directive itself inevitably influenced the negotiations but, since it was also being used in practice and subject to review under its own terms, its shortcomings were also exposed. The final Convention did make some advances beyond 90/313/EEC, and in its turn was transposed in 2003 into a new information Directive, 2003/4/EC. Member States should now have developed their own national laws to reflect this Directive by 14 February 2005.

Progress includes the definition of environmental information, which is very broad and includes cost-benefit and other economic analyses and measures such as policies likely to affect the environment. It is also much clearer that health and safety information is within the scope. Environmental information should NOT be interpreted as simply about the state of the environ-

²¹⁴ Of the 25 EU countries, currently only Slovakia has not signed the Convention; 19 countries have ratified, 5 have not yet ratified (Germany, Greece, Ireland, Luxembourg and Sweden).

²¹⁵ The ratification decision (in French) is at <http://register.consilium.eu.int/pdf/fr/05/st05/st05457.fr05.pdf>; further aspects of the dossier can be tracked at: http://europa.eu.int/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=en&DosId=186271

ment or just about information held by environment ministries. The definition of public authorities is now much improved. Where public functions have been devolved or delegated or even privatised, it is clear that these secondary bodies cannot escape obligations to provide access to information. However, the big exception still is that MS may exclude bodies or institutions that act in a judicial or legislative capacity. This includes bodies such as parliaments, courts and tribunals, and can also apply to authorities which may have both legislative and administrative functions. Note that in this latter case the authority should not have a blanket exemption - only those areas which are legislative in nature should be exempted²¹⁶.

There are a number of exemptions that may be applied to justify refusal of access to information. These include ; for reasons of national security, commercial confidentiality, unfinished documents and personal data. However, all are discretionary and have to be weighed against the public interest in releasing the information. Information on emissions into the environment shall be disclosed.

One area that is still problematic occasionally is that of charges for information requests. Examination of public registers or environmental information *in situ* must be free of charge, but supply of information may be subject to charges. These have to be a “reasonable amount”, but this is somewhat open to definition and charges can cause difficulties for cash-strapped ECOs. However, it is also the case that the Courts have noted that high charges would be perverse if they restricted access to information²¹⁷. If the cost of information is prohibitively high this creates a serious inequality between, for example, corporations with access to large budgets and much poorer ECOs.

V.2.2.2.2 Public Participation

The Aarhus Convention places considerable emphasis on the procedures for public participation in decision-making on specific activities (such as IPPC permitting, *see chapter V.3.2*). It also provides for public participation with respect to the drawing up of plans, programmes and policies. These are not defined in the Convention itself but would be expected to include environmental strategies and planning policies.

Whilst some Community legislation already conformed to the Aarhus principles, and future environmental legislation will incorporate public participation as it is drafted, it has been necessary to amend some existing legislation. Thus the new Directive on public participation, 2003/35/EC, is not a perfectly horizontal piece of legislation applicable across the board. In particular, it amends the Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) Directive (96/61/EC) (*see chapter V.3.2*) and Environmental Impact Assessment Directive (85/337/EEC) (*see chapter V.3.5.1*), improving the public participation provisions, ensuring that they also apply to neighbouring countries and providing for access to justice. Additionally it also brings into line public participation provisions for plans and programmes drawn up under the following Directives:

²¹⁶ Note that Article 8 of the Convention promotes public participation in the preparation of drafts of legislation, this being regarded as an executive function.

²¹⁷ ECJ (1999). *Commission v. Germany* (C-217/97)

- ▶ 75/442/EEC on waste
- ▶ 91/157/EEC on batteries and accumulators
- ▶ 91/676/EEC on nitrate pollution
- ▶ 91/689/EEC on hazardous waste
- ▶ 94/62/EC on packaging
- ▶ 96/62/EC on air quality.

The essence of the process is that the public must receive early notification of intent to draw up (or modify or review) a plan or programme, with details of how to obtain information and how to participate and submit comments. The relevant authorities shall take account of any such comments, and in turn inform the public of their decision. Parties must also make public the reasons and considerations on which the decision is based so we believe that decision-makers should respond to each specific point raised by the consultation responses.

This Directive has to be transposed into national laws by June 25 2005.

An important loophole in the Convention was the exemption of public participation obligations for GMO-related decisions. With an amendment to the Convention, agreed by the Meeting of Parties on the 27th of May 2005, this loophole is partially addressed. The main weakness of this amendment is that it does not guarantee access to justice in cases where public participation requirements are violated or when contributions from the public are ignored without clarification. The amendment will only enter into force when some 30 countries have ratified it.

V.2.2.2.3 Access to Justice

The Commission has produced a draft Directive on access to justice for implementation by Member States (CEC 2003). This is going through the co-decision procedure with Parliament and is not yet final at the time of writing. The draft Directive leaves much of the details to Member States, so (assuming that any flaws are not amended prior to adoption) there should be possibilities for improving on the draft at national level.

Access to the courts in pursuit of environmental protection or exercise of rights is still not well developed. One of the most contentious issues is that of legal standing for ECOs (and others), i.e. the recognition of sufficient status to bring legal proceedings. A totally open system providing for "*actio popularis*" was opposed by the Commission on the grounds that this goes further than the Convention. Others have objected that enhanced access to the courts would create a huge number of actions, flooding the system. However analysis of environmental cases brought by ECOs in a number of countries where ECOs have broader standing indicates that this view is not well-founded. Such actions formed a minuscule proportion of the overall case load (0.0148% in one study) and indeed were far more successful on average than other cases, emphasising the highly focussed and targeted nature of the legal cases fought by ECOs (SRU 2005 and de Sadeleer 2005).

Member States can of course instate such a provision if they see fit. However, it seems likely that countries will set some hurdles to standing, and so some ECOs may find themselves with insuffi-

cient power to pursue cases at times. An automatic right of standing for environmental cases of broad public interest would be very helpful.

There is however a possibility to become a “qualified entity”, a concept which is not found in the Aarhus Convention and which is opposed by environmental citizens’ organisations. Legally established ECOs which have the aim of protecting the environment and have an organisational structure (including audited accounts) which enable them to pursue this objective are likely to qualify. Thus larger, longer established ECOs might pass the tests, but a local neighbourhood group set up to challenge a recent development proposal will have difficulty. This does not exclude the possibility of court action through some other route though, such as by a member of the public who can show “sufficient interest” or whose rights are impaired.

165

The potential costs of legal action are also a huge barrier to environmental justice. Not only does the losing side face its own costs, but often those of the opponent, despite the fact that an environmental case is likely to be very much in the public interest. One idea is to further the notion of an “Aarhus Certificate”, whereby environmental cases are recognised as such early on and may then be funded out of more general funds, rather than one brave ECO facing the entire burden (*Coalition for Access to Justice for the Environment 2004*).

The draft Directive also excludes the Aarhus provision for challenge of acts and omissions by private persons which contravene national law relating to the environment (but covers those by public authorities). This seems to have pleased industry and ECOs have been urging amendment of this.

V.2.2.3 THE EC INSTITUTIONS

The Commission has also drafted a proposal for application of the Aarhus Convention principles to EC institutions and bodies²¹⁸. The first important point to note is that these bodies are not limited to the European Parliament, Council, Commission, Court of Justice and Court of Auditors. It is interpreted much more broadly as “*any public institution, body, office or agency established by, or on the basis of, the Treaty establishing the European Community and performing public functions except when and to the extent to which they act in a judicial or legislative capacity*”²¹⁹. Thus EU agencies set up under Community legislation are caught within the net.

Much of the Regulation aims at parallel provisions for the Community bodies as for authorities in Member States. However there are a number of weaknesses and the overall effect is that the Aarhus provisions are less firmly embedded here than they are in the legislation for Member States.

Regulation 1049/2001 on access to Community documents will remain in force, but it is somewhat amended by the new draft Regulation. As noted above, the definition of Community institutions and bodies is clarified and extended, and any person, not just an EU citizen, may make a request for information.

²¹⁸ Proposal for a Regulation on the application of the provisions of the Aarhus Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters to EC institutions and bodies; http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/pdf/2003/com2003_0622en01.pdf

²¹⁹ From the explanatory memorandum accompanying the draft Regulation

Whilst the public participation provisions cover “plans and programmes relating to the environment”, the draft stops short of including policies, legislation and financial programmes. Thus the public is rather excluded from the decision-making on high level EU policies.

The concept of “qualified entities” for legal standing appears again, as discussed above.

166

Since the Regulation is still in draft form, details may be amended before final adoption, but its progress can be tracked at the Commission’s website²²⁰.

The Regulation is likely to enter into force in 2006, after negotiations between the Commission, Environment Council and the European Parliament over the final text. In its first reading, the European Parliament demanded some important improvements to the Commission text. The Council however, in its “Common Position” of December 2004, went in the opposite direction. Effectively it wants to remove the “access to justice” pillar from the Regulation, and it also wants to exempt the European Investment Bank from its scope. In the autumn of 2005, the EEB will try to convince the European Parliament, during the second reading, not to accept such a weakening of the text.

V.2.2.4 THE AARHUS CONVENTION COMPLIANCE COMMITTEE

One potentially very useful mechanism for promoting better implementation of the Aarhus Convention is the international Compliance Committee, established under its auspices. This operates on a UNECE-wide basis for Parties to the Convention. The Committee can receive complaints directly (through the Aarhus Convention secretariat) from members of the public, although domestic remedies should be considered first. However, if these prove inadequate for some reason, ECOs or individuals can approach the Compliance Committee²²¹.

The compliance procedure is designed to promote compliance with the Convention, rather than provide redress for infringement of an individual’s rights. A number of complaints have already been received, dealing with issues such as rights of legal standing for ECOs, failure of national laws to respect the Convention and failure of public participation procedures. Reports of the Committee meetings are available at the UNECE web site. As of writing no final reports have been filed on particular cases, but these promise to be of very great value in setting standards for implementation.

V.2.2.5 THE OUTLOOK

Whatever the content of the laws themselves, in practice freedom of information, public participation and access to justice are invariably also affected by cultural attitudes, historical perspectives, national implementation programmes, training for officials and the amount of resources given to the efforts. Actual practice will inevitably vary considerably from one country to another and it is vital that the ECO community uses the Convention and its legal offspring, not only to further particular environmental campaigns, but to test the effectiveness of national laws and

²²⁰ http://www.europa.eu.int/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=en&DosId=186297

²²¹ Complaints can be received after a country has been a Party for one year.

check them against the standards and aspirations of the Aarhus Convention. Making use of the relevant laws for practical purposes is probably the best way to test and improve the implementation of the Convention, through exposing problems and promoting change. The documentation of the limitations of 90/313/EEC for example was very influential in shaping the Aarhus Convention, and this collection of practical experiences and review needs to continue. Various review procedures are even built into the legislation in fact (for example, Commission must review the Directive on public participation by 25 June 2009), providing excellent opportunities for ECOs to highlight weaknesses and press for improvement.

ECOs should also seek to push their own country's implementation as far as possible beyond the Convention and Directives. As mentioned above, legal standing and the costs of court action are one area where there is a critical need to make progress. The use of exemptions to withhold information (all of which are discretionary) should also be monitored closely. Charges for information should also be challenged.

A number of task forces and working groups established under the Convention continue to develop aspects of its application, again with ECO involvement. This is largely organised through the European ECO Forum's Public Participation Campaigns Committee, including an email discussion group. See www.participate.org for more details

V.2.3 Public Information on Pollution - Pollutant Release and Transfer Registers (PRTs)

PRTs are public databases showing quite detailed information on quantities of pollutants released or transferred to other sites, the specific sources responsible and their exact locations. Because they 'name and shame' individual factories and other pollution sources, they are widely acknowledged as a tool for increasing corporate accountability, driving down pollution and improving the management of chemicals. Many successful websites have presented PRT data using interactive maps and helpful background information and are highly engaging tools for public use.

Having information about exactly how much pollution is coming from a factory stack or what dangerous chemicals might be stored in your neighbourhood might seem to be only fair. But it is only relatively recently that citizens have had systematic access to some of this information across the EU.

PRTs have a longer history though. The first public PRT was established in 1986 in the US, known as the Toxics Release Inventory. This was at least in part catalysed by the catastrophic accident at Bhopal, India, in 1984 when thousands of people were killed by a release of methyl isocyanate from a Union Carbide pesticide plant.

A number of initiatives are under way in the EU. The first EU-wide instrument, the **European Pollutant Emission Register** (CEC 2000), EPER, was adopted in 2000. But a number of countries already had their own **national systems** in place and some of these continue to be more exten-

sive than EPER. A pan-European (UNECE) **Protocol on Pollutant Release and Transfer Registers** was agreed under the Aarhus Convention in May 2003 in Kiev. The Commission has proposed replacing the existing EPER with a PRTR Regulation that incorporates the requirements of the Protocol. This proposal is currently under discussion.

168 We describe very briefly here features of EPER and the Protocol, but should emphasise that each Member State should set up a national system, with public participation, so there is much scope for ECOs to influence these national systems and take them beyond the scope of the international instruments.

More detailed information on PRTR systems is available in the European ECO Forum booklet: "Your Right to Know About Sources of Pollution - A brief introduction to the protocol on pollutant release and transfer registers", December 2003.

V.2.3.1 THE EUROPEAN POLLUTANT EMISSION REGISTER

EPER requires major industries (those that report under the Integrated Pollution and Prevention Control Directive, *see chapter V.3.2*) to report on the annual releases of 37 air pollutants and 26 water pollutants, including major greenhouse gases and acid rain gases²²². The information is available online²²³ and allows users to view pollution data for around 10,000 individual industrial sites (including larger livestock farms and landfill sites) across the EU. Search facilities allow the user to explore for particular substances or by country or even company name. It is quite simple to find out who released, for example, the most sulphur dioxide in 2001 in any country. Since the data are only reported, for the time being, on a three-yearly cycle the next set of data published will be for 2004.

As much as EPER is a major step forward for the right-to-know movement, it is a very limited type of pollution inventory and gives only a partial view of all the releases and transfers²²⁴ of pollutants from an industrial site. A major step forward will be implementation of the new Aarhus Convention **Protocol on Pollutant Release and Transfer Registers**, the PRTR Protocol²²⁵.

V.2.3.2 THE PRTR PROTOCOL

The Aarhus Convention itself is very much concerned with access to information held by public authorities rather than private entities. But one section gave scope for the development of pollution inventories in order to channel more information about the environmental impact of corporate activities into the public domain. It required the establishment of national systems cataloguing the annual releases of pollutants from major industries.

²²² Some of the air and water pollutants are the same substances, making a total of 50 different substances in all.

²²³ www.eper.cec.eu.int

²²⁴ A release is an emission directly into the environment (such as to the air, into water or onto land); a transfer is usually used to describe wastes that are sent to another site for treatment or disposal, e.g. wastes sent to an incinerator.

²²⁵ www.unece.org/env/pp/prtr.htm

The negotiations on the PRTR Protocol were finalised in 2003, and at the time of writing all EU countries except Slovakia and Malta had signed. It is also open to countries outside the UNECE (so globally) and a total of 36 countries plus the European Community are now signatories. The European Commission has prepared a draft Regulation in order to transpose the Protocol into EU law²²⁶. Once this becomes law, it is expected that data will be collected for the year 2007, which will be published in 2009. National data sets should be available ahead of the EU-wide web version.

Although the current EPER heavily influenced the negotiations and final form of the PRTR Protocol, the Protocol makes some significant advances. We do not have space here for much detail, but gains include:

- ▶ A total of 86 substances (up from 50, although a number are obsolete pesticides, at least in the EU)
- ▶ Capturing a wider range of reporting industry, including parts of the mining sector, large ship-yards, major sewage treatment works
- ▶ Releases to land are included for some pollutants
- ▶ Waste transfers are included if they are off-site (eg to a landfill or incinerator)
- ▶ Annual reporting (rather than three-yearly)
- ▶ Reports on diffuse sources of pollution such as traffic are to be developed
- ▶ Explicit language on public accessibility and user-friendliness

Also note that the EU's PRTR draft Regulation includes four further substances to ensure coherence with the Water Framework Directive (*see chapter IV.5*) and the Stockholm Convention on POPs. The timeframe for data collection and subsequent publication is also tighter as compared with the Protocol.

Some uses of PRTR data

- ▶ Identifying major polluters
- ▶ Showing decreases (or increases) in one factory's pollution over time
- ▶ Augmenting pollution prevention programmes and targets
- ▶ Locating "hot-spots" with particularly high emissions
- ▶ Helping emergency planning
- ▶ Analysing pollution and socio-economic factors eg the location of factories amongst populations of lower income or ethnic minorities
- ▶ Analysing investment and insurance risk

²²⁶ The draft Regulation is at: http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2004/com2004_0634en01.doc

V.2.3.3 OUTLOOK

170

There are a number of areas where ECOs can be active. The PRTR Protocol is quite specific about public involvement, stating that “*Each Party shall ensure appropriate opportunities for public participation in the development of its national pollutant release and transfer register, within the framework of its national law*”. Member States should be challenged to put this into effect, involving ECOs and indeed other stakeholders. We have a role to play in ensuring that our countries embrace the Protocol/European EPER, preparing to meet the obligations as a very minimum but increasing the scope where possible.

It seems unlikely that the EU instrument itself will expand much beyond the PRTR Protocol requirements (except as noted above) in the short term. Many countries feel that implementing EPER and expanding it to be compatible with the Aarhus PRTR is already quite demanding. However, in the longer term there is huge potential for evolution and this will be greatly helped by “consumer demand”. Industry is making it quite clear it dislikes the sort of transparency that we seek, and does not shy from using the “anti-competitive” arguments.

With respect to the scope of national systems, one obvious area for expansion is in the numbers of pollutants. The US system, the Toxics Release Inventory, publishes information on over 600 toxic pollutants which makes the 86 of the PRTR look very unambitious. There are also some industrial sectors that have escaped reporting requirements. Rather ludicrously the nuclear industry and petrochemical storage facilities were excluded from the Protocol for example, much to the dismay of the ECO representatives. There is scope for including these in national systems, although political and corporate opposition may have to be overcome of course²²⁷.

ECOs should also use the information generated by the current EPER or existing national systems to help raise awareness and to increase the pressure for lower pollution levels. Publish those league tables of polluters! PRTRs need to be used, and useful analysis can lead the way for improvements. ECOs have in the past lead the way in developing internet access and undertaking analysis of pollution data²²⁸. This needs to continue if we are to keep the spotlight on pollution and waste disposal by industry and achieve further improvements in reporting.

BIBLIOGRAPHY AND FURTHER READING

DE SADELEER, ROLLER & DROSS (2005). Access to Justice in Environmental Matters and the Role of ECOs, Empirical Findings and Legal Appraisal. Europa Law Publishing, Netherlands.

EC (2000) Commission Decision (2000/479/EEC) of 17 July 2000 on the implementation of a European pollutant emission register (EPER) according to Article 15 of Council Directive 96/61/EC concerning integrated pollution prevention and control

²²⁷ For example, the national system for England and Wales, the Pollution Inventory, includes radionuclides and the nuclear industry.

²²⁸ For examples, visit: www.scorecard.org; www.foe.co.uk/campaigns/sustainable_development/pollution_and_poverty/

CEC (2003) Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council COM(2003) 624 final on access to justice in environmental matters, Brussels, 24.10.2003

Coalition for Access to Justice for the Environment (2004). Briefing at <http://www.elflaw.org/files/CAJE%20General%20briefing.pdf>

European ECO Forum (2003): Your Right to Know About Sources of Pollution - A brief introduction to the protocol on pollutant release and transfer registers.

SRU (2005): German Advisory Council on the Environment (2005). Access to Justice in Environmental Matters: The Crucial Role of Legal Standing for Non-Governmental Organisations. SRU, Germany;

UNECE pages on the Aarhus Convention provide very useful material on the Convention and ongoing processes: www.unece.org/env/pp. "The Aarhus Convention: An Implementation Guide" has helpful commentary on each of the articles of the Convention. It is at: <http://www.unece.org/env/pp/acig.htm>

Pristup informacijama u pitanjima okoliša - RH

Željka Leļjak Gracin, dipl. iur.

Karlovac, 04.-05. prosinca 2009. godine

Pristup informacijama u pitanjima okoliša - RH

- ◆ Pravna osnova
- ◆ Osnovne definicije
- ◆ Rokovi
- ◆ Pravni lijekovi
- ◆ Praksa

Pravna osnova

Zakonski temelj:

- ◆ Zakon o zaštiti okoliša (NN br. 110/07)
- ◆ Zakon o pravu na pristup informacijama (NN br. 172/03)
- ◆ Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)

Informiranje javnosti o okolišu

- ◆ Tko daje informaciju? - Tijelo javne vlasti dužno je osigurati pristup informacijama o okolišu, koje posjeduje i/ili nadzire (koju je to tijelo samo proizvelo ili zaprimilo)
- ◆ Tko ima pravo na pristup informacijama? – Svatko!

Što je informacija o okolišu?

- ♦ svaka informacija u pisanom, vizualnom, slušnom, elektroničkom ili drugom materijalnom obliku, koji se odnose na okoliš, njegove sastavnice i opterećenja, a posebice o opterećivanju okoliša: emisijama, imisijama, otpadu, biološkoj i krajobraznoj raznolikosti, prostoru, kulturnoj baštini, prirodnim pojavama, postupcima tijela javne vlasti koji se odnose na donošenje propisa, općih i pojedinačnih akata u vezi sa zaštitom okoliša, i/ili koji se odnose na donošenje strategija, planova, programa i izvješća o okolišu, sastavnicama okoliša i opterećenjima, te informacija o stanju i mjerama i načinima održavanja projektiranog stanja postrojenja i drugih objekata, koji bi mogli utjecati na onečišćivanje okoliša i sastavnica okoliša, odnosno koji bi mogli utjecati na s okolišem povezana opterećenja i/ili postupke,

Pravo na pristup informacijama?

Pravo pristupa informacijama o okolišu odnosi se na svaku informaciju u pisanom, vizualnom, slušnom, elektroničkom ili bilo kojem drugom dostupnom obliku, koja se odnosi na:

- stanje sastavnica okoliša (zrak i atmosferu, vode, more, tlo, prirodu, GMO)
- opterećenja (tvari, energija, buka, zračenje, radijacija, otpad, emisije i druga ispuštanja u okoliš, koji utječu, ili mogu utjecati na sastavnice okoliša)
- mjere (uključujući administrativne mjere -politike, strateški dokumenti, propisi, planovi, programi)
- analize troškova i koristi te druge financijske i ekonomske analize)
- uvjete koji se odnose na: kvalitetu ljudskog života, zdravlje i sigurnost u odnosu na okoliš, onečišćenje hranidbenog lanca, životne uvjete, lokalitete od kulturnog značaja i građevine, kada na njih utječe ili bi moglo utjecati stanje pojedinih sastavnica okoliša

Obveza objave informacije

Tijelo javne vlasti **dužno** je osigurati redovitu objavu informacija o okolišu (elektronske baze podataka ili druga sredstva informiranja, a osobito:

- ♦ tekstove MU, konvencija ili sporazuma, propisa
- ♦ strategije, planove, programe i druge dokumente zaštite okoliša,
- ♦ dostupna izvješća o provedbi propisa, MU, planova i programa iz područja zaštite okoliša
- ♦ izvješća o stanju okoliša,
- ♦ podatke koji se odnose na praćenje stanja okoliša,
- ♦ dozvole/suglasnosti koje imaju značajan utjecaj na okoliš kao i ugovore sklopljene s ciljem zaštite okoliša,
- ♦ studije i procjene rizika u odnosu na sastavnice okoliša,
- ♦ druge podatke od značaja za zaštitu okoliša

Zahtjev i rok za davanje informacije

- ♦ Kome se podnosi Zahtjev za pristup informacijama? - bilo kojem tijelu javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu odnosno zaštiti okoliša, ili na koje se ta informacija odnosi
- ♦ Rok? - pristup informacijama omogućit će se "u najkraćem mogućem roku" - najkasnije u roku od **mjesec dana** od dana zaprimanja zahtjeva odnosno najkasnije u roku od **dva mjeseca** od datuma zaprimanja zahtjeva (obavijestiti podnositelja zahtjeva)
- ♦ Oblik? - Ako je to prema prirodi stvari moguće, info se daje **u obliku u kojem je tražena**

Odbijanje zahtjeva za pristup informacijama

Ovlašteno tijelo može odbiti dati informaciju ako:

- ◆ informaciju ne posjeduje (ne zna tko posjeduje)
- ◆ ne vodi i nema propisane očevidnike na temelju kojih bi se tražena informacija mogla dati
- ◆ zahtjev očito nerazumljiv
- ◆ zahtjev postavljen na preopćenit način i nakon zatražene dopune odnosno pojašnjenja
- ◆ zahtjev odnosi na informacije, materijale, dokumente ili podatke koji su u fazi izrade odnosno čije je dovršavanje u tijeku,
- ◆ informacija odnosi na dokumente i aktivnosti vezano za unutarnju komunikaciju tijela javne vlasti

Odbijanje zahtjeva za pristup informacijama

Ukoliko bi objavljivanje te informacije imalo negativan učinak na:

- ◆ tajnost postupka koje vodi tijelo javne vlasti
- ◆ međunarodne odnose, javnu sigurnost i nacionalnu obranu
- ◆ sudski postupak(provođenje istrage)
- ◆ tajnost trgovačkih i/ili industrijskih podataka
- ◆ zaštitu tajnosti osobnih podataka
- ◆ zaštitu intelektualnog i industrijskog vlasništva
- ◆ zaštitu sastavnica okoliša na koje se podatak odnosi (staništa zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta)

Pravni lijekovi

- ◆ Tijelo donosi RJEŠENJE o odbijanju informacije
- ◆ Na to Rješenje može se uložiti žalba (rok-15 dana) ili pokrenuti postupak pred Upravnim sudom (rok 30 dana)
- ◆ Ako nema odgovora? – tzv. šutnja uprave – mogućnost žalbe ili tužbe

Zakon o pravu na pristup informacijama

- ◆ Pravo na pristup informacijama - **pravo** ovlaštenika na traženje i dobivanje informacije kao i **obvezu** tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji, odnosno da objavljuje informacije kada za to i ne postoji poseban zahtjev već takvo objavljivanje predstavlja njihovu obvezu određenu zakonom ili drugim općim propisom

ZPPI - načela

- ◆ Javnosti - sve informacije koje posjeduju, raspoložu ili nadziru tijela javne vlasti moraju biti dostupne zainteresiranim ovlaštenicima prava na info
- ◆ Potpunosti i točnosti informacije
- ◆ Jednakosti – svi imaju pravo na jednak način i pod jednakim uvjetima ostvariti svoje pravo na pristup info
- ◆ Raspolaganja informacijom – ovlaštenik koji raspolaze info, ima je pravo javno iznositi

ZPPI – osnove postupka

- ◆ Podnošenje zahtjeva – pisano, usmeno – ne treba navoditi razlog!
- ◆ Rokovi – 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva + 3 dana za ispravak (produženje do 30 dana) – obavijest u roku 8 dana
- ◆ o odbijanju se donosi Rješenje – žalba u roku od 8 dana – odluka u roku 15 dana!
- ◆ Tužba upravnom sudu – u roku 30 dana – postupak je hitan!

Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša

- ◆ način informiranja i sudjelovanja javnosti, odnosno zainteresirane javnosti u postupcima: strateške procjene; donošenja planova i programa za koje se ne provodi strateška procjena; izrade propisa koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš; PUO i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje tvrtke
- ◆ način provođenja javne rasprave uključujući javni uvid i javno izlaganje te rokovi s tim u svezi
- ◆ određuju planovi i programi iz područja zaštite okoliša za koje nije određena obveza strateške procjene, ali je utvrđena obveza da se u postupku izrade nacrtu prijedloga plana i programa osigura sudjelovanje javnosti te se određuje koja javnost može sudjelovati u tom postupku

Način objave informacije

- ◆ Pravilo (dužnost) – internetske stranice
- ◆ Može i:
 - javnim oglašavanjem u tisku
 - javnim oglašavanjem u službenom glasilu
 - oglašavanjem na panou za oglašavanje u pojedinom mjestu
 - oglašavanjem u sredstvima javnog informiranja
 - oglašavanjem na odgovarajućim oglasnim pločama i sl.
 - izdavanjem pisanih materijala
- ◆ Pravilo - zainteresiranu javnost – tijelo je dužno informaciju objaviti i oglašavanjem na panou za oglašavanje u pojedinom mjestu te u lokalnom, odnosno područnom tisku

Trajanje informacije

- ◆ Pravilo: Informacije se objavljuju u trajanju od **30 dana** (od datuma označenog na naslovnici internetske stranice na kojoj se najavljuje objava informacije)
- ◆ 1. iznimka: kada se daju informacije radi sudjelovanja javnosti u postupku izrade zakona i provedbenih propisa objava informacije traje **najduže 30 dana**
- ◆ 2. iznimka: informacije koje se, osim na internetskoj stranici, objavljuju i na druge načine mogu biti objavljene u i kraćem razdoblju, odnosno **jednokratno** (obvezno se navodi vrijeme trajanja informiranja prema datumu internetske stranice)

Pravni lijekovi

- ◆ Nisu predviđeni Uredbom
- ◆ ZOZO – **načelo prava na pristup pravosuđu:**

Svaka osoba koja smatra da je - njezin zahtjev za informacijom u pitanjima zaštite okoliša **zanemaren**, neosnovano **odbijen**, bilo djelomično ili u cijelosti, ili ako na njega **nije odgovoreno** na odgovarajući način - ima pravo na zaštitu svojih prava pred sudom sukladno posebnom propisu o pravu na pristup informacijama (ZPPI)

Pristup informacijama u pitanjima okoliša - RH

Hvala na pažnji!

Kontakt

Željka Leljak Gracin, dipl.iur.

Zelena akcija

Frankopanska 1

10 000 Zagreb

tel/fax: 01/4813 096

e-mail: zeljka@zelena-akcija.hr

Sudjelovanje javnosti u odlučivanju u pitanjima okoliša

Željka Leljak Gracin, dipl.iur.

Karlovac, 04.-05. prosinca 2009

Arhuška konvencija

- ◆ Svaka stranka Konvencije dužna je jamčiti:
 - pravo pristupa informacijama,
 - pravo sudjelovanja javnosti u odlučivanju o okolišu i
 - pravo pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša
- stupila na snagu u RH – 25. lipnja 2007. godine

Sudjelovanje javnosti

- ◆ Sudjelovanje javnosti (građana) - bilo koji proces putem kojeg građani utječu na javne odluke koje se tiču njihova života i života drugih građana

Tko ima pravo sudjelovati?

- ◆ **Javnost** je jedna ili više fizičkih ili pravnih osoba, njihove skupine, udruge i organizacije sukladno posebnim propisima i praksi
- ◆ **Zainteresirana javnost** je javnost na koju utječe ili bi moglo utjecati odlučivanje o okolišu, te koja živi odnosno radi u području mogućih negativnih utjecaja na okoliš ili u području koje će vjerojatno biti pod negativnim utjecajem
(+ udruge civilnog društva koje djeluju na području zaštite okoliša i ispunjavaju sve uvjete)

Sudjelovanje u čemu?

- ◆ Sudjelovanje javnosti u odlučivanju o određenim djelatnostima
- ◆ Sudjelovanje javnosti u odlučivanju u vezi s planovima, programima i politikama koje se odnose na okoliš
- ◆ Sudjelovanje javnosti tijekom izrade provedbenih propisa

Odlučivanje o određenim djelatnostima

- ◆ Uređeno brojnim propisima u RH – novo
- ◆ Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti prirode, Zakon o GMO, Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša...

Odlučivanje o određenim djelatnostima

- ◆ Postupci procjene utjecaja na okoliš (PUO)
- ◆ Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša (ekološka dozvola)
- ◆ Postupak izdavanja dopuštenja za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš
- ◆ Postupak ocjene prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu
- ◆ Izdavanje raznih dozvola (lokacijska, građevinska, uporabna)

PUO – sudjelovanja javnosti

- ◆ provodi se za točno određeni zahvat (projekt), na točno određenoj lokaciji
- ◆ Uredba o PUO – ima priloge u kojima su navedeni zahvati za koje je potrebna PUO ili ocjena o potrebi provedbe PUO
- ◆ tko? – javnost i zainteresirana javnost
- ◆ kako? – davanjem primjedbi
- ◆ rok? – uvid – najmanje 30 dana

Tzv. Ekološka dozvola

- ◆ Prije početka gradnje i puštanja u rad, kao i prije značajne promjene u radu ili rekonstrukcije postrojenja namijenjenog obavljanju djelatnosti kojom se mogu prouzročiti emisije kojima se onečišćuje tlo, zrak, vode i more, tvrtka je obvezna ishoditi objedinjene uvjete zaštite okoliša
- ◆ Javnost i zainteresirana javnost sudjeluje putem javne rasprave koja se provodi o zahtjevu i tehničko-tehnološkom rješenju za postrojenje sukladno odredbama ZOZO i uredbe o PUO
 - kako? – davanjem primjedbi
 - rok? – uvid – najmanje 30 dana

Odlučivanje o planovima, programima i politikama

- ◆ Uređeno Zakonom o zaštiti okoliša, Uredbom o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša, Zakon o prostornom uređenju i gradnji...

SEA – čemu služi?

- ◆ SEA – procjena vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš koji mogu nastati provedbom plana ili programa

SEA – za koje planove i programe?

- ◆ obvezna za plan/program koji se donosi na državnoj i regionalnoj razini iz područja šumarstva, ribarstva, energetike, industrije, gospodarenje otpadom...+ prostorni plan županije (isključujući izmjene!)
- ◆ nije obvezna za planove/programe koji služe isključivo za potrebe nacionalne obrane i/ili civilne zaštite, odnosno oni koji se primjenjuju u nuždi te vanjski planovi zaštite i spašavanja, kao ni za financijske i proračunske planove/programe

Kako i kada javnost sudjeluje?

- ◆ Određivanje sadržaja strateške studije – scoping
- ◆ Javnost sudjeluje pisanim mišljenjima i prijedlozima za određivanje sadržaja strateške studije – 30 dana
- ◆ Javna rasprava o strateškoj studiji i nacrtu prijedloga p/p – min 30 dana trajanje javnog uvida
- ◆ Prostorni plan – javnost sudjeluje primjenom odredbi zakona kojim se uređuje prostorno uređenje
- ◆ Javnost ima pravo iznijeti svoje mišljenje, primjedbe te prijedloge i na nacрте prijedloga planova i programa koji se odnose na okoliš, a za koje nije određena obveza strateške procjene

Prostorni planovi

- ◆ Uređeno Zakonom o prostornom uređenju i gradnji (ZPUG)
- ◆ Javnost sudjeluje putem javnog uvida i javne rasprave – davanje primjedbi
- ◆ Ako se provodi SEA za prostorni plan – primjenjuju se odredbe ZPUG

Sudjelovanje javnosti tijekom izrade provedbenih propisa

- ◆ Tijela javne vlasti - dužna su osigurati pravovremeno i učinkovito sudjelovanje javnosti u postupku izrade zakona i provedbenih propisa koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš (uključujući postupke izmjena i dopuna)
- ◆ Minimalni rok - 30 dana
- ◆ Kako – pisanje ili izlaganje komentara, javna rasprava, sjednice...

Sudjelovanje javnosti u odlučivanju u pitanjima okoliša

Hvala na pažnji!

Kontakt

Željka Leljak Gracin, dipl.iur.

Zelena akcija

Frankopanska 1

10 000 Zagreb

tel/fax: 01/4813 096

e-mail: zeljka@zelena-akcija.hr

ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE

THE AARHUS CONVENTION

... securing citizens' rights through

- access to information
- public participation
- access to justice

for a healthy environment ...

AN IMPLEMENTATION GUIDE

UNITED NATIONS

ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE
Geneva

**UN/ECE Convention on Access to Information,
Public Participation in Decision-making and
Access to Justice in Environmental Matters**

THE AARHUS CONVENTION: AN IMPLEMENTATION GUIDE

Prepared by
Stephen Stec and Susan Casey-Lefkowitz
in collaboration with Jerzy Jendroska, Editorial Adviser

for
the Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe

with the financial support of
the Danish Environmental Protection Agency

UNITED NATIONS
New York and Geneva, 2000

NOTE

Symbols of United Nations documents are composed of capital letters combined with figures. Mention of such a symbol indicates a reference to a United Nations document.

*

* *

The designations employed and the presentation of the material in this publication do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the Secretariat of the United Nations concerning the legal status of any country, territory, city or area, or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

The views expressed in this publication do not necessarily reflect those of the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE), the Danish Environmental Protection Agency, the Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (REC), the Environmental Law Institute (ELI), the European ECO Forum, the European Environmental Bureau (EEB), the members of the resource Group or their organizations.

ECE/CEP/72

UNITED NATIONS PUBLICATION
<i>Sales No. E.00.II.E.3</i>
ISBN 92-1-116745-0

PILLAR II

PUBLIC PARTICIPATION IN DECISION-MAKING

Public participation in decision-making is the second “pillar” of the Convention. Public participation cannot be effective without access to information, as provided under the first pillar, nor without the possibility of enforcement, through access to justice under the third pillar.

In its ideal form, public participation involves the activity of members of the public in partnership with public authorities to reach an optimal result in decision-making and policy-making. There is no set formula for public participation, but at a minimum it requires effective notice, adequate information, proper procedures, and appropriate taking account of the outcome of public participation. The level of involvement of the public in a particular process depends on a number of factors, including the expected outcome, its scope, who and how many will be affected, whether the result settles matters on a national, region or local level, and so on. Many speak of a “ladder” of participation, in which members of the public have the most power—even approaching direct democratic decision-making—with respect to local matters with no impact outside the community. As issues become more complex and involve more global issues and affect larger numbers of people, the role of individual members of the public diminishes and the role of politicians and public authorities that must bear responsibility for such decisions becomes greater. The involvement of the public can pass through various stages as one climbs up the ladder—from direct decision-making to administrative status, participation, consultation, to the right to be informed only. In addition, different persons may have different status in connection with participation on a particular matter. Those who are most affected by the outcome of the decision-making or policy-making should have a greater chance to influence the outcome. This is behind the distinction between “public” and “public concerned.”

Purpose of the public participation pillar

All good public authorities take advantage of the interest and the energy of the public. As decisions become increasingly complex, this factor becomes less a matter of good practice and more a matter of urgency. The importance of fully integrating environmental considerations into governmental decision-making requires public authorities to be in possession of accurate, comprehensive and up-to-date information (see also preambular paragraph 16). The public can be a major source of this information. Fortunately, the public often has the desire to take part in the process of gathering information and discussing options for decision-making, both out of self-interest and because of their responsibility to protect the environment. But this requires an open, regular and transparent process in which the public can have confidence. By providing such a framework in which the public can exercise its rights to information, association and participation, Parties can achieve two goals simultaneously—improve the ability of authorities to carry out their responsibilities and provide the necessary conditions for the people to enjoy their rights and meet their own obligations.

The articles in the second pillar serve as a reminder to public authorities that it is vitally important to allow public participation to do its job fully. While it may be tempting to cut corners to reach a result that might appear on the surface to be the best, there are countless cases where unexpected or hidden factors became apparent only through a public participation process, with the result that potentially costly mistakes were avoided. Furthermore, even where the original proposal is not substantially changed as a result of public participation, the successful implementation of the final decision can

be promoted through the active and real participation of the public during the decision-making. Conversely, public participation that is merely pro forma—that takes place when options are foreclosed—can injure the chances for successful implementation of a decision because of the questionable legitimacy of the process.

It must be emphasized that public participation requires more than simply following a set of procedures; it involves public authorities genuinely listening to public input and being open to the possibility of being influenced by it. Ultimately, public participation should result in some increase in the correlation between the views of the participating public and the content of the decision. In other words, the public input should be capable of having a tangible influence on the actual content of the decision. When such influence can be seen in the final decision, it is evident that the public authority has taken due account of public input.

What is public participation under the Convention?

“Public participation” is not expressly defined in the Convention. The preamble, however, recites some of the values and considerations at the heart of public participation. The most fundamental of these is the role of public participation in ensuring a mechanism for the public to assert the right to live in an environment adequate to health and well-being, and to fulfil its duty to protect the environment. The preamble also reminds us that public participation enhances the quality and implementation of decisions, contributes to public awareness of environmental issues, gives the public the opportunity to express its concerns, and enables public authorities to take due account of such concerns. Public participation also furthers accountability of and transparency in decision-making and strengthens public support for decisions on the environment.

In the main text, the Convention shows how public participation should work in the case of certain decision-making and policy-making processes. From this, it can be deduced that public participation should be timely, effective, adequate and formal, and contain information, notification, dialogue, consideration, response. The public participation provisions of the Convention are divided into three parts, according to the kinds of governmental processes covered. Article 6 covers public participation in decisions on specific activities with a potential significant effect on the environment, for example decisions on the proposed siting, construction and operation of large facilities, or on the licensing of products into the market place. Article 7 covers public participation in the development of plans, programmes and policies relating to the environment, which include sectoral or land-use plans, environmental action plans, and environmental policies at all levels. Article 8 covers public participation in the preparation by public authorities of laws and regulations.

The Convention establishes firm obligations that Parties must meet in providing for timely, adequate and effective public participation. Among these are requirements concerning notification, timing, relevant information, commenting, response, and communication. The Convention also urges Parties to promote public participation through other mechanisms, such as encouraging project proponents to interact with the public at a preliminary stage. More precise obligations are established under article 6, in recognition that a high level of involvement of the public, adequately guaranteed by law, is appropriate in specific types of decision-making, reflecting the principle that those who are affected should have the right to influence the decision-making process. Greater flexibility is offered to Parties in meeting the obligations of articles 7 and 8, especially with respect to policies and draft laws.

Article 3, furthermore, reminds Parties that the Convention’s provisions, including the provisions in articles 6, 7 and 8, are minimum requirements and that Parties have the right to provide more extensive public participation in decision-making.

Public participation under international law

Aspects of public participation can be found in a number of other international instruments. As early as 1982, the World Charter for Nature, adopted by the United Nations General Assembly in its resolution 37/7 of 28 October 1982, provided persons with the opportunity to participate, individually or with others, in the formulation of

decisions of direct concern to their environment (para. 23). In Europe, the Council of Europe Resolution No. 171 (1986) of the Standing Conference of local and regional authorities of Europe on regions, environment and participation included very specific provisions on public participation in environmental decision-making.

Prior to the adoption of the Aarhus Convention, the UN/ECE Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (Espoo, 1991) contained the most developed public participation provisions of any UN/ECE convention. In its article 2, paragraphs 2 and 6, and article 4, paragraph 2, it established that the assessment of proposed activities with a potential significant transboundary environmental impact should take place with the participation of the public in the areas likely to be affected. The 1992 Framework Convention on Climate Change, article 6 (a) (iii), requires Parties to promote and facilitate public participation in addressing climate change and its effects and developing adequate responses. The 1992 UN/ECE Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents, in its article 9, paragraph 2, requires a Party under whose jurisdiction an industrial accident may occur to give opportunities for participation to the public in affected areas, without regard to borders.

The general principles developed through these and other international instruments were set forth in the Rio Declaration on Environment and Development, adopted by the United Nations Conference on Environment and Development in Rio de Janeiro on 14 June 1992. Its principle 10 states that environmental issues are best handled with the participation of all concerned citizens, and declares that each individual shall have the opportunity to participate in decision-making processes, facilitated by the widespread availability of information. Agenda 21, also adopted at the Rio Conference, provides details on the methods and best practices for achieving sustainable development, and gives a great deal of attention to public participation.

More recent international instruments have followed the direction taken by the Rio Declaration. The United Nations Convention to Combat Desertification in Those Countries Experiencing Serious Drought and/or Desertification, Particularly in Africa (Paris, 1994), at articles 3 (a) and 4.2 (e) and (f), repeats earlier formulations calling for public participation in relevant decision-making and the need for Parties to facilitate action. It also specifically mentions public participation in several types of processes, including policy planning, decision-making, and implementation and review of national action programmes. A project under the auspices of the Economic and Social Council of the United Nations has resulted in the draft declaration of principles on human rights and the environment. Its paragraph 18 states that all persons have the right to “active, free and meaningful participation in planning and decision-making activities and processes that may have an impact on the environment and development”, including prior assessment of proposed activities. Finally, the Sofia Guidelines on Access to Environmental Information and Public Participation in Environmental Decision-making, endorsed by the environment ministers of the UN/ECE region in 1995, included nine detailed paragraphs on public participation and was the starting point for the negotiation of the Aarhus Convention.

Implementing public participation

Under the Aarhus Convention, Parties have core obligations to put it into practice. Under these obligations, each Party has some flexibility in how it adapts the Convention’s obligations to its own national legal and institutional system. The following is an overview of the clear obligations for Parties and practical considerations for implementation found in articles 6, 7 and 8.

General requirements	Implementation guidance
Article 6	
• Conduct public participation early in decisions on activities with a possible significant environmental impact • Give notice to the public concerned • Establish reasonable time-frames for phases of public participation • Provide all relevant information to the public concerned • Provide opportunities for the public to make comments • Take due account of the outcome • Inform the public of the final decision with reasons	• Develop criteria for evaluating significance for non-listed activities • Ensure that decision makers have a legal basis to take environmental considerations into account • Develop incentives for applicants to engage in early dialogue • Set guidelines and standards for the quality of relevant information • Establish clear procedures for submitting comments in writing or at hearings • Supervise how public authorities take comments into account • Clearly define any exemptions • Flexibility in setting time-frames • May facilitate public participation through early dialogue with the applicant • May apply information exemptions • May limit application to decisions on GMOs if not “feasible and appropriate”
Article 7	
• Establish a transparent and fair framework for public participation in plans and programmes relating to the environment • Identify participating public • Conduct public participation early in development of plans and programmes relating to the environment • Give necessary information to the public • Establish reasonable time-frames for public participation • Take due account of the outcome	• Develop clear rules for participation • Develop mechanisms for notification • Set guidelines and standards for the quality of necessary information • Develop tools for the identification of the participating public • Supervise how public authorities take comments into account • Establish policies for public participation in policy-making • Flexibility in means (practical and/or other provisions) • Flexibility in setting time-frames • Broad latitude in how to provide public participation in preparation of policies
Article 8	
• Promote public participation in the preparation of laws and rules with potential environmental impact • Establish sufficient time-frames for public participation • Publish or publicize drafts • Provide opportunities for the public to make comments • Take due account of the outcome	• Develop clear rules for participation • Develop criteria for evaluating significance • Establish a reliable and regular vehicle for publishing drafts • Establish clear procedures for submitting comments in writing or at hearings • Supervise how public authorities take comments into account • Flexibility in setting time-frames • Broad latitude in how to provide public participation in preparation of laws and rules • Flexibility in taking due account of outcome

Article 6**PUBLIC PARTICIPATION IN
DECISIONS ON SPECIFIC
ACTIVITIES**

Article 6 concerns public participation in decision-making by public authorities on whether to permit or license specific activities. It does not require a licensing or permitting procedure to be established, as do international instruments on environmental impact assessment, but once such a procedure is established, the public participation requirements of article 6 must be implemented as part of it. In every country, however, some government approvals are required to engage in the kinds of activities that are covered in annex I to the Convention.

The Convention recognizes that people have the right to take part in basic decisions affecting their lives. It also recognizes that the quality of these decisions can be improved through the active involvement of the public concerned. Public participation in decision-making pulls together many of the threads of the Convention into concrete results, and thus is one of its most important subjects. Article 6 is to be enforced by article 9, paragraphs 2 and 3.

Provision	Obligation	Implementation guidance
Article 6, paragraph 1	Requires Parties to guarantee public participation in decision-making with a potentially significant environmental impact	• List of activities (annex) • Non-listed activities • National defence exemption
Article 6, paragraph 2	Sets requirements for notifying the public concerned about the decision-making	• Early in the process • “Adequate, timely and effective” • Minimum contents
Article 6, paragraph 3	Sets time-frames for public participation procedures within a decision-making process	• Specific time limits must be established • Must provide enough time for notification, preparation and effective participation by the public
Article 6, paragraph 4	Requires that public participation take place early in decision-making	• Options are open • Public participation may not be pro forma
Article 6, paragraph 5	Encourages exchange of information between permit applicants and the public	• <i>Before</i> permit application • Provide explanations • Enter into dialogue
Article 6, paragraph 6	Requires public authorities to provide the public concerned with access to all information relevant to the decision-making	• Free of charge • As soon as available • Article 4, paragraphs 3 and 4, exceptions may apply • Minimum contents
Article 6, paragraph 7	Procedures for public participation	• In writing or public hearing • <i>Any</i> comments, information, analyses or opinions • Public to judge relevance

Provision	Obligation	Implementation guidance
Article 6, paragraph 8	Parties must ensure that decision takes due account of public participation	
Article 6, paragraph 9	Public must be informed of final decision	• Promptly • Publicly accessible texts • Reasons and considerations
Article 6, paragraph 10	Public participation if activities are reconsidered or changed	• Public authority • Paragraphs 2 to 9 apply
Article 6, paragraph 11	Decisions on GMOs	• Article 6 shall apply • To extent “feasible and appropriate”

Article 6 sets certain requirements for public participation during decision-making on specific activities. It applies in the first place to decisions on whether to permit the proposed activities. This means mainly specific administrative decisions—in other words, decisions made to permit a particular proposed project, activity or action to go forward. The forms of such decisions will vary from one administrative system to another. Article 6 can apply, for example, to spatial-planning decisions, development consents, and construction and operating permits, including secondary decisions such as those relating to safety and emissions. Other examples of types of permitting include permits for water or other natural resource use, as well as permits for discharges of pollutants into the water, air or soil. Many countries also require permits for particular types of activities, such as construction or soil excavation.

At first glance, it may appear that article 6 refers simply to public participation in “environmental impact assessment” (EIA). Environmental impact assessment is not in itself a permitting or authorization process. It is a tool for decision-making. The Convention expressly mentions EIA in article 6, paragraph 2 (*e*). The term EIA has become associated with a particular standard form of process for the assessment of potential environmental impacts as part of the decision-making process relating to a particular proposed activity (see commentary to article 6, paragraph 2 (*e*)). It is found in many countries in the UN/ECE region.¹²⁰ While this term is used in the Convention, the test as to whether the Convention applies to a particular decision-making procedure is not whether that procedure is required to include EIA, or is considered an “environmental decision-making” under national law (for example, because EIA is required), but whether the decision-making itself may have a potentially significant impact on the environment.

Environmental impact assessment is not itself a permitting or authorization process. It is a tool for decision-making. EIA may be contrasted with ecological expertise, a model found in many countries in the UN/ECE region, which is a separate permitting procedure, requiring permission (that is, a positive conclusion) for a project to go forward. Ecological expertise procedures sometimes include EIA-type elements with public participation.

EIA is often linked closely to decisions that determine whether or not a proposed activity may proceed and may therefore be regarded as part of the decision-making process. In theory, an EIA may reveal the likelihood of negative environmental effects from a proposed project and yet the decision may be to proceed with the project. In another situation, the converse may be the case, i.e. the EIA reveals a probability of no significant environmental effects and yet the decision is not to proceed. Given that EIA often involves the most detailed examination of the environmental consequences of proceeding with a proposed activity, the findings of the EIA often correlate with the decision itself.

International and regional instruments on EIA

Two important instruments on EIA are the Espoo Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 as amended by Council Directive 97/11/EC (“EIA Directive”) on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment.

Both, significantly, oblige parties or member States to take the necessary measures to establish an EIA procedure for specified activities (Espoo Convention, art. 2, para. 2, and EIA Directive, art. 2 (1)) that allows the public to participate. The Directive, for example, requires member States to ensure that projects likely to have significant effects on the environment “are made subject to a requirement for development consent and an assessment with regard to their effects”. As the European Community is a Signatory to the Aarhus Convention, its EIA Directive will have to be adapted to it.

Even if the Aarhus Convention does not establish an EIA regime per se, its article 6 does establish a kind of review of the environmental impacts of particular activities, where decision-making in relation to them takes place. That is because it is implicit in the Convention that public comments in relation to environmental matters must be taken into account (art. 6, para. 8). For them to be taken into account, the decision maker must have a legal basis for doing so. Consequently, the law must allow environmental considerations to be one of the factors in decision-making. Furthermore, the specific requirements of article 6 with respect to notification and its contents, procedures for taking public comments into account, and the effect of the public participation on the resulting decision, owe a lot to the emerging international norms of EIA.

Most ECE countries require some type of assessment of the potential environmental impact of certain projects or activities before issuing a permit. This assessment is typically carried out by authorities at the level most relevant to the proposed activity or by an applicant or proponent of a project under their supervision. For example, local authorities will generally have authority to approve projects with solely local impact, while regional authorities may approve projects with an impact throughout a watershed. Some countries also require separate issuance of more than one permit, each of which may have environmental consequences.

Integrating environmental considerations into decisions on specific activities

In Poland, the development authorization procedure for some projects is divided into two stages: issuance of the planning permission and issuance of construction consent. Both constitute separate administrative decisions where public participation is required.¹²¹ The planning permission is given by the local authority such as the mayor, head of the town, or head of the local “commune”. The prior consent of the relevant environmental authorities is required: regional ones for development projects considered especially harmful to the environment and human health, or district (“powiat”) ones for projects considered to have some potential impact on the environment. In both categories of projects both EIA and public participation are mandatory elements of the planning permission issuance procedure. It may also involve other environmental authorities if the development site or the proposed activity is within their sphere (e.g. directors of national parks if the project may have an impact on parks, or forest authorities if the territory has been allocated for forestry purposes in a territorial plan). The planning permission conditions are binding on the district authorities issuing construction consent pursuant to the Construction Code. Here again, in both categories of projects, the prior consent of the environmental authorities, as well as EIA and public participation are required. The European Union’s EIA Directive uses the term “development consent” to describe decisions approving projects subject to this Directive.¹²²

While EIA is the most familiar process within decision-making covered by article 6, the article also applies to other decision-making where EIA-type procedures do not apply. It might apply, for example, to specific regulatory decisions with a potential environmental impact such as rate-setting. It may apply to decisions for the renewal or modification of existing permits or approvals for the introduction of new products into commerce. An example of the former is contemplated under

article 6, paragraph 10, which concerns the reconsideration or updating of operating conditions for activities covered by article 6. An example of the latter is the “environmental supervision” under Hungarian law, which may be triggered by several possible non-EIA occurrences, such as the discovery of new environmental harm or risk resulting from an increase in knowledge. Under current Hungarian law, a public hearing is optional in such cases.¹²³

The obligation to provide opportunities for public participation may apply to different environmentally significant decisions in the course of a particular approval process, depending on what kind of permit system a Party uses. As a result, in implementation, Parties may be obliged to establish mechanisms to guarantee the participation of the public at several steps along the way in the conception, initiation, development, operation, and even closing-down of projects, facilities, and other activities with potential significant effects on the environment. The key question is whether the particular decision-making meets the triggering requirements of article 6, paragraph 1.

While decision-making on plans, programmes and policies in general is regulated by article 7 (see commentary to article 7), article 6 may apply when such planning is concerned with a concrete activity. For example, the United Kingdom’s Town and Country Planning General Regulations (1992) regulate the issue of *planning permission*. Despite the term, such decisions are normally considered as specific decisions concerning development of a specific land plot.

One way to implement the Convention is to have a single procedure to cover the public participation requirements triggered by both parts of article 6, paragraph 1. Thus, if the public participation requirements for activities listed in the annex are met by carrying out an EIA, the law could provide that the triggering of requirements under article 6, paragraph 1 (b), would trigger an EIA. It would also be possible to implement article 6 by establishing levels of EIA and by determining their applicability based on factors such as significance. This would ensure that the most significant problems get the most attention.

In understanding article 6, it must be kept in mind that, through article 9, paragraph 2, the public has access to justice to defend its rights and interests with respect to the procedures of article 6. (See also the commentary to article 9, paragraph 2.)

Finally, it should also be made clear that rights under the Convention are independent of the rights of parties to an administrative proceeding as determined under applicable domestic law. Parties to a proceeding may have specific legal rights in addition to those granted to the public or to the public concerned under the Convention. Members of the public or of the public concerned under the Convention might also have the right to become parties to the proceeding.

1. Each Party:

(a) Shall apply the provisions of this article with respect to decisions on whether to permit proposed activities listed in annex I;

(b) Shall, in accordance with its national law, also apply the provisions of this article to decisions on proposed activities not listed in annex I which may have a significant effect on the environment. To this end, Parties shall determine whether such a proposed activity is subject to these provisions; and

Subparagraphs (a) and (b) together establish a test for determining whether certain proposed activities shall be subject to article 6. They are linked by their consideration of the potentially significant impact of proposed activities on the environment. Subparagraph (a) makes use of an annex of listed activities that are presumed to have a potential significant effect on the environment. Subparagraph (b) establishes an obligation for Parties to include under article 6 other activities not contained in the annex that may have a significant effect on the environment. Paragraph 1 as a whole has been drafted with reference to article 2 (1) of the EIA Directive, its annexes, and Council Directive 96/61/EC of 24 September 1996 concerning integrated pollution prevention and control (IPPC).¹²⁴

Article 6, paragraph 1 (a), states that the provisions of article 6 apply to all proposed activities listed in annex I. Annex I is based on the Espoo Convention, the EC IPPC Directive and the EC EIA Directive, with some modifications (see comment to annex I). This includes all activities that according to domestic law require EIA with public participation (annex I, para. 20).

“Proposed activity”

While not defined in the Aarhus Convention, the term “proposed activity” is used in the Espoo Convention, which defines it as “any activity or any major change to an activity subject to a decision of a competent authority in accordance with an applicable national procedure” (art. 1 (v)).

By virtue of subparagraph (a), article 6 applies automatically to changes or extensions in activities where they meet the criteria or thresholds set out in annex I (see annex I, paragraph 22). In such cases, it is assumed that they may have a significant impact. Where the thresholds are not met, the Parties must still apply subparagraph (b) to any change or extension of activities listed in annex I.

Finally, some activities that would normally fall under subparagraph (a) may be exempt from the requirements of article 6, if they exclusively or mainly involve research and the development and testing of new methods, with certain restrictions (see commentary to annex I, paragraph 21).

Article 6, paragraph 1 (b), requires that, for decisions on proposed activities not listed in annex I, each Party shall determine, in accordance with its national law, whether the activity might have a significant impact on the environment. If this is the case, article 6 must be applied. To answer any questions about who shall decide on the application of article 6 to activities not listed in annex I, the Convention provides that “Parties shall determine whether such a proposed activity is subject to these provisions”. Parties are given wide latitude to develop ways in which this determination shall be made. It is not clear from the wording of the subparagraph whether Parties must develop categories for application of the article in addition to those found in annex I, or whether they must develop guidelines for the application of the Convention’s principles by individual public authorities in decision-making on a case-by-case basis. However, it is worth mentioning that if a Party does develop additional categories for EIA, these activities would already fall under subparagraph (a) by virtue of paragraph 20 of annex I *as long as public participation is required*. Furthermore, paragraph 22 of annex I provides that subparagraph (b) will be applied to changes or extensions of activities listed in annex I that in and of themselves do not meet the threshold requirements of annex I. These provisions might indicate that the Convention, even though it does not expressly use the term “case by case” as it does in the following subparagraph, assumes that determinations under subparagraph (b) will be done case by case. By way of comparison, the EC Directive on EIA establishes a mandatory list for EIA, and a list of activities requiring screening. The screening may be done case by case, or according to thresholds or criteria, or both (Dir. 85/337/EEC as amended, art. 4, para. 2).

In the Netherlands, Provincial Councils have authority to require EIA in certain localities where special conditions, such as environmental sensitivity, prevail. In Norway, ministry-level authorities may extend EIA requirements to particularly controversial proposals.¹²⁵ Other legal provisions regarding the power of public authorities to require EIA for non-listed activities can be found in Bulgaria, Romania and Slovenia. In Bulgaria, the Environmental Protection Act, in its article 20, paragraph 3, gives discretionary power to the competent authorities to require EIA for projects recommended by concerned natural or legal persons.¹²⁶ In Romania, the relevant authorities are empowered to make a discretionary decision to require EIA based on certain criteria listed in the Environmental Permitting Procedure for identifying significant environmental impact.¹²⁷

It is also clear that there does not need to be a prior determination that a proposed activity will definitely have a significant effect on the environment before subparagraph (b) can be applied. The Convention states that Parties shall determine the applicability of article 6 where the proposed activities that are not listed *may have* a significant effect on the environment.

The question of “significance” is an important one. Use of the term “significance” answers the need to adequately address the goals and interests recognized by the Convention where public participation is an important factor in decision-making. It also helps ensure that the usefulness of the public participation process is proportional to the need. The “significance” is what takes ordinary decision-making into the realm of environmental decision-making as contemplated under the Convention. Some guidance as to the determination of significance can be found in appendix III to the Espoo Convention and other sources (see box).

What is environmentally “significant”?

Paragraph 1 of appendix III to the Espoo Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context stipulates that:

“In considering proposed activities . . . , the concerned Parties may consider whether the activity is likely to have a significant adverse transboundary impact in particular by virtue of one or more of the following criteria:

- “(a) *Size*: proposed activities which are large for the type of the activity;
- “(b) *Location*: proposed activities which are located in or close to an area of special environmental sensitivity or importance (such as wetlands designated under the Ramsar Convention, national parks, nature reserves, sites of special scientific interest, or sites of archaeological, cultural or historical importance); also, proposed activities in locations where the characteristics of proposed development would be likely to have significant effects on the population;
- “(c) *Effects*: proposed activities with particularly complex and potentially adverse effects, including those giving rise to serious effects on humans or on valued species or organisms, those which threaten the existing or potential use of an affected area and those causing additional loading which cannot be sustained by the carrying capacity of the environment.”

EC Directive 85/337/EEC on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment, as amended by Council Directive 97/11/EC of 3 March 1997, includes an annex (annex III) on selection criteria for determining whether a particular project should be subject to EIA. The criteria include:

- Characteristics of projects, such as the size, the cumulation with other projects, the use of natural resources, the production of waste, pollution and nuisances, and the risk of accidents;
- Location of projects, such as the environmental sensitivity of geographical areas likely to be affected by projects, including for example, wetlands, coastal zones, mountains, forest areas, nature reserves and parks, landscapes of historical or cultural significance, or densely populated areas;
- Characteristics of the potential impact, including the extent of the impact in terms of geographical area and affected population, the transfrontier nature of the impact, the magnitude and complexity of the impact, the probability of the impact, and the duration, frequency and reversibility of the impact.

Some countries may have developed substantial guidelines for determining “significance” that may be of use to Parties in implementing the Convention. The United Kingdom’s Circular from the Department of the Environment (Circular 2/99) on Environmental Impact Assessment is one example. Romania also has criteria for establishing significance.

As well as the question of how to determine significance, it is also important to consider who will determine it. It must be emphasized that the test of significance should be applied objectively and not in a manner to avoid public participation. In countries with developed EIA practice, authorities and applicants frequently have their determinations that potential impacts are not significant, overturned by the courts. In these cases, the public has often employed independent scientists and experts to challenge official findings.

While subparagraph (a) refers to “decisions on whether to permit”, subparagraph (b) refers to “decisions on” proposed activities. This difference reflects the fact that the activities listed in annex I, because of their recognized environmental significance, can be expected to be the subject of sophisticated permitting procedures, whereas the kinds of activities falling under subparagraph (b) might not ordinarily be subject to fully-developed permitting procedures. Furthermore, the flexibility in subparagraph (b) enables article 6 to be applied to additional forms of decision-making as their environmental significance is realized. This is also consistent with the system set up by the EIA Directive.

Finally, article 6, paragraph 10, supplements this paragraph by providing that any reconsideration or updating of the operating conditions for an activity referred to in paragraph 1 shall also be subject to the full public participation requirements of article 6 wherever appropriate.

(c) May decide, on a case-by-case basis if so provided under national law, not to apply the provisions of this article to proposed activities serving national defence purposes, if that Party deems that such application would have an adverse effect on these purposes.

When a Party deems that the application of article 6 to proposed activities would have an adverse effect on national defence purposes, the Party may decide not to apply it. The phrase “on a case-by-case basis if so provided under national law” is problematic. It is subject to at least two possible interpretations. The first is that decisions about the application or non-application of article 6 in national defence cases may be done on a case-by-case basis only if provided under national law. Otherwise, if the national law is silent, such decisions could not be made on a case-by-case basis. Presumably, this means that they would have to be made according to clear criteria, which should be found in law, that is, in a transparent and clear framework for implementation of the Convention.

The second interpretation is that the two phrases between the commas are to be read as independent elements. This would have been made more apparent if the drafters had placed a comma between “on a case-by-case basis” and “if so provided under national law”. That would establish two tests before a Party could decide not to apply article 6 in a particular case. First, the national law would have to provide a legal basis for decisions not to apply article 6 in cases of national defence. Secondly, determinations could not be made categorically, but would have to be made on a case-by-case basis.

In either case, the final phrase requires that a determination be made that the application of the exemption in the particular case would have an adverse effect on national defence. Therefore, in the case of the first reading, the mere fact that a particular activity falls into a national defence category would not be enough to avoid the application of article 6. A further determination would have to be made that in the particular case an adverse effect would result. This somehow supports the second reading of the provision, because it means that *in any case* there will need to be some specific inquiry into the facts and circumstances. If the second reading is correct, then the phrase at the end adds little to what has gone before. It only confirms what will be the inquiry during the case-by-case determination—whether the application of article 6 would have an adverse effect on national defence.

Therefore, if a Party wants to provide for a national defence exemption, it can meet both readings of this provision by establishing clear national legal criteria for use of the exemption, while requiring in a particular case an inquiry into whether the application of article 6 would have an adverse effect on national defence.

2. The public concerned shall be informed, either by public notice or individually as appropriate, early in an environmental decision-making procedure, and in an adequate, timely and effective manner, *inter alia*, of:

Paragraph 2 establishes minimum standards for the public concerned to be informed of information necessary for it to participate effectively in environmental decision-making. The obligation is stated in the passive voice in recognition of the fact that Parties can place the obligation of notification and information on different actors. In some systems it may be appropriate to place the responsibility on authorities to provide the notice, while in others it may be appropriate to place this obligation on the proponent or applicant. Parties must ensure that the obligation is placed upon someone, and act as the guarantors of the process.

According to article 2, paragraph 5, “the public concerned” is the public affected or likely to be affected by the environmental decision-making or having an interest in it. (See commentary to article 2, paragraph 5.)

The reference to “environmental decision-making” must be considered in the light of article 6, paragraph 1—that is, a new term is not being introduced here. Rather, the decision-making that is at issue is any decision-making included by virtue of article 6, paragraph 1, not any decision-making which is labelled environmental under national law.

How to inform the public concerned

The article provides for two methods of informing the public for the purposes of this article—public notice and individual notice. Public notice means the dissemination of particular information to as many members of the public as possible, making use of the customary means for general and widespread transmission of information. For the purposes of this article, public notice would be considered adequate so long as it effectively targets at least the public concerned with the decision. It would be considered timely so long as it targets the public concerned early enough in the procedure for public participation to be effective (see also article 6, paragraph 4). The Convention requires notice to be given to the whole concerned public at an early stage of the proceeding. Means of notification may include publication in a newspaper or other generally available printed media, dissemination through electronic mass media (TV, radio, Internet), or posting of notices in areas with heavy traffic. The EIA Directive mentions, for example, bill-posting within a certain radius, publication in local newspapers, and the organization of exhibitions with plans, drawings, tables, graphs, models as valid means of notification.¹²⁸

Individual notice—that is, dissemination of particular information to certain classes of persons individually—is possible in appropriate situations. Individual notice is especially important where individual interests might be affected by the decision. The Seveso Directive establishes zones in the immediate vicinity of facilities engaging in potentially dangerous activities. A similar approach is followed in many UN/ECE countries that use the concept of “sanitary zones”. These zones can help to identify potentially affected people, who may then be individually notified. Individual notification is also especially relevant since the “public concerned” may include non-governmental organizations whose goals include environmental protection.

Giving individual notice

For example, the Polish Environmental Protection Act requires the relevant authorities to draw up a list of environmental NGOs that have expressed interest in being notified on decision-making related to EIA.¹²⁹ When the decision concerns a permit for a project that requires an EIA, the Polish authorities must notify in writing all environmental NGOs that are based in the affected area.¹³⁰ Open-ended standing lists can also be useful tools. Electronic mail has proven to be an easy and inexpensive means of distributing information.

Criteria for notice

The inclusion of the terms “adequate, timely and effective manner” adds much to the basic obligation. This is meant to draw attention to practical problems of notification. Notification needs to be considered flexibly to be effective. A key concept is “penetration”. A set of tools can be used to set up a hierarchy of information, with deep penetration of general information to the public, combined with a much more focused outreach to smaller target groups. Furthermore, the general information can be much more effective if it points the direction to further information. The contents of the notification cannot be everywhere nor would it be effective to try to spread it everywhere in every case.

In today’s information-saturated society, it may be extremely difficult to command the attention of those the public authorities would like to reach. Efforts must be made to ensure that the public concerned is not only reached, but that the meaning of the notification is understandable and all reasonable efforts have been made to facilitate participation (see also commentary to article 3, paragraph 2). Thus, a small announcement in a newspaper among hundreds of advertisements would perhaps not be considered effective. Local television broadcasting at a time when most people are at work might also be ineffective. Whether a particular means of notification is considered effective will of course depend on the particular conditions. Internet Web sites as state-of-the-art noticeboards are a powerful tool in reaching the public in some parts of the UN/ECE region, and are spreading fast. Not only can they work as systems for general notification, but through electronic manipulation they can also pinpoint those persons who may have a more direct interest in the decision-making.

Furthermore, as can also be seen by reference to article 6, paragraph 6 (f), the timeliness, adequacy and effectiveness of notification might require more than a single notification at one point in time. If further information comes to light that may have relevance to the environmental decision-making procedure, an additional notification may be necessary. This is specifically acknowledged in

this paragraph, at subparagraph (d), where the phrase “as and when this information can be provided” clearly shows that Parties have an obligation to ensure that the notification is updated when necessary.

Timing of notice

Article 6, paragraph 4, sheds further light on the purpose behind giving notice early in an environmental decision-making procedure. Early public participation means that the public may participate when all options are open and participation may be effective. Article 6, paragraph 2, continues with minimum requirements as to the content of notification. The use of the term “*inter alia*” indicates that the notification can and should include more information than that specified in the subparagraphs. The use of the construction “informed of” allows Parties flexibility in determining whether to provide the actual documentation (such as the application itself under article 6, paragraph 2 (a)) in the notice, or to inform the recipient of the availability of the actual documentation at a convenient location.

In considering how to implement article 6, paragraph 2, it should also be remembered that paragraph 6 requires that all information relevant to the decision-making, with certain restrictions, should be made available to the public free of charge at the time of the public participation procedure. (See also commentary to article 6, paragraph 6.)

(a) The proposed activity and the application on which a decision will be taken;

This provision requires the notification to include information about the proposed activity and the application. Public authorities must at least make the application available for inspection by the public in accordance with article 6, paragraph 6, as it is surely relevant to the decision-making. However, notification may include information on the type of activity, the proposed technology, if any, the exact location and the project applicant, and any other information that is necessary for the

public to fully understand the scope and potential consequences of the proposed activity.

The term “proposed activity” is often used in connection with EIA. However, the term must also be interpreted to apply in other cases where public participation may be required (see above).

(b) The nature of possible decisions or the draft decision;

The term “the nature of possible decisions” refers to the range or scope of decisions that may be taken with regard to the proposed activity. For different types of procedures, a different description may be necessary. These might, for instance, include permits (water, air, waste, etc.), permissions (planning, development and construction permissions, etc.), consents (e.g. construction consents), and the other types of decision-making

described in the introduction to article 6, above. The terms used to name various decision-making procedures vary from country to country. The notification should explain what type of decision is being made and its legal force.

Where a proposed decision has already been developed, the Convention requires information about the draft decision (for example, a copy of the draft or a description of where it can be viewed) to be included in the public notification. Obviously, a draft decision cannot be a final document, but rather a proposal as to the content of the future decision that is being made, which must be open to discussion through the public participation procedure. (See also commentary to article 6, paragraph 6.) For example, an indication in a notice of “air emission permit” would constitute the nature of the decision, while a draft permit for a particular facility, including conditions, would be a draft decision.

(c) The public authority responsible for making the decision;

The notification should identify the public authority responsible for making the decision. Identification should be complete enough to enable the public concerned to contact the identified person or body. Maximum information is consistent with article 3, paragraph 2 (on facilitating public participation), and the preamble (eighth and fourteenth paragraphs). This pro-

vision is a requirement similar to that of transparency and effectiveness in the way that environmental information is made accessible (see commentary to article 5, paragraph 2 (b) (iii)).

(d) The envisaged procedure, including, as and when this information can be provided:

It is not entirely clear from the text of the Convention whether the “envisaged procedure” refers to the whole decision-making process or to the public participation procedure within it. Most of the points under subparagraph (d) pertain to public participation procedures. However, subparagraph (d) (ii), referring to the “opportunities for the public to participate”, can be read to refer to the public participation procedures within a larger decision-making process. It would be consistent with both these views for Parties to provide information about the whole decision-making procedure, and in fact this information could also help to facilitate public participation by providing more background information to the public concerned. This provision may, therefore, be interpreted to require the notification to include a description of the type of decision-making, with details provided about the stages at which public participation will take place.

The details that shall be provided, at a minimum, in respect of the decision-making and the public participation procedures pertaining to it are set forth in this subparagraph. Significantly, the Convention reinforces its own obligation for early notification by providing that a lack of information about these details should not serve to delay the notification. This also confirms that the notion that supplemental notification may have to be given “as and when” information can be provided. “As and when” is a different formulation that conveys the same meaning as “as soon as”. The term “as and when” does *not* mean “information about when” the information will be made available.

The list of information to be presented is non-exhaustive. The notification may include any other information that will further inform members of the public about the procedure, such as the requirements of article 4, paragraph 2, of the Espoo Convention that its Parties must distribute EIA documentation to the public of the affected Party in the areas likely to be affected and to arrange for the submission of comments to the competent authority of the Party of origin.

Information about the procedure should include a description of its stages, phases and steps. The Convention considers the matters that are included under subparagraph (d) (i) to (vi) to be elements of the procedure.

(i) The commencement of the procedure;

Presumably, the decision-making procedure will already have started and the public participation procedure will start with the notification. The notification, therefore, is informing the public concerned of an event. In such a case it is logical to interpret this provision as requiring the notification to stipulate that the decision-making procedure started on a certain date and that the public participation procedure is beginning with the sending of this notification.

(ii) The opportunities for the public to participate;

As a part of the description of the procedure, the notification must include information about the opportunities for the public to participate in it. A certain level of detail is required for the notification to be “adequate, timely and effective”. Therefore, the notification may include, *inter alia*, information about how and when the public can gain access to further information about the proposed activity or the decision-making, the manner in which the public may participate (including, where applicable, submission of comments in writing or the possibility of presenting comments, suggestions or alternatives at a public hearing (see art. 6, para. 7)), and opportunities for appeal.

(iii) The time and venue of any envisaged public hearing;

If the envisaged procedure includes public hearings (see article 6, paragraph 7), the notification must also include sufficient information for the public concerned to understand where and when the public hearing will take place.

(iv) An indication of the public authority from which relevant information can be obtained and where the relevant information has been deposited for examination by the public;

The notification must identify the public authority that possesses information relevant to the proposed activity and must indicate where relevant information can be examined by the public in accordance with article 6, paragraph 6. The identification of the public authority should be complete enough to enable the public concerned to contact the identified person or body, consistently with article 3, paragraph 2 (on facilitating public participation), and the preamble (eighth and fourteenth paragraphs).

This provision recognizes that the public concerned may also take advantage of the provisions of article 4 to gain access to information additional to that deposited for public inspection in accordance with article 6, paragraph 6. This acts as a safety valve in case full information is not provided, inadvertently or otherwise, by the public authority in accordance with article 6, paragraph 6.

“Relevant information” versus “environmental information”

There is a slight difference, however, in that requests under article 4 are limited to environmental information, whereas the indication of the public authority found here is not so limited. The indication should identify public authorities from which any relevant information, whether or not it meets the definition of environmental information (art. 2, para. 3), can be obtained.

The term “relevant information” must be considered to be consistent with the term used in article 6, paragraph 6, where it refers to all information relevant to the decision-making.

So subparagraph (d) (iv) does not relate only to the sources of the information covered by subparagraph (d) (vi) below. However, this provision must be read together with it, as it requires the notification to indicate what relevant environmental information is available. But environmental information under subparagraph (d) (vi) is not as broad as *all* the information relevant to the decision-making. However, it may provide the basis for requests for information under article 4.

Where and when it is possible to find information can heavily influence the capabilities of the public to obtain real, as opposed to formal, access to information. Similar provisions in domestic law and practice often provide times for viewing information outside normal business hours, so that working people also have the opportunity to participate effectively.

(v) An indication of the relevant public authority or any other official body to which comments or questions can be submitted and of the time schedule for transmittal of comments or questions; and

The notification must identify the public authority or other official body to which comments or questions may be submitted. The identification of the public authority should be complete enough to enable the public concerned to contact the identified person or body, consistently with article 3, paragraph 2 (on facilitating public participation), and the preamble (eighth and fourteenth paragraphs). In many cases, the public authority or official body identified here will be the same as that identified in subparagraph (d) (iv).

Here the Convention speaks not only of public authorities but also of “any other official body”. Parties are given flexibility to determine whether the public authority should receive comments or questions, or whether this function might be better served by another official body. It is not entirely clear what the Convention means by “other official body”, given the fact that the definition of public authority in article 2, paragraph 2, is so broad. That article specifically includes within the definition of “public authority” persons performing public administrative functions under national law, as well as any persons having public responsibilities or functions or providing public services in relation to the environment that fall under the control of government or persons performing administrative functions under national law. An official body receiving comments or questions pursuant to the requirements of the Convention would almost certainly be performing public administrative functions under national law, and therefore would already fall under the definition of “public authority”.

The notification must also inform the public concerned about the timetable for the public concerned to submit comments or questions to the relevant public authority or the other official body. The timetable should take into account the principles relating to early and effective public participation (see commentary to article 6, paragraph 4).

(vi) An indication of what environmental information relevant to the proposed activity is available; and

Finally, the notification must also include an indication of what environmental information relevant to the proposed activity is available. (For the definition of “environmental information,” see the commentary to art. 2, para. 3.) In a typical EIA proceeding, the environmental information might include such items as analyses, summaries, sampling or monitoring data, background documentation, expert opinions, feasibility studies, draft impact statements, forecasts and agency reports. Article 6,

paragraph 6, provides some further guidance as to “relevant” information.

As already explained, the obligation to give notification as to the matters found in article 6, paragraph 2, is a continuing one, and may require further physical notices to be given to the public concerned as additional information becomes available. Subparagraph (d) (vi) is one of those most likely to require the use of supplemental notification, as it is common for additional environmental information to come to light during a decision-making procedure.

Finally, this provision needs to be read in connection with article 6, paragraph 6, providing for the right of free and prompt inspection or examination of all information relevant to the decision-making, subject to certain limitations. Where that documentation is already available at the time of the notification, subparagraph (d) (vi) can be satisfied through a general description of the information, together with the information required under subparagraph (d) (iv) concerning possibilities for inspection.

(e) The fact that the activity is subject to a national or trans-boundary environmental impact assessment procedure.

As mentioned above, article 6 applies to any decision-making on activities listed in annex I and any other decision-making with a potential significant impact on the environment. While this does not refer exclusively to decisions that require an EIA, these are perhaps the most significant form of decision-making falling under article 6. Thus, it is important for the public to be notified that the activity falls under a national or trans-

boundary EIA procedure, as that procedure can carry specific public participation rights and obligations.

Understanding the EIA procedure

At the outset, it is important to understand what the Convention means by environmental impact assessment. Article 1 (vi) of the Convention on Environmental Impact Assessment in a Trans-boundary Context (Espoo, 1991) defines “environmental impact assessment” as “a national procedure for evaluating the likely impact of a proposed activity on the environment”. Many countries use the term EIA to refer to a range of procedures, usually including public participation, often conducted by the proponent of the activity under the supervision of a public authority, that results in a study of the potential environmental impacts of various alternatives for the achievement of the proposed activity. Some EIA laws also require comparative evaluation of a “no action” alternative, in which the proposed activity does not go forward. At the conclusion of the procedure, a report is produced outlining the alternatives and their impacts, which is then factored into the decision-making process.

Other countries, most notably the newly independent States, employ a substantially different approach, in which expert bodies established by the State review scientifically the alternatives proposed for the achievement of the proposed activity. The information, concerns or opinions expressed by the public within the procedure are considered as data relating to expected changes in social conditions resulting from the decision. The result of this kind of procedure is a final decision about whether the project may go forward. This so-called “ecological expertise” form of review can be found in many countries in the UN/ECE region. Public participation is not necessarily a part of the ecological expertise, but where it does take place, it is often conducted within a separate parallel procedure euphemistically called “environmental impact assessment”, sometimes known by the acronym “OVOS”,¹³¹ Because the term “environmental impact assessment” may be used in two quite different ways depending on national legislation, inclusive terms such as “biosphere reflection” have been suggested.¹³²

The definition of “environmental impact assessment” used in the Espoo Convention is general enough to include both these forms—the EIA procedure known in some countries, and the ecological expertise known in others.

The provisions of article 6 of the Convention are automatically applicable to permissions relating to activities listed in annex I. Annex I covers any activity not otherwise listed which requires public participation under an environmental impact assessment procedure in accordance with national legislation (para. 20). This should not be read to require the application of article 6 to any activity for which environmental impact assessment is required. The national legislation must additionally include public participation as a requirement in the environmental impact assessment. Where the national legislation of a Party provides for a form of environmental impact assessment without public participation, article 6 applies automatically only to activities listed in annex I. The applicability of article 6 to other activities requires the invocation of article 6, paragraph 1 (b). If public participation is limited, then the Party has to bring it up to the standards of the Convention.

Article 6, paragraph 2 (e), also requires Parties to give notice if the activity is subject to a transboundary EIA procedure, such as the one established in the Espoo Convention (see box).

The Espoo Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context

In 1991, the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context was adopted in Espoo (Finland). It has been ratified by many of the countries that are Signatories to the Aarhus Convention. The Espoo Convention lists activities likely to cause a significant adverse transboundary impact and provides for environmental impact assessment procedures that include participation from within the entire potentially affected area, across State boundaries.

Although the Espoo Convention deals mainly with relationships between Parties affected by a transboundary activity, it requires a Party of origin (that is, the country from which a potential transboundary impact originates) to notify the public of the affected country (art. 4) and to take due account of the comments submitted (art. 6, para. 1).

Article 6 of the Aarhus Convention closely follows the kinds of requirements that are common to various forms of environmental impact assessment currently in force in the UN/ECE region. Such common provisions may include specific provisions about the timing and content of notification, requirements on holding public hearings, the opportunity for the public to submit comments and suggestions, the requirement to take such comments and suggestions into account, and obligations establishing standards for reasoned decision-making.

In any case, if the proposed activity is subject to either a national or transboundary environmental impact assessment procedure, the public must be notified about it in accordance with article 6, paragraph 2, of the Aarhus Convention. With respect to transboundary EIA, it is interesting to note that article 3 of the Espoo Convention concerning notification includes a similar provision about notifying affected Parties “as early as possible” and the timing of notification is linked to the time when the public in the Party of origin shall be notified. This shows that the negotiating parties of the Espoo Convention assumed that the public of the Party of origin would generally be notified “as early as possible”.

3. The public participation procedures shall include reasonable time-frames for the different phases, allowing sufficient time for informing the public in accordance with paragraph 2 above and for the public to prepare and participate effectively during the environmental decision-making.

The theme of adequate time-frames for public participation running throughout the Convention (see especially article 3, paragraph 1) is repeated in article 6, paragraph 3. The Convention requires time-frames to be set so that the public can be informed about the specific information required under paragraph 2 and can participate effectively. In addition, however, this provision specifically refers to another consideration in the establishment of reasonable time-frames—that is, the interest in allowing the public adequate time to prepare for its participation in the decision-making.

This provision of the Convention also refers to “the different phases”. Considering the rationale behind the need for adequate time-frames (giving information, allowing the public to prepare, and effective participation), the reference to “phases” should relate directly to the phases of the public participation procedures. Thus, each phase during the public participation procedures must include reasonable time-frames taking into account the fundamental requirements of public participation. In complex cases where public participation may take place at several points in the decision-making process, the reference to different phases may also be taken to refer to phases in the overall decision-making process. Thus, Parties must ensure that all stages of the decision-making where public participation takes place include time-frames that allow for the effective implementation of the related requirements in article 6, including time for the public to digest the information provided in the notification according to paragraph 2, time to seek additional information from the public authorities identified in the notification, time to examine information available to the public, time to prepare for participation in a hearing or commenting opportunity, and time to participate effectively in those proceedings.

Finally, the reasonable time-frames must also take into account the interaction between article 6 and other parts of the Convention. For example, it may be necessary for a member of the public to request information under article 4, following the notification and as part of the preparation for participation in a hearing or commenting opportunity. Parties should build flexibility into the system to ensure, for example, that waiting for a request to be met in the time limits set out in article 4 does not undermine the public participation process. (See also the commentary to article 3, paragraph 1, requiring compatibility among the Convention provisions.) While not specifically mentioned in the Convention, reasonable time-frames may also benefit the public authorities, by providing sufficient time to manage the process of public participation and to process the information provided by the public.

4. Each Party shall provide for early public participation, when all options are open and effective public participation can take place.

Paragraph 4 requires Parties to provide public participation “early” in a decision-making process. It follows on paragraph 3, which provides for reasonable time-frames. One is about the pace, while the other is about getting started.

“Early” means when all options are open and effective public participation can take place. This does not prevent a public authority from taking a position or determining a preliminary opinion as to a possible decision about the proposed activity. However, the public authority must still be in the information gathering and processing stage and must be open to persuasion by members of the public to change its position or opinion. Obviously, this prevents the public authority from taking steps to implement a preliminary decision prior to its finalization based upon, *inter alia*, the outcome of the public participation.

Decision-making in relation to large activities may be complex and long, involving several stages and parallel processes. In a particular decision-making process the effectiveness of public participation may depend not only on effective public participation at one stage of the decision-making, but on public participation taking place more than once.

For example, a permit to fill a wetland may be ancillary to the construction of a factory, but the permitting procedure for the factory might not provide an opportunity to receive public comments on that aspect of the project. In that case, article 6, paragraph 4, might be interpreted to require public participation in the separate decision on the filling of the wetland, because to do otherwise would be to delay public participation to a point when it could no longer be effective.

In complex decision-making, public participation, to be effective, should take place at each stage where a (primary or secondary) decision by a public authority may potentially have a significant effect on the environment. Especially in decision-making on activities listed in annex I, where a cluster of permits may be required for complex activities, any permit that has a bearing on the environmental significance of the proposed activity should be covered under the Convention.

Some countries have taken an integrated approach to environmental decision-making, whereby the consideration of environmental impact is maximized in a single procedure as far as possible. This approach might allow for a single public participation procedure to take place. However, attention must be given to the effectiveness of public participation, so that a single public participation procedure in the context of complex decision-making should be examined to determine whether it is timely and effective for all aspects of the decision-making.

5. Each Party should, where appropriate, encourage prospective applicants to identify the public concerned, to enter into discussions, and to provide information regarding the objectives of their application before applying for a permit.

Paragraph 5 points the way towards increasing the efficiency of public participation, by encouraging the prospective applicant to take certain steps *before* the start of the decision-making procedure. In so doing the Party may increase the involvement of the applicant or proponent of a proposed activity in public participation, and may encourage the applicant to shoulder some of the responsibility of communicating with the public. As a result, the public concerned may also feel greater responsibility towards the decision-making process at an early stage. Misunderstandings can be resolved and conflicts minimized, so reducing the burden on public authorities to address these matters. This provision resembles paragraph 4.

Considering that some countries place obligations on the *proponent* of an activity to conduct the public participation procedures relating to it, early involvement of the proponent may be extremely valuable. According to the discussion under paragraph 1 with respect to “proposed activity”, a prospective applicant is a person who intends to submit an application for a decision by a public authority on an activity or a major change to an activity in accordance with an applicable national procedure.¹³³

The responsibilities that Parties should encourage prospective applicants to take on where appropriate are specified according to three steps. The first of these is identifying the public concerned. (For a discussion of the definition of “public concerned”, see the commentary to article 2, paragraph 5.) The Convention takes note of the fact that the proponent, due to his familiarity with the local conditions, may help to identify those members of the public who are likely to be affected by the environmental decision-making and should do so prior to applying for the permit. The second step is for the applicant to enter into discussions with the public concerned. This has obvious benefits, including increased understanding of the goals and parameters of the proposed activity by the public, and increased understanding of the nature of the public’s concerns by the applicant. Direct communication between the applicant and the public not only reduces burdens on the public authority, but lessens the figurative distance that information has to travel, thereby increasing its reliability. Dialogue between the proponent and the public can help to narrow the differences and issues to be discussed in the public participation procedures. Similarly, providing information on the objectives of the application before applying for a permit can reduce burdens on public authorities by allowing the proponent to modify the application in view of public reactions *even before the permit application is submitted*.

The provisions of article 6, paragraph 5, apply to the period before the permit application is submitted (while the applicant is still a “prospective” one), and in no way restrict the definition of the public concerned, for example by giving a right to the proponent to identify the public concerned to the exclusion of other members of the public who assert an interest in the environmental decision-making. Encouraging applicants to be responsible towards the public does not affect the primary obligations of the Parties under the Convention, moreover, and should not be considered a substitute. For example, article 6, paragraph 2, places the obligation on the Parties to inform the public concerned, which naturally requires an objective determination by the Party of which members of the public meet the definition of the “public concerned”.

The advisory nature of paragraph 5 is confirmed by the use of the wording “should, where appropriate, encourage”. The Convention does not require Parties to oblige prospective applicants to take these steps. Some Parties may consider it appropriate for the public authorities to play a more substantial role in public participation because of the authorities’ objectivity and impartiality. The reference to “appropriate” therefore may also include recognition of the fact that applicants may attempt to use such a process for propaganda purposes to influence the public concerned, even going so far as to lobby a subset of the public during “consultations”, and that Parties need to guard against this.

6. Each Party shall require the competent public authorities to give the public concerned access for examination, upon request where so required under national law, free of charge and as soon as it becomes available, to all information relevant to the decision-making referred to in this article that is available at the time of the public participation procedure, without prejudice to the right of Parties to refuse to disclose certain information in accordance with article 4, paragraphs 3 and 4.

Paragraph 6 requires Parties to impose an obligation on public authorities to provide the public concerned with access to all available information relevant to a decision-making procedure covered by article 6, subject to certain limitations. It is similar to the administrative legal norm that provides that persons with standing as parties in an administrative proceeding should have access to all documentation in the case. Yet the Convention goes further, since it allows for similar rights to be given to all members of the public concerned, whether or not they meet the test of legal standing. Paragraph 6 provides that *all information relevant to the decision-making* shall be made available. Consistent with the other provisions of the Convention, this means information in whatever form. It should not be interpreted in a way that would limit the availability of information to reports or summaries.

Examination, upon request, free of charge

“Examination” refers to the opportunity to study the information and to make notes. As a practical matter, this obligation can be met through the establishment of reasonable hours at a convenient location where the information can be kept in an accessible form. If the national law of a Party requires it, a member of the public concerned may need to submit a request to examine the relevant information. Otherwise a request is not required. Moreover, the Convention prohibits the imposition of fees or other charges for simple examination of the relevant information. The public authority can still impose reasonable charges for other services, for example photocopying, consistent with the other provisions of the Convention.

Available at the time of the public participation procedure

The “time” of the public participation procedure is also important, because the obligation to make information accessible is triggered by the start of the public participation procedure. This question is also relevant in considering how to implement paragraph 2, on notification. It is common sense that the public participation procedure starts, at the latest, at the time of notification under paragraph 2, because that paragraph expressly provides for early notification of, *inter alia*, the start of a public participation procedure. Moreover, the notification should include an indication of the public authorities from which information can be obtained. Thus, a notification according to paragraph 2 can also fulfil at least part of the information requirements required under this paragraph, and public authorities should take that into account in the development of their public participation procedures.

The reference to the information “available at the time of the public participation procedure” is open to at least two interpretations. One possible interpretation is that it does not require the generation of information to meet the minimum standards, but rather requires this information to be made available *if it exists*. But if that were the case, there would be clearer ways to express this. Another possible interpretation is that the inclusion of “available” is meant to be interpreted positively to clarify that the information should include *any* information that is in any way available at any time during the public participation procedure. This would take into account the possibility that the information might not always be in the direct possession of the public authority, but rather may be available *because it is in the possession of another*, for example the proponent of the activity. It might also take into account that some information might be available at the start of the procedure, even as early as the notification stage, but that other information might come to light during the procedure itself. The Convention goes on to list the information that is in every case *relevant* to a decision-making procedure, indicating a minimum standard. Consequently, the second interpretation of the meaning of “available” appears to be more in the spirit of the Convention. To hold otherwise would mean that decision-making could proceed without considering all the relevant information. Thus, the implication is that public authorities should generate the listed information.

Finally, the relevant public authority must give access to the information “as soon as it becomes available”. This obviously imposes an obligation on the public authorities to make new information available to the public in the same manner as the original information, as soon as it comes to light. The principle found in this obligation is the same as that found in the Espoo Convention, which requires its Parties to inform the other concerned Parties immediately upon the discovery of additional information on a significant transboundary impact of a proposed activity (art. 6, para. 3).

Grounds for refusal

The Aarhus Convention also makes it clear that the grounds for refusal to disclose information found in article 4, paragraphs 3 and 4, may also be applied to the information required to be made available under this paragraph, subject of course to the limitations on the use of such exceptions found in article 4 (see, for instance, commentary to article 4, paragraphs 3, 4 and 6). In accordance with article 4, paragraph 6, for example, the public authority must separate exempt materials from the rest of the information and make all the remaining information available for public examination.

The relevant information shall include at least, and without prejudice to the provisions of article 4:

The Convention goes on to establish minimum standards for the information that shall be made available to the public concerned for examination. It does this by determining a non-exhaustive list of the information that in all cases is relevant to the decision-making. This list draws heavily on domestic and international experience relating to environmental impact assessment, in which certain documentation is generally required

to be made available to the public. The Convention specifically provides that the information made available under this paragraph is subject to the provisions of article 4.

The Convention does not, however, determine how the information is to be generated nor who should bear the cost of generation. Many EIA-type laws require similar information to be generated. Parties are free to follow the example of such laws by placing the burden of information generation and its associated costs on the shoulders of the applicant, applying the “polluter pays” principle.

(a) A description of the site and the physical and technical characteristics of the proposed activity, including an estimate of the expected residues and emissions;

The first item of information that the competent public authority must make available for examination by the public concerned is a description of the site, that is, the location where the proposed activity is planned to take place. Next, the information must include a description of the physical and technical characteristics of the proposed activity. Such a description will often already be required as an element of the applicant’s submission to the public authority. The description must include an estimate of the residues and emissions expected as a result of the proposed activity. This establishes a link between

these physical and technical characteristics and the potential environmental impact of the proposed activity.

The reference to the application of article 4 has special significance with respect to emissions. Article 4, paragraph 4 (d), and the last sentence of article 4, paragraph 4, impose strict limitations on exemptions to information related to emissions into the environment. (See commentary to article 4, paragraph 4.)

(b) A description of the significant effects of the proposed activity on the environment;

The public authority must also give the public concerned access to a description of the significant effects of the proposed activity on the environment. (With respect to “significance”, see the commentary to article 5, paragraph 1 (b) and art. 6, para. 1 (b).) As article 6, by virtue of its paragraph 1, applies to proposed activities that *may have* a significant effect on the environment, the wording in paragraph 6 (b) must be taken to refer to a description of the potential significant effects of the

proposed activity on the environment. Such a requirement is already part of the documentation that must be submitted to authorities in the permitting procedure in many UN/ECE countries. In Ukraine, for example, not only must an environmental impact statement (EIS) be prepared by an applicant for a decision relating to a proposed activity with potential effects on the environment, but the EIS is also to be disseminated to the public at the applicant’s cost.¹³⁴

Various countries have established factors to be taken into account in the estimation of the significant environmental effects of proposed activities in their national legislation. These laws may provide good examples of ways to meet this requirement of the Convention, covering such issues as description of the site, determination of the impact area, and evaluating the scope of potential effects. Public authorities must first determine the scope of the expected effects on the environment. The geographical area in which such effects can reasonably be expected is known as the “impact area”. Hungary’s Decree on EIA¹³⁵ provides an example of how one country defines the impact area of a particular project. It demands that the area to be examined in an EIS should be the area of presumable direct and indirect impacts determined with as much accuracy as possible on the basis of data available during the preparation of the EIS. Furthermore, areas falling outside the impact area must be presumptively unable to be affected by the proposed activity. Factors include the area in which emissions may be detectable, taking into account the characteristics of the emissions, the carrying effect of environmental media, and the applicable conditions; the area from which environmental resources will be taken; and the possibility of a failure or accident.

In Ukraine, the EIS contains information on the purpose and means of the activity, and the factors that potentially have an impact on the environment, including possible emergencies, impact on human health, quantitative and qualitative indicators of the assessment of environmental risk, and measures foreseen to comply with environmental standards and norms.¹³⁶

(c) A description of the measures envisaged to prevent and/or reduce the effects, including emissions;

Besides studying and assessing the possible effects of the activity on the environment, an applicant and/or relevant public authority must draw up measures to prevent such effects or, where they are absolutely unavoidable, to reduce them as much as possible. This applies to emissions and other significant effects.

(d) A non-technical summary of the above;

This provision underlines the fact that the Convention requires access to information in whatever form. It also gives some indication of the detail and quality of information that the negotiating parties expected would be made available under subparagraphs (a) to (c). A non-technical summary allows the main points of the specified information to be understood by a layperson. The fact that a non-technical summary is a separate

element of the materials that the public authority must make available for examination by the public concerned, indicates that the above-described information would be of a detailed and technical nature. The non-technical summary must cover all the points found in subparagraphs (a) to (c).

The non-technical summary assists the members of the public concerned in digesting and understanding the often highly technical information contained in the documentation. Preparation by the public authority of the non-technical summary or requiring the proponent to do so is one of the ways in which Parties can meet the obligation in article 3, paragraph 2, to ensure that officials and authorities assist and provide guidance to the public in facilitating participation in decision-making.

Guidelines for non-technical summaries

Hungary has established guidelines for non-technical summaries of EIA documentation. This model may be useful in designing ways to implement this requirement in other countries as well. Article 13 of its Act on Environmental Protection¹³⁷ requires the non-technical summary to contain:

- A description of the “essence” of the activity;
- Expected impacts on the environment;
- Delineation of the impact area;
- Evaluation of environmental impacts;
- Expected impacts on living standards and social conditions in the affected communities;
- Environmental protection measures planned.

(e) An outline of the main alternatives studied by the applicant; and

The competent public authorities must also give the public concerned access to an outline of the main alternatives studied by the applicant. Typically, decision-making processes relating to proposed activities with potential environmental impacts involve the study of different alternatives for the implementation of the proposed activity. A major impetus behind the analysis of alternatives is the need to take the environment into account and to minimize environmental impact. Some of the alternatives might come from the public concerned as a result of preliminary discussions carried out under article 6, paragraph 5. The public can propose an alternative through its right to comment, guaranteed by article 6, paragraphs 2 (d) (v), 7 and 8.

(f) In accordance with national legislation, the main reports and advice issued to the public authority at the time when the public concerned shall be informed in accordance with paragraph 2 above.

The competent public authorities must also make available to the public concerned the main reports and advice issued to the public authority at the time of the notification under paragraph 2. Paragraph 2 requires notification to be given in an adequate, timely and effective manner. Moreover, because notification under paragraph 2 is a continuing obligation (see commentary), the issuance of new reports and advice to the public authority should trigger an additional obligation to notify the public concerned. The obligation to update information is also found in the lead to this subparagraph, which requires the public authorities to give all relevant information to the public concerned “as soon as it becomes available”.

“Reports and advice”

The Convention uses the terms “reports and advice” to cover a broad range of input to the public authority, whether coming from consultants, the proponent, co-authorities, expert bodies, or members of the public. Such reports and advice may include, *inter alia*, studies of alternatives, cost/benefit analyses, technical or scientific reports, and social or health impact assessments.

The term “in accordance with national legislation” is an indication that the matter may already be the subject of detailed legal provisions. Here it may be interpreted as a recognition of the usual case in which the law requires certain reports and advice to be issued to the public authority in the normal course of administration of a particular decision-making procedure.

Environmental impact assessment documentation

Appendix II to the Espoo Convention describes the minimum contents of the EIA documentation that, in combination with its article 4, allows the public to gather relevant information on the project.

“Appendix II

“CONTENT OF THE ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT DOCUMENTATION

“Information to be included in the environmental impact assessment documentation shall, as a minimum, contain, in accordance with article 4:

- “(a) A description of the proposed activity and its purpose;
- “(b) A description, where appropriate, of reasonable alternatives (for example, locational or technological) to the proposed activity and also the no-action alternative;

(Continued on next page.)

(Continued from preceding page.)

- “(c) A description of the environment likely to be significantly affected by the proposed activity and its alternatives;
- “(d) A description of the potential environmental impact of the proposed activity and its alternatives and an estimation of its significance;
- “(e) A description of mitigation measures to keep adverse environmental impact to a minimum;
- “(f) An explicit indication of predictive methods and underlying assumptions as well as the relevant environmental data used;
- “(g) An identification of gaps in knowledge and uncertainties encountered in compiling the required information;
- “(h) Where appropriate, an outline for monitoring and management programmes and any plans for post-project analysis; and
- “(i) A non-technical summary including a visual presentation as appropriate (maps, graphs, etc.).”

7. Procedures for public participation shall allow the public to submit, in writing or, as appropriate, at a public hearing or inquiry with the applicant, any comments, information, analyses or opinions that it considers relevant to the proposed activity.

Paragraph 7 differs from most of the other provisions of article 6 in that here the Convention grants rights not only to the public concerned, but to the whole public. While the public concerned has stronger rights with respect to the notification and examination provisions of this article, any member of the public has the right to submit comments, information, analyses or opinions during the public participation procedures. The public authority cannot reject any such comments, information, analyses or opinions on the grounds that the particular member of the public was not a part of the public concerned. Moreover, because article 9, paragraph 2, is the means for enforcing all of article 6, and because it applies only to the “public concerned”, it appears to be the intention of the Convention that any member of the public who actually participates in a public participation

procedure, by submitting comments in writing or at a hearing, gains the status of a member of the “public concerned.”

The relevancy of the comments, information, analyses or opinions is measured in the first place by the submitter. As long as the member of the public considers the matter to be relevant to the proposed activity, it must be received by the public authority. Naturally, the weight given to the particular comments, information, analyses or opinions will depend upon its objective relevance to the proposed activity, which will be reflected in the manner in which the matter is taken into account under article 6, paragraph 8. The relevant public authority or other official body for taking comments will have been identified in the notification to the public concerned under article 6, paragraph 2 (d) (v), together with the time-frame for submitting the information.

The Convention mentions two possible means for the submission of comments, information, analyses or opinions—written submissions, or public hearings or enquiries with the applicant. The latter offer the opportunity for the applicant to present the project, and respond to questions and comments. The public hearing also provides a venue for dialogue among stakeholders.

Public hearings

In most UN/ECE countries, public hearings may be held within the EIA process and other decision-making procedures. The hearings should be held after a sufficient period of time from the moment of notification to allow the public to study the materials and other information relevant to the proposed activity, and to come up with opinions, suggestions, comments, alternatives or questions. Public hearings usually bring members of the public together with the public authority responsible for decision-making and the applicant or proponent of the proposed activity. Experts and other authorities may also be involved in the hearing. Such a meeting is an opportunity for the public to submit, in writing or orally, the comments, information, analyses or opinions that it considers relevant to the proposed activity.

While the Convention does not establish particular standards for public hearings, rules for their conduct should be made in accordance with the other provisions of the Convention, in particular article 3, paragraphs 1 and 2. Parties may also establish procedures for the public to submit comments in writing.

Article 4, paragraph 2, of the Espoo Convention requires Parties to arrange for the submission of comments to the competent authority of the Party of origin. Article 3 provides in its last paragraph that the concerned Parties, i.e. the Party of origin and the affected Party, must “ensure that the public of the affected Party in the areas likely to be affected be informed of, and be provided with possibilities for making comments or objections on, the proposed activity, and for the transmittal of these comments or objections to the competent authority of the Party of origin, either directly to this authority or, where appropriate, through the Party of origin”.

8. Each Party shall ensure that in the decision due account is taken of the outcome of the public participation.

The Aarhus Convention obliges Parties to ensure that the decision maker takes due account of the outcome of the public participation. This is not limited to public participation concerning the environmental aspects of the proposed activity, but applies to the outcome of all public participation. In many UN/ECE countries general administrative law already requires decisions to be reasoned and given in writing (see also commentary to article 6, paragraph 9, below). In such systems, taking due account of the outcome of the public participation

might be interpreted to require the written reasoned decision to include a discussion of how the public participation was taken into account. Of course, the decision-making authority must have a legal basis for taking due account of the public participation and any other factors in decision-making. Therefore, the legislative guidance on the legal standard to be applied to the factors in the particular decision-making is very important for the implementation of this provision of the Convention.

The need for authorities to seriously consider the outcome of public participation and to address it in decision-making, policy-making and law-making is given special attention in the Convention. Provisions relating to taking due account of the outcome of public participation can be found in all three articles relating to public participation. Article 7 specifically incorporates article 6, paragraph 8, with respect to plans and programmes relating to the environment, while article 8 uses a slightly different formulation.

The different wording used in article 8 is a clue to the intention behind article 6, paragraph 8, and consequently to article 7 as well. Article 8 talks about the obligation to take into account the result of the public participation “as far as possible” in the context of executive regulations and generally applicable legally binding normative instruments. As discussed under article 8, below, the Convention establishes *less rigid* requirements for public participation in the context of law-making, where the process is affected by the mutual respect between the executive and legislative branches of government. Even so, the requirement to take into account public participation “as far as possible” establishes an objectively high standard to show in a particular case that public comments have been seriously considered. According to the structure of the Convention, therefore, the requirement to take into account the outcome of public participation in the context of article 6, where the rights and interests of particular members of the public are directly affected, must be something more than “as far as possible”; rather should the paragraph be strictly construed to require the establishment of definite substantive and procedural standards.

Taking the outcome of public participation into account

Standards for taking into account the outcome of public participation are in development in the countries of the UN/ECE region. Taking due account of the outcome of public participation can be facilitated by certain logistical measures, such as the registration of written comments and recording of public hearings. Such measures may also become important where an aggrieved person uses article 9, paragraph 2, to challenge a particular decision-making process. In general, it can be said that taking account of the outcome of public participation requires the relevant authority to consider seriously the substance of all comments received, regardless of their source, and to include the substance of the comments in the motivation of the final decision.¹³⁸ It does not require the relevant authority to *accept* the substance of all comments received and to change the decision according to every comment. However, the relevant authority is ultimately responsible for the decision based on all information, including comments received, and should be able to show why a particular comment was rejected on substantive grounds.

Some countries employ a “best practice” in handling comments received, by requiring the relevant authority to respond directly to the substance of the comments. For this purpose, comments that are substantially identical may be grouped together. Some countries require the substance of all comments to be addressed in a written document justifying the final decision, which may be called a “response document”. This written document may also be used to satisfy the requirements of paragraph 9, below, which requires decisions to be given in writing and for the decision to be motivated by the “reasons and considerations on which [it] is based”.

This provision also implies that the failure to take due account of the outcome of public participation is a procedural violation that may invalidate the decision. In appropriate circumstances a member of the public whose comments were not duly taken into account will be able to challenge the final decision in an administrative or judicial proceeding on this basis under article 9, paragraph 2. It is therefore very important that authorities pay serious attention to the requirement that due account be taken of the outcome of public participation. Article 6, paragraph 8, is similar to article 8 of the EIA Directive.

9. Each Party shall ensure that, when the decision has been taken by the public authority, the public is promptly informed of the decision in accordance with the appropriate procedures.

Parties are obliged to inform the public of the decision taken, in accordance with appropriate procedures. As in paragraph 7, this obligation does not only entail notification of the parties to the proceeding, or of the public concerned, but requires a general notification to the public at large.

The timeliness of notification of the decision must be judged in the context of the other requirements of the Convention. One of these is the opportunity of members of the public who wish to appeal some aspect of the decision-making to do so. While the time limit for appeal would not begin to run until the notification under most legal systems, a delay in notification might affect the subject matter of appeal. An example would be if the proponent of an activity is notified of an approval and proceeds with construction, while a member of the public whose comments were not adequately taken into account has not received notice of the final decision. Obviously, it is important for the public to receive notice so that it can challenge the decision upon valid grounds *before* there is an opportunity for the proponent to proceed so far with a particular activity that the status quo cannot be preserved or can be restored only at great cost.

The general administrative law of a Party may also include provisions about the notification of parties to a proceeding, and this provision of the Convention does not affect those obligations. It is customary for notification of decisions to parties to include specific information of interest to them, such as information about opportunities for appeal. Bulgaria’s administrative law, for example, requires the appellant in administrative appeals of decisions by public authorities to be notified within seven days after a decision is made in the appeal.¹³⁹ Such requirements should be taken into account in designing requirements for informing the public of final decisions under this paragraph.

Each Party shall make accessible to the public the text of the decision along with the reasons and considerations on which the decision is based.

The Convention requires the text of a reasoned decision to be made accessible to the public. A similar provision can be found in article 9 of the EIA Directive. By including the reasons and considerations on which a particular decision is based, the decision maker can show that it examined the evidence presented by the participants and considered their arguments on any relevant question of law. In accordance with the first sentence of paragraph 9, this provision also applies to the general public and not only to the public concerned or to those members of the public who participated in the decision-making. The general administrative law of a particular Party may also provide for general publication of decisions in particular cases. Bulgaria’s administrative law, for example, requires the decision in an administrative appeal of a decision by a public authority to be reasoned, unless all the demands of the complaint have been met and no rights of other citizens are affected.¹⁴⁰ In Croatia administrative decisions have to include the reasoning in support of the decision and be publicized. Failure to adhere to either of these two requirements will invalidate an administrative decision.¹⁴¹

Reasoned decisions

There are many reasons for giving reasons in a decision. Among them:

- Formulating reasons requires the decision maker to identify the issues, process evidence systematically, and to state and explain conclusions. This increases the reliability of the decision;
- A reasoned decision on file can assist future decision makers facing similar circumstances, and can assist bodies in developing clear, consistent and regular decisions;
- Reasons may assure the parties that the hearing has given them a meaningful opportunity to influence the decision maker and to limit the risk of error;
- Public exposure to the reasons behind a decision increases confidence and shows that relevant arguments and evidence have been understood and properly taken into account;
- Reasons may provide the basis for further proceedings, such as appeals, acting as a further control over the quality of decision-making;
- Authorities can be held accountable for their decisions and acts if the reasons are shown;
- Reasons help to uphold decisions under review, by showing that they are not made arbitrarily or contrary to law.¹⁴²

As mentioned above under paragraph 8, the requirement to take due account of the outcome of public participation may be interpreted to require the reasons and considerations to address the substance of all comments received, in addition to meeting other legal requirements. In so doing, the authority can also satisfy the requirement that the decision should set forth the “reasons and considerations” on which it was based. In some countries response documents are delivered directly to anyone who made comments, and simultaneously made available to the general public. Countries where this is not yet in practice might adopt this mechanism. Accessibility should be considered in the light of articles 4 and 5 and article 6, paragraph 6.

10. Each Party shall ensure that, when a public authority reconsiders or updates the operating conditions for an activity referred to in paragraph 1, the provisions of paragraphs 2 to 9 of this article are applied *mutatis mutandis*, and where appropriate.

This provision supplements paragraph 22 of annex I, which brings under this article significant changes or extensions of covered activities. Whereas that paragraph takes the approach found in article 7 of the Espoo Convention (and in EIA legislation in many countries), and triggers obligations on the basis of physical changes or advances in knowledge, paragraph 10 in effect supplements paragraph 1 on the basis of subsequent administrative procedures. Further administrative procedures relating to the operating conditions for a covered activity require the application of full public participation procedures under article 6.

Mutatis mutandis means “with the necessary changes in points of detail, meaning that matters or things are generally the same, but to be altered when necessary”¹⁴³ and requires that the paragraphs be applied with the least possible change—only to be made when necessary. The reference to “and where appropriate” indicates that certain reconsiderations or updating of operating conditions for an activity will not necessarily require the reapplication of all the paragraphs noted. It may be interpreted to allow Parties *not* to apply article 6 to reconsiderations or updating of operating conditions, if they deem it inappropriate. However, implicit in the concept of “*mutatis mutandis*”, as applied in the light of the objectives of the Convention, is the presumption that, in case of any doubt, the provisions *should* be applied. Furthermore, from an administrative point of view, it may be more efficient to develop a single set of procedures that could be applied in all cases, rather than to make a case-by-case determination.

11. Each Party shall, within the framework of its national law, apply, to the extent feasible and appropriate, provisions of this article to decisions on whether to permit the deliberate release of genetically modified organisms into the environment.

The Convention places an obligation on Parties to apply article 6 to decisions on whether to permit the deliberate release of genetically modified organisms (GMOs) into the environment, “to the extent feasible and appropriate”. The application of article 6 shall be accomplished within the framework of national law.

The Convention on Biological Diversity does not use the term “genetically modified organism”. Instead it refers to “living modified organisms resulting from biotechnology” (arts. 8 (g) and 19, para. 3). The EC Council Directive 90/220/EEC of 23 April 1990 on the deliberate release into the environment of genetically-modified organisms¹⁴⁴ defines GMO as “an organism in which the genetic material has been altered in a way that does not occur naturally by mating and/or natural recombination”.¹⁴⁵ A number of UN/ECE member States have passed GMO legislation or taken legal measures against the introduction of GMOs in recent years, including Austria, Denmark, France, Greece, Hungary, Italy, Luxembourg, Norway and Switzerland.

The Aarhus Convention atypically gives special treatment to decisions and to information pertaining to GMOs. Besides this provision, GMOs are also discussed in the twentieth preambular paragraph and in the Resolution of the Signatories.¹⁴⁶ The provision on product labelling under article 5, paragraph 8, is also relevant to the consideration of GMOs under the Convention. Because of the controversial nature of GMOs at the time that the Convention was negotiated, the negotiating parties intentionally kept open the issue for determination in the light of future developments. While most countries were prepared to treat GMO decisions like any others, a few countries insisted on the special provision. This provision is one that notably caused great concern, especially among NGOs, at the time of the Convention’s adoption.

A biosafety protocol to the Convention on Biological Diversity was under negotiation while the Aarhus Convention was being drafted. The wording of article 6, paragraph 11, takes into account the unclear status of those negotiations at the time, and the desire of the negotiating parties not to presuppose the final text of the biosafety protocol. The negotiation of the Cartagena protocol on biosafety to the Convention on Biological Diversity has proven to be difficult, however, with major divisions between the so-called “Miami Group” of grain-exporting countries and other factions. At the time of printing, negotiations had been prolonged until early 2000. As a matter of principle, however, there appears to be no fundamental difference between decisions relating to the release of GMOs and any other decision-making with potential significant effects on the environment.

Significantly, the fifteenth paragraph of the Resolution of the Signatories recognized:

“[T]he importance of the application of the Convention to deliberate releases of genetically modified organisms into the environment, and request[ed] the Parties, at their first meeting, to further develop the application of the Convention by means of *inter alia* more precise provisions, taking into account the work done under the Convention on Biological Diversity which is developing a protocol on biosafety.”

At their first meeting, in April 1999 in Chisinau, the Signatories to the Aarhus Convention decided to establish a task force on GMOs, with Austria as the lead country. It was mandated to monitor developments in other forums and to make recommendations for the future treatment of GMOs under the Convention.

Many countries that apply public participation laws do not distinguish between decision-making on GMOs and decision-making on other environmental matters.

Public participation and genetically modified organisms

How the EC Directive on GMOs and the United Kingdom’s Seed Law work together to provide “feasible and appropriate” public participation

Increasingly, the safety of genetically modified organisms (GMOs) is becoming an issue of concern among consumers, producers and governments. As a result, applicable laws and regulations are being subjected to a high level of scrutiny as to their potential health and environmental impacts.

The binding Community instrument on the GMO issue, Directive 90/220/EEC, mandates human health and environmental impact assessments. Article 4 of the Directive states that member

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

2177

Na temelju odredbe članka 137. stavka 2. i članka 142. stavaka 3. i 4. Zakona o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, broj 110/2007), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 29. svibnja 2008. godine donijela

UREDBU

O INFORMIRANJU I SUDJELOVANJU JAVNOSTI I ZAINTERESIRANE JAVNOSTI U PITANJIMA ZAŠTITE OKOLIŠA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovom se Uredbom propisuje način informiranja javnosti o postupku izrade strateške studije; ocjene o potrebi strateške procjene; ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš; utvrđivanja sadržaja studije o utjecaju zahvata na okoliš prije njezine izrade te u postupku davanja suglasnosti na Izvješće o sigurnosti.

(2) Ovom Uredbom uređuje se i način informiranja i sudjelovanja javnosti, odnosno zainteresirane javnosti – ukoliko je Zakonom propisano sudjelovanje te javnosti, u postupcima: strateške procjene; donošenja planova i programa za koje se ne provodi strateška procjena; izrade zakona, provedbenih propisa i ostalih općeprimjenjivih pravno obvezujućih pravila koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš; procjene utjecaja zahvata na okoliš i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje tvrtke. Uređuje se i način provođenja javne rasprave uključujući javni uvid i javno izlaganje te rokovi s tim u svezi.

(3) Uredbom se određuju planovi i programi iz područja zaštite okoliša za koje nije Zakonom određena obveza strateške procjene, ali je utvrđena obveza da se u postupku izrade nacrtu prijedloga plana i programa osigura sudjelovanje javnosti te se određuje koja javnost može sudjelovati u tom postupku.

Pojmovi i definicije

Članak 2.

Pojedini pojmovi u smislu ove Uredbe imaju sljedeće značenje:

1. *Središnje tijelo* je središnje tijelo državne uprave nadležno za područje za koje se plan i program donosi, isključujući ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša;
2. *Izrađivač* je pravna osoba odnosno tijelo, ovlašteno prema zakonu, koji izrađuju plan, odnosno program za koji se vodi postupak strateške procjene;
3. *Ovlaštenik* je pravna osoba ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša koja pod uvjetima određenim Zakonom i provedbenim propisom toga Zakona može obavljati poslove izrade studija, uključujući i studiju prihvatljivosti planiranog zahvata za prirodu te poslove izrade tehničko-tehnološkog rješenja za postrojenje vezano za objedinjene uvjete zaštite okoliša;
4. *Nadležno tijelo* je ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša i (drugo) središnje tijelo državne uprave, nadležno upravno tijelo županije, odnosno Grada Zagreba;

5. *Zakon* je *Zakon o zaštiti okoliša*;
6. *Lokacija* zahvata je prostor na kojem se zahvat namjerava ostvariti;
7. *internetske stranice* su internetske stranice nadležnog tijela.

II. NAČIN INFORMIRANJA JAVNOSTI

Način objave informacije

Članak 3.

- (1) Nadležno tijelo odgovorno je za točnost, pravovremenost, usporedivost te dostupnost informacija koje daje u pitanjima zaštite okoliša.
- (2) Nadležno tijelo informacije iz svoje nadležnosti koje je dužno davati prema Zakonu i ovoj Uredbi, u pravilu, daje i objavljuje na internetskim stranicama.
- (3) Nadležno tijelo, s obzirom na složenost i prirodu materije o kojoj je dužno dati informacije sukladno Zakonu i ovoj Uredbi, osim putem internetske stranice, te informacije može dati i drugim načinima informiranja koji su primjereniji u konkretnom slučaju s obzirom na lokalnu zajednicu ili građanina pojedinca, a osobito:
 - javnim oglašavanjem u tisku,
 - javnim oglašavanjem u službenom glasilu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave,
 - oglašavanjem na panou za oglašavanje u pojedinom mjestu,
 - oglašavanjem u sredstvima javnog informiranja – elektroničkim medijima i sl.,
 - oglašavanjem na odgovarajućim oglasnim pločama i sl.,
 - te izdavanjem pisanih materijala.
- (4) Kada se u postupcima informiranja uređenim Zakonom i ovom Uredbom mora informirati zainteresirana javnost, nadležno tijelo dužno je informaciju objaviti i oglašavanjem na panou za oglašavanje u pojedinom mjestu te u lokalnom, odnosno područnom tisku.

Obvezno razdoblje trajanja informiranja

Članak 4.

- (1) Informacije koje se daju prema odredbama ove Uredbe objavljuju se u trajanju od 30 dana. Ovaj rok počinje teći od datuma označenog na naslovnici internetske stranice na kojoj se najavljuje objava informacije.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, kada se daju informacije radi sudjelovanja javnosti u postupku izrade zakona i provedbenih propisa te ostalih općeprimjenjivih pravno obvezujućih pravila koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš, uključujući i postupke izrade njihovih izmjena i dopuna, objava informacije traje najduže 30 dana.
- (3) Na naslovnici internetske stranice objava informacije se najavljuje preslikavanjem uvodnog dijela (bez zaglavlja) i naslova akta kojim se informacija daje.
- (4) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, informacije koje se, osim na internetskoj stranici, objavljuju i na druge načine predviđene ovom Uredbom (primjerice: putem tiska, radija i sl.) mogu biti objavljene u i kraćem razdoblju, odnosno jednokratno. U tom slučaju obvezno se navodi vrijeme trajanja informiranja prema datumu internetske stranice iz stavka 1. ovoga članka.

Informiranje u postupku strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš i u postupku ocjene o potrebi strateške procjene

Članak 5.

(1) U postupku strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška procjena) javnost se informira o:

1. odluci o pokretanju postupka strateške procjene i izradi strateške studije,
2. odluci kojom se određuje sadržaj strateške studije,
3. odluci da se strateška studija i nacrt prijedloga plana, odnosno programa upućuje na javnu raspravu,
4. postupku u svezi mogućeg prekograničnog utjecaja plana i programa te o postupku sudjelovanja vezano za stratešku procjenu u drugoj državi,
5. izvješću nadležnog tijela o provedenoj strateškoj procjeni i donesenom planu odnosno programu.

(2) U postupku ocjene o potrebi strateške procjene javnost se informira o odluci donesenoj u tom postupku.

Članak 6.

(1) Informacija o izradi strateške studije sadrži osobito:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka izrade strateške studije;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se postupak provodi;
4. Naziv plana, odnosno programa za koji se treba izraditi strateška studija, odluku o izradi plana, odnosno programa, programska polazišta i ciljeve plana, odnosno programa, a kada se radi o izmjenama i/ili dopunama plana odnosno programa – sadrži i uputu na službeno glasilo u kojem je objavljen plan i program koji se mijenja odnosno dopunjuje;
5. Sažetak postupka koji će se provesti (redoslijed radnji i sudionike u postupku: naziv i sjedište tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i dr.);
6. Način na koji će se javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja i prijedloga za sadržaj strateške studije, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju;
7. Način na koji će javnost biti informirana o ishodu postupka.

(2) Informacija o aktima iz članka 5. stavaka 1. i 2. ove Uredbe – odlukama, ocjenama, izvješćima – daje se objavom tih akta na internetskoj stranici. Ukoliko prema prirodi akta – jer sadrži tehničke i kartografske prikaze – akt nije moguće objaviti u cijelosti, objavljuje se sažetak akta bez tehničkih i kartografskih prikaza. Sažetak obvezno sadrži izreku i obrazloženje akta u bitnom, ukoliko ga akt sadrži.

Informiranje u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš, u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te u postupku izdavanja upute o sadržaju studije za procjenu utjecaja zahvata na okoliš

Članak 7.

(1) U postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš javnost i zainteresirana javnost informira se o:

1. zahtjevu nositelja zahvata,
2. odluci da se studija o utjecaju zahvata na okoliš upućuje na javnu raspravu,
3. rješenju o prihvatljivosti zahvata za okoliš,
4. svakom drugom rješenju u tom postupku donesenom u skladu sa zakonom.

(2) U postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš javnost i zainteresirana javnost informira se o:

1. zahtjevu nositelja zahvata,
2. rješenju donesenom povodom zahtjeva nositelja zahvata.

(3) U postupku izdavanja upute o sadržaju studije o utjecaju zahvata na okoliš javnost i zainteresirana javnost informira se o:

1. zahtjevu nositelja zahvata,
2. uputi donesenoj povodom zahtjeva nositelja zahvata.

Članak 8.

(1) Informacija o postupcima iz članka 7. ove Uredbe sadrži osobito:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se postupak provodi;
4. Podatke o nositelju zahvata i sadržaju zahtjeva (naziv nositelja zahvata, lokaciju i sažeti opis zahvata na koji se zahtjev odnosi),
5. Sažetak postupka koji će se provesti (redoslijed radnji i sudionike u postupku: naziv i sjedište tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i dr.);
6. Način na koji će se javnost i zainteresirana javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju. Očitovanje javnosti i zainteresirane javnosti na informaciju o zahtjevu iz članka 7. stavka 1. točke 1. ove Uredbe se ne provodi jer se u postupku po tom zahtjevu provodi javna rasprava;
7. Način na koji će javnost i zainteresirana javnost biti informirana o ishodu postupka povodom zahtjeva nositelja zahvata.

(2) Informacija o aktima iz članka 7. ove Uredbe (odluka, rješenje, uputa) daje se, u pravilu, objavom akta na internetskoj stranici. Ukoliko prema prirodi akta – jer sadrži tehničke i kartografske prikaze – akt nije moguće objaviti u cijelosti, objavljuje se sažetak akta bez tehničkih i kartografskih prikaza. Sažetak obvezno sadrži izreku i obrazloženje akta u bitnom, ukoliko ga akt sadrži.

Informiranje u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša

Članak 9.

(1) U postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za novo postrojenje javnost i zainteresirana javnost informira se o:

1. zahtjevu nositelja zahvata;
2. zaključku da se postupak po zahtjevu za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša spaja s postupkom koji se za isti zahvat vodi po zahtjevu za procjenu utjecaja zahvata na okoliš, te da se ti postupci objedinjavaju u jedinstveni postupak sukladno Zakonu;
3. rješenju o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša.

(2) U postupku koji se vodi radi pribavljanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje u slučaju značajne promjene u radu, u postupku radi produženja roka važenja pribavljenih objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje, te u drugim postupcima sukladno Zakonu u svezi s postrojenjem, javnost i zainteresirana javnost informira se o:

1. zahtjevu tvrtke, operatera, odnosno nositelja zahvata,
2. rješenjima koja se donose u postupcima iz točke 1. ovoga stavka uključujući i uporabnu

dozvolu u dijelu koji se odnosi na utvrđene objedinjene uvjete zaštite okoliša.

(3) Informacija o postupcima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka sadrži osobito:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se postupak provodi;
4. Podatke o nositelju zahvata i sadržaju zahtjeva (naziv nositelja zahvata, lokaciju i sažeti opis zahvata na koji se zahtjev odnosi);
5. Sažetak postupka koji će se provesti (redoslijed radnji i sudionike u postupku: naziv i sjedište tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i dr.);
6. Način na koji će se javnost i zainteresirana javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju. Očitovanje javnosti i zainteresirane javnosti na informaciju o zahtjevu iz stavka 1. točke 1. i o zahtjevu iz stavka 2. točke 1. ovoga članka ne provodi se kada se u postupku po tom zahtjevu provodi javna rasprava;
7. Način na koji će javnost i zainteresirana javnost sudjelovati u postupku i biti informirana o ishodu postupka.

(4) Informacija o aktima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka (zaključak, rješenje, uporabna dozvola) daje se, u pravilu, objavom akta, odnosno dijela akta koji se odnosi na utvrđene objedinjene uvjete zaštite okoliša (primjerice: kod uporabne dozvole) na internetskoj stranici. Ukoliko prema prirodi akta nije moguće akt objaviti u cijelosti, te kada akt sadrži tehničke i kartografske prikaze, objavljuje se njegov sažetak bez tehničkih i kartografskih prikaza.

Sažetak obvezno sadrži izreku i obrazloženje akta u bitnom, ukoliko ga akt sadrži.

Članak 10.

Odredbe članka 9. ove Uredbe na odgovarajući način primjenjuju se i u postupcima po zahtjevu tvrtke za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postojeće postrojenje te za rekonstrukciju postojećeg postrojenja.

Informiranje u postupku davanja suglasnosti na Izvješće o sigurnosti

Članak 11.

(1) U postupku davanja suglasnosti na Izvješće o sigurnosti javnost i zainteresirana javnost informira se o:

1. zahtjevu nositelja zahvata, odnosno operatera tvrtke,
2. izdanoj suglasnosti, odnosno drugom aktu koji je donesen povodom zahtjeva sukladno Zakonu.

(2) Informacija o postupku iz stavka 1. ovoga članka sadrži osobito:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);
2. Naziv i adresu tijela nadležnog za provedbu postupka;
3. Naziv propisa i odredbe na temelju kojih se provodi postupak;
4. Podatke o nositelju zahvata i zahvatu, odnosno o tvrtci i postrojenju (naziv nositelja zahvata, odnosno naziv tvrtke, lokaciju zahvata, odnosno postrojenja na koje se Izvješće o sigurnosti odnosi te sažetak sadržaja izvješća),
5. Sažetak postupka koji će se provesti (redoslijed radnji i sudionike u postupku: naziv i sjedište tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i dr.);

6. Način na koji će se javnost i zainteresirana javnost očitovati na informaciju: način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, nadležno tijelo i adresu na koju se daju, te rok u kojem se daju.

7. Način na koji će javnost i zainteresirana javnost biti informirana o ishodu postupka po zahtjevu.

(3) Informacija o aktima iz stavka 1. ovoga članka (suglasnost, rješenje) daje se, u pravilu, objavom akta na internetskoj stranici. Ukoliko prema prirodi akta, uključujući i razloge propisane Zakonom, te jer akt sadrži tehničke i kartografske prikaze, nije moguće akt objaviti u cijelosti, objavljuje se sažetak akta bez tehničkih i kartografskih prikaza. Sažetak obvezno sadrži izreku i obrazloženje akta u bitnom, ukoliko ga akt sadrži.

III. NAČIN SUDJELOVANJA JAVNOSTI

Sudjelovanje javnosti u postupku strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš

Članak 12.

(1) U postupku strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš javnost sudjeluje u:

1. postupku izrade strateške studije – određivanja sadržaja,
2. postupku javne rasprave o strateškoj studiji i nacrtu prijedloga plana, odnosno nacrtu prijedloga programa.

(2) U postupku iz stavka 1. točke 1. ovoga članka javnost sudjeluje pisanim mišljenjima i prijedlozima za određivanje sadržaja strateške studije, koje, u razdoblju određenom za informiranje prema odredbama članka 4., 5. i 6. ove Uredbe dostavlja nadležnom tijelu.

(3) U postupku iz stavka 1. točke 2. ovoga članka javnost sudjeluje sukladno odredbama Zakona i ove Uredbe kojima se određuje način provedbe javne rasprave, osim u slučaju postupka strateške procjene utjecaja prostornog plana na okoliš, kada javnost sudjeluje primjenom odredbi zakona kojim se uređuje prostorno uređenje.

Sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš i u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša

Članak 13.

U postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš i u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša javnost i zainteresirana javnost sudjeluju putem javne rasprave koja se provodi sukladno odredbama Zakona i ove Uredbe.

Sudjelovanje javnosti koja je zainteresirana u postupku donošenja planova i programa za koje se ne provodi strateška procjena

Članak 14.

(1) Tijelo, koje je prema zakonu, odnosno prema odluci Vlade Republike Hrvatske, te prema odluci predstavničkog tijela jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, nadležno za izradu plana i programa za koje se ne provodi strateška procjena, dužno je na internetskoj stranici objaviti informaciju o izradi nacrta prijedloga plana, odnosno nacrta prijedloga programa.

(2) Informacija iz stavka 1. ovoga članka sadrži osobito:

1. Zaglavlje tijela koje informaciju objavljuje (naziv, klasu i urbroj, datum);

2. Naziv i adresu tijela nadležnog za izradu plana i programa (nositelja izrade);
 3. Naziv plana, odnosno programa koji se izrađuje, te njegov obuhvat;
 4. Popis propisa odnosno odluku slijedom kojih se plan i program izrađuje, odnosno donosi;
 5. Sažetak postupka koji se provodi vezano za izradu i donošenje plana i programa (redoslijed radnji i sudionike u postupku);
 6. Način davanja mišljenja, primjedbi i prijedloga javnosti koja je zainteresirana na nacrt prijedloga plana odnosno programa kada se izradi;
- (3) Planovi i programi za koje se ne provodi strateška procjena su svi planovi i programi za koje Zakonom nije propisana obveza strateške procjene, njihovo donošenje je propisano zakonom a odnose se na okoliš.
- (4) Javnost koja ima pravo iznijeti svoje mišljenje, primjedbe i prijedloge na nacрте planova i programa iz stavka 3. ovoga članka je javnost na koju ti planovi i programi mogu utjecati prilikom provedbe.

Sudjelovanje javnosti u postupku izrade zakona i provedbenih propisa te ostalih općeprimjenjivih pravno obvezujućih pravila u pitanjima zaštite okoliša

Članak 15.

Na sudjelovanje javnosti u postupku izrade nacrta prijedloga zakona i provedbenog propisa odnosno drugog općeprimjenjivog pravno obvezujućeg pravila uključujući i postupke izrade nacrta prijedloga njihovih izmjena i dopuna, a koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš ili pojedine sastavnice okoliša te opterećenja, odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 14. ove Uredbe.

IV. NAČIN PROVOĐENJA JAVNE RASPRAVE, JAVNOG UVIDA I JAVNOG IZLAGANJA U POSTUPKU STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA PLANA I PROGRAMA NA OKOLIŠ, PROCJENE UTJECAJA ZAHVATA NA OKOLIŠ I U POSTUPKU UTVRĐIVANJA OBJEDINJENIH UVJETA ZAŠTITE OKOLIŠA

Javna rasprava

Članak 16.

- (1) U javnoj raspravi javnost, zainteresirana javnost, te drugi sudionici u javnoj raspravi kao što su tijela i/ili osobe određene posebnim propisima, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druga tijela (u daljnjem tekstu: sudionici u javnoj raspravi), u roku i na način propisan ovom Uredbom, daju mišljenja, prijedloge i primjedbe u vezi s predmetom javne rasprave.
- (2) Predmetom javne rasprave iz stavka 1. ovoga članka prema odredbama ove Uredbe može biti: strateška studija s nacrtom prijedloga plana, odnosno programa, studija o utjecaju zahvata na okoliš te studija o utjecaju zahvata na okoliš u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, u roku i na način propisan ovom Uredbom.
- (3) Nadležno tijelo daje obavijest o provođenju javne rasprave u svezi predmeta javne rasprave na internetskoj stranici i u dnevnom tisku. Ova obavijest se može dati i u službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te na lokalno uobičajen način javnog priopćavanja, ukoliko posebnim propisom nije drukčije određeno, najmanje osam dana prije početka javne rasprave.
- (4) Obavijest iz stavka 3. ovoga članka sadrži naznaku predmeta javne rasprave mjesto, datum početka i trajanje javnog uvida, mjesto i datum javnog izlaganja te rok u kojem se nadležnom

tijelu dostavljaju pisana mišljenja, prijedlozi i primjedbe u svezi predmeta javne rasprave.

(5) Nadležno tijelo osim obavijesti iz stavka 3. ovoga članka, ukoliko je obveza propisana posebnim propisom, pisanu obavijest o javnoj raspravi dostavlja i:

- tijelima i osobama određenim posebnim propisima
- tijelima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- drugim tijelima, prema potrebi.

Članak 17.

(1) Javnu raspravu uključujući javni uvid i javno izlaganje koordinira i provodi:

1. u postupku strateške procjene – nadležno tijelo,
2. u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš – ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša, odnosno nadležno upravno tijelo županije te Grada Zagreba, ovisno o propisanoj nadležnosti vezano za popis zahvata prema uredbi kojom se uređuje procjena utjecaja zahvata na okoliš,
3. u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša – ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša,
4. u postupcima iz točki 1., 2. i 3. ovoga članka kada se radi o prekograničnom utjecaju – ministarstvo nadležno za poslove zaštite okoliša.

(2) Kada je za koordinaciju i provođenje javne rasprave uključujući javni uvid i javno izlaganje nadležno ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, odnosno središnje tijelo, ono može pojedine radnje vezano za javnu raspravu uključujući i javni uvid i javno izlaganje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak povjeriti nadležnom upravnom tijelu županije, odnosno Grada Zagreba.

Javni uvid

Članak 18.

(1) Nakon objave obavijesti o provođenju javne rasprave, predmet javne rasprave stavlja se na javni uvid u roku.

(2) Javni uvid traje najmanje 30 dana.

(3) Javni uvid u pitanjima zaštite okoliša uključujući i sastavnice okoliša i opterećenja koji nisu uređeni ovom Uredbom traje najmanje 30 dana ukoliko posebnim propisom kojim se uređuje zaštita pojedine sastavnice, odnosno zaštita od opterećenja, odnosno zakonom kojim se uređuje prostorno uređenje, nije uređeno drukčije.

Javno izlaganje

Članak 19.

(1) Za vrijeme javnog uvida nadležno tijelo organizira javno izlaganje.

(2) U javnom izlaganju obvezno se osigurava nazočnost i sudjelovanje:

1. u postupku strateške procjene: predstavnika nadležnog tijela, predstavnika izrađivača i voditelja izrade strateške studije;
2. u postupku procjene utjecaja na okoliš i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša: predstavnika nositelja zahvata, voditelja izrade studije, projektanta i predstavnika jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave na čijem području se provodi javna rasprava i javno izlaganje.

(3) O javnom izlaganju vodi se zapisnik. Zapisnik vodi službena osoba tijela koje koordinira i

provodi javnu raspravu, odnosno koje provodi javno izlaganje po zamolbi nadležnog tijela. Zapisnik potpisuje službena osoba koja ga je vodila i odgovorna osoba tijela. Osim zapisnika, o javnom izlaganju može se osigurati i tonski zapis.

(4) Zapisnik iz stavka 3. ovoga članka sadrži pitanja, prijedloge i mišljenja sudionika javne rasprave danih za vrijeme javnog izlaganja te odgovore na pitanja koje su dale osobe iz stavka 2. ovoga članka.

Način sudjelovanja sudionika u javnoj raspravi

Članak 20.

(1) Ako u roku određenom u odluci o objavi javne rasprave javnost, zainteresirana javnost, nadležna tijela i tijela jedinice lokalne samouprave, odnosno tijela jedinice područne (regionalne) samouprave ne dostave svoje mišljenje, primjedbe i prijedloge u svezi s predmetom javne rasprave smatra se da nisu imali primjedbi.

(2) Javnost i zainteresirana javnost sudjeluju u javnoj raspravi na način da:

- imaju pravo pristupa na javni uvid predmeta javne rasprave,
- postavljaju pitanja tijekom javnog izlaganja o predloženim rješenjima, na koja odgovaraju osobe iz članka 19. ove Uredbe, usmeno ili u pisanom obliku prema zahtjevu sudionika javne rasprave,
- mogu upisati prijedloge i primjedbe u knjigu primjedbi koja se obvezno nalazi uz predmet o kojem se provodi javna rasprava,
- daju prijedloge i primjedbe u zapisnik za vrijeme javnog izlaganja,
- upućuju nadležnom tijelu pisane prijedloge i primjedbe u roku određenom u obavijesti o javnoj raspravi.

(3) Prijedlozi i primjedbe iz stavka 2. ovoga članka koji nisu dostavljeni u roku i nisu čitko napisani, neće se uzeti u obzir u pripremi izvješća o javnoj raspravi.

Izvješće o javnoj raspravi

Članak 21.

(1) O provedenoj javnoj raspravi nadležno tijelo priprema izvješće.

(2) Izvješće o javnoj raspravi sadrži osobito:

- podatke o predmetu javne rasprave, odnosno naznaku da je taj predmet sastavni dio toga izvješća,
- popis pozvanih sudionika u javnoj raspravi prema posebnoj obavijesti,
- popis sudionika u javnoj raspravi čiji su prijedlozi i primjedbe vezano za predmet javne rasprave prihvaćeni,
- naznaku primjedbi i prijedloga sudionika, koji nisu prihvaćeni ili su djelomično prihvaćeni te obrazloženja razloga njihova neprihvaćanja, odnosno djelomičnog prihvaćanja,
- popis sudionika u javnoj raspravi čija su mišljenja, prijedlozi i primjedbe dani izvan određenog roka.

(3) Akti, preslike i drugi dokazi objave javne rasprave, pozivi i posebne obavijesti o javnoj raspravi, zapisnici o javnim izlaganjima, dokazi sudjelovanja u javnom izlaganju pozvanih sudionika u javnoj raspravi i knjiga primjedbi sastavni su dio izvješća o javnoj raspravi.

Ponovna javna rasprava

Članak 22.

- (1) Ako se predmet javne rasprave na temelju prihvaćenih mišljenja, prijedloga i primjedbi u javnoj raspravi tako promijeni, da nova rješenja nisu u skladu s bitnim odrednicama predmeta javne rasprave na temelju kojih je nastao, provodi se ponovna javna rasprava.
- (2) Ako se ponovna javna rasprava odnosi na promjene predložene u prvoj javnoj raspravi, trajanje javnog uvida može biti kraće od roka iz članka 18. ove Uredbe, ali ne manje od osam dana.
- (3) Obavijest o ponovnoj javnoj raspravi objavljuje se na način određen odredbom članka 16. ove Uredbe.
- (4) Novi prijedlozi i primjedbe na izmijenjeni dio predmeta javne rasprave mogu se podnositi samo u svezi s izmjenama povodom prihvaćenih primjedbi iznesenih u prvoj javnoj raspravi.
- (5) Ponovna javna rasprava može se provoditi najviše dva puta, nakon čega se donosi odluka o novoj izradi predmeta javne rasprave.

Članak 23.

Ova Uredba stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 351-01/08-01/04

Urbroj: 5030105-08-1

Zagreb, 29. svibnja 2008.

Predsjednik
dr. sc. Ivo Sanader, v. r.

1. HRVATSKI SABOR

2

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

2. ODLUKU

3. O PROGLAŠENJU ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O PRISTUPU INFORMACIJAMA, SUDJELOVANJU JAVNOSTI U ODLUČIVANJU I PRISTUPU PRAVOSUĐA U PITANJIMA OKOLIŠA

Prolašavam Zakon o potvrđivanju Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 8. prosinca 2006. godine.

Klasa: 011-01/06-01/91

Urbroj: 71-05-03/1-06-2

Zagreb, 13. prosinca 2006.

Predsjednik

Republike Hrvatske

Stjepan Mesić, v. r.

4. ZAKON

5. O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE O PRISTUPU INFORMACIJAMA, SUDJELOVANJU JAVNOSTI U ODLUČIVANJU I PRISTUPU PRAVOSUĐU U PITANJIMA OKOLIŠA

Članak 1.

Potvrđuje se Konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša sastavljena u Aarhusu 25. lipnja 1998., u izvorniku na francuskom, engleskom i ruskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Konvencije iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom i prijevodu na hrvatski jezik, glasi:

KONVENCIJA O PRISTUPU INFORMACIJAMA, SUDJELOVANJU JAVNOSTI U ODLUČIVANJU I PRISTUPU PRAVOSUĐU U PITANJIMA OKOLIŠA

Stranke ove Konvencije,

pozivajući se na načelo 1. Stockholmske deklaracije o ljudskom okolišu,

pozivajući se također na načelo 10. Deklaracije o okolišu i razvoju donesene u Riju,

pozivajući se nadalje na odluku Opće skupštine 37/7 o Svjetskoj povelji o prirodi, od 28. listopada 1982. i odluku 45/94 o potrebi osiguranja zdravoga okoliša na dobrobit pojedinaca, od 14. prosinca 1990.,

pozivajući se na Europsku povelju o okolišu i zdravlju usvojenu na Prvoj europskoj konferenciji o okolišu i zdravlju Svjetske zdravstvene organizacije, održanoj u Frankfurtu na Majni, Njemačka, 8. prosinca 1989.,

potvrđujući potrebu zaštite, očuvanja i poboljšanja stanja okoliša te osiguranja održivoga i okolišu prihvatljivog razvoja,

shvaćajući kako je odgovarajuća zaštita okoliša nužna za dobrobit čovjeka i uživanje osnovnih ljudskih prava, uključujući pravo na sam život,

shvaćajući također kako svaka osoba ima pravo živjeti u okolišu pogodnom za njezino zdravlje i dobrobit te je dužna, pojedinačno i zajedno s drugima, štititi i unapređivati okoliš na dobrobit sadašnjih i budućih naraštaja,

smatrajući da građani, kako bi mogli tražiti to pravo i pridržavati se te dužnosti, moraju imati pristup informacijama o okolišu, pravo sudjelovanja u odlučivanju o okolišu i pristup pravosuđu u pitanjima okoliša, priznajući u tom smislu kako građanima u ostvarivanju svojih prava može zatrebati pomoć,

shvaćajući kako olakšavanje pristupa informacijama i sudjelovanje javnosti u odlučivanju u području zaštite okoliša unapređuje kakvoću i provedbu odluka, pridonosi svijesti javnosti o pitanjima okoliša, pruža javnosti mogućnost izražavanja svoje zabrinutosti i omogućuje tijelima vlasti posvećivanje dužne pozornosti toj zabrinutosti,

težeći tome da se ovim putem poveća odgovornost i transparentnost odlučivanja i ojača podrška javnosti odlukama o okolišu,

shvaćajući kako je transparentnost poželjna u svim dijelovima vlasti i pozivajući zakonodavna tijela na primjenu načela ove Konvencije u svom radu,

shvaćajući i kako javnost mora biti upoznata s postupcima za sudjelovanje u odlučivanju o okolišu, imati slobodan pristup tim postupcima i znati se njima koristiti,

shvaćajući također značaj pripadajućih uloga koje pojedinačni građani, nevladine udruge i privatni sektor mogu imati u zaštiti okoliša,

sa željom promicanja odgoja i obrazovanja o okolišu kako bi se poboljšalo razumijevanje okoliša i održivog razvoja i potaknulo opsežno osvješćivanje javnosti i sudjelovanje javnosti u odlukama koje utječu na okoliš i održivi razvoj,

imajući u vidu u tom smislu važnost uporabe sredstava javnoga priopćavanja i elektroničkih ili drugih, budućih oblika komunikacije,

shvaćajući važnost potpunoga uklapanja pitanja zaštite okoliša u odlučivanje na razini vlade te nastavne potrebe vlasti da posjeduju točne, sveobuhvatne i najnovije informacije o okolišu,

priznajući kako tijela vlasti posjeduju informacije o okolišu u interesu javnosti,

zainteresirane za dostupnost sudbenih mehanizama javnosti, uključujući i organizacije, kako bi njihovi zakoniti interesi bili zaštićeni i zakon proveden,

imajući na umu važnost pružanja potrošačima odgovarajućih informacija o proizvodu kako bi bili u stanju obaviješteno odlučivati o odabiru s obzirom na okoliš,

shvaćajući zabrinutost javnosti izazvanu namjernim oslobađanjem genetski izmijenjenih organizama u okoliš i potrebu za pojačanom jasnošću i većim sudjelovanjem javnosti u odlučivanju na ovom području,

uvjerene kako će primjena ove Konvencije pridonijeti jačanju demokracije u regiji Gospodarskog povjerenstva Ujedinjenih naroda za Europu (ECE),

svjesne uloge koju u tom smislu igra ECE i pozivajući se, među ostalim, na Smjernice ECE-a o pristupu informacijama o okolišu i o sudjelovanju javnosti u odlučivanju o okolišu, prihvaćene u Ministarskoj deklaraciji usvojenoj na Trećoj ministarskoj konferenciji »Okoliš za Europu« u Sofiji, Bugarska, 25. listopada 1995.,

vodeći računa o odnosnim odredbama Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš u prekograničnom kontekstu, donesene u Espoou u Finskoj, 25. veljače 1991., Konvencije o prekograničnim učincima industrijskih nesreća i Konvencije o zaštiti i uporabi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera, obju donesenih u Helsinkiju, 17. ožujka 1992. te drugih regionalnih konvencija,

svjesne kako će usvajanje ove Konvencije pridonijeti daljnjem jačanju procesa »Okoliš za Europu« i rezultatima Četvrte ministarske konferencije u Aarhusu u Danskoj, lipnja 1998.,

sporazumjele su se kako slijedi:

Članak 1.

CILJ

Radi doprinosa zaštiti prava svake osobe sadašnjega i budućih naraštaja na život u okolišu pogodnom za njegovo ili njezino zdravlje i dobrobit, svaka će stranka jamčiti pravo pristupa informacijama, sudjelovanja javnosti u odlučivanju o okolišu i pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša sukladno odredbama ove Konvencije.

Članak 2.

DEFINICIJE

Za potrebe ove Konvencije,

1. »stranka« znači, ako u tekstu nije navedeno drugačije, ugovornu stranku ove Konvencije;

2. »tijelo vlasti« znači:

(a) tijelo državne, regionalne i druge uprave,

(b) fizičke ili pravne osobe koje obnašaju javne administrativne dužnosti prema nacionalnom zakonodavstvu, uključujući posebne dužnosti, djelatnosti ili usluge u vezi s okolišem,

(c) sve ostale fizičke ili pravne osobe koje imaju javne odgovornosti ili dužnosti, ili koje pružaju javne usluge u svezi s okolišem, a pod nadzorom nekog tijela ili osobe iz gornjih podstavaka (a) ili (b) ovoga stavka,

(d) ustanove bilo koje organizacije regionalnih gospodarskih integracija navedene u članku 17. koja je stranka ove Konvencije.

Ove definicije ne obuhvaćaju tijela niti ustanove koja djeluju u sudbenom ili zakonodavnom svojstvu;

3. »informacija o okolišu« označava svaku informaciju, u pisanom, vizualnom, slušnom, elektroničkom ili bilo kojem drugom materijalnom obliku u svezi sa:

(a) stanjem sastavnica okoliša, kao što su zrak i atmosfera, voda, tlo, zemlja, krajobraz i prirodni lokaliteti, biološka raznolikost i njezini sastavni dijelovi, uključujući genetski izmijenjene organizme, te uzajamno djelovanje ovih sastavnica,

(b) čimbenicima kao što su tvari, energija, buka i zračenje te djelatnosti ili mjere, uključujući upravne mjere, sporazumi, politika, zakonodavstvo, planovi i programi iz područja zaštite okoliša koji utječu ili bi mogli utjecati na sastavnice okoliša navedene u okviru gornjega podstavka (a) i analizom isplativosti i drugim gospodarskim analizama i pretpostavkama koje se rabe u odlučivanju o okolišu,

(c) stanjem ljudskoga zdravlja i sigurnosti, uvjeta ljudskoga života, kulturnih lokaliteta i izgrađenih objekata, u onoj mjeri koliko na njih utječe ili bi moglo utjecati stanje sastavnica okoliša, ili, kroz te sastavnice, čimbenici, djelatnosti ili mjere navedene u podstavku (b) ovoga stavka,

4. »javnost« označava jednu ili više fizičkih ili pravnih osoba te, sukladno domaćem zakonodavstvu odnosno praksi, njihove udruge, organizacije ili skupine;

5. »zainteresirana javnost« označava javnost na koju utječe ili bi moglo utjecati odlučivanje o okolišu, ili koja je za to zainteresirana; za potrebe ove definicije, nevladine organizacije koje rade na promicanju zaštite okoliša i udovoljavaju svim zahtjevima domaćeg zakonodavstva smatrat će se zainteresiranima.

Članak 3.

OPĆE ODREDBE

1. Svaka stranka dužna je poduzeti potrebne zakonodavne, pravne i ostale mjere, uključujući mjere za ostvarivanje sukladnosti među odredbama kojima se provode odredbe o informacijama, sudjelovanju javnosti i pristupu pravosuđu sadržane u ovoj Konvenciji, kao i

odgovarajuće provedbene mjere kojima će se uspostaviti i održavati razumljiv, otvoren i dosljedan okvir za provođenje odredbi ove Konvencije.

2. Svaka stranka nastojat će osigurati da službenici i tijela vlasti javnosti pomognu i upute je u traženju pristupa informacijama o okolišu, u omogućavanju njezinoga sudjelovanja u odlučivanju i u traženju pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša.

3. Svaka stranka dužna je u javnosti promicati odgoj i obrazovanje o okolišu i svijest o okolišu, osobito o tome kako dobiti pristup informacijama o okolišu, sudjelovati u odlučivanju o okolišu i dobiti pristup pravosuđu u pitanjima okoliša.

4. Svaka stranka dužna je osigurati odgovarajuće priznanje i podršku skupinama, udrugama ili organizacijama koje rade na promicanju ciljeva zaštite okoliša te osigurati usklađenost svoga domaćeg pravnog sustava s ovom obvezom.

5. Odredbe ove Konvencije neće utjecati na pravo stranke da zadrži ili uvede mjere kojima se osigurava širi pristup informacijama, opsežnije sudjelovanje javnosti u odlučivanju i širi pristup pravosuđu u pitanjima okoliša nego što se to traži ovom Konvencijom.

6. Ova Konvencija neće zahtijevati nikakvo ukidanje postojećih prava na pristup informacijama, sudjelovanje javnosti u odlučivanju i pristup pravosuđu u pitanjima okoliša.

7. Svaka stranka dužna je promicati primjenu načela ove Konvencije u međunarodnim procesima odlučivanja o okolišu te u okviru međunarodnih organizacija, u pitanjima koja se odnose na okoliš.

8. Svaka stranka dužna je osigurati da osobe koje ostvaruju svoja prava sukladno odredbama ove Konvencije ne budu ni na koji način kažnjene, gonjene ili uznemiravane zbog svoje djelatnosti. Ova odredba ne utječe na ovlasti domaćih sudova u svezi određivanjem razumnih troškova sudskih postupaka.

9. U okviru odnosnih odredbi ove Konvencije, javnost će imati pristup informacijama, mogućnost sudjelovanja u odlučivanju i pristup pravosuđu u pitanjima okoliša bez razlike s obzirom na državljanstvo, nacionalnost ili boravište te, ako se radi o pravnoj osobi, bez razlike s obzirom na mjesto gdje je prijavljena ili radno središte njezinih djelatnosti.

Članak 4.

PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

1. Svaka stranka dužna je osigurati da, u ovisnosti od sljedećih stavaka ovoga članka, tijela vlasti kao odgovor na zahtjev za informacijom o okolišu stave takvu informaciju na raspolaganje javnosti, u okviru domaćeg zakonodavstva, uključujući, ako je zatraženo i u ovisnosti od podstavka (b) ovoga stavka, preslike predmetne dokumentacije koja sadrži ili se sastoji od te informacije:

(a) bez obveze navođenja interesa;

(b) u traženom obliku, osim ako

(i) tijelo vlasti smatra razumnim staviti je na raspolaganje u nekom drugom obliku, u kojem slučaju treba navesti razloge za stavljanje informacije na raspolaganje u tom obliku; ili

(ii) informacija već stoji na raspolaganju javnosti u drugom obliku.

2. Informaciju o okolišu navedenu u stavku 1. ovoga članka treba staviti na raspolaganje što je moguće prije, a najkasnije mjesec dana po podnošenju zahtjeva, osim ukoliko obujam i složenost informacije opravdavaju produljenje ovog roka na najdulje dva mjeseca nakon zahtjeva. Podnositelj zahtjeva mora biti izviješten o svakom produljenju i o razlozima koji ga opravdavaju.

3. Zahtjev za informacijom o okolišu može biti odbijen:

(a) ako tijelo vlasti kojemu je zahtjev upućen ne raspolaže traženom informacijom o okolišu,

(b) ako je zahtjev očito nerazuman ili oblikovan na suviše općenit način; ili

(c) ako se zahtjev odnosi na materijal koji je pred dovršenjem ili se odnosi na unutarnju komunikaciju među tijelima vlasti kod čega je takvo odbijanje predviđeno domaćim zakonodavstvom ili uobičajenom praksom, vodeći računa o javnom interesu kojemu otkrivanje informacije služi.

4. Zahtjev za informacijom o okolišu može biti odbijen ako bi njezino otkrivanje nepovoljno utjecalo na:

(a) povjerljivost postupka tijela vlasti, ako je takva povjerljivost predviđena domaćim zakonodavstvom,

(b) međunarodne odnose, državnu obranu ili javnu sigurnost,

(c) pravosudni postupak, mogućnost da se određenoj osobi osigura pravično suđenje, ili sposobnost tijela vlasti za provođenje kaznene ili stegovne istrage,

(d) povjerljivost poslovne i industrijske informacije, tamo gdje je ta povjerljivost zaštićena zakonom kako bi se zaštitio zakonski gospodarski interes. Međutim, informacije o emisijama važne za zaštitu okoliša trebaju biti otkrivene,

(e) pravo intelektualnog vlasništva,

(f) povjerljivost osobnih podataka i/ili dosjea koji se odnose na neku fizičku osobu ako ta osoba nije dopustila da se takva informacija otkrije javnosti, ako je takva mogućnost predviđena domaćim zakonodavstvom,

(g) interese treće strane koja je pružila traženu informaciju, a da ta strana nije ili se ne može staviti pod zakonsku obvezu da to učini te ako ta strana nije suglasna s objavljivanjem materijala, ili

(h) okoliš na koji se informacija odnosi, kao što su uzgajališta ili rijetke vrste.

Gore navedene razloge za odbijanje treba tumačiti na ograničavajući način, vodeći računa o javnom interesu kojem otkrivanje služi i vodeći računa o tome odnosi li se tražena informacija na emisije u okoliš.

5. Kada tijelo vlasti ne posjeduje traženu informaciju o okolišu, ono treba što je moguće prije obavijestiti podnositelja zahtjeva o tijelu vlasti za koje smatra da mu se može obratiti sa zahtjevom za željenom informacijom, ili tom tijelu vlasti proslijediti zahtjev i u skladu s time obavijestiti podnositelja zahtjeva.

6. Svaka stranka treba osigurati da, ukoliko se informacija izuzeta iz otkrivanja prema stavcima 3(c) i 4. ovoga članka može izdvojiti bez utjecaja na povjerljivost izuzete informacije, tijelo vlasti stavi na raspolaganje ostatak zatražene informacije o okolišu.

7. Zahtjev mora biti odbijen u pisanom obliku ako je bio u pisanom obliku podnijet, ili ako to podnositelj zahtijeva. U negativnom odgovoru treba navesti razloge za odbijanje i pružiti informaciju o pristupu postupku ocjenjivanja koji je predviđen prema članku 9. Negativni odgovor treba dati što je moguće prije, a najkasnije u roku od mjesec dana, ako složenost informacije ne opravdava produljenje ovoga roka na najdulje dva mjeseca od zahtjeva. Podnositelj zahtjeva treba biti obaviješten o svakom produljenju i o razlozima koji ga opravdavaju.

8. Svaka stranka može dopustiti svojim tijelima vlasti utvrđivanje pristojbe za pružanje informacije, ali ta pristojba ne smije prelaziti razuman iznos. Tijelo vlasti koje namjerava zatražiti naknadu za pružanje informacije treba podnositelju zahtjeva staviti na raspolaganje popis pristojbi koje može zahtijevati, navodeći okolnosti u kojima ih može zahtijevati ili ih se odreći te slučajeve u kojima se pružanje informacije uvjetuje plaćanjem takve pristojbe unaprijed.

Članak 5.

PRIKUPLJANJE I RAZDIOBA INFORMACIJA O OKOLIŠU

1. Svaka stranka dužna je osigurati sljedeće:

- (a) da tijela vlasti posjeduju i dopunjuju informacije o okolišu koje su značajne za njihov rad,
- (b) uspostavljeni obvezni sustavi koji će osiguravati odgovarajući dotok informacija tijelima vlasti u svezi s predloženim i postojećim djelatnostima koje mogu znatno utjecati na okoliš,
- (c) da u slučaju bilo kakve neposredne prijetnje ljudskom zdravlju ili okolišu, bez obzira je li uzrokovana ljudskim djelovanjem ili prirodnim silama, sve informacije koje javnosti mogu omogućiti poduzimanje odgovarajućih koraka za sprječavanje ili ublažavanje štete koja proizlazi iz te opasnosti, a koje to tijelo vlasti posjeduje, trebaju odmah i bez odlaganja biti upućene svim dijelovima javnosti koji mogu biti pogođeni.

2. Svaka stranka dužna je, u okviru domaćeg zakonodavstva, osigurati jasnost načina na koji tijela vlasti stavljaju informacije o okolišu na raspolaganje javnosti i stvarnu dostupnost informacija o okolišu, između ostalog:

(a) kroz pružanje javnosti dovoljnih informacija o vrsti i opsegu informacija o okolišu koje posjeduju dotična tijela vlasti, o temeljnim odredbama i uvjetima pod kojima te informacije postaju raspoložive i dostupne te o postupku kojim se do njih može doći,

(b) kroz sklapanje i održavanje praktičnih dogovora, kao što su:

(i) javno dostupni popisi, katastri ili dosjei,

(ii) zahtjevi da državni dužnosnici i službenici podrže javnost u traženju pristupa informacijama prema ovoj Konvenciji, i

(iii) utvrđivanje tijela za vezu;

(c) kroz omogućavanje besplatnoga pristupa informacijama o okolišu koje su sadržane u popisima, katastrima ili dosjeima navedenima u podstavku (b) (i) ovoga stavka.

3. Svaka stranka dužna je osigurati progresivni pristup informacijama o okolišu kroz elektroničke baze podataka koje su lako dostupne javnosti putem javnih telekomunikacijskih mreža. Informacije dostupne u ovom obliku trebaju obuhvaćati:

(a) izvješća o stanju okoliša, kako navodi stavak 4. ovoga članka,

(b) zakonske tekstove o okolišu ili s njim u svezi,

(c) gdje je to prikladno, politiku, planove i programe o okolišu ili s njim u svezi te sporazume o okolišu, i

(d) ostale informacije u mjeri u kojoj bi dostupnost tih informacija u tom obliku mogla olakšati primjenu domaćeg zakonodavstva o provedbi ove Konvencije,

pod uvjetom da su te informacije već na raspolaganju u elektronskom obliku.

4. Svaka stranka dužna je, u redovitim vremenskim razmacima koji nisu dulji od tri ili četiri godine, objavljivati i razasiljati nacionalno izvješće o stanju okoliša, uključujući informacije o kakvoći okoliša i informacije o pritiscima na okoliš.

5. Svaka stranka dužna je, u okviru svojeg zakonodavstva poduzeti mjere u svrhu razdiobe, među ostalim:

(a) zakonodavnih i političkih dokumenata kao što su dokumenti o strategijama, politici, programima i planovima djelovanja za okoliš te izvješća o napredovanju u njihovoj provedbi, koji se izrađuju na raznim razinama vlasti, i

(b) međunarodnih ugovora, konvencija i sporazuma o pitanjima okoliša,

(c) ostalih značajnih međunarodnih dokumenata o problemima okoliša, gdje je to prikladno.

6. Svaka stranka dužna je poticati čimbenike čije djelatnosti imaju značajan utjecaj na okoliš na redovito obavješćivanje javnosti o utjecaju njihovih djelatnosti i proizvoda na okoliš, gdje

je to prikladno u okviru dobrovoljnih sustava označavanja znakom zaštite okoliša ili programa nezavisnog ekoocjenjivanja, ili na drugi način.

7. Svaka stranka dužna je:

- (a) objavljivati činjenice i raščlambe činjenica koje smatra mjerodavnim i važnima za izradu temeljnih prijedloga politike okoliša,
- (b) objavljivati, ili na drugi način činiti dostupnim, raspoloživi materijal o suradnji s javnošću u pitanjima obuhvaćenima ovom Konvencijom, i
- (c) na odgovarajući način osiguravati informacije o obavljanju javnih uloga ili pružanju javnih usluga u svezi okoliša od strane vlasti na svim razinama.

8. Svaka stranka dužna je izraditi mehanizme kojima je cilj osigurati stavljanje javnosti na raspolaganje dovoljne količine informacija o proizvodima, na način koji potrošačima omogućuje obaviješteni odabir s obzirom na okoliš.

9. Vodeći računa o međunarodnim procesima gdje god je to prikladno, svaka stranka dužna je progresivno izgrađivati jedinstveni nacionalni sustav popisa ili katastara onečišćenja na temelju strukturirane, računalne i javno dostupne baze podataka oblikovane putem standardnih oblika izvješćivanja. Takav sustav može obuhvaćati ulazne podatke, ispuštanje i prijenos određenog niza tvari i proizvoda, uključujući uporabu vode, energije i izvora, iz određenoga kruga djelatnosti u medije okoliša te prerade na licu mjesta i na drugom mjestu, kao i odlagališta.

10. Ništa iz ovoga članka ne može utjecati na pravo stranaka na odbijanje otkrivanja određene informacije o okolišu u skladu s člankom 4. stavcima 3. i 4.

Članak 6.

SUDJELOVANJE JAVNOSTI U ODLUČIVANJU O ODREĐENIM DJELATNOSTIMA

1. Svaka je stranka:

- (a) dužna primjenjivati odredbe ovoga članka koje se odnose na odluke o tome treba li dopustiti predložene djelatnosti navedene u dodatku I.,
- (b) sukladno svojem domaćem zakonodavstvu, dužna također primjenjivati ovaj članak na odluke o predloženim djelatnostima izvan opsega Dodatka I., a koje mogu imati značajne učinke na okoliš. U tu svrhu, stranke su dužne utvrditi podliježe li takva predložena djelatnost ovim odredbama,
- (c) slobodna, ukoliko to dopušta domaće zakonodavstvo, od slučaja do slučaja odlučiti ne primijeniti odredbe ovoga članka na predložene djelatnosti za potrebe nacionalne obrane, ukoliko predmetna stranka drži kako bi takva primjena mogla imati nepovoljan učinak na rečene potrebe.

2. Zainteresirana javnost mora rano tijekom postupka odlučivanja o okolišu, bilo putem javne obavijesti ili pojedinačno, kako je prikladno, te na odgovarajući, pravodoban i djelotvoran način biti obaviještena, među ostalim, o:

(a) predloženoj djelatnosti i primjeni o kojoj će se odluka donijeti,

(b) prirodi moguće odluke ili nacrtu odluke,

(c) tijelu vlasti nadležnom za donošenje odluke,

(d) planiranom postupku, uključujući, ako i kada informacija može biti pružena:

(i) početak postupka,

(ii) mogućnosti sudjelovanja javnosti,

(iii) mjesto i vrijeme svake planirane javne rasprave,

(iv) obavijest o tijelu vlasti od kojeg se može dobiti

dotična informacija i kamo je dotična informacija pohranjena kako bi je javnost ispitala,

(v) obavijest o nadležnom tijelu vlasti ili bilo kojem drugom

službenom tijelu kojemu se mogu uputiti primjedbe ili pitanja te o vremenu predviđenom za dostavljanje primjedbi ili pitanja, i

(vi) obavijest o tome koja informacija o okolišu važna za predloženu djelatnost stoji na raspolaganju,

(e) činjenici da djelatnost podliježe postupku domaće ili prekogranične procjene utjecaja na okoliš.

3. Postupci sudjelovanja javnosti trebaju obuhvatiti razumne vremenske rokove za različite stadije, koji će osigurati dovoljno vremena za obavješćivanje javnosti u skladu sa stavkom 2. i kako bi se javnost pripremila i djelotvorno sudjelovala prilikom odlučivanja o okolišu.

4. Svaka stranka dužna je osigurati rano sudjelovanje javnosti kada su sve mogućnosti otvorene i kada se može osigurati djelotvorno sudjelovanje javnosti.

5. Svaka stranka treba, gdje je to prikladno, poticati moguće podnositelje zahtjeva na određivanje zainteresirane javnosti, na otpočinjanje razgovora i na pružanje informacija koje se odnose na ciljeve njihovoga zahtjeva prije nego zatraže dopuštenje.

6. Svaka stranka dužna je od nadležnih tijela zatražiti osiguranje pristupa zainteresiranoj javnosti u cilju ispitivanja, na njezin zahtjev ukoliko tako propisuje domaće zakonodavstvo, besplatno i odmah čim na raspolaganju budu sve informacije važne za odlučivanje, kako je navedeno u ovom članku, i koje su na raspolaganju za vrijeme postupka sudjelovanja javnosti, bez utjecaja na pravo stranaka da odbiju otkriti određene informacije u skladu sa člankom 4. stavcima 3. i 4. Važne će informacije uključivati najmanje, bez utjecaja na odredbe članka 4.,:

(a) opis lokacije i fizičkih i tehničkih značajki predložene djelatnosti, uključujući procjenu očekivanih ostataka i emisija,

(b) opis značajnijih učinaka predložene djelatnosti na okoliš,

(c) opis predviđenih mjera za sprječavanje i/ili smanjivanje učinaka, uključujući emisije,

(d) netehnički sažetak gore navedenih stavaka,

(e) kratak pregled glavnih mogućnosti koje je podnositelj razmotrio, i

(f) sukladno domaćem zakonodavstvu, glavna izvješća i preporuke predane tijelu vlasti u vrijeme kada zainteresirana javnost ima biti obaviještena u skladu sa stavkom 2. ovoga članka.

7. Postupci sudjelovanja javnosti moraju javnosti pružiti mogućnost dostave pisanim putem, ili, kako je prikladno, prigodom javne rasprave ili upita podnositelja, sve primjedbe, informacije, analize ili mišljenja koje smatra važnima za predloženu djelatnost.

8. Svaka stranka dužna se pobrinuti da odluka uzima u obzir ishod sudjelovanja javnosti.

9. Svaka stranka dužna se pobrinuti za neposredno obavješćivanje javnosti o odluci, čim tijelo vlasti odluku donese, u skladu s odgovarajućim postupcima. Svaka stranka treba javnosti učiniti dostupnim tekst odluke, zajedno s razlozima i promišljanjima na kojima se odluka temelji.

10. Kada tijelo vlasti razmatra ili dopunjuje radne uvjete djelatnosti navedene u stavku 1., svaka stranka dužna je osigurati primjenu odredbi stavaka 2. do 9. ovoga članka *mutatis mutandis* i gdje je to prikladno.

11. Svaka stranka dužna je, u okviru svojega domaćeg zakonodavstva, koliko je to prikladno i izvedivo, primjenjivati odredbe ovoga članka na odluke o tome treba li dopustiti namjerno oslobađanje genetski izmijenjenih organizama u okoliš.

Članak 7.

SUDJELOVANJE JAVNOSTI U SVEZI S PLANOVIMA, PROGRAMIMA I POLITIKAMA KOJE SE ODNOSI NA OKOLIŠ

Svaka stranka dužna je na odgovarajući praktičan i/ili drugi način osigurati sudjelovanje javnosti za vrijeme izrade planova i programa koji se odnose na okoliš, unutar jasnoga i pravičnog okvira, pruživši javnosti potrebne informacije. U tom okviru treba primjenjivati članak 6., stavke 3., 4. i 8. Nadležno tijelo vlasti utvrdit će koja javnost može sudjelovati, vodeći računa o ciljevima ove Konvencije. U mjeri u kojoj je to prikladno, svaka će stranka nastojati pružiti mogućnosti sudjelovanja javnosti u izradi politika koje se odnose na okoliš.

Članak 8.

SUDJELOVANJE JAVNOSTI TIJEKOM IZRADBE PROVEDBENIH PROPISA I/ILI OPĆEPRIMJENJIVIH PRAVNO OBVEZUJUĆIH NORMATIVNIH INSTRUMENTA

Svaka stranka nastojat će promicati djelotvorno sudjelovanje javnosti u odgovarajućem stadiju i, dok su mogućnosti još otvorene, dok tijela vlasti izrađuju provedbene propise i ostala općeprimjenjiva pravnoobvezujuća pravila koja bi mogla imati značajan utjecaj na okoliš. U tu svrhu treba poduzeti sljedeće korake:

- (a) utvrditi vremenske okvire dovoljne za djelotvorno sudjelovanje,
- (b) objaviti nacрте pravila ili ih staviti na raspolaganje javnosti na neki drugi način, i
- (c) javnosti pružiti mogućnost davanja primjedbi izravno ili putem predstavničkih savjetodavnih tijela.

Ishod sudjelovanja javnosti treba uzeti u obzir u najvećoj mogućoj mjeri.

Članak 9.

PRISTUP PRAVOSUĐU

1. U okviru svojeg domaćeg zakonodavstva svaka je stranka dužna osigurati da svaka osoba koja smatra kako je njegov ili njezin zahtjev za informacijom prema članku 4. zanemaren, nepravilno odbijen, bilo djelomično ili u cijelosti, kako je na njega odgovoreno na neodgovarajući način ili kako se s njime nije postupalo sukladno odredbama toga članka, ima pristup postupku ocjene pred sudom ili nekim drugim neovisnim i nepristranim zakonski utemeljenim tijelom.

U okolnostima u kojima stranka omogućuje sudsku ocjenu, dužna je toj osobi također osigurati dostupnost zakonom utvrđenog brzog, besplatnog ili jeftinog postupka razmatranja od strane tijela vlasti, ili ocjene od strane nekog neovisnog i nepristranog tijela osim suda.

Konačna odluka prema ovom stavku 1. bit će obvezujuća za tijelo vlasti koje posjeduje informaciju. Razloge treba navesti pisanim putem, barem tamo gdje je pristup informacijama odbijen prema ovom stavku.

2. U okviru svojeg domaćeg zakonodavstva, svaka je stranka dužna osigurati da pripadnici zainteresirane javnosti

- (a) koji imaju dovoljan interes

ili, kao druga mogućnost,

- (b) koji dokažu povredu prava, tamo gdje to upravno postupovno pravo stranke zahtijeva kao preduvjet,

imaju pristup postupku ocjene pred sudom i/ili nekim drugim zakonski utemeljenim neovisnim i nepristranim tijelom, kako bi osporili materijalnu i proceduralnu zakonitost neke odluke, čina ili propusta u ovisnosti od odredbi iz članka 6. i, tamo gdje je to predviđeno domaćim zakonodavstvom i bez utjecaja na stavak 3. ovoga članka, drugih odgovarajućih odredbi ove Konvencije.

Ono što predstavlja dovoljan interes i povredu prava bit će utvrđeno u skladu sa zahtjevima domaćeg zakonodavstva i dosljedno cilju osiguranja zainteresiranoj javnosti širokog pristupa pravosuđu u okvirima ove Konvencije. U tu će se svrhu interes svake nevladine udruge koja ispunjava uvjete navedene u članku 2. stavku 5. smatrati dovoljnim u smislu gornjeg podstavka (a). Također će se smatrati kako takve udruge imaju prava koja se mogu povrijediti u smislu gornjeg podstavka (b).

Odredbe ovoga stavka 2. neće isključiti mogućnost prethodnog razmatranja pred nekim administrativnim tijelom i neće utjecati na uvjet potrebnog iscrpljenja svih postupaka administrativne ocjene prije upućivanja na postupak sudske ocjene, ako takav uvjet u domaćem zakonodavstvu postoji.

3. Osim i bez obzira na postupke ocjene navedene u stavcima 1. i 2. ovoga članka, svaka je stranka dužna osigurati pripadnicima javnosti, koji udovoljavaju mjerilima, ako ih ima, utvrđenima domaćim zakonodavstvom, pristup administrativnim ili sudbenim postupcima kojima se osporavaju činjenja i nečinjenja privatnih osoba i tijela vlasti koji su u suprotnosti s odredbama domaćega zakonodavstva koje se odnose na okoliš.

4. Pored stavka 1. i bez utjecaja na njega, postupci navedeni u stavcima 1., 2. i 3. ovoga članka imaju osigurati odgovarajuće i djelotvorne pravne lijekove, uključujući sudsku zabranu gdje je to prikladno, trebaju biti pravični, jednakopravni, pravodobni i ne toliko skupi da bi se time sprječavalo njihovo provođenje. Odluke prema ovom članku treba donijeti ili zabilježiti u pisanom obliku. Odluke sudova, a gdje god je to moguće, drugih tijela, moraju biti dostupne javnosti.

5. Kako bi poboljšala djelotvornost odredbi ovoga članka, svaka stranka treba osigurati obaviještenost javnosti o pristupu postupcima administrativne i sudske ocjene i dužna je razmotriti mogućnost uspostavljanja odgovarajućih pomoćnih mehanizama za uklanjanje ili smanjivanje novčanih i drugih prepreka pristupu pravosuđu.

Članak 10.

SASTANAK STRANAKA

1. Prvi sastanak stranaka treba sazvati najkasnije godinu dana po datumu stupanja ove Konvencije na snagu. Nakon toga će se redoviti sastanci stranaka održavati najmanje svake dvije godine, ako stranke ne odluče drugačije, ili na pisani zahtjev neke stranke, pod uvjetom da, u roku od šest mjeseci nakon što izvršni tajnik Gospodarskog povjerenstva za Europu proslijedi zahtjev svim strankama, dotični zahtjev dobije podršku najmanje jedne trećine Stranaka.

2. Stranke će na svojim sastancima stalno ocjenjivati provedbu ove Konvencije na temelju redovnih izvješća stranaka te će, imajući u vidu tu svrhu:

(a) ocjenjivati mjere te zakonski i metodološki pogled na pristup informacijama, sudjelovanje javnosti u odlučivanju i pristup pravosuđu u pitanjima okoliša, s ciljem njihovoga daljnjeg poboljšanja,

- (b) razmjenjivati informacije o iskustvima stečenima u zaključivanju i primjeni dvostranih i višestranih ugovora ili drugih sporazuma koji su važni za ciljeve ove Konvencije i čije su stranke jedna ili više stranaka ove Konvencije,
- (c) gdje god je to prikladno, tražiti usluge odgovarajućih tijela GPE kao i drugih nadležnih međunarodnih tijela i određenih odbora sa svih aspekata koji se odnose na ostvarenje ciljeva ove Konvencije,
- (d) utemeljiti svako pomoćno tijelo koje budu smatrane potrebnim,
- (e) sastavljati protokole uz ovu Konvenciju gdje to bude prikladno,
- (f) razmatrati i usvajati prijedloge za izmjene i dopune ove Konvencije u skladu s odredbama članka 14.,
- (g) razmatrati i poduzimati sve dodatne radnje koje mogu biti potrebne za ostvarenje ciljeva ove Konvencije,
- (h) na svom prvom sastanku razmotriti i konsenzusom usvojiti, poslovnik za svoje sastanke i sastanke pomoćnih tijela,
- (i) na svom prvom sastanku dati pregled iskustava u primjeni odredbi članka 5. stavka 9., i razmotriti mjere potrebne za daljnji razvoj sustava koji je naveden u toj odredbi, vodeći računa o međunarodnim procesima i razvoju, uključujući izradbu odgovarajućega instrumenta koji se odnosi na katastrofe ili popise oslobođanja i prijenosa onečišćenja koji bi se mogao dodati ovoj Konvenciji.

3. Na sastanku stranaka mogu se, prema potrebi, konsenzusom utvrditi financijska pravila.

4. Ujedinjeni narodi, njihove specijalizirane ustanove i Međunarodna agencija za atomsku energiju, kao i svaka država ili regionalna organizacija gospodarske integracije koja na temelju članka 17. ima pravo potpisati ovu Konvenciju, a da nije stranka ove Konvencije te sve međuvladine organizacije osposobljene za područja na koja se ova Konvencije odnosi, imat će pravo sudjelovati na sastancima kao promatrači.

5. Svaka nevladina udruga osposobljena na području na koje se ova Konvencija odnosi, a koja je izvijestila Izvršnoga tajnika Gospodarskog povjerenstva za Europu o svojoj želji imenovanja predstavnika na sastanku stranaka, imat će pravo sudjelovanja kao promatrač ako najmanje jedna trećina stranaka nazočnih sastanku ne stavi primjedbu.

6. Za potrebe stavaka 4. i 5. ovoga članka, poslovnikom navedenim u stavku 2. (h) ovoga članka utvrdit će se praktične mjere za postupak dopuštanja sudjelovanja i ostali potrebni uvjeti.

Članak 11.

PRAVO GLASOVANJA

1. Osim kako je predviđeno u stavku 2. ovoga članka, svaka stranka ove Konvencije imat će jedan glas.

2. Regionalne organizacije gospodarske integracije će u pitanjima iz svoje nadležnosti iskoristiti svoje pravo glasovanja onim brojem glasova koji odgovara broju njihovih zemalja članica koje su stranke ove Konvencije. Te organizacije ne mogu iskoristiti svoje pravo glasovanja ako su njihove zemlje članice iskoristile svoje i obrnuto.

Članak 12.

TAJNIŠTVO

Izvršni tajnik Gospodarskog povjerenstva za Europu obavljat će sljedeće dužnosti tajništva:

- (a) sazivanje i pripremanja sastanaka stranaka,
- (b) dostavljanje izvješća i drugih zaprimljenih informacija strankama, u skladu s odredbama ove Konvencije, i
- (c) sve druge dužnosti koje mogu odrediti stranke.

Članak 13.

DODACI

Dodaci ovoj Konvenciji predstavljat će njezin sastavni dio.

Članak 14.

IZMJENE I DOPUNE KONVENCIJE

1. Svaka stranka može predlagati izmjene i dopune ove Konvencije.
2. Tekst svake predložene izmjene i dopune ove Konvencije mora biti u pisanom obliku dostavljen izvršnom tajniku Gospodarskog povjerenstva za Europu, koji je dužan obavijestiti o njemu sve stranke najmanje devedeset dana prije sastanka stranaka na kojem će se predložiti njegovo usvajanje.
3. Stranke su dužne uložiti sve napore kako bi se sporazum o svakoj predloženoj izmjeni i dopuni ove Konvencije postigao konsenzusom. Ako se iscrpe sva nastojanja za konsenzusom, a dogovor se ne postigne, izmjene i dopune će se kao posljednjim sredstvom usvojiti većinom od tri četvrtine glasova stranaka koje su nazočne i glasuju na sastanku.
4. Izmjene i dopune ove Konvencije usvojene u skladu sa stavkom 3. ovoga članka depozitar je dužan dostaviti svim strankama na ratifikaciju, odobrenje ili prihvrat. Za stranke koje su ratificirale, odobrile ili prihvatile izmjene i dopune ove Konvencije koje se ne odnose na dodatak, stupaju na snagu devedesetoga dana nakon što depozitar od najmanje tri četvrtine stranaka koje su ih ratificirale, odobrile ili prihvatile zaprimi obavijest o njihovoj ratifikaciji, odobrenju ili prihvatu. Nakon toga one za sve ostale stranke stupaju na snagu devedesetoga dana nakon što dotična stranka položi svoju ispravu o ratifikaciji, odobrenju ili prihvatu izmjena i dopuna.

5. Svaka stranka koja ne može odobriti izmjenu i dopunu nekom dodatku ove Konvencije dužna je o tome pisano obavijestiti depozitara u roku od dvanaest mjeseci od datuma obavijesti o usvajanju. Depozitar je o primitku takve obavijesti dužan odmah obavijestiti sve stranke. Bilo koja stranka može u svako doba zamijeniti prethodnu obavijest prihvatom te će, nakon polaganja isprave o prihvatu kod depozitara, izmjene i dopune toga dodatka stupiti na snagu za tu stranku.

6. Po isteku dvanaest mjeseci od datuma obavijesti depozitara navedene u stavku 4. ovoga članka, izmjena i dopuna dodatka stupa na snagu za one stranke koje depozitaru nisu poslale obavijest u skladu s odredbama stavka 5. ovoga članka, pod uvjetom da najmanje trećina stranaka nije poslala takvu obavijest.

7. Za potrebe ovoga članka, »stranke koje su nazočne i glasuju« označava stranke koje su nazočne i koje daju svoj potvrdni ili niječni glas.

Članak 15.

PRIDRŽAVANJE

Stranke će na svom sastanku stranke konsenzusom uspostaviti fakultativna rješenja, nesuprotstavljene, izvansudske i savjetodavne naravi za ocjenjivanje pridržavanja odredbi ove Konvencije. Ova rješenja omogućit će odgovarajuću uključenost javnosti, a mogu obuhvatiti i mogućnost razmatranja priopćenja pripadnika javnosti o pitanjima koja se odnose na ovu Konvenciju.

Članak 16.

RJEŠAVANJE SPOROVA

1. Ukoliko između dvije ili više stranaka dođe do spora u vezi s tumačenjem ili primjenom ove Konvencije, one su dužne rješenje potražiti u pregovorima ili nekom drugom načinu rješavanja sporova koji je prihvatljiv stranama u sporu.

2. Prigodom potpisivanja, ratifikacije, prihvata, odobrenja ili pristupa ovoj Konvenciji, ili u bilo koje vrijeme nakon toga, svaka stranka može pisanim putem izjaviti depozitaru da, u slučaju spora koji se ne riješi u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, prihvaća jedno ili oba sljedeća sredstva za rješavanje sporova kao obvezatna u odnosu na svaku stranku koja je preuzela istu obvezu:

(a) upućivanje spora Međunarodnom sudu;

(b) arbitražu sukladno postupku utvrđenom u dodatku II.

3. Ukoliko su strane u sporu prihvatile oba načina rješavanja sporova navedena u stavku 2. ovoga članka, spor se može uputiti samo Međunarodnom sudu, ako strane ne dogovore drugačije.

Članak 17.

POTPISIVANJE

Ova Konvencija bit će otvorena za potpisivanje u Aarhusu (Danska) 25. lipnja 1998., a nakon toga u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku do 21. prosinca 1998., državama članicama Gospodarskog povjerenstva za Europu, kao i državama koje imaju savjetodavni status pri Gospodarskom povjerenstvu za Europu sukladno stavcima 8. i 11. Odluke 36(IV) Gospodarskog i društvenog vijeća od 28. ožujka 1947., te organizacijama regionalnih gospodarskih integracija ustanovljenih od suverenih država članica Gospodarskog povjerenstva za Europu na koju su njezine države članice prenijele nadležnost u pitanjima koje uređuje ova Konvencija, uključujući ovlaštenje za sklapanje ugovora u svezi s tim pitanjima.

Članak 18.

DEPOZITAR

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda djelovat će kao depozitar ove Konvencije.

Članak 19.

RATIFIKACIJA, PRIHVAT, ODOBRENJE I PRISTUP

1. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju država potpisnica i regionalnih organizacija gospodarske integracije.
2. Ova Konvencija bit će otvorena za pristup državama i organizacijama navedenima u članku 17. počevši od 22. prosinca 1998.
3. Svaka druga država koja nije navedena u stavku 2. ovoga članka, a koja je članica Ujedinjenih naroda, može pristupiti Konvenciji uz suglasnost dobivenu na sastanku stranaka.
4. Svaka organizacija navedena u članku 17. koja postane strankom ove Konvencije, a da niti jedna od njezinih država članica nije stranka, treba poštovati sve obveze iz ove Konvencije. U slučaju takvih organizacija, kod kojih su jedna ili više država članica stranke ove Konvencije, ta organizacija i njezine države članice trebaju odlučiti o svojim odnosnim odgovornostima u ispunjavanju obveza prema ovoj Konvenciji. U tom slučaju organizacija i njezine države članice neće imati pravo istodobno koristiti svoja prava prema ovoj Konvenciji.
5. U svojim ispravama o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu regionalne organizacije gospodarske integracije spomenute u članku 17. trebaju navesti opseg svojih ovlaštenja u odnosu na pitanja koja se uređuju ovom Konvencijom. Te organizacije su također dužne obavijestiti depozitara o svakoj bitnoj promjeni opsega njihovih ovlaštenja.

Članak 20.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ova Konvencija stupa na snagu devedesetoga dana od datuma polaganja šesnaeste isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

2. Za potrebe stavka 1. ovoga članka niti jedna isprava koju položi neka regionalna organizacija gospodarske integracije neće se računati kao dodatna pored one koju su položile države članice te organizacije.

3. Za svaku državu ili organizaciju navedenu u članku 17. koja ratificira, prihvati ili odobri ovu Konvenciju ili joj pristupi po polaganju šesnaeste isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, ova Konvencija stupa na snagu devedesetoga dana od datuma kada ta država ili organizacija položi svoju ispravu o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

Članak 21.

ISTUPANJE

U bilo koje vrijeme nakon isteka tri godine od datuma stupanja ove Konvencije na snagu za određenu stranku, ta stranka može istupiti iz Konvencije putem pisanoga očitovanja depozitaru. Svako takvo istupanje stupa na snagu devedesetoga dana od datuma kada ga depozitar primi.

Članak 22.

IZVORNI TEKSTOVI

Izvornik ove Konvencije, čiji su engleski, francuski i ruski tekst jednako vjerodostojni, bit će položen kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

U POTVRDU GORE NAVEDENOGA niže potpisani, propisno ovlašteni, potpisali su ovu Konvenciju.

SASTAVLJENO u Aarhusu (Danska), dvadeset petog dana mjeseca lipnja, tisuću devet stotina devedeset i osme.

DODATAK I.

POPIS DJELATNOSTI NAVEDENIH U ČLANKU 6. STAVKU 1(a)

1. Energetika:

- rafinerije mineralnih ulja i plina,
- postrojenja za plinifikaciju i ukapljivanje,
- termoelektrane i ostala postrojenja za izgaranje s toplinskim unosom od 50 ili više MW,
- koksne peći,
- nuklearne elektrane i drugi nuklearni reaktori uključujući demontažu ili zatvaranje takvih elektrana ili reaktora¹ (osim istraživačkih postrojenja za proizvodnju i pretvaranje fisijskog materijala i materijala pogodnog za primjenu u regenerativnim reaktorima čija najveća snaga ne prelazi 1 kW neprekidnoga toplinskog opterećenja),

- postrojenja za preradu ozračenoga nuklearnog goriva,
- postrojenja projektirana:
- za proizvodnju ili obogaćivanje nuklearnog goriva,
- za preradu ozračenoga nuklearnog goriva ili visoko radioaktivnoga otpada,
- za krajnje odlaganje ozračenoga nuklearnog goriva,
- isključivo za krajnje odlaganje radioaktivnoga otpada,
- isključivo za skladištenje (planirano na dulje od 10 godina) ozračenoga nuklearnog goriva ili radioaktivnoga otpada na mjestima izvan mjesta proizvodnje.

2. Proizvodnja i prerada metala:

- postrojenja za pečenje ili sinteriranje rudače (uključujući sulfidnu rudaču),
- postrojenja za proizvodnju sirovoga željeza ili čelika (primarno ili sekundarno taljenje) uključujući neprekidno lijevanje, kapaciteta preko 2,5 tone na sat,
- postrojenja za preradu nebojenih metala:
- (i) postrojenja za vruće valjanje, kapaciteta preko 20 tona sirovog čelika na sat,
- (ii) kovačnice s čekićima čija energija prelazi 50 kJ po čekiću, a uporabljena snaga toplinskog izgaranja je veća od 20 MW,
- (iii) nanošenje zaštitne prevlake od taljenoga metala, kapaciteta preko 2 tone sirovoga čelika na sat,
- ljevaonice nebojenih metala s proizvodnim kapacitetom preko 20 tona na dan,
- postrojenja:
- (i) za proizvodnju neprerađenih obojenih metala iz ruda metala, koncentrata ili sekundarnih sirovina putem metalurškog, kemijskog ili elektrolitskog procesa,
- (ii) za topljenje, kao i legiranje obojenih metala, uključujući obnovljene proizvode (rafiniranje, lijevanje itd.), kapaciteta preko 4 tone na dan za olovo i kadmij, ili 20 tona na dan za sve druge metale,
- postrojenja za površinsku obradu metala i plastičnih materijala, u kojima se koristi elektrolitski ili kemijski proces i kod kojih je obujam kada za obradu veći od 30 m³.

3. Industrija minerala:

- postrojenja za proizvodnju cementnog klinkera u rotacijskim pećima proizvodne sposobnosti preko 500 tona na dan, ili kreča u rotacijskim pećima, proizvodnog kapaciteta preko 50 tona na dan, ili u drugim pećima proizvodnog kapaciteta preko 50 tona na dan,
- postrojenja za proizvodnju azbesta i proizvoda na bazi azbesta,
- postrojenja za proizvodnju stakla uključujući staklena vlakna, proizvodnog kapaciteta preko 20 tona na dan,
- postrojenja za topljenje mineralnih tvari uključujući proizvodnju mineralnih vlakana, s kapacitetom taljenja preko 20 tona na dan,
- postrojenja za proizvodnju keramičkih proizvoda paljenjem, naročito krovnih crijepova, cigle, vatrostatne opeke, keramičkih pločica, fine keramike ili porculana, proizvodne sposobnosti preko 75 tona na dan, i/ili kapaciteta peći preko 4 m³, te gustoće stvrdnjavanja preko 300 kg/m³ po peći.

4. Kemijska industrija: Proizvodnja u smislu kategorija djelatnosti sadržanih u ovom stavku označava industrijsku proizvodnju putem kemijske prerade tvari ili skupina tvari navedenih u podstavcima (a) do (g):

(a) kemijska postrojenja za proizvodnju temeljnih organskih kemikalija kao što su:

- (i) jednostavni ugljikovodici (linearni ili ciklički, zasićeni ili nezasićeni, alifatski ili aromatični),
- (ii) ugljikovodici koji sadrže kisik, kao što su alkoholi, aldehidi, ketoni, karboksilne kiseline, esteri, acetati, eteri, peroksidi, epoksidne smole,
- (iii) ugljikovodici koji sadrže sumpor,
- (iv) ugljikovodici koji sadrže dušik, kao što su amini, amidi, spojevi dušika, nitro spojevi ili spojevi nitrata, nitrili, cijanati, izocijanati,
- (v) ugljikovodici koji sadrže fosfor,
- (vi) halogeni ugljikovodici,
- (vii) organometalni spojevi,
- (viii) temeljni plastični materijali (polimeri, sintetička vlakna i vlakna na bazi celuloze),
- (ix) sintetske gume,
- (x) boje i pigmenti,
- (xi) agensi koji djeluju na površinu,

(b) kemijska postrojenja za proizvodnju temeljnih anorganskih kemikalija kao što su:

- (i) plinovi kao što su amonijak, klor ili klorovodik, fluor ili fluorovodik, ugljični oksidi, spojevi sumpora, dušični oksidi, vodik, sumpor-dioksid, fosgen,
- (ii) kiseline kao što su kromna kiselina, fluoridna kiselina, fosfatna kiselina, nitratna kiselina, kloridna kiselina, sulfatna kiselina, oleum, sulfitna kiselina,
- (iii) baze kao što su amonijev hidroksid, kalijev hidroksid, natrijev hidroksid,
- (iv) soli kao što su amonijev klorid, kalijev klorat, kalijev karbonat, natrijev karbonat, perborat, srebrni nitrat,
- (v) nemetali, metalni oksidi ili drugi anorganski spojevi kao što su kalcijev karbid, silikon, silikonski karbid,
- (c) kemijska postrojenja za proizvodnju umjetnih gnojiva na bazi fosfora, dušika ili kalija (jednostavna ili složena umjetna gnojiva),
- (d) kemijska postrojenja za proizvodnju biocida i temeljnih sredstava za zaštitu bilja,
- (e) postrojenja u kojima se za proizvodnju temeljnih farmaceutskih proizvoda rabi kemijski ili biološki proces,
- (f) kemijska postrojenja za proizvodnju eksploziva,
- (g) kemijska postrojenja u kojima se kemijskom ili biološkom obradom dobivaju bjelančevinasti dodaci hrani, tvari koje izazivaju vrenje i druge bjelančevinaste tvari.

5. Upravljanje otpadom:

- postrojenja za spaljivanje, oporabu, kemijsku obradu ili odlaganje opasnoga otpada,
- postrojenja za spaljivanje komunalnoga otpada, kapaciteta preko 3 tone na sat,
- postrojenja za odlaganje neopasnoga otpada, kapaciteta preko 50 tona na dan,
- odlagališta koja primaju više od 10 tona na dan ili imaju ukupni kapacitet preko 25 000 tona, osim odlagališta inertnoga otpada.

6. Postrojenja za preradu otpadnih voda, kapaciteta preko 150.000 ekvivalenata stanovnika.

7. Industrijska postrojenja za:

- (a) proizvodnju pulpe iz drveta ili sličnih vlaknastih materijala,
- (b) proizvodnju papira i dasaka, proizvodnog kapaciteta preko 20 tona na dan.

8. (a) Izgradnja pruga za međumjesni željeznički promet i zračnih luka² s osnovnom duljinom piste od 2 100 m ili više,

- (b) izgradnja autocesta i brzih cesta;³

(c) izgradnja nove ceste s četiri ili više voznih traka, ili retrasiranje i/ili proširenje postojeće ceste s dvije ili manje voznih trakova, kako bi se dobilo četiri ili više voznih trakova, tamo gdje bi neprekidna duljina takve nove ceste, ili retrasirana i/ili proširena dionica ceste iznosila 10 km ili više.

9. (a) riječni putevi i luke za riječni promet koje omogućuju prolaz plovilima iznad 1 350 tona,

(b) trgovačke luke, gatovi za utovar i istovar povezani s kopnom i vanjskim lukama (isključujući trajektne gatove) koji mogu primiti plovila iznad 1 350 tona.

10. Sustavi za odvođenje podzemnih voda ili umjetno ponovno dovođenje podzemnih voda tamo gdje godišnja količina odvedene ili ponovno dovedene podzemne vode iznosi 10 milijuna kubičnih metara ili više.

11. (a) Radovi na prijenosu vodnih zaliha između riječnih slivova tamo gdje se takvim prijenosom želi spriječiti moguća nestašica vode i gdje je količina prenesene vode veća od 100 milijuna kubičnih metara godišnje;

(b) U svim drugim slučajevima, radovi na prijenosu vodnih zaliha između riječnih bazena tamo gdje višegodišnji prosječni protok sliva iz kojega se voda odvodi prelazi 2 000 milijuna kubičnih metara godišnje i gdje je količina prenesene vode veća od 5% od toga protoka.

U oba slučaja isključen je prijenos pitke vode cijevima.

12. Vađenje sirove nafte i zemnog plina za gospodarske potrebe, tamo gdje izvađena količina prelazi 500 tona nafte, odnosno 500 000 kubičnih metara plina dnevno.

13. Brane i ostali objekti projektirani za zadržavanje ili trajno skladištenje vode, kada nova ili dodatna količina zadržane ili uskladištene vode prelazi 10 milijuna kubičnih metara.

14. Transport plina, nafte ili kemikalija pomoću cjevovoda promjera većeg od 800 mm i duljine veće od 40 km.

15. Postrojenja za intenzivni uzgoj peradi ili svinja s više od:

(a) 40 000 mjesta za perad,

(b) 2 000 mjesta za rasplodne svinje (iznad 30 kg), ili

(c) 750 mjesta za krmače.

16. Kamenolomi i površinski kopovi ako je površina radilišta veća od 25 hektara, ili vađenje creta ako je površina radilišta veća od 150 hektara.

17. Izgradnja zračnih električnih vodova napona 220 kV ili više, duljine veće od 15 km.

18. Objekti za skladištenje nafte, petrokemijskih ili kemijskih proizvoda, kapaciteta 200 000 ili više tona.

19. Ostale djelatnosti:

– postrojenja za prethodnu obradu (postupci kao što su ispiranje, izbjeljivanje, mercerizacija) ili bojenje vlakna ili tekstila ako je kapacitet obrade veći od 10 tona na dan,

– postrojenja za štavljenje krzna i kože ako je kapacitet veći od 12 tona gotovih proizvoda na dan,

(a) klaonice, kapaciteta proizvodnje trupla preko 50 tona na dan,

(b) procesi namijenjeni proizvodnji prehrambenih proizvoda iz:

(i) životinjskih sirovina (osim mlijeka), kapaciteta proizvodnje gotovih proizvoda preko 75 tona na dan,

(ii) biljnih sirovina, kapaciteta proizvodnje gotovih proizvoda preko 300 tona na dan (prosječna tromjesečna vrijednost),

(c) obrada i prerada mlijeka, pri čemu je količina dobivenog mlijeka veća od 200 tona na dan (prosječna godišnja vrijednost);

– postrojenja za uklanjanje ili oporabu životinjskih trupla i životinjskoga otpada, kapaciteta prerade preko 10 tona na dan,

– postrojenja za površinsku obradu tvari, predmeta i proizvoda u kojima se koriste organska otapala, osobito kod apretiranja, tiskanja, premazivanja, odmašćivanja, vodonepropusne obrade materijala, kalibriranja, bojenja, čišćenja ili impregniranja, kapaciteta potrošnje preko 150 kg na sat ili preko 200 tona na godinu,

– postrojenja za proizvodnju ugljika (tvrdo pečenog ugljena) ili elektrografita pomoću spaljivanja ili grafitizacije.

20. Svaka djelatnost koja je izvan opsega stavaka 1.-19. ovoga dodatka kod koje je u skladu s domaćim zakonodavstvom osigurano sudjelovanje javnosti u okviru postupka procjene utjecaja na okoliš.

21. Odredba članka 6. stavka 1(a), ove Konvencije ne odnosi se ni na koji od gore navedenih projekata koji se provode isključivo ili pretežito u svrhu ispitivanja, razvoja i provjere novih metoda ili proizvoda tijekom manje od dvije godine, osim ukoliko bi oni mogli izazvati značajne nepovoljne učinke za okoliš i zdravlje.

22. Svaka promjena ili proširenje djelatnosti navedenih u ovom dodatku, koja sama po sebi udovoljava mjerilima/donjim graničnim vrijednostima utvrđenima u ovom dodatku, podliježe članku 6. stavka 1(a), ove Konvencije. Svaka druga promjena ili proširenje djelatnosti podliježe članku 6. stavku 1(b), ove Konvencije.

DODATAK II.

ARBITRAŽA

1. U slučaju upućivanja spora na arbitražu u skladu s člankom 16. stavkom 2. ove Konvencije, stranka ili stranke trebaju obavijestiti tajništvo o predmetu arbitraže i posebno navesti članke iz ove Konvencije o tumačenju ili primjeni kojih se radi. Tajništvo je zaprimljenu informaciju dužno proslijediti svim strankama Konvencije.

2. Arbitražni će se sud sastojati od tri člana. Stranka ili stranke tužitelji i druga stranka ili stranke u sporu imenovat će po jednoga arbitražnog suca, a dva tako imenovana arbitražna suca će zajedničkim dogovorom imenovati trećega arbitražnog suca koji će biti predsjednik arbitražnoga suda. Ovaj potonji ne smije biti iste nacionalnosti kao bilo koja od stranki u sporu, ni imati svoje uobičajeno mjesto prebivališta na području bilo koje od tih stranaka, ni biti zaposlen od bilo koje od njih, niti se ranije smio baviti predmetnim slučajem u bilo kojem drugom svojstvu.

3. Ukoliko se u roku od dva mjeseca od imenovanja drugoga arbitražnog suca ne odredi predsjednik arbitražnoga suda, izvršni će tajnik Gospodarskog povjerenstva za Europu, na zahtjev bilo koje stranke u sporu, odrediti predsjednika u roku sljedeća dva mjeseca.

4. Ako jedna od stranki u sporu ne imenuje arbitražnog suca u roku od dva mjeseca od primitka zahtjeva, druga stranka može o tome obavijestiti izvršnog tajnika Gospodarskog povjerenstva za Europu, koji će odrediti predsjednika arbitražnoga suda u roku sljedeća dva mjeseca. Nakon određenja, predsjednik arbitražnoga suda dužan je od stranke koja nije imenovala arbitražnog suca zatražiti da to učini u roku od dva mjeseca. Ukoliko ova u danom razdoblju to ne učini, predsjednik će o tome obavijestiti izvršnog tajnika Gospodarskog povjerenstva za Europu, koji će obaviti predmetno imenovanje u roku daljnja dva mjeseca.

5. Arbitražni će sud svoju odluku donijeti u skladu s međunarodnim pravom i odredbama ove Konvencije.

6. Svaki arbitražni sud utemeljen prema odredbama utvrđenima u ovom dodatku donosi svoja vlastita pravila postupka.

7. Odluke arbitražnoga suda, i o postupku i o predmetu, donose se većinom glasova njegovih članova.

8. Sud može primjenjivati sve prikladne mjere za utvrđivanje činjenica.

9. Stranke u sporu dužne su omogućiti rad arbitražnom sudu te posebno, koristeći sva raspoloživa sredstva:

(a) dostaviti sve bitne dokumente, sredstva i informacije,

(b) omogućiti sudu, ako je potrebno, pozivanje svjedoka ili vještaka i uzimanje njihovih izjava.

10. Stranke i arbitražni suci dužni su štititi povjerljivost svake informacije koju dobiju u povjerenju za vrijeme postupka arbitražnog suda.

11. Arbitražni sud može, na zahtjev bilo koje od stranaka, preporučiti privremene mjere zaštite.

12. Ukoliko se jedna od stranki u sporu ne pojavi pred arbitražnim sudom ili propusti braniti svoj slučaj, druga stranka može od suda zatražiti nastavak postupka i donošenje konačne odluke. Odsutnost jedne stranke ili propust jedne stranke da brani svoj slučaj neće predstavljati prepreku za nastavak postupka.

13. Arbitražni sud može saslušati i odlučivati o protuzahtjevima koji proizidu izravno iz predmeta spora.

14. Ukoliko arbitražni sud ne odluči drugačije zbog posebnih okolnosti slučaja, troškove suda, uključujući naknadu njegovim članovima, snosit će stranke u sporu u jednakom omjeru. Sud će voditi očevidnik svojih troškova i o tome strankama dostavljati konačno izvješće.

15. Svaka stranka ove Konvencije koja ima pravni interes glede predmeta spora i na koju se može odonositi učinak odluke u sporu, može se umiješati u spor uz suglasnost suda.

16. Arbitražni sud će donijeti svoju odluku u roku od pet mjeseci od datuma svoga utemeljenja, ukoliko ne bude smatrao potrebnim produžiti rok za neko razdoblje, koje ne smije biti dulje od pet mjeseci.

17. Odluka arbitražnog suda mora biti popraćena obrazloženjem. Ona će biti konačna i obvezujuća za sve stranke u sporu. Odluku će arbitražni sud dostaviti strankama u sporu i tajništvu. Tajništvo će zaprimljenu informaciju proslijediti svim strankama Konvencije.

18. Svaki spor koji može nastati između stranaka, a odnosi se na tumačenje ili izvršenje odluke, bilo koja stranka može pokrenuti pred arbitražnim sudom koji je odluku donio ili, ako to nije moguće, nekim drugim sudom utemeljenim u tu svrhu na isti način kao i prvi.

CONVENTION ON ACCESS TO INFORMATION, PUBLIC PARTICIPATION IN DECISION-MAKING AND ACCESS TO JUSTICE IN ENVIRONMENTAL MATTERS

The Parties to this Convention,

Recalling principle 1 of the Stockholm Declaration on the Human Environment,

Recalling also principle 10 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Recalling further General Assembly resolutions 37/7 of 28 October 1982 on the World Charter for Nature and 45/94 of 14 December 1990 on the need to ensure a healthy environment for the well-being of individuals,

Recalling the European Charter on Environment and Health adopted at the First European Conference on Environment and Health of the World Health Organization in Frankfurt-am-Main, Germany, on 8 December 1989,

Affirming the need to protect, preserve and improve the state of the environment and to ensure sustainable and environmentally sound development,

Recognizing that adequate protection of the environment is essential to human well-being and the enjoyment of basic human rights, including the right to life itself,

Recognizing also that every person has the right to live in an environment adequate to his or her health and well-being, and the duty, both individually and in association with others, to protect and improve the environment for the benefit of present and future generations,

Considering that, to be able to assert this right and observe this duty, citizens must have access to information, be entitled to participate in decision-making and have access to justice in environmental matters, and acknowledging in this regard that citizens may need assistance in order to exercise their rights,

Recognizing that, in the field of the environment, improved access to information and public participation in decision-making enhance the quality and the implementation of decisions, contribute to public awareness of environmental issues, give the public the opportunity to express its concerns and enable public authorities to take due account of such concerns,

Aiming thereby to further the accountability of and transparency in decision-making and to strengthen public support for decisions on the environment,

Recognizing the desirability of transparency in all branches of government and inviting legislative bodies to implement the principles of this Convention in their proceedings,

Recognizing also that the public needs to be aware of the procedures for participation in environmental decision-making, have free access to them and know how to use them,

Recognizing further the importance of the respective roles that individual citizens, non-governmental organizations and the private sector can play in environmental protection,

Desiring to promote environmental education to further the understanding of the environment and sustainable development and to encourage widespread public awareness of, and participation in, decisions affecting the environment and sustainable development,

Noting, in this context, the importance of making use of the media and of electronic or other, future forms of communication,

Recognizing the importance of fully integrating environmental considerations in governmental decision-making and the consequent need for public authorities to be in possession of accurate, comprehensive and up-to date environmental information,

Acknowledging that public authorities hold environmental information in the public interest,

Concerned that effective judicial mechanisms should be accessible to the public, including organizations, so that its legitimate interests are protected and the law is enforced,

Noting the importance of adequate product information being provided to consumers to enable them to make informed environmental choices,

Recognizing the concern of the public about the deliberate release of genetically modified organisms into the environment and the need for increased transparency and greater public participation in decision-making in this field,

Convinced that the implementation of this Convention will contribute to strengthening democracy in the region of the United Nations Economic Commission for Europe (ECE),

Conscious of the role played in this respect by ECE and recalling, inter alia, the ECE Guidelines on Access to Environmental Information and Public Participation in Environmental Decision-making endorsed in the Ministerial Declaration adopted at the Third Ministerial Conference »Environment for Europe« in Sofia, Bulgaria, on 25 October 1995,

Bearing in mind the relevant provisions in the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, done at Espoo, Finland, on 25 February 1991, and the Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents and the Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes, both done at Helsinki on 17 March 1992, and other regional conventions,

Conscious that the adoption of this Convention will have contributed to the further strengthening of the »Environment for Europe« process and to the results of the Fourth Ministerial Conference in Aarhus, Denmark, in June 1998,

Have agreed as follows:

Article 1

OBJECTIVE

In order to contribute to the protection of the right of every person of present and future generations to live in an environment adequate to his or her health and well-being, each Party shall guarantee the rights of access to information, public participation in decision-making, and access to justice in environmental matters in accordance with the provisions of this Convention.

Article 2

DEFINITIONS

For the purposes of this Convention,

1. »Party« means, unless the text otherwise indicates, a Contracting Party to this Convention;
2. »Public authority« means:
 - (a) Government at national, regional and other level;
 - (b) Natural or legal persons performing public administrative functions under national law, including specific duties, activities or services in relation to the environment;

(c) Any other natural or legal persons having public responsibilities or functions, or providing public services, in relation to the environment, under the control of a body or person falling within subparagraphs (a) or (b) above;

(d) The institutions of any regional economic integration organization referred to in article 17 which is a Party to this Convention.

This definition does not include bodies or institutions acting in a judicial or legislative capacity;

3. »Environmental information« means any information in written, visual, aural, electronic or any other material form on:

(a) The state of elements of the environment, such as air and atmosphere, water, soil, land, landscape and natural sites, biological diversity and its components, including genetically modified organisms, and the interaction among these elements;

(b) Factors, such as substances, energy, noise and radiation, and activities or measures, including administrative measures, environmental agreements, policies, legislation, plans and programmes, affecting or likely to affect the elements of the environment within the scope of subparagraph (a) above, and cost-benefit and other economic analyses and assumptions used in environmental decision-making;

(c) The state of human health and safety, conditions of human life, cultural sites and built structures, inasmuch as they are or may be affected by the state of the elements of the environment or, through these elements, by the factors, activities or measures referred to in subparagraph (b) above;

4. »The public« means one or more natural or legal persons, and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups;

5. »The public concerned« means the public affected or likely to be affected by, or having an interest in, the environmental decision-making; for the purposes of this definition, non-governmental organizations promoting environmental protection and meeting any requirements under national law shall be deemed to have an interest.

Article 3

GENERAL PROVISIONS

1. Each Party shall take the necessary legislative, regulatory and other measures, including measures to achieve compatibility between the provisions implementing the information, public participation and access-to-justice provisions in this Convention, as well as proper enforcement measures, to establish and maintain a clear, transparent and consistent framework to implement the provisions of this Convention.

2. Each Party shall endeavour to ensure that officials and authorities assist and provide guidance to the public in seeking access to information, in facilitating participation in decision-making and in seeking access to justice in environmental matters.

3. Each Party shall promote environmental education and environmental awareness among the public, especially on how to obtain access to information, to participate in decision-making and to obtain access to justice in environmental matters.

4. Each Party shall provide for appropriate recognition of and support to associations, organizations or groups promoting environmental protection and ensure that its national legal system is consistent with this obligation.

5. The provisions of this Convention shall not affect the right of a Party to maintain or introduce measures providing for broader access to information, more extensive public participation in decision-making and wider access to justice in environmental matters than required by this Convention.

6. This Convention shall not require any derogation from existing rights of access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters.

7. Each Party shall promote the application of the principles of this Convention in international environmental decision-making processes and within the framework of international organizations in matters relating to the environment.

8. Each Party shall ensure that persons exercising their rights in conformity with the provisions of this Convention shall not be penalized, persecuted or harassed in any way for their involvement. This provision shall not affect the powers of national courts to award reasonable costs in judicial proceedings.

9. Within the scope of the relevant provisions of this Convention, the public shall have access to information, have the possibility to participate in decision-making and have access to justice in environmental matters without discrimination as to citizenship, nationality or domicile and, in the case of a legal person, without discrimination as to where it has its registered seat or an effective centre of its activities.

Article 4

ACCESS TO ENVIRONMENTAL INFORMATION

1. Each Party shall ensure that, subject to the following paragraphs of this article, public authorities, in response to a request for environmental information, make such information available to the public, within the framework of national legislation, including, where requested and subject to subparagraph (b) below, copies of the actual documentation containing or comprising such information:

(a) Without an interest having to be stated;

(b) In the form requested unless:

(i) It is reasonable for the public authority to make it available in another form, in which case reasons shall be given for making it available in that form; or

(ii) The information is already publicly available in another form.

2. The environmental information referred to in paragraph 1 above shall be made available as soon as possible and at the latest within one month after the request has been submitted, unless the volume and the complexity of the information justify an extension of this period up to two months after the request. The applicant shall be informed of any extension and of the reasons justifying it.

3. A request for environmental information may be refused if:

(a) The public authority to which the request is addressed does not hold the environmental information requested;

(b) The request is manifestly unreasonable or formulated in too general a manner; or

(c) The request concerns material in the course of completion or concerns internal communications of public authorities where such an exemption is provided for in national law or customary practice, taking into account the public interest served by disclosure.

4. A request for environmental information may be refused if the disclosure would adversely affect:

(a) The confidentiality of the proceedings of public authorities, where such confidentiality is provided for under national law;

(b) International relations, national defence or public security;

(c) The course of justice, the ability of a person to receive a fair trial or the ability of a public authority to conduct an enquiry of a criminal or disciplinary nature;

(d) The confidentiality of commercial and industrial information, where such confidentiality is protected by law in order to protect a legitimate economic interest. Within this framework, information on emissions which is relevant for the protection of the environment shall be disclosed;

(e) Intellectual property rights;

(f) The confidentiality of personal data and/or files relating to a natural person where that person has not consented to the disclosure of the information to the public, where such confidentiality is provided for in national law;

(g) The interests of a third party which has supplied the information requested without that party being under or capable of being put under a legal obligation to do so, and where that party does not consent to the release of the material; or

(h) The environment to which the information relates, such as the breeding sites of rare species.

The aforementioned grounds for refusal shall be interpreted in a restrictive way, taking into account the public interest served by disclosure and taking into account whether the information requested relates to emissions into the environment.

5. Where a public authority does not hold the environmental information requested, this public authority shall, as promptly as possible, inform the applicant of the public authority to which it believes it is possible to apply for the information requested or transfer the request to that authority and inform the applicant accordingly.

6. Each Party shall ensure that, if information exempted from disclosure under paragraphs 3 (c) and 4 above can be separated out without prejudice to the confidentiality of the information exempted, public authorities make available the remainder of the environmental information that has been requested.

7. A refusal of a request shall be in writing if the request was in writing or the applicant so requests. A refusal shall state the reasons for the refusal and give information on access to the review procedure provided for in accordance with article 9. The refusal shall be made as soon as possible and at the latest within one month, unless the complexity of the information justifies an extension of this period up to two months after the request. The applicant shall be informed of any extension and of the reasons justifying it.

8. Each Party may allow its public authorities to make a charge for supplying information, but such charge shall not exceed a reasonable amount. Public authorities intending to make such a charge for supplying information shall make available to applicants a schedule of charges which may be levied, indicating the circumstances in which they may be levied or waived and when the supply of information is conditional on the advance payment of such a charge.

Article 5

COLLECTION AND DISSEMINATION OF ENVIRONMENTAL INFORMATION

1. Each Party shall ensure that:

(a) Public authorities possess and update environmental information which is relevant to their functions;

(b) Mandatory systems are established so that there is an adequate flow of information to public authorities about proposed and existing activities which may significantly affect the environment;

(c) In the event of any imminent threat to human health or the environment, whether caused by human activities or due to natural causes, all information which could enable the public to take measures to prevent or mitigate harm arising from the threat and is held by a public authority is disseminated immediately and without delay to members of the public who may be affected.

2. Each Party shall ensure that, within the framework of national legislation, the way in which public authorities make environmental information available to the public is transparent and that environmental information is effectively accessible, inter alia, by:

(a) Providing sufficient information to the public about the type and scope of environmental information held by the relevant public authorities, the basic terms and conditions under which such information is made available and accessible, and the process by which it can be obtained;

(b) Establishing and maintaining practical arrangements, such as:

(i) Publicly accessible lists, registers or files;

(ii) Requiring officials to support the public in seeking access to information under this Convention; and

(iii) The identification of points of contact; and

(c) Providing access to the environmental information contained in lists, registers or files as referred to in subparagraph (b) (i) above free of charge.

3. Each Party shall ensure that environmental information progressively becomes available in electronic databases which are easily accessible to the public through public telecommunications networks. Information accessible in this form should include:

(a) Reports on the state of the environment, as referred to in paragraph 4 below;

(b) Texts of legislation on or relating to the environment;

(c) As appropriate, policies, plans and programmes on or relating to the environment, and environmental agreements; and

(d) Other information, to the extent that the availability of such information in this form would facilitate the application of national law implementing this Convention, provided that such information is already available in electronic form.

4. Each Party shall, at regular intervals not exceeding three or four years, publish and disseminate a national report on the state of the environment, including information on the quality of the environment and information on pressures on the environment.

5. Each Party shall take measures within the framework of its legislation for the purpose of disseminating, inter alia:

(a) Legislation and policy documents such as documents on strategies, policies, programmes and action plans relating to the environment, and progress reports on their implementation, prepared at various levels of government;

(b) International treaties, conventions and agreements on environmental issues; and

(c) Other significant international documents on environmental issues, as appropriate.

6. Each Party shall encourage operators whose activities have a significant impact on the environment to inform the public regularly of the environmental impact of their activities and products, where appropriate within the framework of voluntary eco-labelling or eco-auditing schemes or by other means.

7. Each Party shall:

(a) Publish the facts and analyses of facts which it considers relevant and important in framing major environmental policy proposals;

(b) Publish, or otherwise make accessible, available explanatory material on its dealings with the public in matters falling within the scope of this Convention; and

(c) Provide in an appropriate form information on the performance of public functions or the provision of public services relating to the environment by government at all levels.

8. Each Party shall develop mechanisms with a view to ensuring that sufficient product information is made available to the public in a manner which enables consumers to make informed environmental choices.

9. Each Party shall take steps to establish progressively, taking into account international processes where appropriate, a coherent, nationwide system of pollution inventories or registers on a structured, computerized and publicly accessible database compiled through standardized reporting. Such a system may include inputs, releases and transfers of a specified range of substances and products, including water, energy and resource use, from a specified range of activities to environmental media and to on-site and offsite treatment and disposal sites.

10. Nothing in this article may prejudice the right of Parties to refuse to disclose certain environmental information in accordance with article 4, paragraphs 3 and 4.

Article 6

PUBLIC PARTICIPATION IN DECISIONS ON SPECIFIC ACTIVITIES

1. Each Party:

(a) Shall apply the provisions of this article with respect to decisions on whether to permit proposed activities listed in annex I;

(b) Shall, in accordance with its national law, also apply the provisions of this article to decisions on proposed activities not listed in annex I which may have a significant effect on the environment. To this end,

Parties shall determine whether such a proposed activity is subject to these provisions; and

(c) May decide, on a case-by-case basis if so provided under national law, not to apply the provisions of this article to proposed activities serving national defence purposes, if that Party deems that such application would have an adverse effect on these purposes.

2. The public concerned shall be informed, either by public notice or individually as appropriate, early in an environmental decision-making procedure, and in an adequate, timely and effective manner, inter alia, of:

(a) The proposed activity and the application on which a decision will be taken;

(b) The nature of possible decisions or the draft decision;

- (c) The public authority responsible for making the decision;
- (d) The envisaged procedure, including, as and when this information can be provided:
 - (i) The commencement of the procedure;
 - (ii) The opportunities for the public to participate;
 - (iii) The time and venue of any envisaged public hearing;
 - (iv) An indication of the public authority from which relevant information can be obtained and where the relevant information has been deposited for examination by the public;
 - (v) An indication of the relevant public authority or any other official body to which comments or questions can be submitted and of the time schedule for transmittal of comments or questions; and
 - (vi) An indication of what environmental information relevant to the proposed activity is available; and
- (e) The fact that the activity is subject to a national or transboundary environmental impact assessment procedure.

3. The public participation procedures shall include reasonable time-frames for the different phases, allowing sufficient time for informing the public in accordance with paragraph 2 above and for the public to prepare and participate effectively during the environmental decision-making.

4. Each Party shall provide for early public participation, when all options are open and effective public participation can take place.

5. Each Party should, where appropriate, encourage prospective applicants to identify the public concerned, to enter into discussions, and to provide information regarding the objectives of their application before applying for a permit.

6. Each Party shall require the competent public authorities to give the public concerned access for examination, upon request where so required under national law, free of charge and as soon as it becomes available, to all information relevant to the decision-making referred to in this article that is available at the time of the public participation procedure, without prejudice to the right of Parties to refuse to disclose certain information in accordance with article 4, paragraphs 3 and 4. The relevant information shall include at least, and without prejudice to the provisions of article 4:

- (a) A description of the site and the physical and technical characteristics of the proposed activity, including an estimate of the expected residues and emissions;
- (b) A description of the significant effects of the proposed activity on the environment;
- (c) A description of the measures envisaged to prevent and/or reduce the effects, including emissions;

(d) A non-technical summary of the above;

(e) An outline of the main alternatives studied by the applicant; and

(f) In accordance with national legislation, the main reports and advice issued to the public authority at the time when the public concerned shall be informed in accordance with paragraph 2 above.

7. Procedures for public participation shall allow the public to submit, in writing or, as appropriate, at a public hearing or inquiry with the applicant, any comments, information, analyses or opinions that it considers relevant to the proposed activity.

8. Each Party shall ensure that in the decision due account is taken of the outcome of the public participation.

9. Each Party shall ensure that, when the decision has been taken by the public authority, the public is promptly informed of the decision in accordance with the appropriate procedures. Each Party shall make accessible to the public the text of the decision along with the reasons and considerations on which the decision is based.

10. Each Party shall ensure that, when a public authority reconsiders or updates the operating conditions for an activity referred to in paragraph 1, the provisions of paragraphs 2 to 9 of this article are applied *mutatis mutandis*, and where appropriate.

11. Each Party shall, within the framework of its national law, apply, to the extent feasible and appropriate, provisions of this article to decisions on whether to permit the deliberate release of genetically modified organisms into the environment.

Article 7

PUBLIC PARTICIPATION CONCERNING PLANS, PROGRAMMES AND POLICIES RELATING TO THE ENVIRONMENT

Each Party shall make appropriate practical and/or other provisions for the public to participate during the preparation of plans and programmes relating to the environment, within a transparent and fair framework, having provided the necessary information to the public. Within this framework, article 6, paragraphs 3, 4 and 8, shall be applied. The public which may participate shall be identified by the relevant public authority, taking into account the objectives of this Convention. To the extent appropriate, each Party shall endeavour to provide opportunities for public participation in the preparation of policies relating to the environment.

Article 8

PUBLIC PARTICIPATION DURING THE PREPARATION OF EXECUTIVE REGULATIONS AND/OR GENERALLY APPLICABLE LEGALLY BINDING NORMATIVE INSTRUMENTS

Each Party shall strive to promote effective public participation at an appropriate stage, and while options are still open, during the preparation by public authorities of executive

regulations and other generally applicable legally binding rules that may have a significant effect on the environment. To this end, the following steps should be taken:

- (a) Time-frames sufficient for effective participation should be fixed;
- (b) Draft rules should be published or otherwise made publicly available; and
- (c) The public should be given the opportunity to comment, directly or through representative consultative bodies.

The result of the public participation shall be taken into account as far as possible.

Article 9

ACCESS TO JUSTICE

1. Each Party shall, within the framework of its national legislation, ensure that any person who considers that his or her request for information under article 4 has been ignored, wrongfully refused, whether in part or in full, inadequately answered, or otherwise not dealt with in accordance with the provisions of that article, has access to a review procedure before a court of law or another independent and impartial body established by law.

In the circumstances where a Party provides for such a review by a court of law, it shall ensure that such a person also has access to an expeditious procedure established by law that is free of charge or inexpensive for reconsideration by a public authority or review by an independent and impartial body other than a court of law.

Final decisions under this paragraph 1 shall be binding on the public authority holding the information. Reasons shall be stated in writing, at least where access to information is refused under this paragraph.

2. Each Party shall, within the framework of its national legislation, ensure that members of the public concerned:

- (a) Having a sufficient interest or, alternatively,
- (b) Maintaining impairment of a right, where the administrative procedural law of a Party requires this as a precondition, have access to a review procedure before a court of law and/or another independent and impartial body established by law, to challenge the substantive and procedural legality of any decision, act or omission subject to the provisions of article 6 and, where so provided for under national law and without prejudice to paragraph 3 below, of other relevant provisions of this Convention.

What constitutes a sufficient interest and impairment of a right shall be determined in accordance with the requirements of national law and consistently with the objective of giving the public concerned wide access to justice within the scope of this Convention. To this end, the interest of any non-governmental organization meeting the requirements referred to in article 2, paragraph 5, shall be deemed sufficient for the purpose of subparagraph (a) above. Such organizations shall also be deemed to have rights capable of being impaired for the purpose of subparagraph (b) above.

The provisions of this paragraph 2 shall not exclude the possibility of a preliminary review procedure before an administrative authority and shall not affect the requirement of exhaustion of administrative review procedures prior to recourse to judicial review procedures, where such a requirement exists under national law.

3. In addition and without prejudice to the review procedures referred to in paragraphs 1 and 2 above, each Party shall ensure that, where they meet the criteria, if any, laid down in its national law, members of the public have access to administrative or judicial procedures to challenge acts and omissions by private persons and public authorities which contravene provisions of its national law relating to the environment.

4. In addition and without prejudice to paragraph 1 above, the procedures referred to in paragraphs 1, 2 and 3 above shall provide adequate and effective remedies, including injunctive relief as appropriate, and be fair, equitable, timely and not prohibitively expensive. Decisions under this article shall be given or recorded in writing. Decisions of courts, and whenever possible of other bodies, shall be publicly accessible.

5. In order to further the effectiveness of the provisions of this article, each Party shall ensure that information is provided to the public on access to administrative and judicial review procedures and shall consider the establishment of appropriate assistance mechanisms to remove or reduce financial and other barriers to access to justice.

Article 10

MEETING OF THE PARTIES

1. The first meeting of the Parties shall be convened no later than one year after the date of the entry into force of this Convention. Thereafter, an ordinary meeting of the Parties shall be held at least once every two years, unless otherwise decided by the Parties, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to all Parties by the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, the said request is supported by at least one third of the Parties.

2. At their meetings, the Parties shall keep under continuous review the implementation of this Convention on the basis of regular reporting by the Parties, and, with this purpose in mind, shall:

(a) Review the policies for and legal and methodological approaches to access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters, with a view to further improving them;

(b) Exchange information regarding experience gained in concluding and implementing bilateral and multilateral agreements or other arrangements having relevance to the purposes of this Convention and to which one or more of the Parties are a party;

(c) Seek, where appropriate, the services of relevant ECE bodies and other competent international bodies and specific committees in all aspects pertinent to the achievement of the purposes of this Convention;

(d) Establish any subsidiary bodies as they deem necessary;

- (e) Prepare, where appropriate, protocols to this Convention;
 - (f) Consider and adopt proposals for amendments to this Convention in accordance with the provisions of article 14;
 - (g) Consider and undertake any additional action that may be required for the achievement of the purposes of this Convention;
 - (h) At their first meeting, consider and by consensus adopt rules of procedure for their meetings and the meetings of subsidiary bodies;
 - (i) At their first meeting, review their experience in implementing the provisions of article 5, paragraph 9, and consider what steps are necessary to develop further the system referred to in that paragraph, taking into account international processes and developments, including the elaboration of an appropriate instrument concerning pollution release and transfer registers or inventories which could be annexed to this Convention.
3. The Meeting of the Parties may, as necessary, consider establishing financial arrangements on a consensus basis.
4. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State or regional economic integration organization entitled under article 17 to sign this Convention but which is not a Party to this Convention, and any intergovernmental organization qualified in the fields to which this Convention relates, shall be entitled to participate as observers in the meetings of the Parties.
5. Any non-governmental organization, qualified in the fields to which this Convention relates, which has informed the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe of its wish to be represented at a meeting of the Parties shall be entitled to participate as an observer unless at least one third of the Parties present in the meeting raise objections.
6. For the purposes of paragraphs 4 and 5 above, the rules of procedure referred to in paragraph 2 (h) above shall provide for practical arrangements for the admittance procedure and other relevant terms.

Article 11

RIGHT TO VOTE

1. Except as provided for in paragraph 2 below, each Party to this Convention shall have one vote.
2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 12

SECRETARIAT

The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall carry out the following secretariat functions:

- (a) The convening and preparing of meetings of the Parties;
- (b) The transmission to the Parties of reports and other information received in accordance with the provisions of this Convention; and
- (c) Such other functions as may be determined by the Parties.

Article 13

ANNEXES

The annexes to this Convention shall constitute an integral part thereof.

Article 14

AMENDMENTS TO THE CONVENTION

1. Any Party may propose amendments to this Convention.
2. The text of any proposed amendment to this Convention shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall communicate it to all Parties at least ninety days before the meeting of the Parties at which it is proposed for adoption.
3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Convention by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting.
4. Amendments to this Convention adopted in accordance with paragraph 3 above shall be communicated by the Depositary to all Parties for ratification, approval or acceptance. Amendments to this Convention other than those to an annex shall enter into force for Parties having ratified, approved or accepted them on the ninetieth day after the receipt by the Depositary of notification of their ratification, approval or acceptance by at least three fourths of these Parties. Thereafter they shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after that Party deposits its instrument of ratification, approval or acceptance of the amendments.
5. Any Party that is unable to approve an amendment to an annex to this Convention shall so notify the Depositary in writing within twelve months from the date of the communication of the adoption. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at anytime substitute an acceptance for its previous notification and, upon deposit of an instrument of acceptance with the Depositary, the amendments to such an annex shall become effective for that Party.
6. On the expiry of twelve months from the date of its communication by the Depositary as provided for in paragraph 4 above an amendment to an annex shall become effective for those

Parties which have not submitted a notification to the Depositary in accordance with the provisions of paragraph 5 above, provided that not more than one third of the Parties have submitted such a notification.

7. For the purposes of this article, »Parties present and voting« means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

Article 15

REVIEW OF COMPLIANCE

The Meeting of the Parties shall establish, on a consensus basis, optional arrangements of a non-confrontational, non-judicial and consultative nature for reviewing compliance with the provisions of this Convention. These arrangements shall allow for appropriate public involvement and may include the option of considering communications from members of the public on matters related to this Convention.

Article 16

SETTLEMENT OF DISPUTES

1. If a dispute arises between two or more Parties about the interpretation or application of this Convention, they shall seek a solution by negotiation or by any other means of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

2. When signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, a Party may declare in writing to the Depositary that, for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1 above, it accepts one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

(a) Submission of the dispute to the International Court of Justice;

(b) Arbitration in accordance with the procedure set out in annex II.

3. If the parties to the dispute have accepted both means of dispute settlement referred to in paragraph 2 above, the dispute may be submitted only to the International Court of Justice, unless the parties agree otherwise.

Article 17

SIGNATURE

This Convention shall be open for signature at Aarhus (Denmark) on 25 June 1998, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 21 December 1998, by States members of the Economic Commission for Europe as well as States having consultative status with the Economic Commission for Europe pursuant to paragraphs 8 and 11 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the Economic Commission for Europe to which their member States have transferred competence over matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 18

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Convention.

Article 19

RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL AND ACCESSION

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations.
2. This Convention shall be open for accession as from 22 December 1998 by the States and regional economic integration organizations referred to in article 17.
3. Any other State, not referred to in paragraph 2 above, that is a Member of the United Nations may accede to the Convention upon approval by the Meeting of the Parties.
4. Any organization referred to in article 17 which becomes a Party to this Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Convention. If one or more of such an organization's member States is a Party to this Convention, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Convention concurrently.
5. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 17 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Convention. These organizations shall also inform the Depositary of any substantial modification to the extent of their competence.

Article 20

ENTRY INTO FORCE

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
2. For the purposes of paragraph 1 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of such an organization.
3. For each State or organization referred to in article 17 which ratifies, accepts or approves this Convention or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 21

WITHDRAWAL

At any time after three years from the date on which this Convention has come into force with respect to a Party that Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the Depositary.

Article 22

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Convention, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

DONE at Aarhus (Denmark), this twenty-fifth day of June, one thousand nine hundred and ninety-eight.

ANNEX I

LIST OF ACTIVITIES REFERRED TO IN ARTICLE 6, PARAGRAPH 1 (a)

1. Energy sector:

- Mineral oil and gas refineries;
- Installations for gasification and liquefaction;
- Thermal power stations and other combustion installations with a heat input of 50 megawatts (MW) or more;
- Coke ovens;
- Nuclear power stations and other nuclear reactors including the dismantling or decommissioning of such power stations or reactors¹ (except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials whose maximum power does not exceed 1 kW continuous thermal load);
- Installations for the reprocessing of irradiated nuclear fuel;
- Installations designed:
 - For the production or enrichment of nuclear fuel;
 - For the processing of irradiated nuclear fuel or high-level radioactive waste;

- For the final disposal of irradiated nuclear fuel;
- Solely for the final disposal of radioactive waste;
- Solely for the storage (planned for more than 10 years) of irradiated nuclear fuels or radioactive waste in a different site than the production site.

2. Production and processing of metals:

- Metal ore (including sulphide ore) roasting or sintering installations;
- Installations for the production of pig-iron or steel (primary or secondary fusion) including continuous casting, with a capacity exceeding 2.5 tons per hour;
- Installations for the processing of ferrous metals:
 - (i) Hot-rolling mills with a capacity exceeding 20 tons of crude steel per hour;
 - (ii) Smitheries with hammers the energy of which exceeds 50 kilojoules per hammer, where the calorific power used exceeds 20 MW;
 - (iii) Application of protective fused metal coats with an input exceeding 2 tons of crude steel per hour;
- Ferrous metal foundries with a production capacity exceeding 20 tons per day;
- Installations:
 - (i) For the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes;
 - (ii) For the smelting, including the alloying, of non-ferrous metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.), with a melting capacity exceeding 4 tons per day for lead and cadmium or 20 tons per day for all other metals;
- Installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process where the volume of the treatment vats exceeds 30 m³.

3. Mineral industry:

- Installations for the production of cement clinker in rotary kilns with a production capacity exceeding 500 tons per day or lime in rotary kilns with a production capacity exceeding 50 tons per day or in other furnaces with a production capacity exceeding 50 tons per day;
- Installations for the production of asbestos and the manufacture of asbestos-based products;
- Installations for the manufacture of glass including glass fibre with a melting capacity exceeding 20 tons per day;

- Installations for melting mineral substances including the production of mineral fibres with a melting capacity exceeding 20 tons per day;
- Installations for the manufacture of ceramic products by firing, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain, with a production capacity exceeding 75 tons per day, and/or with a kiln capacity exceeding 4 m³ and with a setting density per kiln exceeding 300 kg/m³.

4. Chemical industry: Production within the meaning of the categories of activities contained in this paragraph means the production on an industrial scale by chemical processing of substances or groups of substances listed in subparagraphs (a) to (g):

(a) Chemical installations for the production of basic organic chemicals, such as:

- (i) Simple hydrocarbons (linear or cyclic, saturated or unsaturated, aliphatic or aromatic);
- (ii) Oxygen-containing hydrocarbons such as alcohols, aldehydes, ketones, carboxylic acids, esters, acetates, ethers, peroxides, epoxy resins;
- (iii) Sulphurous hydrocarbons;
- (iv) Nitrogenous hydrocarbons such as amines, amides, nitrous compounds, nitro compounds or nitrate compounds, nitriles, cyanates, isocyanates;
- (v) Phosphorus-containing hydrocarbons;
- (vi) Halogenic hydrocarbons;
- (vii) Organometallic compounds;
- (viii) Basic plastic materials (polymers, synthetic fibres and cellulose-based fibres);
- (ix) Synthetic rubbers;
- (x) Dyes and pigments;
- (xi) Surface-active agents and surfactants;

(b) Chemical installations for the production of basic inorganic chemicals, such as:

- (i) Gases, such as ammonia, chlorine or hydrogen chloride, fluorine or hydrogen fluoride, carbon oxides, sulphur compounds, nitrogen oxides, hydrogen, sulphur dioxide, carbonyl chloride;
- (ii) Acids, such as chromic acid, hydrofluoric acid, phosphoric acid, nitric acid, hydrochloric acid, sulphuric acid, oleum, sulphurous acids;
- (iii) Bases, such as ammonium hydroxide, potassium hydroxide, sodium hydroxide;

- (iv) Salts, such as ammonium chloride, potassium chlorate, potassium carbonate, sodium carbonate, perborate, silver nitrate;
- (v) Non-metals, metal oxides or other inorganic compounds such as calcium carbide, silicon, silicon carbide;
- (c) Chemical installations for the production of phosphorous-, nitrogen- or potassium-based fertilizers (simple or compound fertilizers);
- (d) Chemical installations for the production of basic plant health products and of biocides;
- (e) Installations using a chemical or biological process for the production of basic pharmaceutical products;
- (f) Chemical installations for the production of explosives;
- (g) Chemical installations in which chemical or biological processing is used for the production of protein feed additives, ferments and other protein substances.

5. Waste management:

- Installations for the incineration, recovery, chemical treatment or landfill of hazardous waste;
- Installations for the incineration of municipal waste with a capacity exceeding 3 tons per hour;
- Installations for the disposal of non-hazardous waste with a capacity exceeding 50 tons per day;
- Landfills receiving more than 10 tons per day or with a total capacity exceeding 25 000 tons, excluding landfills of inert waste.

6. Waste-water treatment plants with a capacity exceeding 150 000 population equivalent.

7. Industrial plants for the:

- (a) Production of pulp from timber or similar fibrous materials;
- (b) Production of paper and board with a production capacity exceeding 20 tons per day.

8. (a) Construction of lines for long-distance railway traffic and of airports² with a basic runway length of 2 100 m or more;

(b) Construction of motorways and express roads;³

- (c) Construction of a new road of four or more lanes, or realignment and/or widening of an existing road of two lanes or less so as to provide four or more lanes, where such new road, or realigned and/or widened section of road, would be 10 km or more in a continuous length.

9. (a) Inland waterways and ports for inland-waterway traffic which permit the passage of vessels of over 1 350 tons;

(b) Trading ports, piers for loading and unloading connected to land and outside ports (excluding ferry piers) which can take vessels of over 1 350 tons.

10. Groundwater abstraction or artificial groundwater recharge schemes where the annual volume of water abstracted or recharged is equivalent to or exceeds 10 million cubic metres.

11. (a) Works for the transfer of water resources between river basins where this transfer aims at preventing possible shortages of water and where the amount of water transferred exceeds 100 million cubic metres/year;

(b) In all other cases, works for the transfer of water resources between river basins where the multiannual average flow of the basin of abstraction exceeds 2 000 million cubic metres/year and where the amount of water transferred exceeds 5% of this flow.

In both cases transfers of piped drinking water are excluded.

12. Extraction of petroleum and natural gas for commercial purposes where the amount extracted exceeds 500 tons/day in the case of petroleum and 500 000 cubic metres/day in the case of gas.

13. Dams and other installations designed for the holding back or permanent storage of water, where a new or additional amount of water held back or stored exceeds 10 million cubic metres.

14. Pipelines for the transport of gas, oil or chemicals with a diameter of more than 800 mm and a length of more than 40 km.

15. Installations for the intensive rearing of poultry or pigs with more than:

(a) 40 000 places for poultry;

(b) 2 000 places for production pigs (over 30 kg); or

(c) 750 places for sows.

16. Quarries and opencast mining where the surface of the site exceeds 25 hectares, or peat extraction, where the surface of the site exceeds 150 hectares.

17. Construction of overhead electrical power lines with a voltage of 220 kV or more and a length of more than 15 km.

18. Installations for the storage of petroleum, petrochemical, or chemical products with a capacity of 200 000 tons or more.

19. Other activities:

- Plants for the pretreatment (operations such as washing, bleaching, mercerization) or dyeing of fibres or textiles where the treatment capacity exceeds 10 tons per day;
- Plants for the tanning of hides and skins where the treatment capacity exceeds 12 tons of finished products per day;
- (a) Slaughterhouses with a carcass production capacity greater than 50 tons per day;
- (b) Treatment and processing intended for the production of food products from:
 - (i) Animal raw materials (other than milk) with a finished product production capacity greater than 75 tons per day;
 - (ii) Vegetable raw materials with a finished product production capacity greater than 300 tons per day (average value on a quarterly basis);
- (c) Treatment and processing of milk, the quantity of milk received being greater than 200 tons per day (average value on an annual basis);
- Installations for the disposal or recycling of animal carcasses and animal waste with a treatment capacity exceeding 10 tons per day;
- Installations for the surface treatment of substances, objects or products using organic solvents, in particular for dressing, printing, coating, degreasing, waterproofing, sizing, painting, cleaning or impregnating, with a consumption capacity of more than 150 kg per hour or more than 200 tons per year;
- Installations for the production of carbon (hard-burnt coal) or electrographite by means of incineration or graphitization.

20. Any activity not covered by paragraphs 1-19 above where public participation is provided for under an environmental impact assessment procedure in accordance with national legislation.

21. The provision of article 6, paragraph 1 (a) of this Convention, does not apply to any of the above projects undertaken exclusively or mainly for research, development and testing of new methods or products for less than two years unless they would be likely to cause a significant adverse effect on environment or health.

22. Any change to or extension of activities, where such a change or extension in itself meets the criteria/thresholds set out in this annex, shall be subject to article 6, paragraph 1 (a) of this Convention. Any other change or extension of activities shall be subject to article 6, paragraph 1 (b) of this Convention.

ANNEX II

ARBITRATION

1. In the event of a dispute being submitted for arbitration pursuant to article 16, paragraph 2, of this Convention, a party or parties shall notify the secretariat of the subject matter of

arbitration and indicate, in particular, the articles of this Convention whose interpretation or application is at issue. The secretariat shall forward the information received to all Parties to this Convention.

2. The arbitral tribunal shall consist of three members. Both the claimant party or parties and the other party or parties to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by common agreement the third arbitrator, who shall be the president of the arbitral tribunal. The latter shall not be a national of one of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of one of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.

3. If the president of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the appointment of the second arbitrator, the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall, at the request of either party to the dispute, designate the president within a further two-month period.

4. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the receipt of the request, the other party may so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall designate the president of the arbitral tribunal within a further two-month period. Upon designation, the president of the arbitral tribunal shall request the party which has not appointed an arbitrator to do so within two months. If it fails to do so within that period, the president shall so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall make this appointment within a further two-month period.

5. The arbitral tribunal shall render its decision in accordance with international law and the provisions of this Convention.

6. Any arbitral tribunal constituted under the provisions set out in this annex shall draw up its own rules of procedure.

7. The decisions of the arbitral tribunal, both on procedure and on substance, shall be taken by majority vote of its members.

8. The tribunal may take all appropriate measures to establish the facts.

9. The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

(a) Provide it with all relevant documents, facilities and information;

(b) Enable it, where necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

10. The parties and the arbitrators shall protect the confidentiality of any information that they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

11. The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties, recommend interim measures of protection.

12. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to

render its final decision. Absence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings.

13. The arbitral tribunal may hear and determine counter-claims arising directly out of the subject matter of the dispute.

14. Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the expenses of the tribunal, including the remuneration of its members, shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its expenses, and shall furnish a final statement thereof to the parties.

15. Any Party to this Convention which has an interest of a legal nature in the subject matter of the dispute, and which may be affected by a decision in the case, may intervene in the proceedings with the consent of the tribunal.

16. The arbitral tribunal shall render its award within five months of the date on which it is established, unless it finds it necessary to extend the time limit for a period which should not exceed five months.

17. The award of the arbitral tribunal shall be accompanied by a statement of reasons. It shall be final and binding upon all parties to the dispute. The award will be transmitted by the arbitral tribunal to the parties to the dispute and to the secretariat. The secretariat will forward the information received to all Parties to this Convention.

18. Any dispute which may arise between the parties concerning the interpretation or execution of the award may be submitted by either party to the arbitral tribunal which made the award or, if the latter cannot be seized thereof, to another tribunal constituted for this purpose in the same manner as the first.

Članak 3.

Za provedbu ovoga zakona nadležna su središnja tijela državne uprave nadležna za poslove zaštite okoliša i pravosuđa.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga zakona, Konvencija iz članka 1. ovoga zakona nije na snazi u odnosu na Republiku Hrvatsku, te će se podaci o njezinom stupanju na snagu objaviti naknadno u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (»Narodne novine«, br. 28/96.).

Članak 5.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 351-02/06-01/03

Zagreb, 8. prosinca 2006.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskoga sabora

Vladimir Šeks, v. r.

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI OKOLIŠA

Prolašavam Zakon o zaštiti okoliša, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 3. listopada 2007. godine.

Klasa: 011-01/07-01/122

Urbroj: 71-05-03/1-07-2

Zagreb, 10. listopada 2007.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON O ZAŠTITI OKOLIŠA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju: načela zaštite okoliša i održivog razvitka, zaštita sastavnica okoliša i zaštita okoliša od utjecaja opterećenja, subjekti zaštite okoliša, dokumenti održivog razvitka i zaštite okoliša, instrumenti zaštite okoliša, praćenje stanja u okolišu, informacijski sustav, osiguranje pristupa informacijama o okolišu, sudjelovanje javnosti u pitanjima okoliša, osiguranje prava na pristup pravosuđu, odgovornost za štetu, financiranje i instrumenti opće politike zaštite okoliša, upravni i inspekcijski nadzor.

Članak 2.

- (1) Zaštitom okoliša osigurava se cjelovito očuvanje kakvoće okoliša, očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, racionalno korištenje prirodnih dobara i energije na najpovoljniji način za okoliš, kao osnovni uvjet zdravog života i temelj održivog razvitka.
- (2) Okoliš je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku (u daljnjem tekstu: Država) i ima njezinu osobitu zaštitu.
- (3) Zahvatima u okoliš smije se utjecati na kakvoću življenja, zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet u okvirima održivog razvitka.
- (4) Cjelovito upravljanje zaštitom okoliša provodi se na način da se ostvari održivi razvitak sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.

Pojašnjenje pojmova

Članak 3.

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu i u provedbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *Cjelovito upravljanje zaštitom okoliša* je skup povezanih i usklađenih odluka i mjera kojima je svrha ostvarivanje jedinstvene zaštite okoliša, izbjegavanje i smanjivanje rizika po okoliš te poboljšavanje i ostvarivanje učinkovite zaštite okoliša,
2. *Domino efekt* je niz povezanih učinaka koji zbog međusobnog razmještaja i blizine postrojenja odnosno dijelova postrojenja ili grupe postrojenja i količina opasnih tvari prisutnih u tim postrojenjima povećavaju mogućnost izbijanja velike nesreće ili pogoršavaju posljedice nastale nesreće,
3. *Emisija* je ispuštanje ili istjecanje tvari u tekućem, plinovitom ili čvrstom stanju, i/ili ispuštanje energije (toplina, zračenje, buka, vibracije, svjetlost) te ispuštanje organizama, iz pojedinog izvora u okoliš, nastalo kao rezultat čovjekovih djelatnosti, kao i mikrobiološko onečišćivanje okoliša,
4. *Granična vrijednost emisija* je propisana vrijednost, koncentracija i/ili razina emisije, izražena u posebnim pokazateljima, koja u jednom ili tijekom više vremenskih razdoblja ne smije biti prekoračena,
5. *Imisija* je koncentracija tvari na određenom mjestu i u određenom vremenu u okolišu,
6. *Industrijska nesreća* je događaj koji je posljedica nekontroliranog slijeda događanja u tijeku neke radnje ili aktivnosti u postrojenju, tijekom proizvodnje i/ili uporabe proizvoda, skladištenja i/ili rukovanja proizvodom ili odlaganja otpada,
7. *Informacija o okolišu* je svaka informacija u pisanom, vizualnom, slušnom, elektroničkom ili drugom materijalnom obliku, koji se odnose na okoliš, njegove sastavnice i opterećenja, a posebice o opterećivanju okoliša: emisijama, imisijama, otpadu, biološkoj i krajobraznoj raznolikosti, prostoru, kulturnoj baštini, prirodnim pojavama, postupcima tijela javne vlasti koji se odnose na donošenje propisa, općih i pojedinačnih akata u vezi sa zaštitom okoliša, i/ili koji se odnose na donošenje strategija, planova, programa i izvješća o okolišu, sastavnicama okoliša i opterećenjima, te informacija o stanju i mjerama i načinima održavanja projektiranog stanja postrojenja i drugih objekata, koji bi mogli utjecati na onečišćivanje okoliša i sastavnica okoliša, odnosno koji bi mogli utjecati na s okolišem povezana opterećenja i/ili postupke,
8. *Informacije pohranjene kod tijela javne vlasti* su informacije o okolišu koje su u posjedu tijela javne vlasti i koje su ta tijela sama proizvela ili zaprimila,
9. *Informacije tijela javne vlasti pohranjene kod drugih* su informacije o okolišu koje čuvaju osobe-ovlaštenici u ime tijela javne vlasti,
10. *Integrirano upravljanje obalnim područjem* je dinamički proces održivog upravljanja i korištenja obalnih područja, uzimajući istodobno u obzir krhkost obalnih ekosustava i krajobraza, raznolikost aktivnosti i korištenja, njihovo međusobno djelovanje, pomorsku usmjerenost pojedinih aktivnosti i korištenja i njihov utjecaj na morske i kopnene dijelove,
11. *Izvancestovni pokretni stroj* je svaki pokretni stroj, industrijska oprema ili vozilo s karoserijom ili bez nje, koji nije namijenjen cestovnom prijevozu putnika i roba i u kojemu je ugrađen motor s unutarnjim izgaranjem,
12. *Javni interes* je interes u pitanjima zaštite okoliša koji iskazuje Država, ili jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave sukladno svojem statutu,
13. *Javnost* je jedna ili više fizičkih ili pravnih osoba, njihove skupine, udruge i organizacije sukladno posebnim propisima i praksi,
14. *Kakvoća okoliša* je stanje okoliša i/ili sastavnica okoliša, koje je posljedica djelovanja prirodnih pojava i/ili ljudskog djelovanja, izraženo morfološkim, fizikalnim, kemijskim, biološkim, estetskim i drugim pokazateljima,
15. *Krajobraz* je određeno područje viđeno ljudskim okom, čija je narav rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i ljudskih čimbenika, a predstavlja bitnu sastavnicu čovjekovog

okruženja, izraz raznolikosti zajedničke kulturne i prirodne baštine te temelj identiteta područja,

16. *Morski ekosustavi* su područja oceanskog prostora koja uključuju obalna područja od riječnih ušća (estuarija) i granica morskih struja uz obalu do granica epikontinentalnog pojasa prema moru, a ta područja obilježava osebujna produktivnost i trofičke, batimetrijske i hidrografske karakteristike područja,

17. *Morski okoliš* je životni prostor organizama i njihovih zajednica koji je određen karakterističnim fizičkim, kemijskim i biološkim značajkama a obuhvaća: područja otvorenog mora, riječna ušća (estuarije) te morska obalna područja uključujući unutarnje morske vode, teritorijalno more, dno i podmorje tih morskih prostora,

18. *Nacionalna lista pokazatelja* jest popis pokazatelja kojim se propisuje vremenska dinamika prikupljanja podataka, format, izvor i način toka podataka,

19. *Najbolja raspoloživa tehnika (u daljnjem tekstu: NRT)* je najučinkovitiji i najnapredniji razvojni stupanj djelatnosti i s njome povezanih načina proizvodnje i održavanja postrojenja koji je dostupan operateru i koji može biti primjerena osnova za određivanje graničnih vrijednosti emisija kojima se postiže sprječavanje, odnosno smanjivanje utjecaja na okoliš,

20. *Nositelj zahvata* je podnositelj zahtjeva: za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš odnosno za davanje mišljenja o sadržaju studije o utjecaju na okoliš ili za procjenu utjecaja na okoliš,

21. *Održivi razvitak* je gospodarski i socijalni razvitak društva koji u zadovoljavanju potreba današnjeg naraštaja uvažava iste mogućnosti zadovoljavanja potreba idućih naraštaja, te omogućuje dugoročno očuvanje kakvoće okoliša, biološke raznolikosti i krajobrazu,

22. *Okoliš* je prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka, koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja,

23. *Onečišćavanje morskog okoliša* znači čovjekovo izravno ili neizravno unošenje tvari ili energije u morski okoliš, koje uzrokuje ili može prouzročiti pogubne posljedice na uvjete života biljnog i životinjskog svijeta u moru i podmorju, odnosno općenito ugroziti uvjete života u moru i ugroziti ljudsko zdravlje, te može ometati pomorske djelatnosti, uključujući ribolov i druge zakonite uporabe mora i podmorja, izazvati pogoršanje uporabne kakvoće morske vode i umanjeње privlačnosti morskog okoliša,

24. *Onečišćivač* je svaka fizička i pravna osoba, koja posrednim ili neposrednim djelovanjem, ili propuštanjem djelovanja uzrokuje onečišćavanje okoliša,

25. *Onečišćavanje okoliša* je promjena stanja okoliša koja je posljedica nedozvoljene emisije i/ili drugog štetnog djelovanja, ili izostanaka potrebnog djelovanja, ili utjecaja zahvata koji može promijeniti kakvoću okoliša,

26. *Onečišćujuća tvar* je tvar ili skupina tvari, koje zbog svojih svojstava, količine i unošenja u okoliš, odnosno u pojedine sastavnice okoliša, mogu štetno utjecati na zdravlje ljudi, biljni i/ili životinjski svijet, odnosno biološku i krajobraznu raznolikost,

27. *Opasna tvar* je propisom određena tvar, mješavina ili pripravak, koji je u postrojenju prisutan kao sirovina, proizvod, nusproizvod ostatak ili među proizvod, uključujući i one tvari za koje se može pretpostaviti da mogu nastati u slučaju nesreće,

28. *Opasnost* je bitno svojstvo opasne tvari ili uvjeti u kojima se ta tvar može zateći, a kojima se može ugroziti ljudsko zdravlje i život, materijalna dobra i okoliš,

29. *Operater* je uprava tvrtke (fizička osoba, tijelo ili pravna osoba) koja prema posebnim propisima upravlja tvrtkom ili nadzire rad tvrtke,

30. *Opterećenja su*: emisije tvari i njihovih pripravaka, fizikalni i biološki činitelji (energija, buka, toplina, svjetlost i dr.) te djelatnosti koje ugrožavaju ili bi mogle ugrožavati sastavnice okoliša,

31. *Opterećivanje okoliša* je svaki zahvat ili posljedica utjecaja zahvata u okoliš, ili utjecaj na okoliš određene aktivnosti, koja sama ili povezana s drugim aktivnostima, može izazvati ili je mogla izazvati onečišćivanje okoliša, smanjenje kakvoće okoliša, štetu u okolišu, rizik po okoliš ili korištenje okoliša,
32. *Osoba* je pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite okoliša odnosno vezano za to područje,
33. *Plan i program* je plan ili program: koji je podložen pripremi i/ili usvajanju na državnoj, područnoj (regionalnoj) ili lokalnoj razini, ili koji je izvršno tijelo pripremiло za donošenje kroz zakonodavnu proceduru Hrvatskog sabora ili Vlade Republike Hrvatske te koji je uređen zakonom ili provedbenim propisom zakona, uključujući i planove i programe o izmjenama i dopunama tih planova i programa,
34. *Pogon* je jedna ili više različito lociranih radnih jedinica tvrtke, koja se sastoji od uređaja, a u kojima se obavlja neka od djelatnosti ili dio djelatnosti tvrtke,
35. *Postojeće postrojenje* jest postrojenje koje je započelo je s radom prije stupanja na snagu ovoga Zakona,
36. *Postrojenje* je tehnička, organizacijska cjelina koju za obavljanje djelatnosti koristi tvrtka kojom upravlja ili ju nadzire operater, uključujući uređaje, opremu, strukture, cijevi, strojeve, alate i druge dijelove koji se koriste za rad. Postrojenje se može sastojati od nekoliko samostalnih cjelina na istoj lokaciji – pogona,
37. *Područje utjecaja* je područje na kojem se prostire značajan utjecaj zahvata u okoliš, bilo da je uzrokovan samim zahvatom u okoliš ili sinergijom s postojećim ili planiranim zahvatima u okoliš,
38. *Praćenje stanja okoliša (monitoring)* je niz aktivnosti koje uključuju uzorkovanje, ispitivanje i sustavno mjerenje emisija, imisija, praćenje prirodnih i drugih pojava u okolišu u svrhu zaštite okoliša,
39. *Pravo na pristup pravosuđu* je pravo na izjavljivanje žalbe nadležnom tijelu odnosno pravo na podnošenje tužbe nadležnom sudu, koje se ovim Zakonom, uz propisane uvjete, utvrđuje osobama – građanima, drugim fizičkim te pravnim osobama, njihovim skupinama, udrugama i organizacijama - radi ostvarivanja prava na zdrav život i održiv okoliš i u svrhu zaštite okoliša i pojedinih sastavnica okoliša i zaštite od štetnog utjecaja opterećenja,
40. *Prijeteća opasnost od štete* je dovoljna vjerojatnost da se u bliskoj budućnosti može dogoditi šteta u okolišu,
41. *Prirodna pojava* je fizikalno-kemijski proces, zračenje, geološka pojava, hidrografski i biološki uvjeti, uvjeti podneblja kao i druge prirodne pojave, koje uzrokuju i/ili utječu na promjene okoliša,
42. *Prirodno dobro* je dio prirode koje je isključivo ili istodobno prirodno javno dobro, prirodni izvor ili prirodna vrijednost;
43. *Promjena u radu postrojenja* jest promjena u naravi i/ili funkcioniranju, odnosno organizacijskom ustrojstvu postrojenja i/ili zaposlenika tvrtke ili proširenje postrojenja, koji mogu biti od utjecaja na okoliš,
44. *Referentni dokument o najboljim raspoloživim tehnikama (u daljnjem tekstu: RDNRT)* je dokument koji sadrži skup priznatih tehnika i procesa iz kojih se izabire NRT,
45. *Rizik po okoliš* je veličina koja se mjeri vjerojatnošću pojavljivanja događaja i potencijalom štete za okoliš koji taj događaj može uzrokovati,
46. *Sanacija* je skup propisanih mjera i/ili aktivnosti kojima se uspostavlja ili nadomješta stanje okoliša koje je bilo prije nastanka štete, odnosno onečišćenja okoliša,
47. *Sastavnice okoliša* su: zrak, voda, more, tlo, krajobraz, biljni i životinjski svijet te zemljina kamena kora,
48. *Standard kakvoće okoliša* je propisana kakvoća okoliša ili pojedine sastavnice okoliša na određenom području,

49. *Stanje morskog okoliša* je sveukupno stanje okoliša u morskim vodama uzimajući u obzir strukturu, funkcije i procese sastavnica morskog okoliša zajedno sa prirodnom fiziografskim, geografskim i klimatskim faktorima, kao i fizičkim, kemijskim i biološkim uvjetima uključujući one koji su rezultat ljudske aktivnosti,

50. *Šteta u okolišu* je svaka šteta nanesena:

- biljnim i/ili životinjskim vrstama i njihovim staništima te krajobraznim strukturama, a koja ima bitan nepovoljan utjecaj na postizanje ili održavanje povoljnog stanja vrste ili stanišnog tipa i kakvoće krajobraza. Bitnost nepovoljnog utjecaja procjenjuje se u odnosu na izvorno stanje, uzimajući u obzir mjerila propisana posebnim propisima,
- vodama, a koja ima bitan negativan utjecaj na stanje voda: ekološko, kemijsko i/ili količinsko, u skladu s posebnim propisima,
- moru, a koja ima bitan negativan utjecaj na očuvanje i postizanje dobrog ekološkog stanja mora sukladno posebnim propisima,
- tlu, čije onečišćenje odnosno oštećenje je dovelo do rizika za njegove ekološke funkcije i zdravlje ljudi, u skladu s posebnim propisima,
- zemljinoj kamenoj kori čije onečišćenje odnosno oštećenje je dovelo do rizika za njene ekološke funkcije i zdravlje ljudi, u skladu s posebnim propisima,

51. *Šteta u smislu odgovornosti za štetu uzrokovanu u okolišu* znači mjerljiv štetni učinak odnosno promjenu na prirodnim dobrima ili neposredan ili posredan mjerljivi poremećaj u funkcioniranju prirodnih dobara,

52. *Štetna tvar* je tvar štetna za ljudsko zdravlje ili okoliš, s dokazanim akutnim i kroničnim toksičnim učincima, vrlo nadražujuća, kancerogena, mutagena, nagrizajuća, zapaljiva i eksplozivna tvar, ili tvar koja u određenoj dozi i/ili koncentraciji ima takva svojstva,

53. *Tijelo javne vlasti* je tijelo državne vlasti, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima koje obavljaju djelatnosti u vezi s okolišem,

54. *Tvrtka* je pravna ili fizička osoba koja u skladu s posebnim zakonom obavlja gospodarsku djelatnost koristeći postrojenje. Tvrtkom upravlja ili nadzire rad tvrtke operator,

55. *Učinci industrijske i velike nesreće* su sve neposredne ili posredne, trenutačne ili odgođene nepovoljne posljedice izazvane tim nesrećama na zdravlje i život ljudi, materijalna dobra i okoliš,

56. *Uređaj* je oprema ili dio opreme postrojenja koji podrazumijeva: strojeve, oruđa/alate, električne provodnike, cjevovode, željezničke kolosijeke i iskrcajne dokove u sklopu postrojenja, uključujući i skladišta te brane i sl. što je nužno za obavljanje djelatnosti tvrtke,

57. *Velika nesreća* je događaj odnosno nekontrolirana pojava izazvana velikom emisijom, požarom ili eksplozijom i sl., koji su uzrokovani nekontroliranim razvitkom događanja tijekom djelovanja u postrojenju u kojem su prisutne opasne tvari te jedna ili više tih opasnih tvari i/ili njihovih spojeva nastalih uslijed događaja odnosno nekontrolirane pojave dovode u ozbiljnu trenutačnu ili odgođenu - naknadnu opasnost ljudsko zdravlje i život, materijalna dobra i/ili okoliš, unutar postrojenja i/ili izvan postrojenja,

58. *Veliki grad* je veliki grad i grad u kojem je sjedište županije, određeni prema posebnom zakonu,

59. *Zahvat u okoliš* je privremeno ili trajno djelovanje čovjeka koje bi moglo utjecati na okoliš, za koje je potrebno ishoditi odgovarajuće odobrenje za realizaciju,

60. *Zainteresirana javnost* je javnost na koju utječe ili bi moglo utjecati odlučivanje o okolišu, te koja živi odnosno radi u području mogućih negativnih utjecaja na okoliš ili u području koje će vjerojatno biti pod negativnim utjecajem. Udruge civilnog društva koje djeluju na području zaštite okoliša i ispunjavaju sve uvjete sukladno ovom Zakonu smatrat će zainteresiranima,

61. *Zaštita okoliša* je skup odgovarajućih aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje opasnosti za okoliš, sprječavanje nastanka šteta i/ili onečišćivanja okoliša, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete,

62. *Zdravstvena ekologija* je znanstveno stručna disciplina koja se bavi pitanjima zdravlja i bolesti ljudi koji su uvjetovani čimbenicima okoliša. To je i teorija i praksa praćenja, držanja pod kontrolom te sprječavanja negativnog djelovanja na zdravlje štetnih čimbenika okoliša.

(2) *Ministarstvo* je u ovom Zakonu ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, a ministar je ministar nadležan za zaštitu okoliša.

(3) *Nadležno upravno tijelo* je tijelo županije, Grada Zagreba, odnosno velikog grada, koje, prema nadležnostima uređenim ovim Zakonom, obavlja poslove u području zaštite okoliša.

(4) *Tijelo i/ili osoba određena posebnim propisom* je tijelo državne uprave i/ili pravna osoba s javnim ovlastima, određeni posebnim propisima, koji na temelju tih propisa svojim aktima te posebnim uvjetima i potvrđama sudjeluju u postupcima: strateške procjene i ocjene o potrebi strateške procjene; procjene utjecaja zahvata na okoliš, ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš i izdavanja upute o sadržaju studije o utjecaju zahvata na okoliš; te utvrđivanja objedinjenih uvjeta za zaštitu okoliša.

(5) Izrazi koji se u ovom Zakonu koriste za osobe u muškom rodu, uporabljeni su neutralno i odnose se na muške i ženske osobe.

Primjena drugih propisa i ovoga Zakona u odnosu na posebne propise

Članak 4.

(1) Na postupovna pitanja u postupcima prema ovom Zakonu koja nisu uređena ovim Zakonom i njegovim provedbenim propisima primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje opći upravni postupak.

(2) Na pitanja prava na pristup informacijama u postupcima prema ovom Zakonu koja nisu uređena ovim Zakonom i njegovim provedbenim propisima primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje pravo na pristup informacijama.

(3) Na pitanja vezana za Agenciju za zaštitu okoliša koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe posebnog propisa kojim je uređeno osnivanje Agencije za zaštitu okoliša i odredbe propisa o ustanovama.

(4) Na pitanja vezana za Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe posebnog propisa kojim je uređeno osnivanje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

(5) Ovaj Zakon ne primjenjuje se na pitanja odgovornosti onečišćivača, odnosno tvrtke za imovinske i druge štete nanесene fizičkim i pravnim osobama.

(6) Na pitanja odgovornosti za štetu u okolišu koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuju obvezni odnosi.

(7) Na pitanja zaštite okoliša koja nisu uređena ovim Zakonom a odnose se na pojedine sastavnice okoliša ili opterećenja primjenjuju se posebni propisi kojima se uređuje zaštita pojedine sastavnice okoliša odnosno kojima se uređuje zaštita okoliša od pojedinog opterećenja.

(8) U slučaju da posebnim propisom iz stavka 7. ovoga članka nije uređena zaštita pojedine sastavnice okoliša odnosno zaštita okoliša od opterećenja sukladno ovom Zakonu, na tu sastavnicu odnosno opterećenje odgovarajuće se primjenjuje ovaj Zakon.

(9) U slučaju da za zaštitu pojedine sastavnice okoliša odnosno zaštitu okoliša od opterećenja nije donesen poseban propis, odgovarajuće se primjenjuje ovaj Zakon.

Ovlaštenja ministra

Članak 5.

- (1) Način rada u tijelima državne uprave, tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnim osobama koje imaju javne ovlasti u vezi s provedbom ovoga Zakona propisuje ministar naputkom.
- (2) Ovlašćuje se ministar da za potrebe izrade nacrtu pravilnika i tehničkih propisa, koje je ovlašten donositi prema ovome Zakonu, osniva povjerenstva, imenuje članove povjerenstva i tajnika, te uređuje način rada povjerenstva.
- (3) Ovlašćuje se ministar da određuje naknadu članovima i tajnicima za rad u povjerenstvima koja je prema ovome Zakonu ovlašten osnivati.

Ciljevi zaštite okoliša

Članak 6.

- (1) Ciljevi zaštite okoliša u ostvarivanju uvjeta za održivi razvitak jesu:
- zaštita života i zdravlja ljudi,
 - zaštita biljnog i životinjskog svijeta, biološke i krajobrazne raznolikosti te očuvanje ekološke stabilnosti,
 - zaštita i poboljšanje kakvoće pojedinih sastavnica okoliša,
 - zaštita ozonskog omotača i ublažavanje klimatskih promjena,
 - zaštita i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajobrazna,
 - sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari,
 - sprječavanje i smanjenje onečišćenja okoliša,
 - trajna uporaba prirodnih izvora,
 - racionalno korištenje energije i poticanje uporabe obnovljivih izvora energije,
 - uklanjanje posljedica onečišćenja okoliša,
 - poboljšanje narušene prirodne ravnoteže i ponovno uspostavljanje njezinih regeneracijskih sposobnosti,
 - ostvarenje održive proizvodnje i potrošnje,
 - napuštanje i nadomještanje uporabe opasnih i štetnih tvari,
 - održivo korištenje prirodnih dobara, bez većeg oštećivanja i ugrožavanja okoliša,
 - unapređenje stanja okoliša i osiguravanje zdravog okoliša.
- (2) Ciljevi iz stavka 1. ovoga članka postižu se primjenom načela zaštite okoliša i instrumenta zaštite okoliša propisanih ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

II. NAČELA ZAŠTITE OKOLIŠA

Članak 7.

Zaštita okoliša temelji se na uvažavanju općeprihvaćenih načela zaštite okoliša, poštivanju načela međunarodnog prava zaštite okoliša, uvažavanju znanstvenih spoznaja.

Načelo održivog razvitka

Članak 8.

- (1) Prilikom usvajanja polazišta, donošenja strategija, planova i programa te propisa, i njihovoj provedbi, Hrvatski sabor, Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada), županije, Grad Zagreb, veliki gradovi, gradovi i općine, u okviru svog djelokruga, moraju poticati održivi razvitak.
- (2) U svrhu poticanja održivog razvitka zahtjevi zaštite okoliša uređeni ovim Zakonom i

posebnim propisima moraju biti uključeni u pripreme i provedbu utvrđenih polazišta i aktivnosti na svim područjima gospodarskog i socijalnog razvitka.

Načelo predostrožnosti

Članak 9.

(1) Pri korištenju okoliša treba štedljivo koristiti sastavnice okoliša i njima upravljati vodeći računa o mogućnostima ponovnog korištenja prirodnih i materijalnih dobara, te vodeći računa o sprječavanju onečišćivanja okoliša, mogućem nastanku šteta po okoliš i izbjegavanju stvaranja otpada, u najvećoj mogućoj mjeri.

(2) Granične vrijednosti emisija, standardi kakvoće okoliša, pravila postupanja i druge mjere zaštite okoliša moraju biti određene propisom, odnosno odgovarajućim aktom, a svako djelovanje na okoliš mora biti planirano i izvedeno na način da uzrokuje što manje opterećivanje okoliša, vodeći pri tome računa o racionalnom korištenju prirodnih dobara i energije.

(3) Radi izbjegavanja rizika i opasnosti po okoliš, pri planiranju i izvođenju zahvata treba primijeniti sve utvrđene preventivne mjere zaštite okoliša što podrazumijeva korištenje dobrih iskustava kao i uporabu proizvoda, opreme i uređaja te primjenu proizvodnih postupaka i sustava održavanja projektiranih parametara postrojenja, koji su najpovoljniji po okoliš.

(4) U cilju preventivnosti, prilikom korištenja okoliša, primjenjuju se najbolje raspoložive tehnike i u svijetu priznati sustavi održavanja postrojenja.

(5) Operator, koji svojim djelovanjem ili propuštanjem djelovanja na koje je obvezan propisom ili odgovarajućim aktom i tvrtka, koja obavljanjem djelatnosti uzrokuje rizik po okoliš, ili nanosi štetu u okolišu, obvezni su, o svom trošku bez odgađanja poduzeti nužne mjere zaštite da se izbjegne rizik i šteta u okoliš.

(6) Kada prijeti opasnost od stvarne i nepopravljive štete za zdravlje ljudi i okoliš, ne smije se odlagati poduzimanje nužnih zaštitnih mjera, pa ni u slučaju kada ta opasnost nije u cijelosti znanstveno istražena.

(7) Odustat će se, odnosno neće se djelovati, obavljati djelatnost i/ili obaviti zahvat, koji imaju znanstveno dokazanu ili pretpostavljenu vjerojatnost štetnog i trajno štetnog utjecaja na okoliš a osobito na sastavnice okoliša - biološku raznolikost i krajobraz.

Načelo očuvanja vrijednosti prirodnih dobara, biološke raznolikosti i krajobraza

Članak 10.

(1) Prirodna dobra i krajobrazne vrijednosti treba nastojati očuvati na razini obujma i kakvoće koji ne ugrožavaju zdravlje i život čovjeka i nisu štetni za biljni i životinjski svijet.

(2) Tlo je neobnovljivo dobro i mora se koristiti održivo uz očuvanje njegovih funkcija. Nepovoljni učinci na tlo moraju se izbjegavati u najvećoj mogućoj mjeri.

(3) Zahvati u okoliš koji mogu imati štetni učinak na biološku i krajobraznu raznolikost, te očuvanje prirodnog genetskog sklada i sklada prirodnih zajednica, živih organizama i tvari, nisu dopušteni, ukoliko se u postupku u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisima ne odluči drukčije.

Načelo zamjene i/ili nadomještaja

Članak 11.

(1) Djelovanje, odnosno planirani zahvat koji bi mogao imati štetni utjecaj na okoliš potrebno je zamijeniti djelovanjem, odnosno zahvatom koji predstavlja znatno manji rizik za okoliš, što se utvrđuje u postupcima uređenim ovim Zakonom.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje na korištenje postrojenja te pri korištenju opreme i proizvoda, uz obvezno ograničavanje onečišćenja okoliša na izvoru nastanka.

(3) Tvarima koje se mogu ponovno uporabiti, ili koje su biološki razgrađive, treba dati prednost pri uporabi, pa i u slučaju većih troškova.

Načelo otklanjanja i sanacije štete u okolišu na izvoru nastanka

Članak 12.

Ako je šteta u okolišu nastala kao rezultat djelovanja ili propuštanja propisanog obveznog djelovanja operatera odnosno kao rezultat obavljanja djelatnosti fizičke ili pravne osobe, oni su dužni otkloniti odnosno sanirati štetu u okolišu prvenstveno na izvoru nastanka.

Načelo cjelovitog pristupa

Članak 13.

(1) Svrha načela cjelovitog pristupa je sprječavanje i/ili svođenje rizika za okoliš na najmanju moguću mjeru rizika za okoliš u cjelini.

(2) Zahtjevi za visokom razinom zaštite okoliša i poboljšanjem kakvoće okoliša obvezni su sastavni dio svih polazišta kojima je cilj uravnoteženi gospodarski razvitak, a osiguravaju se sukladno načelu održivog razvitka.

(3) Kod izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja mora se posebno uzimati u obzir osjetljivost okoliša na određenom prostoru, odnos prema skladu i vrijednostima krajobraza, odnos prema neobnovljivim i obnovljivim prirodnim dobrima, kulturnoj baštini i materijalnim dobrima, te ukupnost njihovih međusobnih utjecaja i međusobnih utjecaja postojećih i planiranih zahvata na okoliš.

Načelo suradnje

Članak 14.

(1) Održivi razvitak sukladno ovom Zakonu postiže se suradnjom i zajedničkim djelovanjem Hrvatskog sabora, Vlade, županija, Grada Zagreba, velikih gradova, gradova i općina te svih drugih dionika u cilju zaštite okoliša, svakoga u okviru svoje nadležnosti i odgovornosti.

(2) Država osigurava suradnju i solidarnost u rješavanju globalnih i međudržavnih pitanja zaštite okoliša, posebno kroz međunarodne ugovore, suradnjom s drugim državama i sklapanjem odgovarajućih sporazuma te obavješćivanjem drugih država o prekograničnim utjecajima na okoliš, o ekološkim nesrećama, kao i međunarodnom razmjenom informacija o okolišu.

(3) Vlada, županije, Grad Zagreb, veliki gradovi, gradovi i općine, u okviru svoga djelokruga, solidarno i zajednički sudjeluju u provedbi zaštite okoliša iz svoje nadležnosti, kako bi osigurale provedbu učinkovitih mjera zaštite okoliša na svom području.

Načelo onečišćivač plaća

Članak 15.

- (1) Onečišćivač snosi troškove nastale onečišćavanjem okoliša.
- (2) Troškovi iz stavka 1. ovoga članka obuhvaćaju troškove nastale u vezi s onečišćavanjem okoliša uključujući i troškove procjene štete, procjene nužnih mjera i troškove otklanjanja štete u okolišu.
- (3) Onečišćivač snosi i troškove praćenja stanja okoliša i primjene utvrđenih mjera te troškove poduzimanja mjera prevencije od onečišćivanja okoliša, bez obzira na to da li su ti troškovi nastali kao rezultat propisane odgovornosti za onečišćavanje okoliša, odnosno ispuštanjem emisija u okoliš ili kao naknade utvrđene odgovarajućim financijskim instrumentima, odnosno kao obveza utvrđena propisom o smanjivanju onečišćivanja okoliša.

Načelo pristupa informacijama i sudjelovanja javnosti

Članak 16.

- (1) Javnost ima pravo pristupa informacijama o okolišu kojima raspolaže tijelo javne vlasti i osobe koje tijelo javne vlasti nadzire te osobe koje informacije čuvaju za tijelo javne vlasti.
- (2) Javnost ima pravo na pravodobno obavješćivanje o onečišćavanju okoliša, uključujući informacije o opasnim tvarima i djelatnostima, informacije o poduzetim mjerama i s tim u svezi pristup podacima o stanju okoliša.
- (3) Javnost ima pravo sudjelovati u postupcima utvrđivanja polazišta, izrade i donošenja strategija, planova i programa, te izrade i donošenja propisa i općih akata u vezi sa zaštitom okoliša.
- (4) Javnost ima pravo sudjelovati u postupcima koji se vode na zahtjev nositelja zahvata, operatera i tvrtke, sukladno ovom Zakonu.
- (5) Prava iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka javnost ostvaruje na način uređen ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona te sukladno posebnim propisima.

Načelo poticanja

Članak 17.

- (1) Vlada, županije, Grad Zagreb, veliki gradovi, gradovi i općine, u skladu sa svojim nadležnostima, potiču djelatnosti i aktivnosti u svezi sa zaštitom okoliša koje sprječavaju ili smanjuju onečišćavanje okoliša, kao i zahvate u okoliš koji smanjuju uporabu tvari, sirovina i energije, te manje onečišćuju okoliš ili ga iskorištavaju u dopuštenim granicama.
- (2) Vlada, županije, Grad Zagreb, veliki gradovi, gradovi, općine i pravne osobe s javnim ovlastima u području zaštite okoliša dužni su poticati informiranje, izobrazbu i poučavanje javnosti o zaštiti okoliša i održivom razvitku i utjecati na razvijanje svijesti o zaštiti okoliša u cjelini.
- (3) Vlada odgovarajućim mjerama može poticati pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarske djelatnosti na učinkovitije provođenje mjera zaštite okoliša.
- (4) Vlada, županije, Grad Zagreb, veliki gradovi, gradovi i općine, u okviru svoga djelokruga, s onečišćivačima i njihovim asocijacijama mogu sklapati sporazume o dobrovoljnim mjerama koje oni provode u svrhu dodatnog smanjivanja opterećenja na okoliš.

Načelo prava na pristup pravosuđu

Članak 18.

(1) Svaka osoba koja smatra da je njezin zahtjev za informacijom u pitanjima zaštite okoliša zanemaren, neosnovano odbijen, bilo djelomično ili u cijelosti, ili ako na njega nije odgovoreno na odgovarajući način, ima pravo na zaštitu svojih prava pred sudom sukladno posebnom propisu o pravu na pristup informacijama.

(2) U svrhu zaštite prava na zdrav život i održiv okoliš te u svrhu zaštite okoliša i pojedinih sastavnica okoliša i zaštite od štetnog utjecaja opterećenja, osoba (građanin i druga fizička te pravna osoba, njihove skupine, udruge i organizacije) koja učini vjerojatnim svoj pravni interes i osoba koja zbog lokacije zahvata i/ili zbog prirode i/ili utjecaja zahvata može, u skladu sa zakonom, dokazati da joj je trajno narušeno pravo, ima pravo osporavati postupovnu i materijalnu zakonitost odluka, čina i propusta tijela javne vlasti putem nadležnog tijela i/ili nadležnog suda, u skladu sa zakonom.

III. SASTAVNICE OKOLIŠA I UTJECAJI OPTEREĆENJA

1. Zaštita sastavnica okoliša

Članak 19.

(1) Sastavnice okoliša moraju biti zaštićene od onečišćenja pojedinačno i u okviru ostalih sastavnica okoliša, uzimajući u obzir njihove međusobne odnose i međuutjecaje.

(2) Zaštita od onečišćenja i očuvanje pojedine sastavnice okoliša uređuju se ovim Zakonom, posebnim zakonima, i propisima donesenim na temelju tih zakona.

Zaštita tla i zemljine kamene kore

Članak 20.

(1) Zaštita tla obuhvaća očuvanje zdravlja i funkcija tla, sprječavanje oštećenja tla, praćenje stanja i promjena kakvoća tla te saniranje i obnavljanje oštećenih tala i lokacija.

(2) Onečišćenje odnosno oštećenje tla smatra se štetnim utjecajem na okoliš, a utvrđivanje prihvatljivih graničnih vrijednosti kakvoće tla provodi se na temelju posebnih propisa.

(3) Zaštita zemljine kamene kore obuhvaća održivo iskorištavanje mineralnih sirovina, održivo korištenje krajobrazne raznolikosti i zaštitu geološki vrijednih pojava, objekata i struktura.

(4) Da bi se osiguralo održivo korištenje zemljine kamene kore utvrđuju se mjere zaštite i sanacije u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisima.

Zaštita šumskog područja

Članak 21.

Zaštita šumskih područja obuhvaća zaštitu prirodnih i polu-prirodnih sastojina, šumskih kompleksa, kao i zaštitu šumskog tla, vodotoka i izvora, biljnog i životinjskog svijeta koji je u šumskom području, te genetskih sjemenskih sastojina autohtonih vrsta drveća.

Zaštita zraka

Članak 22.

Zaštita zraka obuhvaća mjere zaštite zraka, poboljšanje kakvoće zraka u svrhu izbjegavanja ili smanjivanja štetnih posljedica po ljudsko zdravlje, kakvoću življenja i okoliš u cjelini, očuvanje kakvoće zraka te sprječavanje i smanjivanje onečišćivanja koja utječu na oštećivanje ozonskog sloja i promjenu klime.

Zaštita voda

Članak 23.

- (1) Zaštita voda obuhvaća mjere zaštite voda te poboljšanje kakvoće voda u svrhu izbjegavanja ili smanjivanja štetnih posljedica za ljudsko zdravlje, slatkovodne eko sustave, kakvoću življenja i okoliš u cjelini.
- (2) Zaštita voda od onečišćavanja provodi se radi očuvanja života i zdravlja ljudi i zaštite okoliša, te omogućavanja održivog, neškodljivog i neometanog korištenja voda za različite namjene.

Zaštita mora i obalnog područja

Članak 24.

- (1) Zaštita mora obuhvaća mjere zaštite mora uključujući morski ekosustav i obalno područje kao nedjeljive cjeline, sprječavanje štetnih zahvata na morski ekosustav, sprječavanja onečišćenja mora iz zraka, s kopna, s plovila i drugih onečišćivača uslijed pomorskog prometa uključujući i onečišćenje prouzročeno odbacivanjem s brodova ili iz zrakoplova sa svrhom potapanja ili spaljivanjem na moru, te prekograničnog onečišćenja, kao i sprječavanje onečišćenja uslijed velikih nesreća i uklanjanje njihovih posljedica.
- (2) Zaštita mora od onečišćenja podrazumijeva: upravljanje obalnim područjem, morskim dnom i morskim podzemljem te morskim okolišem, gospodarenje ribama i drugim morskim organizmima tako da se ne uzrokuje šteta morskom okolišu; osiguravanje održive marikulture trajnim praćenjem stanja i posebnom zaštitom odgovarajućih područja mora, podmorja i obale; te ispunjavanjem obveza iz međunarodnih ugovora.
- (3) Zaštita obalnog područja obuhvaća mjere zaštite obalnih ekosustava i održivo upravljanje obalnim resursima.
- (4) Država poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi spriječila, smanjila i suzbila onečišćenjeorskog okoliša u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisima.
- (5) U cilju osiguranja polazišta za postizanje dobrog stanjaorskog okoliša i polazišta za osiguranje njegove zaštite i očuvanje, te sprečavanje propadanjaorskog okoliša, donosi se dokument zaštiteorskog okoliša sukladno članku 48. ovoga Zakona.

Zaštita prirode

Članak 25.

- (1) Zaštita prirode odnosi se na očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti, te zaštitu prirodnih vrijednosti.

(2) Zaštita prirode obuhvaća praćenje stanja prirode, uspostavu sustava zaštite prirodnih vrijednosti radi njihova trajnoga očuvanja, osiguranje održivog korištenja prirodnih dobara.

2. Zaštita od utjecaja opterećenja na okoliš

Članak 26.

Zaštita od nepovoljnog utjecaja i štetnog djelovanja opterećenja na pojedine sastavnice i okoliš u cjelini uređuje se ovim Zakonom, posebnim zakonima o pojedinim opterećenjima i propisima donesenim na temelju tih zakona.

Zaštita od štetnog utjecaja genetski modificiranih organizama

Članak 27.

Zaštita od štetnog utjecaja genetski modificiranih organizama (u daljnjem tekstu: GMO) obuhvaća mjere kojima se uređuje prekogranični prijenos, provoz i ograničena uporaba GMO-a i mjere kojima se sprječava uvođenje u okoliš i stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje i/ili potječu od GMO-a protivno odredbama posebnog propisa.

Zaštita od buke

Članak 28.

- (1) Zaštita od buke provodi se radi zaštite od buke štetne po zdravlje ljudi a koja predstavlja svaki zvuk koji prekoračuje najviše dopuštene razine utvrđene posebnim propisima s obzirom na vrijeme i mjesto nastanka u sredini u kojoj ljudi rade i borave.
- (2) Zaštita od buke obuhvaća mjere zaštite od buke na kopnu, u obalnom području mora, vodi i u zraku, radi sprječavanja, smanjivanja i otklanjanja opasnosti za zdravlje ljudi.

Zaštita od ionizirajućih zračenja i nuklearna sigurnost

Članak 29.

- (1) Zaštita od ionizirajućih zračenja obuhvaća načela i mjere zaštite od ionizirajućih zračenja, postupanje u izvanrednim događanjima, način postupanja s radioaktivnim otpadom radi osiguranja i smanjivanja rizika za život i zdravlje ljudi te okoliš.
- (2) Nuklearna sigurnost obuhvaća mjere sigurnosti i zaštite pri uporabi nuklearnih materijala i u obavljanju nuklearnih djelatnosti u svrhu sprječavanja izvanrednih događaja čija posljedica može biti radioaktivno onečišćenje okoliša.

Zaštita od štetnog utjecaja kemikalija

Članak 30.

Zaštita od štetnog utjecaja kemikalija, njihovih spojeva i pripravaka obuhvaća mjere i postupke kojima se od njihovoga štetnog djelovanja štiti zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš.

Zaštita od svjetlosnog onečišćenja

Članak 31.

- (1) Svjetlosno onečišćenje je promjena razine prirodne svjetlosti u noćnim uvjetima uzrokovana unošenjem svjetlosti proizvedene ljudskim djelovanjem.
- (2) Zaštita od svjetlosnog onečišćenja obuhvaća mjere zaštite od nepotrebnih, nekorisnih ili štetnih emisija svjetlosti u prostor u zoni i izvan zone koju je potrebno osvijetliti te mjere zaštite noćnog neba od prekomjernog osvjetljenja.
- (3) Zaštita od svjetlosnog onečišćenja određuje se na temelju zdravstvenih, bioloških, ekonomskih, kulturoloških, pravnih, sigurnosnih, astronomskih i drugih standarda.

Gospodarenje otpadom

Članak 32.

Gospodarenje otpadom obuhvaća mjere za sprječavanje nastanka i smanjivanje količina otpada, bez uporabe postupaka i/ili načina koji predstavljaju rizik po okoliš, te mjere za sprječavanje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i okoliš.

IV. SUBJEKTI ZAŠTITE OKOLIŠA

Članak 33.

Održivi razvitak i zaštitu okoliša osiguravaju:

- Hrvatski sabor,
- Vlada,
- ministarstva i druga nadležna tijela državne uprave,
- županije i Grad Zagreb,
- veliki gradovi, gradovi i općine,
- Agencija za zaštitu okoliša i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost,
- pravne osobe s javnim ovlastima,
- osobe ovlaštene za stručne poslove zaštite okoliša,
- pravne i fizičke osobe odgovorne za onečišćavanje okoliša sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima, te druge pravne i fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost,
- udruge civilnog društva koje djeluju na području zaštite okoliša, te
- građani kao pojedinci, njihove skupine, udruge i organizacije.

Članak 34.

(1) Hrvatski sabor osigurava održivi razvitak i zaštitu okoliša sukladno ovom Zakonu, posebnim zakonima kojima se uređuje zaštita sastavnica okoliša i zaštita okoliša od štetnog utjecaja i nepovoljnog djelovanja opterećenja, te sukladno propisima donesenim na temelju zakona, a osobito:

- prati i razmatra stanje zaštite okoliša i ostvarenje održivog razvitka putem izvješća koje podnosi Vlada prema ovom Zakonu i posebnim propisima,
- utvrđuje i donosi odgovarajuća polazišta za održivi razvitak i zaštitu okoliša.

(2) Vlada osigurava održivi razvitak i zaštitu okoliša sukladno ovom Zakonu, posebnim zakonima kojima se uređuje zaštita sastavnica okoliša i zaštita od opterećenja te sukladno propisima donesenim na temelju zakona, a osobito:

- prati i razmatra stanje zaštite okoliša putem propisanih izvješća,
- utvrđuje i predlaže Hrvatskom saboru odgovarajuća polazišta za održivi razvitak i zaštitu okoliša,
- odgovarajućim mjerama potiče obrazovanje i poučavanje javnosti u vezi s održivim razvitkom i zaštitom okoliša,
- osigurava financijska i druga sredstva za unaprjeđenje sustava zaštite okoliša,
- sklapa međunarodne sporazume i zaključuje međunarodne ugovore vezano za područje zaštite okoliša i osigurava uvjete za njihovu provedbu,
- po potrebi osniva odgovarajuća stručna i savjetodavna tijela za izvršavanje zadaća preuzetih međunarodnim sporazumima i ugovorima iz područja zaštite okoliša.

Članak 35.

- (1) Županije i Grad Zagreb u svojem djelokrugu uređuju, organiziraju, financiraju i unapređuju poslove zaštite okoliša koji su im ovim Zakonom i posebnim propisima stavljeni u nadležnost, a od područnog (regionalnog) su značaja za zaštitu okoliša, unapređenje stanja okoliša na području županije odnosno Grada Zagreba.
- (2) Veliki gradovi, gradovi i općine u svojem djelokrugu uređuju, organiziraju, financiraju i unapređuju poslove zaštite okoliša koji su im ovim Zakonom i posebnim propisima stavljeni u nadležnost a od lokalnog su značaja za zaštitu okoliša, unapređenje stanja okoliša na području velikog grada, grada ili općine.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, na velike gradove na odgovarajući način primjenjuju se i odredbe o poslovima od područnog (regionalnog) značaja za zaštitu okoliša, unapređenje stanja okoliša, ako su im ovim Zakonom odnosno posebnim propisima stavljeni u nadležnost.

Savjet za održivi razvitak i zaštitu okoliša

Članak 36.

- (1) U cilju postizanja koordiniranog i usuglašenog gospodarskog razvitka vezano za područje zaštite okoliša i osiguranja uvjeta za održivi razvitak, te radi kontinuiteta osiguranja stručne i znanstvene osnove za uređenje pojedinih pitanja u području zaštite okoliša i održivog razvitka osniva se Savjet za održivi razvitak i zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu: Savjet).
- (2) Savjet osniva Vlada.
- (3) Savjet ima 9 članova uključujući i predsjednika Savjeta. Predsjednika i članove savjeta Vlada imenuje iz redova znanstvenih, stručnih, javnih i drugih djelatnika te predstavnika središnjih tijela državne uprave nadležnih za pojedinu sastavnicu okoliša odnosno opterećenje i predstavnika udruga civilnog društva koje djeluju na području zaštite okoliša.
- (4) Savjet daje mišljenja na prijedloge dokumenata iz područja zaštite okoliša i održivog razvitka koje donosi Vlada odnosno Hrvatski sabor, daje mišljenja na prijedloge i ocjene o usklađenosti rješavanja pitanja zaštite okoliša i gospodarskog razvitka, daje mišljenja na prijedloge i ocjene o usklađenosti rješavanja pitanja vezanih za zaštitu klime i ozonskog sloja te obavlja i druge zadaće koje mu povjeri Vlada i ministar u skladu s ovim Zakonom.
- (5) Savjet donosi poslovnik o svom radu.
- (6) Članovima Savjeta pripada naknada za rad u Savjetu.
- (7) Sredstva za rad Savjeta osiguravaju se u državnom proračunu, a iznos naknade za rad u Savjetu utvrđuje Vlada odlukom.
- (8) Stručne i administrativne poslove za Savjet obavlja Ministarstvo.

Agencija za zaštitu okoliša

Članak 37.

(1) Poslove prikupljanja i objedinjavanja prikupljenih podataka i informacija o okolišu, radi osiguravanja i praćenja provedbe politike zaštite okoliša i održivog razvitka obavlja Agencija zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Agencija) osnovana posebnim propisom.

(2) Djelatnost Agencije obuhvaća osobito:

- uspostavu, razvoj, vođenje i koordinaciju jedinstvenog informacijskog sustava zaštite okoliša u Državi,
 - prikupljanje i objedinjavanje podataka i /ili informacija o okolišu,
 - vođenje odgovarajućih baza podataka o okolišu,
 - praćenje i izvješćivanje o stanju okoliša,
 - praćenje i izvještavanje o utjecaju okoliša na zdravlje,
 - obavljanje stručno-savjetodavnih poslova pri određivanju sadržaja, metodologije i načina praćenja stanja okoliša i vođenja jedinstvenog informacijskog sustava zaštite okoliša,
 - pripremu podataka za izradu dokumenata i izvješća u vezi sa zaštitom okoliša i održivim razvitkom,
 - izradu stručnih podloga za izradu odnosno suradnju na izradi, dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša te izvješća koja se daju u vezi s provedbom tih dokumenata,
 - izradu Izvješća o stanju okoliša iz članka 51. stavka 2. ovoga Zakona,
 - izradu Nacionalne liste pokazatelja,
 - suradnju s tijelima državne uprave, upravnim odjelima županije, upravnim odjelima Grada Zagreba, upravnim odjelima velikog grada, grada i općine, pravnim osobama s javnim ovlastima i drugim osobama, međunarodnim tijelima, institucijama i udrugama na izradi i realizaciji projekata i programa zaštite okoliša,
 - provođenje odnosno sudjelovanje u provedbi međunarodnih ugovora i sporazuma iz područja zaštite okoliša kojih je Država stranka, u dijelu koji se odnosi na izvješćivanje prema preuzetima obvezama,
 - sudjelovanje u projektima i programima iz područja zaštite okoliša koji se provode na temelju međunarodnih ugovora, po ovlasti Ministarstva,
 - osiguravanje uvjeta za pristup informacijama o okolišu, kojima raspolaže i koje nadzire.
- (3) Agencija je središnje informacijsko tijelo Države za koordinaciju izvješćivanja i izvješćivanje Europske komisije o provedbi pojedinih propisa zaštite okoliša te provodi tu koordinaciju izvješćivanja i izvješćivanje.

(4) Agencija surađuje s Europskom agencijom za okoliš i izvješćuje u skladu sa zahtjevima Europske informacijske i promatračke mreže (EIONET).

(5) Agencija obavlja i druge poslove u skladu s ovim Zakonom, Uredbom o osnivanju Agencije za zaštitu okoliša, Statutom Agencije i posebnim propisima, koji služe za ostvarivanje djelatnosti Agencije utvrđene stavkom 1., 2., 3. i 4. ovoga članka.

(6) Nacionalna lista pokazatelja iz stavka 2. ovoga članka izrađuje se na temelju posebnih propisa i međunarodnih ugovora, vodeći računa o specifičnim zahtjevima za zaštitu okoliša Države. Nacionalna lista pokazatelja objavljuje se u »Narodnim novinama« za razdoblje od dvije godine.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Članak 38.

(1) Poslove financiranja pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unaprjeđivanja okoliša, te u području energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, promidžbu ciljeva i načela zaštite okoliša radi postizanja sustavnog i cjelovitog očuvanja kakvoće okoliša, očuvanja prirodnih zajednica i racionalnog korištenja prirodnih dobara i energije kao osnovnih uvjeta održivog razvitka te ostvarivanja prava građana na zdrav okoliš, obavlja Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti u skladu sa zakonom kojim je osnovan.

(2) Sredstva za financiranje djelatnosti Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti osiguravaju se, sukladno Načelu onečišćivač plaća, iz naknada i posebnih naknada koje plaćaju obveznici plaćanja za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti te iz drugih izvora sukladno posebnim propisima.

Osobe ovlaštene za stručne poslove zaštite okoliša

Članak 39.

(1) Pravna osoba ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: ovlaštenik), pod uvjetima određenim ovim Zakonom i pravilnikom iz stavka 7. ovoga članka može obavljati poslove koji se odnose na:

- izradu studija o značajnom utjecaju plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija);
- izradu studija o utjecaju zahvata na okoliš uključujući i studiju prihvatljivosti planiranog zahvata za prirodu,
- izradu tehničko-tehnološkog rješenja za postrojenje vezano za objedinjene uvjete zaštite okoliša,
- izradu programa zaštite okoliša,
- izradu izvješća o stanju okoliša,
- izradu izvješća o sigurnosti,
- izradu elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš,
- izradu odnosno provjeru (reviziju) posebnih elaborata, proračuna, i projekcija za potrebe sastavnica okoliša,
- procjenu šteta nastalih u okolišu i
- praćenje stanja iz područja zaštite okoliša,
- obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša.

(2) Ovlaštenik za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka mora ispunjavati uvjete sukladno ovom Zakonu i propisu donesenom na temelju ovoga Zakona.

(3) Ovlaštenik može započeti obavljati neki od poslova iz stavka 1. ovoga članka nakon što ishodi suglasnost Ministarstva za obavljanje tih poslova.

(4) Ovlaštenik koji je izradio ili sudjelovao u izradi studije o utjecaju zahvata na okoliš ne može obavljati poslove praćenja stanja okoliša koje praćenje je određeno tom studijom.

(5) O izdanim suglasnostima iz stavka 3. ovoga članka Ministarstvo vodi očevidnik.

(6) Ministarstvo jednom godišnje, u prvom tromjesečju tekuće godine, za proteklo jednogodišnje razdoblje, u »Narodnim novinama«, objavljuje popis izdanih suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka.

(7) Uvjete koje mora ispunjavati ovlaštenik za obavljanje pojedinih poslova iz stavka 1. ovoga članka, sadržaj zahtjeva za izdavanje suglasnosti, način izdavanja, rok na koji se izdaje, te uvjete za oduzimanje i način oduzimanja suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka, sadržaj i način vođenja očevidnika iz stavka 5. ovoga članka, te druga pitanja s tim u vezi, uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite prirode, pobliže propisuje ministar pravilnikom.

Obveza polaganja stručnog ispita za osobe zaposlene kod ovlaštenika

Članak 40.

- (1) Fizičke osobe koje u svojstvu radnika kod ovlaštenika obavljaju poslove iz područja zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: stručne osobe ovlaštenika) dužne su položiti stručni ispit za obavljanje poslova iz područja zaštite okoliša prema programu za polaganje stručnih ispita propisanom Pravilnikom iz stavka 6. ovoga članka.
- (2) Stručnim ispitom iz stavka 1. ovoga članka, prema propisanom programu, provjerava se poznavanje važećih propisa iz područja koja uređuje ovaj Zakon i drugih propisa značajnih za primjenu ovoga Zakona, kao i iz područja uređenih posebnim propisima o sastavnicama okoliša i opterećenjima, te poznavanje dokumenata međunarodnog prava iz područja zaštite okoliša.
- (3) Stručni ispit iz stavka 1. ovoga članka polaže se u Ministarstvu. Stručni ispit provodi povjerenstvo koje osniva ministar odlukom. Po potrebi ministar će odlukom imenovati više povjerenstava.
- (4) Članovi povjerenstva imenuju se popisa osoba koje određuje ministar iz redova znanstvenih i stručnih djelatnika, stručnih djelatnika Ministarstva i predstavnika tijela ili osoba predloženih od strane ministara nadležnih za pojedine sastavnice okoliša.
- (5) Troškove polaganja stručnog ispita iz stavka 1. ovoga članka za svoje radnike snosi ovlaštenik.
- (6) Program, uvjete i način polaganja stručnog ispita iz stavka 1. ovoga članka, ustroj i način rada povjerenstva koje provodi stručni ispit, način prijave stručne osobe ovlaštenika i uvjeti koje mora ispuniti za polaganje stručnog ispita, pismena putem kojih se postupak polaganja stručnog ispita provodi, te način plaćanja naknade troškova za polaganje stručnog ispita i druga pitanja s tim u svezi, uz suglasnost ministara nadležnih za pojedine sastavnice okoliša, pobliže propisuje ministar pravilnikom.
- (7) Povjerenstvo koje provodi stručni ispit iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na naknadu.
- (8) Iznos i način isplate naknade iz stavka 6. ovoga članka propisuje ministar odlukom.

Revident

Članak 41.

- (1) Provjeru – reviziju projekata izrađenih prema posebnom zakonu i propisima donesenim na temelju tog zakona (u daljnjem tekstu: projekt) glede zahtjeva u svezi sa zaštitom okoliša može obavljati pravna osoba koja je za obavljanje tih poslova ishodila ovlaštenje sukladno ovom Zakonu.
- (2) Ovlaštenje za obavljanje poslova iz stavka 1. može se izdati pravnoj osobi koja ispunjava uvjete propisane pravilnikom iz stavka 8. ovoga članka.
- (3) Revident je fizička osoba zaposlena u pravnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka ukoliko je ishodila ovlaštenje za revidenta sukladno ovom Zakonu.
- (4) Ovlaštenje za revidenta fizičkoj osobi iz stavka 3. ovoga članka može se izdati ukoliko ta osoba ima diplomu visoke naobrazbe tehničke struke i ispunjava druge uvjete propisane pravilnikom iz stavka 8. ovoga članka.
- (5) Ovlaštenje u smislu stavka 1. i 3. ovoga članka daje i oduzima ministar po prethodno pribavljenom mišljenju povjerenstva koje osniva i imenuje ministar.
- (6) Za članove povjerenstva iz stavka 5. ovoga članka imenuju se predstavnici Ministarstva i predstavnici strukovnih organizacija.
- (7) O danim ovlaštenjima iz stavka 1. i 3. ovoga članka Ministarstvo vodi očevidnik.

(8) Uvjete koje mora ispunjavati pravna osoba za obavljanje poslova revizije projekata u vezi sa zaštitom okoliša te način ishoda ovlaštenja, uvjete koje mora ispuniti fizička osoba za revidenta te način ishoda ovlaštenja, kao i uvjete za produženje odnosno oduzimanje te način produženja i oduzimanja izdanih ovlaštenja i dokaze kojima se dokazuje ispunjavanje propisanih uvjeta s tim u svezi, sadržaj i način vođenja očevidnika o izdanim ovlaštenjima iz stavka 1. i 3. ovoga članka pobliže propisuje ministar pravilnikom.

(9) Popis pravnih osoba ovlaštenih za obavljanje poslova revizije projekata i fizičkih osoba koje su ovlaštene revidenti, na temelju podataka iz propisanog očevidnika, jednom godišnje objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Članak 42.

(1) Revident ne može obaviti provjeru projekta u smislu članka 41. stavka 1. ovoga Zakona ukoliko je sudjelovao u izradi toga projekta, ili ako je taj projekt u cijelosti ili djelomično izrađen u pravnoj osobi u kojoj je revident zaposlen.

(2) Provjera projekata u smislu članka 41. stavka 1. ovoga Zakona mora se provesti s obzirom na izdane akte kojima su ti uvjeti utvrđeni, a osobito s obzirom na:

- karakteristike postrojenja
- standarde kakvoće okoliša
- način praćenja stanja okoliša i
- druge uvjete propisane pravilnikom iz stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Sadržaj, način i opseg provjere projekta u smislu članka 41. stavka 1. ovoga Zakona, način i značenje ovjere provjerenog projekta od strane revidenta, način izračuna naknade za obavljanje provjere te način potvrđivanja podataka koji su značajni za provjeru uvjeta zaštite okoliša, obvezni sadržaj mišljenja i izjava koje daje revident u postupcima provjere koje obavlja prema ovom Zakonu, pobliže propisuje ministar pravilnikom.

V. DOKUMENTI ODRŽIVOG RAZVITKA I ZAŠTITE OKOLIŠA

Članak 43.

(1) Dokumenti održivog razvitka i zaštite okoliša su:

- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske,
- Plan zaštite okoliša Republike Hrvatske,
- Program zaštite okoliša,
- Izvješće o stanju okoliša.

(2) Pod dokumentima održivog razvitka i zaštite okoliša u širem smislu podrazumijevaju se i strategije, planovi, programi i izvješća koji se donose odnosno koji su doneseni prema posebnim propisima u pojedinim sektorima za pojedine sastavnice okoliša i opterećenja.

(3) Strategije donesene prema ovom Zakonu i strategije donesene prema posebnim propisima za pojedine sastavnice okoliša i opterećenja, na odgovarajući način, sastavni su dio Strategije iz stavka 1. ovoga članka.

Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske

Članak 44.

(1) Strategijom održivog razvitka Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Strategija) se dugoročno usmjerava gospodarski i socijalni razvitak te zaštita okoliša prema održivom razvitku Države. Strategijom se utvrđuju smjernice dugoročnog djelovanja definiranjem

ciljeva i utvrđivanjem mjera za njihovo ostvarenje, uvažavajući postojeće stanje i preuzete međunarodne obveze.

(2) Strategija sadrži osobito:

- analizu postojećeg gospodarskog, socijalnog i okolišnog stanja,
- načela i mjerila za određivanje ciljeva i prioriteta održivog razvitka Države,
- osnovne ciljeve i mjere održivog razvitka gospodarstva, održivog socijalnog razvitka, te zaštite okoliša po pojedinim područjima,
- institucije koje će biti uključene u provedbu Strategije,
- način provedbe i odgovornost za provedbu Strategije,
- praćenje provedbe Strategije skupom pokazatelja.

(3) Strategiju izrađuje Ministarstvo u suradnji sa središnjim upravnim tijelima nadležnim za poslove: gospodarstva, zdravstva i socijalne skrbi, poljoprivrede, šumarstva, vodnog gospodarstva, prirode, obrazovanja, znanosti, mora, turizma, prometa i razvitka. Izradu Strategije koordinira Ministarstvo.

(4) Strategiju, na prijedlog Vlade, donosi Hrvatski sabor.

(5) Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske se prije donošenja objavljuje na web stranicama Ministarstva. Nakon donošenja Strategija se objavljuje u »Narodnim novinama«.

(6) Izmjene i/ili dopune odnosno nova Strategija se donosi svakih deset godina, a iznimno i ranije na prijedlog Ministarstva.

(7) Razvojni dokumenti pojedinih područja i djelatnosti ne mogu biti u suprotnosti sa Strategijom.

Plan zaštite okoliša Republike Hrvatske

Članak 45.

(1) Plan zaštite okoliša Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Plan) određuje prioritetne ciljeve zaštite okoliša u Državi. Plan mora biti usuglašen sa Strategijom.

(2) Plan sadrži osobito: mjere i aktivnosti u području zaštite okoliša u Državi, način provedbe mjera, redoslijed ostvarivanja mjera, rok izvršavanja, nositelje provedbe, projekte, procjenu sredstava za provedbu Plana te analizu troškova i koristi.

(3) Plan se donosi za razdoblje od osam godina. Izvršavanje Plana provjerava se za četverogodišnje razdoblje provedbe.

(4) Plan izrađuje Ministarstvo, a donosi ga Vlada.

(5) Plan se objavljuje u »Narodnim novinama«.

(6) Nadzor nad provedbom Plana provodi Ministarstvo.

(7) Izmjene i/ili dopune odnosno novi Plan može se donijeti za četverogodišnje razdoblje na temelju analize učinkovitosti primijenjenih mjera i stanja u okolišu utvrđenog Izvješćem o stanju okoliša za to razdoblje, a prema potrebi i ranije, kada to predloži Ministarstvo.

Program zaštite okoliša

Članak 46.

(1) Programom zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Program) se u skladu s područnim (regionalnim) odnosno lokalnim posebnostima i obilježjima područja za koje se Program donosi, pobliže razrađuju mjere iz Plana koje se odnose to područje.

(2) Program sadrži osobito:

- uvjete i mjere zaštite okoliša, prioritetne mjere zaštite okoliša po sastavnicama okoliša i pojedinim prostornim cjelinama područja za koji se Program donosi,

- subjekte koji su dužni provoditi mjere utvrđene Programom i ovlaštenja u svezi s provedbom utvrđenih mjera zaštite okoliša,
 - praćenje stanja okoliša i ocjenu potrebe uspostave mreže za dodatno praćenje stanja okoliša u području za koji se Program donosi,
 - način provedbe interventnih mjera u izvanrednim slučajevima onečišćivanja okoliša u području za koji se Program donosi,
 - rokove za poduzimanje pojedinih utvrđenih mjera,
 - izvore financiranja za provedbu utvrđenih mjera i procjenu potrebnih sredstava.
- (3) Program donose predstavnička tijela županije, Grada Zagreba i velikih gradova, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.
- (4) Program se donosi u roku od šest mjeseci nakon donošenja Plana.
- (5) Prilikom izrade i donošenja Programa županija i veliki gradovi na njezinom području dužni su odgovarajuće međusobno surađivati.
- (6) Programi županije, Grada Zagreba i velikog grada moraju biti usuglašeni s Planom.
- (7) Usuglašenost Programa iz stavka 6. ovoga članka utvrđuje Ministarstvo prilikom izdavanja prethodne suglasnosti iz stavka 3. ovoga članka.
- (8) Program se objavljuje u službenom glasilu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, ovisno o tome čije predstavničko tijelo ga je donijelo.
- (9) Županija, Grad Zagreb i veliki grad dužni su Program dostaviti Agenciji u roku od mjesec dana od dana njegova donošenja.
- (10) Izmjene i/ili dopune odnosno novi Program mogu se donijeti za četverogodišnje razdoblje na temelju analize učinkovitosti primijenjenih mjera i stanja u okolišu utvrđenog Izvješćem o stanju okoliša u županiji odnosno Gradu Zagrebu te velikom gradu, a ukoliko je došlo do izmjena i dopuna Plana koje se odnose na područje županije, odnosno Grada Zagreba ili velikog grada izmjene i/ili dopune odnosno novi Program, mogu se donijeti prema potrebi i ranije.

Članak 47.

- (1) Ukoliko je to predviđeno Programom županije, Program za svoje područje, mogu donijeti i grad i općina. Prilikom izrade i donošenja Programa grad i općina obvezni su surađivati sa županijom čijem području pripadaju i odgovarajućim gradovima i općinama na čije područje, vezano za zaštitu okoliša, može utjecati Program.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka Program donosi predstavničko tijelo grada, odnosno općine.
- (3) Program grada i općine se objavljuje u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave.
- (4) Grad i općina su obvezni Program dostaviti Agenciji u roku od mjesec dana od dana njegova donošenja.
- (5) Izmjene i/ili dopune odnosno novi Program grad i općina mogu donijeti, za četverogodišnje razdoblje ukoliko je došlo do izmjena i/ili dopuna Programa županije kojima je to određeno. Izmjene i/ili dopune tih Programa, za isto razdoblje, mogu se donijeti na temelju analize učinkovitosti primijenjenih mjera i stanja u okolišu utvrđenog Izvješćem o stanju okoliša u gradu odnosno općini u četverogodišnjem razdoblju, a prema potrebi i ranije. Strategija zaštite morskog okoliša i Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora

Članak 48.

U smislu članka 43. stavka 2. ovoga Zakona dokumentom zaštite okoliša podrazumijevaju se i:

- Strategija zaštite morskog okoliša,
- Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora (u daljnjem tekstu: Plan intervencija).

Članak 49.

- (1) Strategijom zaštite morskog okoliša dugoročno se određuju i usmjeravaju ciljevi upravljanja morskim okolišem na načelima održivog razvitka u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim, socijalnim i kulturnim razvitkom na području Države.
- (2) Strategija zaštite morskog okoliša sadrži osnove za usmjeravanje i usklađivanje gospodarskih, tehničkih, znanstvenih, obrazovnih, organizacijskih i drugih mjera te mjere provedbe međunarodnih obveza s ciljevima zaštite morskog okoliša, osobito:
 - procjenu trenutnog stanja morskog okoliša i utjecaj ljudskih aktivnosti na okoliš,
 - kriterije i uvjete za određivanje dobrog stanja morskog okoliša,
 - ciljeve u zaštiti morskog okoliša i pokazatelje,
 - kratkoročne i dugoročne mjere za postizanje dobrog stanja okoliša,
 - program praćenja stanja morskog okoliša,
 - integralno upravljanje obalnim područjem.
- (3) Strategiju zaštite morskog okoliša izrađuje Ministarstvo u suradnji sa središnjim tijelima državne uprave nadležnim za poslove: mora, turizma, prometa i razvitka, gospodarstva, poljoprivrede, šumarstva, vodnoga gospodarstva, prirode, znanosti i zdravstva. Izradu Strategije zaštite morskog okoliša koordinira Ministarstvo.
- (4) Strategiju zaštite morskog okoliša, na prijedlog Vlade, donosi Hrvatski sabor.
- (5) Strategija zaštite morskog okoliša se prije donošenja objavljuje na web stranicama Ministarstva, a nakon donošenja objavljuje se u »Narodnim novinama«.
- (6) Izmjene i/ili dopune odnosno nova Strategija zaštite morskog okoliša donosi se svakih deset godina, na temelju analize učinkovitosti primijenjenih mjera i stanja u okolišu utvrđenog Izvješćem o stanju okoliša, a prema potrebi i ranije, kada to predloži Ministarstvo.

Članak 50.

- (1) Planom intervencija utvrđuju se aktivnosti i mjere za spremnost i za reagiranje na iznenadna onečišćenja mora radi zaštite morskog okoliša.
- (2) Plan intervencija sadrži osobito:
 - vrste rizika i prijetnji od onečišćenja mora,
 - područje djelovanja po Planu intervencija,
 - subjekte koji su dužni provoditi mjere, ovlaštenja u svezi s provedbom mjera zaštite morskog okoliša, te odgovornost i ovlaštenja za postupanje i način rukovođenja, koordiniranja i zapovijedanja,
 - postupke i mjere za predviđanje, sprječavanje i ograničavanje onečišćenja mora i podmorja,
 - postupke i mjere za smanjenje šteta u morskom okolišu te otklanjanja posljedica šteta u okolišu kod iznenadnog onečišćenja mora većih razmjera,
 - plan ljudskih resursa i materijalno-tehničkih sredstava koje je moguće angažirati za dopunu redovitih snaga,
 - način provedbe pripravnosti i način aktiviranja operativnih snaga,
 - način djelovanja operativnih snaga i drugih sudionika,
 - način održavanja reda i sigurnosti pri intervencijama u zaštiti morskog okoliša,
 - način osiguravanja financijskih sredstava za provedbu plana,
 - način praćenja stanja morskog okoliša i ocjenu potrebe uspostave mreže za dodatno praćenje stanja okoliša,
 - način provedbe interventnih mjera u izvanrednim slučajevima onečišćavanja morskog

okoliša,

- rokove za poduzimanje pojedinih mjera,
- izvore financiranja za provedbu pojedinih mjera i procjenu potrebnih sredstava.

(3) Plan intervencija izrađuje Ministarstvo u suradnji sa središnjim tijelima državne uprave nadležnim za poslove: mora, turizma, prometa i razvitka, vodnoga gospodarstva, prirode, zdravstva, protupožarne zaštite (MUP), obrane, zaštite i spašavanja te u suradnji sa županijskim upravnim tijelom nadležnim za poslove prostornog uređenja. Izradu Plana intervencija koordinira Ministarstvo.

(4) Plan intervencija sukladno ovom Zakonu i posebnom propisu donosi Vlada.

(5) Plan intervencija se objavljuje u »Narodnim novinama«.

Izvješće o stanju okoliša

Članak 51.

(1) Za potrebe praćenja ostvarivanja ciljeva iz dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša iz članka 44. i 45. ovoga Zakona, strateških, planskih i programskih dokumenata vezanih za pojedine sastavnice okoliša i opterećenja kao i drugih dokumenata vezanih za zaštitu okoliša te zbog cjelovitog uvida u stanje okoliša, Hrvatski sabor za razdoblje od četiri godine razmatra izvješće o stanju okoliša na državnoj razini.

(2) Izvješće o stanju okoliša sadrži osobito: pregled ostvarivanja ciljeva Strategije i Plana, podatke o stanju okoliša u području za koje se izvješće podnosi, podatke o utjecaju pojedinih zahvata na okoliš, ocjenu stanja, ocjenu učinkovitosti provedenih mjera, podatke o praćenju stanja okoliša i institucionalnom sustavu upravljanja okolišem te korištenju financijskih sredstava za zaštitu okoliša, procjenu potrebe izrade novih ili izmjena i dopuna postojećih dokumenata te druge podatke od značenja za zaštitu okoliša.

(3) Izvješće o stanju okoliša koje se odnosi na državnu razinu izrađuje se na temelju Nacionalne liste pokazatelja i drugih podataka u skladu sa stavkom 2. ovoga članka.

(4) Izvješće o stanju okoliša na državnoj razini Vladi predlaže Ministarstvo, a Vlada ga podnosi Hrvatskom saboru.

Članak 52.

(1) Za potrebe praćenja ostvarivanja ciljeva iz Programa i programskih dokumenata vezanih za pojedine sastavnice okoliša i opterećenja kao i drugih dokumenata vezanih za zaštitu okoliša te zbog cjelovitog uvida u stanje okoliša na području jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba, velikog grada odnosno drugog grada ili općine, za razdoblje od četiri godine razmatra izvješće o stanju okoliša u županiji, Gradu Zagrebu, velikom gradu odnosno drugom gradu ili općini.

(2) Izvješće o stanju okoliša koje se odnosi na provedbu Programa županije, Grada Zagreba, velikog grada, odnosno drugog grada ili općine, izrađuje nadležno upravno tijelo županije, Grada Zagreba odnosno velikog grada. Za drugi grad i općinu to izvješće izrađuje nadležno upravno tijelo županije u suradnji s tim gradom i općinom.

(3) Izvješće o stanju okoliša iz stavka 1. ovoga članka sadrži odgovarajuće podatke sukladno članku 51. stavku 2. ovoga Zakona i druge podatke potrebne za izradu toga Izvješća, ovisno o posebnim značajkama područja za koje se Izvješće podnosi.

(4) Izvješće iz stavka 1. ovoga članka predstavničkom tijelu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave podnosi izvršno tijelo te jedinice.

(5) Izvješće iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se Agenciji u roku od mjesec dana nakon

razmatranja na sjednici predstavničkog tijela jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

Planovi tvrtki i drugih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnosti vezano za područje zaštite okoliša

Članak 53.

- (1) Tvrtka je obvezna izraditi Plan usklađivanja postrojenja s tehničkim standardima zaštite okoliša uređenim ovim Zakonom odnosno posebnim propisom te s propisanim mjerama iz potvrđenih međunarodnih ugovora.
- (2) Kod izrade Plana iz stavka 1. ovoga članka operater je obavezan poštivati ovim Zakonom i posebnim propisima određene tehničke standarde i rokove prilagodbe postrojenja te se pridržavati utvrđenih tehničkih standarda i rokova prilikom provedbe toga Plana.
- (3) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti vezano za područje zaštite okoliša odnosno djelatnosti vezane za pojedinu sastavnicu okoliša i/ili opterećenje sukladno posebnim propisima kada su prema tim propisima obvezne u svrhu zaštite okoliša izrađivati odgovarajuće planske dokumente u svezi djelatnosti koju obavljaju, obvezne su pri izradi tih planskih dokumenta odgovarajuće primijeniti i odredbe ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona o izvješćavanju i dostavljanju podataka Agenciji.
- (4) Kada obveza iz stavka 3. ovoga članka nije propisana, pravna i fizička osoba može sama za svoje potrebe izraditi planski dokument glede zaštite okoliša vezano za obavljanje svoje djelatnosti.

VI. INSTRUMENTI ZAŠTITE OKOLIŠA

1. Standardi kakvoće okoliša i tehnički standardi zaštite okoliša

Članak 54.

- (1) Standardi kakvoće okoliša koji sadrže granične vrijednosti pokazatelja za pojedine sastavnice okoliša i za osobito vrijedne, osjetljive ili ugrožene područne cjeline određuju se zakonom, a ako nisu uređeni zakonom propisuje ih uredbom Vlada.
- (2) Propisom iz stavka 1. ovoga članka mogu se propisati postupak i rokovi za postizanje standarda zaštite okoliša i moguća odstupanja standarda kakvoće okoliša.
- (3) Za određene proizvode, postrojenja, pogone ili uređaje, opremu i proizvodne postupke koji mogu prouzročiti rizik ili opasnost po okoliš, posebnim propisima određuju se tehnički standardi zaštite okoliša.
- (4) Tehničkim standardima iz stavka 3. ovoga članka određuju se granične vrijednosti emisija u vezi s proizvodnim postupkom i korištenjem postrojenja, pogona, uređaja, opreme te granične vrijednosti pokazatelja sastavnica proizvoda.
- (5) Tehničkim standardima iz stavka 3. ovoga članka propisuju se: način izrade, proizvodnje, označavanja, postupanja i korištenja proizvoda; način korištenja pogona, uređaja, opreme i proizvodnih postupaka, način utvrđivanja i praćenja kakvoće proizvoda, pogona, uređaja, opreme i proizvodnih postupaka, postupak homologacije, način obračuna troškova utvrđivanja i praćenja kakvoće proizvoda, pogona, uređaja, opreme i proizvodnih postupaka te postupanje s proizvodima, postrojenjima, pogonima, uređajima i opremom nakon prestanka korištenja.
- (6) Tehničke standarde iz stavka 3. ovoga članka propisuje uredbom Vlada.
- (7) Propisima iz stavka 1. i 6. ovoga članka određuju se postupak i rokovi za postizanje standarda kakvoće okoliša i tehničkih standarda zaštite okoliša te postupak i rokovi za njihovu

primjenu na postojeće proizvode, postrojenja, pogone, uređaje i opremu.

(8) Iznimno od stavka 6. ovoga članka, tehničke standarde emisije onečišćujućih tvari iz motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u izvancestovne pokretne strojeve, zahtjevi o homologaciji koje moraju zadovoljavati, metode i postupci ispitivanja, način priznavanja dokumenata o homologaciji izdanih u drugim državama, sadržaj potvrde (certifikata) o sukladnosti, naknade za provođenje postupka homologacije, način obračuna troškova praćenja propisanih tehničkih standarda kao i uvjete koje moraju ispunjavati pravne osobe za obavljanje postupka homologacije i praćenja kakvoće proizvoda stavljenih na tržište, propisuje čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za mjeriteljstvo uz suglasnost ministra.

2. Strateška procjena utjecaja plana i programa na okoliš

Članak 55.

(1) Strateška procjena utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška procjena) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajniji utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom plana ili programa.

(2) Strateškom procjenom stvara se osnova za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvatanju plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnijih utjecaja koje bi plan i program svojom provedbom mogao imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Obveza provedbe strateške procjene

Članak 56.

Strateška procjena obvezno se provodi:

- za plan i program, isključujući njihove izmjene i/ili dopune, koji se donosi na državnoj i područnoj (regionalnoj) razini iz područja: poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, energetike, industrije, rudarstva, prometa, telekomunikacija, turizma, gospodarenja otpadom i gospodarenja vodama;
- za prostorni plan županije i Prostorni plan Grada Zagreba, isključujući njihove izmjene i/ili dopune.

Postupak ocjene o potrebi strateške procjene

Članak 57.

(1) Za izmjene i/ili dopune planova i programa iz članka 56. ovoga Zakona obvezno se provodi postupak u kojem se odlučuje o potrebi provedbe strateške procjene (u daljnjem tekstu: postupak ocjene). Postupak ocjene provodi se na način uređen ovim Zakonom i uredbom iz stavka 4. ovoga članka.

(2) U postupku ocjene donosi se odluka koja se temelji na pojedinačnim ispitivanjima i/ili kriterijima utvrđenim uredbom iz stavka 4. ovoga članka.

(3) Kada se u postupku ocjene donese odluka o obvezi provedbe strateške procjene, strateška procjena se provodi primjenom odredbi ovoga Zakona o strateškoj procjeni plana i programa.

(4) Način pojedinačnih ispitivanja, kriterije za utvrđivanje vjerojatno značajnog utjecaja

izmjena i/ili dopuna plana ili programa na okoliš u postupku ocjene i način provedbe postupka ocjene; način provedbe postupka strateške procjene, obvezni sadržaj i način izrade strateške studije te postupak u svezi s tim, obvezni sadržaj mišljenja i drugih akata u tom postupku, rokovi u tom postupku; obvezni sadržaj izvješća o načinu na koji su u plan ili program integrirani uvjeti zaštite okoliša utvrđeni strateškom procjenom, način praćenja stanja okoliša glede značajnih utjecaja plana i programa prilikom njihove provedbe, te način provjere provedbe mjera zaštite okoliša koje su postale sadržajem plana ili programa, pobliže uređuje Vlada uredbom.

Planovi i programi koji ne podliježu strateškoj procjeni

Članak 58.

Strateškoj procjeni ne podliježu:

- planovi i programi koji služe isključivo za potrebe nacionalne obrane i/ili civilne zaštite, odnosno oni koji se primjenjuju u nuždi te vanjski planovi zaštite i spašavanja,
- financijski i proračunski planovi i programi.

Nadležnost za provedbu strateške procjene i ocjene o potrebi strateške procjene

Članak 59.

- (1) Stratešku procjenu za plan i program na državnoj razini provodi Ministarstvo, odnosno ministarstvo nadležno za područje za koje se plan ili program donosi.
- (2) Stratešku procjenu za plan i program na područnoj (regionalnoj) razini provodi nadležno upravno tijelo u županiji odnosno u Gradu Zagrebu, u suradnji sa nadležnim upravnim odjelom u županiji odnosno Gradu Zagrebu, ovisno o području za koji se plan ili program donosi.
- (3) Postupak ocjene o potrebi strateške procjene za izmjene i/ili dopune plana ili programa iz stavka 1. ovoga članka provode tijela koja su prema stavku 1. ovoga članka nadležna za provedbu strateške procjene, u suradnji s Ministarstvom u slučaju kada za postupak ocjene nije nadležno Ministarstvo.
- (4) Postupak ocjene o potrebi strateške procjene za izmjene i/ili dopune plana ili programa iz stavka 2. ovoga članka provodi tijelo koje je prema stavku 2. ovoga članka nadležna za provedbu strateške procjene.

Način provedbe strateške procjene

Članak 60.

- (1) Strateška procjena se provodi tijekom izrade nacрта prijedloga plana ili programa prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak donošenja, na način propisan ovim Zakonom i uredbom iz članka 57. stavka 4. ovoga Zakona.
- (2) U postupku strateške procjene osigurava se informiranje i sudjelovanje javnosti na način propisan ovim Zakonom i uredbom iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona.
- (3) Iznimno od stavka 1. i 2. ovoga članka, postupak provedbe strateške procjene i informiranja te sudjelovanja javnosti u tom postupku, koji se provodi tijekom izrade plana iz članka 56. alineje 2. provodi se u ranoj fazi izrade toga plana sukladno posebnom zakonu.

Članak 61.

- (1) U postupku strateške procjene izrađuje se strateška studija. Strateška procjena se provodi na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.
- (2) Strateškom studijom se određuju, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba plana ili programa i razumne alternative vezano za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat toga plana ili programa.
- (3) Sadržaj svake pojedine strateške studije, ovisno o planu ili programu za čije se potrebe izrađuje, određuje tijelo nadležno za provedbu strateške procjene sukladno obveznom sadržaju i postupku propisanom uredbom iz članka 57. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 62.

U svrhu izbjegavanja umnožavanja strateške procjene neće se provoditi strateška procjena za plan ili program na nižoj razini, za čije polazne osnove je strateška procjena provedena strateškom procjenom plana ili programa na višoj razini i za koji je ovim Zakonom odnosno posebnim zakonom utvrđena obveza usklađenosti niže razine s višom razinom.

Članak 63.

- (1) Tijelo nadležno za provedbu strateške procjene sukladno ovom Zakonu stratešku studiju i nacrt prijedloga plana ili programa obvezno je dostaviti na mišljenje tijelima i/ili osobama određenim posebnim propisima.
- (2) Tijelo i/ili osoba određena posebnim propisom obvezni su svoje mišljenje dostaviti tijelu nadležnom za provedbu strateške procjene u roku od 30 dana. Ukoliko mišljenje ne bude dostavljeno u propisanom roku, smatra se da prema posebnim propisima nema posebnih utjecaja i uvjeta vezanih za zaštitu okoliša koje je potrebno uvažiti u planu ili programu.

Članak 64.

- (1) Tijelo nadležno prema odredbi članka 59. stavka 1. ovoga Zakona, osim u slučaju kada je za provedbu strateške procjene nadležno Ministarstvo, prije upućivanja prijedloga plana ili programa u proceduru donošenja, obvezno je o strateškoj procjeni ishoditi mišljenje Ministarstva.
- (2) Kada je za provedbu strateške procjene prema ovom Zakonu nadležno tijelo iz članka 59. stavka 2. ovoga Zakona, ono je dužno, prije upućivanja prijedloga plana ili programa u proceduru donošenja, o strateškoj procjeni ishoditi mišljenje ministarstva.
- (3) U slučaju kada se radi o strateškoj procjeni plana iz članka 56. alineje 2. uključujući i stratešku procjenu o izmjenama i/ili dopunama toga plana mišljenje iz stavka 2. ovoga članka ishodit će se u okviru zahtjeva za davanje suglasnosti na taj plan prema posebnom zakonu.
- (4) Mišljenja iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka daju se u skladu s odredbama uredbe iz članka 57. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 65.

- (1) Prije nego što je utvrđen nacrt prijedloga plana ili programa koji se daje na javnu raspravu uključujući javni uvid i javno izlaganje, nacrt plana i programa razmatra, a rezultate strateške studije ocjenjuje savjetodavno stručno povjerenstvo (u daljnjem tekstu: povjerenstvo za stratešku procjenu) i o tome daje svoje mišljenje.
- (2) Povjerenstvo za stratešku procjenu pojedinog plana ili programa imenuje čelnik tijela nadležnog za provedbu strateške procjene.
- (3) Sastav i broj članova povjerenstva za stratešku procjenu određuje se ovisno o obuhvatu i

drugim značajkama plana ili programa za koji se provodi strateška procjena.

(4) Članovi povjerenstva za stratešku procjenu imenuju se s popisa osoba koje odredi ministar iz redova znanstvenih i stručnih djelatnika, predstavnika područne (regionalne), odnosno lokalne samouprave, predstavnika tijela državne uprave i predstavnika pravnih osoba s javnim ovlastima te predstavnika Ministarstva.

(5) Popis osoba iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se u »Narodnim novinama«.

(6) Kada se strateška procjena provodi za plan ili program na državnoj razini, najmanje jedan član povjerenstva za stratešku procjenu je predstavnik Ministarstva.

(7) Povjerenstvo za stratešku procjenu ima pravo na naknadu za svoj rad.

(8) Postupak imenovanja i opoziva, obvezni sastav, način rada, obvezni sadržaj mišljenja koje izdaje povjerenstvo za stratešku procjenu te visinu i način isplate naknade za rad toga povjerenstva, pobliže propisuje ministar pravilnikom.

Članak 66.

(1) Prije stavljanja u proceduru donošenja pri utvrđivanju konačnog prijedloga plana ili programa obvezno se uzimaju u obzir rezultati strateške procjene, mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisom te se razmatraju primjedbe, prijedlozi i mišljenja javnosti i rezultati bilo kojih prekograničnih konzultacija ako su bile obvezne sukladno ovom Zakonu, koji su dani na nacrt prijedloga plana i programa i mišljenje Ministarstva.

(2) Postupak strateške procjene završava izvješćem tijela nadležnog za provedbu strateške procjene. Izvješće sadrži informaciju o: načinu na koji su pitanja zaštite okoliša integrirana u plan ili program, rezultate toga postupka te mjere zaštite okoliša i način praćenja primjene mjera koje su postale sadržajem plana ili programa kao i način praćenja značajnih utjecaja na okoliš donesenog plana ili programa, te ostale podatke sukladno uredbi iz članka 57. stavka 4. ovoga Zakona.

(3) O Izvješću iz stavka 2. ovoga članka i donesenom planu i programu tijelo nadležno za provedbu strateške procjene u skladu s ovim Zakonom i uredbom iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona informira javnost, tijela i/ili osobe određene posebnim propisom i države koje su sudjelovale u prekograničnim konzultacijama kada su one bile obvezne sukladno ovom Zakonu.

(4) Nakon donošenja plana ili programa tijelo nadležno za njegovo donošenje obvezno je prilikom provedbe plana i programa osigurati praćenje mjera zaštite okoliša koje su postale njegovim sadržajem.

Članak 67.

Kada strateška procjena uključuje i ocjenu prihvatljivosti plana ili programa na prirodu postupak strateške procjene utjecaja plana ili programa na prirodu provodi se u okviru postupka strateške procjene utjecaja plana ili programa na okoliš.

Sredstva za stratešku procjenu i ocjenu o potrebi strateške procjene

Članak 68.

(1) Sredstva za stratešku procjenu i ocjenu o potrebi strateške procjene, kada se ti postupci provode za plan i program koji se donose na državnoj razini, osiguravaju se iz sredstava državnog proračuna i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

(2) Sredstva za stratešku procjenu i ocjenu o potrebi procjene, kada se ti postupci provode za

plan i program na područnoj (regionalnoj) razini, osiguravaju se iz proračuna jedinica područne (regionalne) samouprave i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

3. Procjena utjecaja zahvata na okoliš

Definicija i svrha procjene utjecaja zahvata na okoliš

Članak 69.

- (1) Procjena utjecaja zahvata na okoliš je procjena mogućih značajnih utjecaja na okoliš zahvata određenih ovim Zakonom i uredbom iz članka 71. stavka 3. ovoga Zakona.
- (2) Procjenom utjecaja zahvata na okoliš prepoznaje se, opisuje i ocjenjuje, na prikladan način, utjecaj zahvata iz stavka 1. ovoga članka na okoliš, tako da se utvrđuje mogući izravni i neizravni utjecaj zahvata na: tlo, vodu, more, zrak, šumu, klimu, ljude, biljni i životinjski svijet, krajobraz, materijalnu imovinu, kulturnu baštinu, uzimajući u obzir njihove međuođnose.
- (3) Procjena utjecaja zahvata na okoliš mora osigurati ostvarenje načela predostrožnosti u ranoj fazi planiranja zahvata kako bi se utjecaji zahvata sveli na najmanju moguću mjeru i postigla najveća moguća očuvanost kakvoće okoliša, što se postiže usklađivanjem i prilagođavanjem namjeravanog zahvata s prihvatnim mogućnostima okoliša na određenom području.
- (4) Procjena utjecaja zahvata na okoliš provodi se u okviru pripreme namjeravanog zahvata, prije izdavanja lokacijske dozvole za provedbu zahvata ili drugog odobrenja za zahvat za koji izdavanje lokacijske dozvole nije obvezno.
- (5) Kada procjena utjecaja zahvata na okoliš uključuje i ocjenu prihvatljivosti zahvata za prirodu, sukladno posebnom propisu o zaštiti prirode, neće se provoditi poseban postupak ocjene sukladno posebnom propisu o zaštiti prirode. U tom slučaju će se u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš sukladno mišljenju tijela nadležnog za zaštitu prirode utvrditi i kompenzacijski uvjeti za ugrožavanje posebnim propisom zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta i staništa.
- (6) Mjere i/ili program praćenja stanja okoliša utvrđeni rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš obvezni su sadržaj dozvola za provedbu zahvata koje se izdaju prema posebnom zakonu.

Objedinjeni postupci

Članak 70.

- (1) Kada se zahvat, za kojega se provodi procjena utjecaja na okoliš, odnosi na postrojenje za kojega se prema ovom Zakonu i uredbi iz članka 71. stavka 3. ovoga Zakona obvezno utvrđuju objedinjeni uvjeti zaštite okoliša, o zahtjevu za procjenu utjecaja zahvata na okoliš i o zahtjevu za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša odlučuje se u jedinstvenom postupku.
- (2) U postupku iz stavka 1. ovoga članka rješava se primjenom odredbi ovoga Zakona kojima je uređena procjena utjecaja zahvata na okoliš i odredbi ovoga Zakona kojima je uređeno utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje.
- (3) U postupku iz stavka 1. ovoga članka izdaje se rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša.

Zahvati za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš i zahvati koji podliježu ocjeni o potrebi procjene

Članak 71.

- (1) Zahvati za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš i zahvati za koje se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja na okoliš utvrđuju se uredbom iz stavka 3. ovoga članka.
- (2) Ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš temelji se na pojedinačnim ispitivanjima i/ili kriterijima propisanim uredbom iz stavka 3. ovoga članka.
- (3) Način podnošenja zahtjeva za procjenu utjecaja zahvata na okoliš, minimalni sadržaj studije o procjeni utjecaja zahvata na okoliš u slučaju kada sadržaj studije nije određen uputom, način sudjelovanja ovlaštenika koji je izradio studiju o procjeni utjecaja zahvata na okoliš; način podnošenja zahtjeva za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, način pojedinačnih ispitivanja i kriteriji na temelju kojih se odlučuje o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, način davanja ocjene; način podnošenja zahtjeva za izdavanje upute o sadržaju studije o procjeni utjecaja na okoliš i način izdavanja te upute; obvezni sadržaj pismena koja se izdaju vezano za informiranje javnosti i sudjelovanje zainteresirane javnosti u postupcima: procjene utjecaja zahvata na okoliš, ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš i izdavanja upute o sadržaju studije o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, te način rada i obvezni sadržaj mišljenja koje izdaje povjerenstvo koje sudjeluje u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš, pobliže uređuje Vlada uredbom.

Izuzeća

Članak 72.

- (1) Kada zahvat u okoliš, za koji je uredbom iz članka 71. stavka 3. ovoga Zakona utvrđena obveza procjene utjecaja na okoliš, služi u nacionalne obrambene svrhe, na zahtjev nositelja zahvata, može se razmotriti i provesti odgovarajući oblik procjene utjecaja zahvata na okoliš ili ovisno o zahtjevu, provesti ocjena o potrebi procjene.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka zahtjev se podnosi Ministarstvu. Ministarstvo provodi ocjenu o potrebi procjene na odgovarajući način i ocjenu o potrebi procjene, te predlaže Vladi donošenje odluke s tim u svezi.
- (3) Odluka Vlade o potrebi procjene u smislu stavka 2. ovoga članka obvezno sadrži:
 - način provedbe odgovarajućeg oblika procjene ako je utvrđeno da se procjena treba provesti (obvezni sadržaj zahtjeva nositelja zahvata, minimalni sadržaj stručne aplikacije na temelju koje se provodi procjena i sve u svezi s tim,
 - način informiranja javnosti i sudjelovanja zainteresirane javnosti u postupku iz podstavka 1. ovoga stavka,
 - način obavješćavanja druge države ukoliko se radi o zahvatu u okoliš s prekograničnim utjecajem i u slučaju klada je ocijenjeno da se procjena neće provoditi,
 - način obavješćavanja javnosti o donošenju rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš i obvezni sadržaj izvješća o provedenom postupku, uključujući i obavješćavanje zainteresirane javnosti o razlozima neprihvatanja primjedbi i prijedloga koji su dostavljeni u tom postupku,
 - druge uvjete u vezi s postupkom iz stavka 1. ovoga članka.
- (4) Procjenu utjecaja na okoliš zahvata iz stavka 1. ovoga članka provodi Ministarstvo. Na ovaj postupak odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, u onom dijelu koji nije određen odlukom iz stavka 2. ovoga članka.
- (5) Za zahvat u okoliš, za koji je propisom donesenim na temelju ovoga Zakona propisana obveza procjene utjecaja na okoliš, ta procjena ne mora se provoditi u slučaju iznimne

važnosti zahvata kod žurnog sprječavanja nastanka ili otklanjanja posljedica nastale štete uzrokovane djelovanjem više sile, ili zbog drugih opasnosti za ljude, materijalna dobra i okoliš.

(6) O slučaju iz stavka 1. ovoga članka kada se u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš donese odluka da nije potrebno provesti procjenu i u slučaju iz stavka 5. ovoga članka Ministarstvo je obvezno obavijestiti nadležno tijelo Europske unije.

Zahtjev nositelja zahvata

Članak 73.

(1) Postupak kojim se provodi procjena utjecaja zahvata na okoliš i postupak kojim se provodi ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš provode se na pisani zahtjev nositelja zahvata.

(2) Zahtjev za procjenu utjecaja zahvata na okoliš sadrži studiju o procjeni utjecaja zahvata na okoliš i druge propisane dokumente sukladno uredbi iz članka 71. stavka 3. ovoga Zakona te se podnosi na način propisan tom uredbom.

(3) Zahtjev za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš podnosi se na način propisan uredbom iz članka 71. stavka 3. ovoga Zakona.

(4) Ukoliko nositelj zahvata zahtjev iz stavka 2. odnosno stavka 3. ovoga članka ne podnese na propisani način i sa propisanim sadržajem niti nakon što je posebnim zaključkom Ministarstva ili nadležnog upravnog tijela u županiji odnosno u Gradu Zagrebu pozvan da zahtjev u određenom roku dopuni sukladno propisanom sadržaju, zahtjev će se posebnim rješenjem odbaciti.

(5) Rok za dopunu zahtjeva u smislu odredbe stavka 4. ovoga članka može se utvrditi najduže na tri mjeseca od dana dostave zaključka kojim je zatražena dopuna zahtjeva.

(6) Ukoliko Ministarstvo ili nadležno upravno tijelo u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu na temelju ovoga Zakona i posebnih propisa utvrdi da zahtjev iz stavka 3. ovoga članka nije na zakonu osnovan posebnim rješenjem će zahtjev odbiti.

Nadležnost

Članak 74.

(1) O zahtjevu za procjenu utjecaja zahvata na okoliš i o zahtjevu za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš odlučuje Ministarstvo ili nadležno upravno tijelo u županiji odnosno u Gradu Zagrebu, ovisno o zahvatima koji su im određeni u nadležnost uredbom iz članka 71. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) O zahtjevu za davanje upute o sadržaju studije o utjecaju zahvata na okoliš prije njezine izrade odlučuje Ministarstvo ili nadležno upravno tijelo u županiji odnosno u Gradu Zagrebu, ovisno o zahvatima koji su im određeni u nadležnost uredbom iz članka 71. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Zahvate koji su u nadležnosti Ministarstva, odnosno nadležnog upravnog tijela u županiji te u Gradu Zagrebu određuje Vlada uredbom iz članka 71. stavka 3. ovoga Zakona.

Studija o utjecaju zahvata na okoliš i određivanje sadržaja studije prije njezine izrade

Članak 75.

- (1) Studija o utjecaju zahvata na okoliš je stručna podloga koja obuhvaća sve potrebne podatke, dokumentaciju, obrazloženja i opise u tekstualnom i grafičkom obliku, prijedlog ocjene prihvatljivosti zahvata i mjere zaštite okoliša u odnosu na zahvat te po potrebi, program praćenja stanja okoliša. Na temelju studije o utjecaju zahvata na okoliš provodi se procjena utjecaja zahvata na okoliš.
- (2) Studija o utjecaju zahvata na okoliš mora biti izrađena na temelju najnovijih, vjerodostojnih i dostupnih podataka.
- (3) Nositelj zahvata osigurava izradu studije o utjecaju zahvata na okoliš i podmiruje sve troškove u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš.
- (4) Ovlaštenik koji izrađuje studiju o utjecaju zahvata na okoliš je odgovoran za istinitost, točnost, stručnu utemeljenost i udovoljavanje propisanim zahtjevima u vezi s izradom i sadržajem studije.

Članak 76.

- (1) Nositelj zahvata može, prije izrade studije o utjecaju zahvata na okoliš, pisanim zahtjevom od Ministarstva, odnosno od nadležnog upravnog tijela u županiji te u Gradu Zagrebu, zatražiti da mu se, s obzirom na namjeravani zahvat, izda uputa o sadržaju studije.
- (2) Uputa iz stavka 1. ovoga članka nije upravni akt.
- (3) Zahtjev za izdavanje upute o sadržaju studije o utjecaju zahvata na okoliš podnosi se na način propisan uredbom iz članka 71. stavka 3. ovoga Zakona. Ukoliko zahtjev iz stavka 1. ovoga članka ne bude podnesen na propisani način donijet će se rješenje kojim se zahtjev odbacuje kao nepotpun.

Povjerenstvo u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš

Članak 77.

- (1) U postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš uključujući i utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, kada se ono provodi u jedinstvenom postupku u smislu članka 70. stavka 1. ovoga Zakona, svojim mišljenjem sudjeluje savjetodavno stručno povjerenstvo (dalje u tekstu: povjerenstvo), koje za svaki pojedini zahvat imenuje ministar, odnosno čelnik nadležnog upravnog tijela u županiji te u Gradu Zagrebu. Ukoliko se predviđa veći broj zahvata iste vrste može se imenovati stalno povjerenstvo za tu vrstu zahvata.
- (2) Povjerenstvo ocjenjuje utjecaj zahvata na okoliš, njegovo vrednovanje i prihvatljivost na temelju studije o utjecaju zahvata na okoliš te Ministarstvu, odnosno nadležnom upravnom tijelu u županiji te u Gradu Zagrebu daje mišljenje o prihvatljivosti zahvata, predlaže moguće varijante za okoliš i mjere zaštite okoliša te program praćenja stanja okoliša vezano za zahvat. U jedinstvenom postupku iz članka 70. stavka 1. ovoga Zakona povjerenstvo ocjenjuje i mogući utjecaj na okoliš tehnologije i tehnike predložene za postrojenje te predlaže Ministarstvu objedinjene mjere zaštite okoliša u vezi s postrojenjem.
- (3) Sastav i broj članova povjerenstva određuje se odlukom, ovisno o vrsti zahvata i ovisno o djelatnosti koju će tvrtka obavljati u postrojenju na koje se zahvat odnosi.
- (4) Članovi povjerenstva imenuju se s popisa osoba koje određuje ministar iz redova znanstvenih i stručnih djelatnika, predstavnika tijela i/ili osoba određenih posebnim propisom, predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te predstavnika Ministarstva. Članovima povjerenstva mogu se s istog popisa odrediti zamjenici.
- (5) Popis osoba iz stavka 4. ovoga članka, objavljuje se u »Narodnim novinama«.
- (6) Povjerenstvo ima pravo na naknadu za svoj rad. Naknadu za rad povjerenstva sukladno odluci ministra osigurava nositelj zahvata odnosno tvrtka.

Rokovi za provedbu postupaka

Članak 78.

- (1) Postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš mora se provesti u roku od četiri mjeseca od dana primitka urednog zahtjeva nositelja zahvata.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, rok za provedbu postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš može se produžiti najviše za dva mjeseca ako je u postupku ocijenjeno nužnim obavljanje dopunskih radnji.
- (3) Postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš mora se provesti u roku od tri mjeseca od dana primitka urednog zahtjeva nositelja zahvata.
- (4) Uputa o sadržaju studije o utjecaju zahvata na okoliš mora se izdati u roku od tri mjeseca od dana primitka urednog zahtjeva za izdavanje upute.
- (5) Zahtjevi iz stavka 1., 3. i 4. ovoga članka smatrat će se urednima kada sadrže sve propisane dokumente i podatke na temelju kojih se, prema ocjeni Ministarstva, može donijeti rješenje odnosno uputa u skladu s ovim Zakonom.
- (6) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, kada se postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš provodi kao jedinstveni postupak u smislu članka 70. stavka 1. ovoga Zakona, postupak se mora provesti u roku od šest mjeseci od dana primitka urednog zahtjeva koji je zadnji u tom postupku postao uredan u skladu s ovim Zakonom.

Rješenja i obvezni sadržaj rješenja

Članak 79.

- (1) O zahtjevu za procjenu utjecaja zahvata na okoliš odlučuje se rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš, ako se ne odlučuje u jedinstvenom postupku u smislu članka 70. stavka 1. ovoga Zakona. Rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš se utvrđuje da je namjeravani zahvat prihvatljiv za okoliš uz primjenu mjera zaštite okoliša i da sadrži potrebne mjere zaštite okoliša koje proizlaze iz zakona, drugih propisa, standarda i mjera koje doprinose smanjivanju onečišćavanja okoliša, a po potrebi može se utvrditi i program praćenja stanja okoliša. Kada nisu ispunjeni zakonom propisani uvjeti za zaštitu okoliša ovim rješenjem utvrđuje se da zahvat nije prihvatljiv za okoliš.
- (2) O zahtjevu za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš odlučuje se rješenjem kojim se utvrđuje da je za zahvat potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš odnosno da za zahvat nije potrebno provesti procjenu utjecaja na okoliš.
- (3) Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša kojim se odlučuje u jedinstvenom postupku u smislu članka 70. stavka 1. ovoga Zakona i rješenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka mogu se izdati nositelju zahvata, odnosno tvrtki čiji je zahtjev odnosno zahtjevi uredni, nakon što je proveden postupak u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.
- (4) Prije donošenja rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša obvezno se uzimaju u obzir rezultati studije utjecaja zahvata na okoliš, mišljenja tijela i/ili osoba određenih posebnim propisom, te se razmatraju primjedbe, prijedlozi i mišljenja javnosti i zainteresirane javnosti i rezultati bilo kojih prekograničnih konzultacija ako su bile obvezne sukladno ovom Zakonu.

Važenje rješenja i postupci nakon ishoda rješenja

Članak 80.

- (1) Rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš i rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša prestaju važiti ako se u roku od dvije godine od dana konačnosti rješenja ne podnese zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole odnosno drugog akta sukladno posebnom zakonu.
- (2) Važenje rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš može se, na zahtjev nositelja zahvata, jednom produžiti na još dvije godine uz uvjet da se nisu promijenili uvjeti utvrđeni u skladu s ovim Zakonom i drugi uvjeti u skladu s kojima je izdano to rješenje. O zahtjevu za produženje važenja rješenja o prihvatljivosti zahvata za okoliš odlučuje se rješenjem.
- (3) Za svaku izmjenu ili dopunu namjeravanog zahvata vezano za stanje objekta odnosno postrojenja koje je utvrđeno rješenjem o prihvatljivosti zahvata odnosno tehničko tehnološkim rješenjem kao sastavnim dijelom rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, nositelj zahvata i tvrtka su obvezni, prije podnošenja zahtjeva za izdavanje lokacijske dozvole ili drugog akta prema posebnom zakonu, ishoditi posebno rješenje o ocjeni o potrebi procjene utjecaja na okoliš zahvata s obzirom na nastale promjene odnosno rješenje o ocjeni o potrebi utvrđivanja novih objedinjenih uvjeta zaštite okoliša.
- (4) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka donosi isto tijelo koje je donijelo rješenje o prihvatljivosti zahvata odnosno o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša.
- (5) Rješenjem koje se donosi u postupku u smislu stavka 3. ovoga članka utvrdit će se i način na koji će se provesti procjena utjecaja zahvata na okoliš odnosno način na koji će se provesti utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, ukoliko se utvrdi potreba da se takvi postupci provedu. Pri tome će se odgovarajuće primijeniti odredbe ovoga Zakona i provedbenih propisa ovoga Zakona kojima je uređena procjena utjecaja zahvata na okoliš odnosno način utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša.

Pravo na žalbu

Članak 81.

- (1) Protiv rješenja iz članka 70. stavka 3., rješenja iz članka 73. stavka 4. i 6., rješenja iz članka 76. stavka 3., rješenja iz članka 79. stavka 1., 2. i rješenja iz članka 80. stavka 2. i 3. ovoga Zakona, koje je donijelo Ministarstvo, žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (2) Protiv rješenja iz članka 73. stavka 4. i 6., rješenja iz članka 76. stavka 3., rješenja iz članka 79. stavka 1. i 2. i rješenja iz članka 80. stavka 2. i 3. ovoga Zakona, koje je donijelo nadležno upravno tijelo u županiji odnosno u Gradu Zagrebu, može se, izjaviti žalba Ministarstvu.
- (3) Rješenje iz članka 70. stavka 3., rješenje iz članka 79. stavka 1. i 2. i rješenje iz članka 80. stavka 2. i 3. ovoga Zakona dostavlja se nadležnoj inspekciji.

4. Utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje

Cilj i svrha utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša

Članak 82.

- (1) Prije početka gradnje i puštanja u rad, kao i prije značajne promjene u radu ili rekonstrukcije postrojenja namijenjenog obavljanju djelatnosti kojom se mogu prouzročiti emisije kojima se onečišćuje tlo, zrak, vode i more, tvrtka je obvezna ishoditi objedinjene uvjete zaštite okoliša u skladu s ovim Zakonom i uredbom iz stavka 4. ovoga članka.
- (2) Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se s ciljem cjelovite zaštite okoliša sprječavanjem, smanjivanjem i u najvećoj mogućoj mjeri otklanjanjem

onečišćenja, prvenstveno na samom izvoru, te osiguravanjem promišljenog gospodarenja prirodnim dobrima nadzorom onečišćenja i uspostavljanjem održive ravnoteže između ljudskog djelovanja i socijalno-ekonomskog razvoja, s jedne strane, te prirodnih dobara i regenerativne sposobnosti prirode, s druge strane.

(3) Djelatnosti kojima se mogu prouzročiti emisije u smislu stavka 1. ovoga članka utvrđuju se uredbom iz stavka 4. ovoga članka.

(4) Način podnošenja zahtjeva za utvrđivanje i način utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za nova (prije početka gradnje i rekonstrukcije te puštanja u redoviti rad) i za postojeća postrojenja u kojima se obavljaju djelatnosti u smislu stavka 1. ovoga članka, obvezni sadržaj tehničko-tehnološkog rješenja za postrojenje vezano za objedinjene uvjete zaštite okoliša, troškove i način pokrića troškova u svezi s tim postupcima, obvezni sadržaj rješenja kojima se utvrđuju objedinjeni uvjeti zaštite okoliša, način i obveza provedbe pokusnog rada postrojenja s obzirom na utvrđene mjere i objedinjene uvjete zaštite okoliša, način dostavljanja podataka o praćenju emisija u tlo, zrak, vode i more te druge sastavnice okoliša, uvjete kada se za postrojenje moraju ishoditi novi objedinjeni uvjeti zaštite okoliša odnosno rješenje o izmjenama i dopunama utvrđenih objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, način postupanja nadležnih tijela u slučajevima kada bi emisije iz postrojenja mogle izazvati prekogranični utjecaj na zdravlje ljudi i okoliš drugih država, obvezni sadržaj analize stanja u postojećem postrojenju i obvezni sadržaj elaborata o načinu usklađivanja s odredbama ovoga Zakona, te obvezni sadržaj mišljenja Ministarstva o analizi i elaboratu tvrtke kao i način njegova izdavanja, te druge mjere i uvjete u skladu s međunarodno priznatim standardima i propisima, pobliže uređuje Vlada uredbom.

Obveze tvrtke u vezi s cjelovitom zaštitom okoliša

Članak 83.

Tvrtka je, u svrhu cjelovite zaštite okoliša od štetnih utjecaja djelatnosti koje se obavljaju u postrojenju u smislu članka 82. stavka 1. ovoga Zakona obvezna osigurati da se pri obavljanju djelatnosti u postrojenju:

- poduzimaju sve potrebne i posebnim propisima odnosno aktima određene mjere radi sprječavanja onečišćenja, a osobito kroz primjenu najboljih raspoloživih tehnika,
- ne uzrokuje znatnije onečišćenje okoliša,
- izbjegava stvaranje i/ili proizvodnja otpada, odnosno da se otpad oporabljuje ili, kada se te mjere ne mogu postići, da se otpad odlaže na način kojim se izbjegavaju ili smanjuju utjecaji na okoliš i sukladno načelu blizine prema posebnom propisu,
- učinkovito koristi energija,
- poduzimaju sve nužne i posebnim propisima odnosno aktima određene mjere kako bi se spriječile nesreće i sanirale njihove posljedice,
- po prestanku rada postrojenja poduzmu sve mjere kako bi se izbjegao rizik onečišćenja okoliša i područje postrojenja vratilo u povoljno odnosno zadovoljavajuće stanje.

Nadležnost za rješavanje o zahtjevu za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje i način utvrđivanja

Članak 84.

(1) O zahtjevu za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje rješava Ministarstvo.

(2) Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša za postrojenje utvrđuju se u postupku iz članka 70.

stavka 1. ovoga Zakona prije izdavanja lokacijske dozvole. Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša moraju sadržavati uvjete zaštite tla, zraka, vode, mora ukoliko to lokacija postrojenja uvjetuje, te ostalih sastavnica okoliša kao i uvjete zaštite na radu. Svi ti uvjeti zaštite okoliša moraju proizlaziti iz karakteristika tehnoloških procesa danih u tehničko-tehnološkom rješenju postrojenja, odabranih na principu najboljih raspoloživih tehnika primjenjivih na postrojenje.

(3) Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša utvrđeni rješenjem iz članka 70. stavka 3. sastavni su dio lokacijske dozvole.

(4) Provjera ispunjavanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša iz stavka 2. ovoga članka utvrđenih rješenjem iz članka 70. stavka 3. ovoga Zakona provodi se u postupku tehničkog pregleda u okviru postupka izdavanja uporabne dozvole, koji se provodi prema posebnom zakonu, osim u dijelu koji se odnosi na zaštitu okoliša, koji dio se provodi u skladu s ovim Zakonom.

Način podnošenja zahtjeva za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje

Članak 85.

(1) Zahtjev za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje može se odnositi na jedan ili više dijelova postrojenja na istoj lokaciji, u kojima djelatnost namjerava obavljati ili obavlja i/ili ih koristi ista tvrtka.

(2) Zahtjev za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje podnosi se istodobno sa zahtjevom za procjenu utjecaja zahvata na okoliš, koji se odnosi na to postrojenje. Zahtjev obvezno sadrži tehničko-tehnološko rješenje za postrojenje vezano za objedinjene uvjete zaštite okoliša i:

- opis postrojenja i djelatnosti koju tvrtka namjerava obavljati odnosno obavlja u postrojenju,
- popis sirovina, pomoćnih materijala, i drugih supstanci te podaci o energiji koja će se koristiti ili stvarati u postrojenju,
- opis izvora emisija iz postrojenja,
- opis stanja lokacije i područja gdje se postrojenje nalazi,
- opis svojstava i količine očekivanih emisija iz postrojenja u svaki medij, kao i identifikacije značajnijih učinaka emisija na okoliš,
- opis predviđene tehnologije i drugih tehnika sprečavanja ili, gdje to nije moguće, smanjenja emisija iz postrojenja,
- prema potrebi, opis mjera za sprječavanje i oporabu otpada nastalog u postrojenju,
- opis ostalih mjera predviđenih u cilju zadovoljavanja općih načela osnovnih obveza tvrtke u skladu s člankom 83. ovoga Zakona,
- opis mjera predviđenih za praćenje emisija u okoliš, te
- sažetak svih podataka navedenih u podstavcima 1.– 9. ovoga stavka.

(3) Ukoliko je za izvedbu odnosno rad postrojenja ovim Zakonom i odgovarajućim provedbenim propisom ovoga Zakona, odnosno posebnim propisom, osim obveze ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš odnosno obveze procjene utjecaja zahvata na okoliš, utvrđena i obveza izrade Izvješća o sigurnosti, odnosno obveza ishoda dozvole za emisije stakleničkih plinova, tada zahtjev za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje, osim sadržaja određenog stavkom 2. ovoga članka, mora sadržavati i odgovarajuće akte i/ili podatke o postupcima koji se odnose na te obveze.

(4) Tehničko-tehnološko rješenje za postrojenje vezano za objedinjene uvjete zaštite okoliša osigurava nositelj zahvata odnosno tvrtka te snosi sve troškove u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša.

(5) Tehničko-tehnološko rješenje za postrojenje vezano za objedinjene uvjete zaštite okoliša mora biti izrađeno na temelju najnovijih, vjerodostojnih i dostupnih podataka.

(6) Ovlaštenik koji izrađuje tehničko-tehnološko rješenje za postrojenje vezano za objedinjene uvjete zaštite okoliša je odgovoran za istinitost, točnost, stručnu utemeljenost i udovoljavanje propisanim zahtjevima u vezi s izradom i sadržajem toga rješenja.

Članak 86.

(1) Ukoliko nositelj zahvata odnosno tvrtka zahtjev iz članka 85. stavka 1. ovoga Zakona ne podnese na propisani način i sa propisanim sadržajem niti nakon što je posebnim zaključkom Ministarstva pozvan/pozvana da zahtjev u određenom roku dopuni sukladno propisanom sadržaju, zahtjev će se posebnim rješenjem odbaciti.

(2) Rok za dopunu zahtjeva iz članka 85. stavka 1. ovoga Zakona u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka može se utvrditi najduže na tri mjeseca od dana dostave zaključka kojim je zatražena dopuna zahtjeva.

(3) Ukoliko Ministarstvo na temelju ovoga Zakona i posebnih propisa utvrdi da zahtjev iz članka 85. stavka 1. ovoga Zakona nije na zakonu osnovan posebnim rješenjem će zahtjev odbiti.

(4) Protiv rješenja iz stavka 1. i 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Način provedbe postupka utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje

Članak 87.

(1) Postupak utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje provodi se u skladu s ovim Zakonom i posebnim zakonom.

(2) Na rok za provedbu postupka utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje primjenjuju se odredbe članka 78. stavka 6. ovoga Zakona u slučaju kada se radi o izdavanju rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, a kada se radi o izdavanju uporabne dozvole prema posebnom zakonu primjenjuje se rok utvrđen tim zakonom.

Članak 88.

(1) Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša obvezno sadrži sve uvjete sukladno članku 84. stavku 2. ovoga Zakona koje postrojenje mora postići sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima, te način na koji treba provesti provjeru ispunjavanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša u pokusnom radu postrojenja sukladno posebnom zakonu. Tehničko-tehnološko rješenje za postrojenje vezano za utvrđene objedinjene uvjete zaštite okoliša je sastavni dio toga rješenja,

(2) Ukoliko određena lokacija zahtijeva strože uvjete kakvoće okoliša od uvjeta određenih graničnim vrijednostima prema posebnim propisima, dodatnim mjerama u rješenju iz stavka 1. ovoga članka određuju se granične vrijednosti emisija dopustive uvjetima kakvoće okoliša na toj lokaciji.

(3) Uporabnom dozvolom, ne isključujući sadržaj i svrhu toga akta uređen posebnim zakonom, daje se odobrenje za rad cijelog ili dijela postrojenja te se utvrđuje da postrojenje ispunjava objedinjene uvjete zaštite okoliša u skladu s rješenjem o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša. Uporabnom dozvolom potvrđuje se da postrojenje ispunjava i propisane uvjete za rad i/ili za obavljanje djelatnosti. (u daljnjem tekstu ovi uvjeti su: objedinjeni uvjeti zaštite okoliša iz uporabne dozvole).

(4) Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša utvrđeni u skladu s ovim Zakonom za postrojenje na koje se primjenjuju posebni propisi o sustavu trgovanja emisijama stakleničkih plinova ne

sadrže posebne uvjete koji se odnose na učinkovito korištenje energije u ložištima ili drugim jedinicama koji ispuštaju ugljični dioksid (CO₂).

(5) Odredbe stavka 4. ovoga članka ne primjenjuju se na objedinjene uvjete zaštite okoliša koji se utvrđuju za postrojenje koje je privremeno isključeno iz sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova sukladno posebnom propisu.

Članak 89.

(1) Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša obvezno se prilaže Idejnom projektu koji se izrađuje sukladno posebnom zakonu i sastavni je dio zahtjeva za izdavanje lokacijske dozvole prema tom zakonu.

(2) Uz zahtjev za izdavanje građevinske dozvole prema posebnom zakonu prilaže se i pisano izvješće ovlaštenog revidenta prema ovom Zakonu kojim se potvrđuje da je tehničkim rješenjem postrojenja dokazano da su ispunjeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša kako je utvrđeno lokacijskom dozvolom odnosno rješenjem iz stavka 1. ovoga članka.

(3) U tehničkom pregledu koji se provodi prema posebnom zakonu u okviru postupka izdavanja uporabne dozvole za postrojenje, nakon puštanja u pokusni rad postrojenja, stručnjak za zaštitu okoliša iz Ministarstva provjerava jesu li ispunjeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša sukladno rješenju iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Ministar može, ovisno o specifičnim tehnikama koje se primjenjuju u radu postrojenja za koji se obavljaju provjere iz stavka 3. ovoga članka, ovlastiti stručnu ustanovu, trgovačko društvo odnosno stručnjaka specijalistu, da uz odgovarajuće službene osobe i stručnjake sudjeluju u radu povjerenstva za tehnički pregled prema posebnom zakonu.

Članak 90.

(1) Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša iz uporabne dozvole utvrđuju se s rokom primjene za razdoblje od pet godina od dana izdavanja uporabne dozvole.

(2) Po proteku roka iz stavka 1. ovoga članka uporabna dozvola prestaje važiti u dijelu koji se odnosi na objedinjene uvjete zaštite okoliša, ne dovodeći u pitanje druge utvrđene uvjete u toj dozvoli sukladno posebnom zakonu, ukoliko u međuvremenu nije podnesen zahtjev za produljenje toga roka u skladu s ovim Zakonom.

(3) Razdoblje važenja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša iz uporabne dozvole, na zahtjev tvrtke, može se produžiti samo ako postrojenje ispunjava uvjete pod kojima se, prema važećim propisima u vrijeme podnošenja zahtjeva, mogu utvrditi isti objedinjeni uvjeti. O zahtjevu tvrtke rješava se posebnim rješenjem.

(4) Protiv uporabne dozvole glede objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

(5) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Pokusni rad i puštanje u redoviti rad postrojenja

Članak 91.

(1) Za sva postrojenja za koje je ovim Zakonom i uredbom iz članka 82. stavka 4. ovoga Zakona propisana obveza ishoda rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša mora se u pokusnom radu provjeriti ispunjavanje utvrđenih objedinjenih uvjeta zaštite okoliša.

(2) Postrojenje može biti pušteno u redoviti rad ako je tijekom pokusnog rada postrojenja

utvrđeno da su ispunjeni svi parametri određeni mjerama zaštite okoliša iz rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša i na temelju izdane uporabne dozvole.

Obveze operatera nakon ishođene uporabne dozvole, odnosno rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeće postrojenje

Članak 92.

(1) Nakon ishođene uporabne dozvole u smislu članka 88. stavka 3. ovoga Zakona operater je o početku redovitog rada postrojenja obavezan obavijestiti Ministarstvo u roku od 15 dana prije započinjanja obavljanja djelatnosti.

(2) Operater tvrtke za čije postrojenje je u skladu s ovim Zakonom izdana uporabna dozvola, odnosno rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša kada se radi o postojećem postrojenju, obavezan je Agenciji dostavljati podatke o rezultatima praćenja emisija u tlo, zrak, vode, more te druge sastavnice okoliša sukladno propisanim obvezama o izvješćivanju, te odmah prijaviti inspekciji zaštite okoliša svaki nepredviđeni događaj u postrojenju ili djelovanje u okoliš, koji bitno utječu na okoliš.

(3) Podaci iz stavka 2. ovoga članka dostavljaju se do 15. lipnja tekuće godine za proteklu godinu.

(4) Operater je obavezan pisanim podneskom obavijestiti Ministarstvo o promjeni u radu i planiranoj rekonstrukciji postrojenja tvrtke te dostaviti detaljni opis namjeravanih promjena vezanih za postrojenje.

(5) Na temelju uvida i analize obavijesti operatera iz stavka 4. ovoga članka, kada su ispunjeni uvjeti propisani uredbom iz članka 82. stavka 4. ovoga Zakona, Ministarstvo može posebnim rješenjem tvrtci naložiti da prije ishođenja bilo kojeg dokumenta prema posebnom zakonu glede rekonstrukcije postrojenja, podnese zahtjev za:

– izdavanje rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postrojenje u cijelosti ili za dio postrojenja u kojem namjerava obaviti rekonstrukciju,

– izdavanje rješenja o izmjenama i/ili dopunama objedinjenih uvjeta zaštite okoliša iz uporabne dozvole, odnosno iz rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša vezano za postojeće postrojenje.

(6) U slučaju obveze podnošenja zahtjeva prema rješenju Ministarstva iz stavka 5. ovoga članka zahtjev se podnosi na način propisan uredbom iz članka 82. stavka 4. ovoga Zakona za postojeća postrojenja.

Obveza praćenja najboljih raspoloživih tehnika

Članak 93.

(1) Ministarstvo prati razvoj najboljih raspoloživih tehnika.

(2) Radi obavljanja poslova iz stavka 1. ovoga članka ministar može, ovisno o specifičnim tehnikama koje se primjenjuju, za praćenje pojedinih raspoloživih tehnika ovlastiti stručnu ustanovu, trgovačko društvo odnosno stručnjaka specijalistu, a može u te svrhe odlukom osnovati i posebno stručno savjetodavno tijelo.

(3) Članovi stručnog savjetodavnog tijela imaju pravo na naknadu za rad u tijelu.

(4) Sredstva za naknade za rad pravnim i fizičkim osobama iz stavka 2. i 3. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu.

Članak 94.

Ministarstvo svakih pet godina, po službenoj dužnosti, razmatra, i ukoliko je potrebno, posebnim rješenjem dopunjava prvobitno utvrđene objedinjene uvjete zaštite okoliša za postrojenje sukladno ovom Zakonu, a osobito kada:

- je onečišćenje koje uzrokuje postrojenje tvrtke takvog značaja da je potrebno razmotriti granične vrijednosti emisija utvrđene izdanim objedinjenim uvjetima zaštite okoliša i u svrhu učinkovitog objedinjavanja uvjeta zaštite okoliša utvrditi nove granične vrijednosti emisija,
- bitne promjene u najboljim raspoloživim tehnikama omogućuju značajno smanjenje emisija a bez nametanja većih troškova,
- sigurnosni uvjeti rada ili aktivnosti nalažu uporabu drugih raspoloživih i dostupnih tehnika,
- to nalaže usklađivanje sa zakonom, odnosno s europskim i/ili međunarodnim propisima.

Prestanak važenja uporabne dozvole u dijelu kojim su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeće postrojenje

Članak 95.

(1) Ministarstvo može, na prijedlog inspektora zaštite okoliša ili drugog inspektora nadležnog prema posebnom zakonu, posebnim rješenjem utvrditi prestanak važenja uporabne dozvole u dijelu kojim su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša, odnosno može posebnim rješenjem utvrditi prestanak važenja rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeće postrojenje, – i prije roka utvrđenog tom dozvolom, odnosno rješenjem u slučaju kada:

- tvrtka izvede znatniju promjenu u postrojenju, odnosno rekonstrukciju postrojenja a da prethodno o tome nije obavijestila Ministarstvo i ishodila rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša ukoliko ih je bila dužna ishoditi sukladno ovom Zakonu i posebnim zakonima, te provedbenim propisima tih zakona,

- operater odnosno tvrtka, po nalogu inspektora zaštite okoliša ili drugog inspektora nadležnog prema posebnom zakonu, u propisanom roku ne poduzme odgovarajuće mjere kako bi se udovoljilo objedinjenim uvjetima zaštite okoliša iz uporabne dozvole odnosno rješenja vezano za postojeće postrojenje.

(2) Ministarstvo može, na prijedlog inspektora zaštite okoliša ili drugog inspektora nadležnog prema posebnom zakonu, posebnim rješenjem utvrditi prestanak važenja uporabne dozvole s obzirom na utvrđene objedinjene uvjete zaštite okoliša, odnosno prestanak važenja rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša vezano za postojeće postrojenje, – i prije roka utvrđenog tom dozvolom, odnosno rješenjem u slučaju kada operater i tvrtka nije postupila po nalogu inspektora nadležnog prema posebnom zakonu za pojedinu sastavnicu okoliša odnosno opterećenje.

(3) O svom nalazu i izrečenom nalogu iz stavka 2. ovoga članka inspektor nadležan prema posebnom zakonu za pojedinu sastavnicu okoliša odnosno opterećenje obvezan je izvijestiti Ministarstvo.

(4) Rješenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka dostavljaju se i inspektoru koji je dostavio prijedlog u smislu stavka 1., odnosno stavka 3. ovoga članka.

(5) Na rješenje kojim je utvrđen prestanak važenja uporabne dozvole s obzirom na objedinjene uvjete zaštite okoliša, nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Očevidnik uporabnih dozvola i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postrojenje

Članak 96.

(1) Agencija ustrojava i vodi očevidnik uporabnih dozvola kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeće

postrojenje.

(2) Sadržaj, način vođenja očevidnika iz stavka 1. ovoga članka te način na koji Ministarstvo dostavlja podatke za očevidnik i rokove s tim u svezi propisuje ministar pravilnikom.

5. Sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari

Članak 97.

(1) Odredbe ovoga Zakona o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari odnose se na postrojenja u kojima ili putem kojih se, obavljanjem djelatnosti tvrtke, opasne tvari: proizvode; prerađuju; skladište; nastaju kao nusprodukt u proizvodnji proizvoda; koriste kao sirovine u proizvodnji odnosno tehnološkom procesu; transportiraju unutar postrojenja i/ili odlažu u svrhu proizvodnog procesa; odnosno mogu nastati prilikom velike nesreće, (u daljnjem tekstu: prisutne su).

(2) Popis vrsta opasnih tvari u smislu stavka 1. ovoga članka, način utvrđivanja količina, dopuštene količine i kriterije prema kojima se te tvari klasificiraju kao opasne; način podnošenja i obvezni sadržaj obavijesti o provođenju sigurnosnih mjera; obvezni sadržaj Izvješća o sigurnosti, način podnošenja zahtjeva za davanje suglasnosti na Izvješće o sigurnosti; obvezni sadržaj i način davanja suglasnosti; način podnošenja zahtjeva za produženje izdane suglasnosti i rokove s tim u vezi; način i uvjete za nadzor nad provedbom aktivnosti i mjera sukladno izdanoj suglasnosti na Izvješće; posebne obveze tvrtke odnosno operatera: u poduzimanju mjera za sprječavanje velikih nesreća, u slučaju značajne promjene u postrojenju tvrtke, u slučaju velike nesreće, postupak i obveze u slučaju velike nesreće s prekograničnim učincima, druge uvjete i mjere za sprječavanje velikih nesreća u skladu s međunarodno priznatim standardima i propisima; te sadržaj i način vođenja očevidnika o tvrtkama i njihovim postrojenjima koja mogu uzrokovati nesreće s domino efektom, pobliže uređuje Vlada uredbom.

Obveze operatera u vezi sprječavanja velikih nesreća

Članak 98.

(1) Operater tvrtke u čijem su postrojenju prisutne opasne tvari obavezan je poduzeti preventivne mjere nužne za smanjenje rizika nastanka i sprječavanje nastanka velikih nesreća te mjere za ograničavanje utjecaja velikih nesreća na ljude, materijalna dobra i okoliš.

(2) Operater iz stavka 1. ovoga članka obavezan je, u bilo koje vrijeme, pružiti Ministarstvu dokaze da je poduzeo sve potrebne mjere u skladu sa ovim Zakonom i provedbenim propisima ovoga Zakona.

(3) U svrhu izvršavanja obveza iz stavka 1. i 2. ovoga članka operater je dužan u postrojenju tvrtke utvrditi moguću prisutnost odnosno prisutnost opasnih tvari, prema vrstama i količinama i o tome na propisani način obavijestiti Ministarstvo:

1. za postrojenje koje će se graditi ili rekonstruirati prije ishoda rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, a najkasnije istodobno s podnošenjem zahtjeva za procjenu utjecaja zahvata na okoliš ako je takva procjena propisana kao obvezna,

2. za postojeća postrojenja:

- u slučaju rekonstrukcije, odnosno promjena u proizvodnji i radu,
- u slučaju značajnijeg povećanja količine ili značajnijih promjena prirode ili fizičkog oblika prisutne opasne tvari u odnosu na podatke navedene u obavijesti koju je operater dostavio ranije,
- u slučaju bilo kakve promjene postupaka u kojima se opasna tvar koristi s obzirom na

promjenu naravi ili količine opasnih tvari, koje izmjene bi mogle znatno utjecati na opasnost od velikih nesreća,

– u slučaju trajnog prestanka rada postrojenja.

(4) Kada operater u postrojenju utvrdi prisutnost malih količina opasnih tvari sukladno odredbama uredbe iz članka 97. stavka 2. ovoga Zakona, obavezan je o tome na način propisan uredbom obavijestiti Ministarstvo.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka obavijest sadrži smjernice i mjere za sprječavanje velikih nesreća kojima se određuju načini organizacije i upravljanja postrojenjem u svrhu svođenja opasnosti od nastanka velike nesreće na najmanju moguću mjeru i osiguranja visokog stupnja zaštite života i zdravlja ljudi te okoliša.

(6) Kada operater u postrojenju utvrdi prisutnost većih količina opasnih tvari sukladno ovom Zakonu i odredbama uredbe iz članka 97. stavka 2. ovoga Zakona, obavezan je sukladno uredbi i u skladu s dostupnim najboljim raspoloživim tehnikama i tehnologijama izraditi Izvješće o sigurnosti koje sadrži: smjernice za sprječavanje velikih nesreća; osmišljen sustav sigurnosti; unutarnji plan (plan za postupanje unutar postrojenja); podatke za plan o sprječavanju velikih nesreća koji se odnosi na mjere zaštite i aktivnosti koje će se poduzeti izvan postrojenja operatera (u daljnjem tekstu: vanjski plan sigurnosti), te izjavu operatera o dijelu sadržaja Izvješća koji zbog industrijskih, trgovinskih ili poslovnih tajni, javne sigurnosti i/ili državne obrane nije dostupan za javnost.

(7) Izjavu iz stavka 6. ovoga članka o dijelu sadržaja Izvješća koji ne može biti dostupan javnosti operater je dužan potkrijepiti odgovarajućim odobrenjima nadležnih tijela ovisno o području na koji se odnosi tajnost podataka.

Izuzeća

Članak 99.

(1) Odredbe ovoga Zakona o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, koje se primjenjuju na postrojenja tvrtke ne primjenjuju se na uređene sustave izvan postrojenja tvrtke koji su uređeni prema posebnim propisima, kao što su:

- vojni objekti i vojna skladišta,
- opasnosti od ionizirajućeg zračenja,
- cestovni, željeznički, zračni prijevoz te prijevoz opasnih tvari unutarnjim plovnim putovima i morem,
- privremeno skladištenje opasnih tvari izvan postrojenja na koje se odnose odredbe o sprječavanju velikih nesreća, uključujući utovarne i istovarne stanice i prijevoz do, odnosno putem drugih prijevoznih sredstava u dokovima, pristaništima ili ranžirnim kolodvorima,
- prijevoz opasnih tvari cjevovodima, uključujući pumpne stanice, izuzev unutar postrojenja na koje se odnose odredbe o sprječavanju velikih nesreća,
- iskorištavanje odnosno eksploataciju (istraživanje, vađenje i obradu) mineralnih sirovina u rudnicima, kamenolomima i bušotinama, izuzev kemijskih i termičkih procesa obrade i skladištenja opasnih tvari u okviru obavljanja navedenih djelatnosti,
- istraživanje i vađenje mineralnih sirovina na platformama, uključujući ugljikovodike,
- odlagališta otpada.

(2) Iznimno od stavka 1. podstavka 8. ovoga članka, odredbe ovoga Zakona o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, koje se primjenjuju na postrojenja tvrtke, primjenjuju se i na djelatna odlagališta neuporabljivog otpada kao što su centri za gospodarenje otpadom prema posebnom zakonu, uključujući jame i rubne nasipe, koji sadrže opasne tvari sukladno uredbi iz članka 97. stavka 2. ovoga Zakona, osobito kada se opasne tvari koriste u vezi s kemijskom obradom minerala.

Suglasnost na Izvješće o sigurnosti

Članak 100.

- (1) U postrojenju tvrtke zabranjeno je obavljati djelatnosti koje uključuju prisutnost opasnih tvari bez ishodene suglasnosti na Izvješće o sigurnosti.
- (2) Suglasnost iz stavka 1. ovoga članka obvezna je ishoditi tvrtka koja obavlja djelatnosti u postrojenju u kojem su prisutne opasne tvari. Ova suglasnost mora se ishoditi i za izmjene i/ili dopune Izvješća o sigurnosti za koje je ishodena suglasnost.
- (3) Suglasnost na Izvješće o sigurnosti izdaje se na temelju ocjene jesu li tim Izvješćem utvrđene sve mjere i aktivnosti te uvjeti i način njihove provedbe u skladu s uredbom iz članka 97. stavka 2. ovoga Zakona.
- (4) Za ishođenje suglasnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka odgovoran je operater tvrtke.

Članak 101.

- (1) Suglasnost iz članka 100. stavka 1. i 2. ovoga Zakona daje Ministarstvo. Ova suglasnost nije upravni akt.
- (2) Zahtjev za davanje suglasnosti na Izvješće o sigurnosti odnosno na izmjene i/ili dopune Izvješća o sigurnosti operater podnosi na način određen uredbom iz članka 97. stavka 2. ovoga Zakona.
- (3) Suglasnosti iz članka 100. stavka 1. i 2. ovoga Zakona daju se u roku od tri mjeseca od dana podnošenja urednog zahtjeva. Zahtjev će se smatrati urednim kada sadrži sve podatke sukladno uredbi iz članka 97. stavka 2. ovoga Zakona.
- (4) U postupku izdavanja suglasnosti na Izvješće o sigurnosti ministar može, ovisno o specifičnim tehnikama koje se primjenjuju u radu postrojenja na koje se Izvješće odnosi, za stručnu analizu Izvješća ovlastiti revidenta sukladno ovom Zakonu koji će o tome izdati mišljenje na način propisan pravilnikom iz članka 42. stavka 3. ovoga Zakona.
- (5) Suglasnost iz članka 100. stavka 1. ovoga Zakona daje se na rok od pet godina od dana davanja suglasnosti. Po proteku toga roka suglasnost prestaje važiti.
- (6) Važenje suglasnosti može se na zahtjev operatera produžiti novom suglasnošću na još pet godina, uz uvjet da operater dokaže da tvrtka u postrojenju nije promijenila uvjete na temelju kojih je prvobitna suglasnost na Izvješće o sigurnosti dana te da su ispunjeni uvjeti u skladu s ovim Zakonom.

Članak 102.

- (1) Ukoliko operater zahtjev iz članka 101. stavka 2. i 6. ovoga Zakona ne podnese na propisani način i sa propisanim sadržajem zahtjev će se posebnim rješenjem odbaciti.
- (2) Ukoliko Ministarstvo na temelju ovoga Zakona i posebnih propisa utvrdi da zahtjev iz članka 101. stavka 2. ovoga Zakona nije na zakonu osnovan posebnim rješenjem će zahtjev odbiti.
- (3) Protiv rješenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Promjene u radu postrojenja

Članak 103.

(1) Ukoliko tvrtka uvede promjene u radu postrojenja, procesa proizvodnje i/ili vrsti i/ili količini opasnih tvari koje mogu uzrokovati velike nesreće ili ako trajno prestane obavljati djelatnosti u postrojenju, operater je obavezan provesti analizu i reviziju aktivnosti i sigurnosnih mjera za sprječavanje velikih nesreća prema Izvješću o sigurnosti za to postrojenje, te, po potrebi, na primjeren način, izmijeniti i dopuniti Izvješće o sigurnosti i o tome obavijestiti Ministarstvo i središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje.

(2) Ukoliko su promjene iz stavka 1. ovoga članka takve prirode da zahtijevaju izradu novoga Izvješća o sigurnosti, odnosno ishodenje suglasnosti na sadržaj izmjena i/ili dopuna Izvješća, operater je dužan ishoditi novu suglasnost i prije protoka razdoblja od pet godina iz članka 101. stavka 5. ovoga Zakona.

Obavješćavanje o provođenju sigurnosnih mjera

Članak 104.

(1) Operater je obavezan o aktivnostima i sigurnosnim mjerama koje provodi sukladno Izvješću o sigurnosti, na propisani način, dostavljati podatke i informirati Ministarstvo i središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje, te pravne i fizičke osobe za koje je vjerojatno da bi mogle biti zahvaćene velikim nesrećama koje može uzrokovati djelatnost tvrtke u postrojenje odnosno postrojenje.

(2) Informacije iz stavka 1. ovoga članka moraju biti dostupne javnosti u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Informiranje u slučaju velike nesreće

Članak 105.

(1) Operater je dužan bez odlaganja obavijestiti Ministarstvo i središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje o trenutku pojave velike nesreće te dostaviti informacije o:

- uzrocima odnosno uvjetima zbog kojih je nastala velika nesreća,
- opasnim tvarima prisutnim za vrijeme i nakon velike nesreće,
- procjeni posljedica uzrokovanih velikom nesrećom za ljudsko zdravlje i život, materijalna dobra i okoliš,
- poduzetim izvanrednim, odnosno dodatnim aktivnostima i mjerama.

(2) Operater je dužan obavijestiti Ministarstvo i središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje i o aktivnostima i mjerama poduzetim za ublažavanje srednjoročnih i dugoročnih posljedica velike nesreće te o aktivnostima i mjerama za sprječavanje mogućeg ponavljanja nesreće. Ukoliko naknadna istraga utvrdi dodatne okolnosti koje mogu utjecati na primjenu drugih mjera i aktivnosti na mjestu događaja, operater je dužan naknadno obavijestiti i o tim mjerama i aktivnostima.

(3) Podatke iz stavka 1. i 2. ovoga članka operater je dužan bez odlaganja dostaviti nadležnim upravnim tijelima, te gradu, općini i javnosti, na čijem području se velika nesreća dogodila, Agenciji i drugim tijelima nadležnim za sustav zaštite i spašavanja.

Razmjena podataka radi sprječavanja i ublažavanja domino efekta

Članak 106.

(1) Na temelju podataka iz registra Agencije iz članka 108. ovoga Zakona, Ministarstvo će u skladu s odredbama uredbe iz članka 97. stavka 2. ovoga Zakona, ustrojiti očevidnik u kojem će utvrditi tvrtke koje obavljaju djelatnost u postrojenjima i postrojenja u kojima je odnosno gdje je povećana vjerojatnost od velikih nesreća i njihovih posljedica zbog lokacija, blizine takvih postrojenja i količina prisutnih opasnih tvari.

(2) Nakon utvrđivanja tvrtki i postrojenja u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka Ministarstvo će osigurati odgovarajuću razmjenu podataka sa središnjim tijelom državne uprave nadležnim za zaštitu i spašavanje, a u svrhu omogućavanja operaterima tih tvrtki da uzmu u obzir prirodu i razmjer sveukupne opasnosti od velike nesreće u odnosu na mjere i aktivnosti za sprječavanje velikih nesreća te sigurnosne sustave upravljanja, koje sadrže Izvješća o sigurnosti i unutarnje sigurnosne planove.

(3) Ministarstvo će odgovarajućim informiranjem i suradnjom s tvrtkama upisanim u očevidnik iz stavka 1. ovoga članka osigurati uvjete za međusobnu suradnju operatera vezano za propisane obveze o informiranju javnosti i dostavljanja podataka u svrhu izrade vanjskih planova.

Članak 107.

(1) Izvješće o sigurnosti uključujući i unutarnji plan operater je obvezan dostaviti središnjem tijelu državne uprave nadležnom za zaštitu i spašavanje radi izrade vanjskih planova.

(2) Vanjski planovi sigurnosti izrađuju se i primjenjuju sukladno posebnom zakonu.

(3) Unutarnji i vanjski planovi iz stavka 1. ovoga članka u slučaju pojačanog rizika od nastajanja odnosno nastanka velike nesreće, moraju biti primijenjeni bez odlaganja.

(4) Unutarnji i vanjski planovi moraju biti razmotreni, provjereni i ukoliko je nužno, izmijenjeni i usklađeni sukladno ovom Zakonu odnosno posebnom zakonu.

Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari

Članak 108.

(1) Agencija ustrojava i vodi registar postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari te vodi očevidnik prijavljenih velikih nesreća.

(2) Sadržaj i način vođenja registra i očevidnika iz stavka 1. ovoga članka, te način na koji Ministarstvo dostavlja podatke za registar, odnosno način na koji se dostavljaju podaci za očevidnik, kao i rokove s tim u vezi, propisuje ministar pravilnikom.

6. Prostorni planovi kao instrument zaštite okoliša

Članak 109.

(1) Ciljevi sprječavanja onečišćavanja okoliša i ograničavanja posljedica onečišćenja uzimaju se u obzir pri izradi prostornih planova i pri donošenju odluka u skladu sa propisom kojim se uređuje prostorno uređenje, posebno prilikom određivanja lokacija za nova postrojenja, utvrđivanja promjena nastalih na postojećim postrojenjima i planiranja novih građevina kao što su prometnice, javne površine i stambena područja.

(2) Prilikom izrade prostornih planova, osim drugih obveza propisanih ovim Zakonom, mora se uzimati u obzir i udaljenost između postrojenja i stambenih zona, javnih mjesta i ekološki značajnih područja te korištenje dodatnih mjera od strane postojećih postrojenja, a sve radi izbjegavanja povećane opasnosti za ljudsko zdravlje, materijalna dobra i okoliš.

7. Prekogrančni utjecaj plana i programa, zahvata i postrojenja na okoliš

Obavješćavanje druge države o planu i programu

Članak 110.

- (1) Kada Ministarstvo, u postupku strateške procjene, procijeni da bi provedba plana i programa mogla značajno utjecati na okoliš i/ili zdravlje ljudi druge države ili ako država koja bi mogla biti izložena značajnom utjecaju to zatraži, obvezno je obavijestiti nadležno tijelo druge države o nacrtu prijedloga plana i programa prije stavljanja u proceduru donošenja.
- (2) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka sadrži nacrt prijedloga plana i programa i stratešku studiju, rok u kojem druga država treba obavijestiti Ministarstvo o namjeri sudjelovanja u postupku strateške procjene.
- (3) Kada nadležno upravno tijelo u županiji, odnosno Gradu Zagrebu, u postupku strateške procjene procijeni da bi provedba plana ili programa mogla znatnije utjecati na okoliš i/ili zdravlje ljudi druge države, o tome će radi provedbe postupka iz stavka 1. ovoga članka bez odlaganja, obavijestiti Ministarstvo.
- (4) Ako druga država obavijesti Ministarstvo ili ako Ministarstvo obavijesti drugu državu o namjeri sudjelovanja u postupku strateške procjene, Ministarstvo provodi postupak odgovarajućom primjenom odredbi ovoga Zakona o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica, odnosno prema posebnom propisu.

Obavješćavanje druge države o zahvatu

Članak 111.

- (1) Kada Ministarstvo, odnosno nadležno upravno tijelo u županiji te u Gradu Zagrebu, po primitku zahtjeva za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš ili po primitku zahtjeva za procjenu utjecaja zahvata na okoliš, procijeni da bi zahvat mogao znatnije utjecati na okoliš druge države, obvezno je dostaviti nadležnom tijelu druge države obavijest o zahtjevu. Obavijest o zahtjevu Ministarstvo će dostaviti i na zahtjev druge države. Ova obavijest se dostavlja najkasnije nakon što se o primitku zahtjeva informira javnost Države.
- (2) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka sadrži opis zahvata i raspoložive podatke o njegovim mogućim utjecajima na okoliš, informaciju o postupku koji se provodi s tim u svezi, rok u kojem druga država treba obavijestiti Ministarstvo o namjeri sudjelovanja u postupku procjene utjecaja zahvata u okoliš.
- (3) Ako druga država obavijesti Ministarstvo o namjeri sudjelovanja u postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš, Ministarstvo provodi postupak sukladno Konvenciji o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica.

Sudjelovanje u postupku o zahvatu u drugoj državi

Članak 112.

- (1) Kada Ministarstvo procijeni da bi zahvat koji će se provesti na teritoriju druge države mogao znatnije utjecati na okoliš u Državi, ili na temelju obavijesti koju druga država dostavi, ili Ministarstvo dozna za zahvat u okoliš, ali o njemu nije primilo obavijest druge države, izvijestit će tu državu, o namjeri sudjelovanja u postupku procjene utjecaja toga zahvata na okoliš.
- (2) Ako Ministarstvo donese odluku o sudjelovanju u postupku procjene utjecaja zahvata na

okoliš u drugoj državi, podatke o zahvatu mora dostaviti na mišljenje tijelima i/ili osobama određenim posebnim propisom i nadležnom upravnom tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu, ovisno o tome na kojem području zahvat iz druge države utječe na okoliš, te osigurati informiranje i sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti prema odredbama ovoga Zakona.

(3) Ministarstvo će nakon primitka mišljenja tijela iz stavka 2. ovoga članka, zajedno s primjedbama javnosti i zainteresirane javnosti izraditi jedinstveno mišljenje i dostaviti ga nadležnom tijelu druge države, u dogovorenom roku.

Obavješćavanje druge države o radu postrojenja

Članak 113.

(1) Ako Ministarstvo procijeni da bi emisije iz postrojenja mogle znatnije utjecati na okoliš u drugoj državi ili ako druga država to zahtijeva, istovremeno s provedbom postupka sudjelovanja javnosti u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za to postrojenje, Ministarstvo dostavlja nadležnom tijelu te države obavijest o zahtjevu tvrtke za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša.

(2) Ako država iz stavka 1. ovoga članka obavijesti Ministarstvo da želi sudjelovati u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje, Ministarstvo dostavlja nadležnom tijelu te države pobliže informacije o podnesenom zahtjevu tvrtke te određuje rok za dostavljanje mišljenja.

(3) Po provedenom postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje, Ministarstvo dostavlja državi iz stavka 1. ovoga članka obavijest o donesenom rješenju glede zahtjeva tvrtke u tom postupku.

Sudjelovanje u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša vezano za postrojenje u drugoj državi

Članak 114.

(1) Ako Ministarstvo procijeni da bi rad postrojenja koje se nalazi na teritoriju druge države mogao prouzročiti štetu u okolišu odnosno opasnost za ljudsko zdravlje, prirodna dobra i okoliš u Državi, ili na temelju obavijesti koju druga država dostavi posredstvom Ministarstva nadležnog za vanjske poslove, ili Ministarstvo dozna za planirano postrojenje, ali o njemu nije primilo obavijest druge države, izvijestit će tu državu o namjeri sudjelovanja u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša.

(2) Kada Ministarstvo donese odluku o sudjelovanju u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje u drugoj državi, podatke o planiranom postrojenju mora dostaviti na mišljenje tijelima i/ili osobama određenim posebnim propisom i nadležnom upravnom tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu, ovisno o tome na kojem području postrojenje iz druge države može utjecati na ljude, prirodna dobra i okoliš, te osigurati informiranje i sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti prema odredbama ovoga Zakona.

(3) Ministarstvo će nakon primitka mišljenja tijela iz stavka 2. ovoga članka, zajedno s primjedbama javnosti dostaviti to mišljenje nadležnom tijelu druge države, u utvrđenom roku.

(4) Ministarstvo može dogovoriti s nadležnim tijelom druge države način i postupak provedbe prijedloga o umanjivanju ili otklanjanju mogućih prekograničnih utjecaja postrojenja na okoliš u Državi.

Obavješćavanje druge države o velikoj nesreći

Članak 115.

U slučaju velike nesreće koja se dogodi na području Države, a koja može uzrokovati prekogranične učinke na zdravlje ljudi i na okoliš u drugoj državi, Ministarstvo će, putem središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje obavijestiti tu državu i nadležnim tijelima te države dostaviti nužne podatke kako bi se poduzele sve potrebne mjere.

8. Mjere zaštite okoliša za zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš

Članak 116.

(1) Mjere zaštite okoliša za zahvate za koje ovim Zakonom nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš, a za koje je, radi ispunjenja ugovornih obveza preuzetih međunarodnim ugovorima i sporazumima i radi provedbe postupaka prema posebnim zakonima i propisima, potrebno utvrditi prihvatljivost zahvata s obzirom na utjecaj na okoliš, određuju se elaboratom zaštite okoliša.

(2) Elaborat iz stavka 1. ovoga članka, na zahtjev nositelja zahvata, izrađuje ovlaštenik.

(3) Ministarstvo, na zahtjev nositelja zahvata, po obavljenoj provjeri sadržaja elaborata iz stavka 1. ovoga članka u odnosu na namjeravani zahvat i pozitivnom nalazu glede prihvatljivosti zahvata s obzirom na utjecaj na okoliš, izdaje potvrdu da su mjere određene elaboratom sukladne načelima zaštite okoliša uređenim ovim Zakonom.

9. Sustav okolišnog upravljanja

Uključivanje organizacije u sustav

Članak 117.

(1) Za poticanje učinkovitijeg upravljanja za okoliš i informiranje javnosti o utjecajima pojedinih djelatnosti na okoliš, ovim Zakonom omogućava se pravnim i fizičkim osobama i njihovim dijelovima, (u daljnjem tekstu: organizacije) uključenje u sustav Europske unije za ekološko upravljanje (u daljnjem tekstu: sustav EMAS).

(2) Organizacija svoj pristup u sustav EMAS prijavljuje Agenciji. Prijava mora sadržavati podatke o registraciji djelatnosti i ustroju organizacije, nalaz nezavisnog procjenitelja s dokazima da organizacija ispunjava uvjete prema posebnim propisima za pristup u sustav EMAS i druge podatke sukladno uredbi iz stavka 5. ovoga članka.

(3) Agencija na temelju uredne prijave upisuje organizaciju u registar sustava EMAS koji se vodi u Agenciji. O upisu u registar Agencija organizaciji izdaje potvrdu.

(4) Organizaciju koja prestane ispunjavati propisane uvjete za članstvo u sustavu EMAS, Agencija može privremeno ili trajno posebnom obaviješću brisati iz registra sustava EMAS, koji vodi sukladno uredbi iz stavka 5. ovoga članka.

(5) Način uključivanja organizacija u sustav EMAS, uvjete koje organizacija mora ispuniti za uključenje u sustav EMAS, način prikupljanja podataka o uključenim organizacijama, sadržaj i način vođenja registra iz stavka 3. ovoga članka, pobliže uređuje Vlada uredbom.

Članak 118.

Za organizacije uključene u sustav EMAS mogu se odrediti odgovarajuće olakšice i poticaji sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 119.

- (1) Ispunjavanje uvjeta za organizacije koje se namjeravaju uključiti u sustav EMAS ili su u njega već uključene, provjerava procjenitelj EMAS-a.
- (2) Procjenitelj EMAS-a može biti samo pravna osoba koja je od nadležnog tijela ishodila akreditaciju prema propisu kojim se uređuje akreditacija i koja ispunjava uvjete sukladno posebnim propisima koji se odnose na sustav EMAS.

VII. PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA

Obuhvat praćenja stanja okoliša

Članak 120.

- (1) Praćenje stanja okoliša je sustavno praćenje kakvoće okoliša, odnosno promjena stanja okoliša i njegovih sastavnica.
- (2) Praćenje stanja okoliša obuhvaća:
 - praćenje imisija odnosno kakvoće zraka, vode, mora, tla, biljnog i životinjskog svijeta, te iskorištavanja mineralnih sirovina,
 - praćenje onečišćenja okoliša odnosno emisija u okoliš,
 - praćenje utjecaja onečišćavanja okoliša na zdravlje ljudi,
 - praćenje utjecaja važnih gospodarskih sektora na sastavnice okoliša,
 - praćenje prirodnih pojava odnosno praćenje i nadziranje meteoroloških, hidroloških, erozijskih seizmoloških, radioloških i drugih geofizikalnih pojava, koje se provodi sukladno posebnom propisu, te
 - praćenje stanja očuvanosti prirode, koje se provodi sukladno posebnom Propisu,
 - praćenje drugih pojava koje utječu na stanje okoliša.
- (3) Praćenje stanja okoliša provodi se za područja utvrđena planskim dokumentom u skladu sa strateškom procjenom, za zahvate za koje je to određeno procjenom utjecaja zahvata na okoliš, za sva postrojenja za koja je to određeno objedinjenim uvjetima zaštite okoliša te za područja na kojima je došlo do onečišćavanja okoliša ako onečišćivač nije poznat.
- (4) Vrstu emisija, imisija, prirodnih i drugih pojava koje su predmet praćenja, metodologiju uzorkovanja i mjerenja, rokove za dostavljanje podataka nadležnim upravnim tijelima u županiji, odnosno Gradu Zagrebu i Agenciji, način vođenja očevidnika iz članka 121 stavka 1. i stavka 3. i iz članka 122. stavka 3. ovoga Zakona, sadržaj obrazaca za dostavu podataka za vođenje tih očevidnika, način redovitog obavješćivanja javnosti, uvjete glede stručne osposobljenosti i tehničke opremljenosti ovlaštenika koji obavlja praćenje stanja okoliša, odnosno onečišćavanja okoliša, pobliže propisuje ministar pravilnikom ukoliko nije uređeno posebnim propisom.
- (5) Nositelj zahvata, operater, nadležno upravno tijelo u županiji, odnosno Gradu Zagrebu, koji sukladno ovom Zakonu obavljaju praćenje stanja okoliša obvezni su podatke o mjerenjima emisija i imisija dostavljati Agenciji u pisanom i elektronskom obliku.

Obveze nositelja zahvata i operatera glede praćenja stanja okoliša

Članak 121.

- (1) Za zahvate za koje je određeno provođenje procjene utjecaja na okoliš nositelj zahvata obavezan je pratiti stanje okoliša na način da:
- putem stručnih i za to osposobljenih osoba provodi mjerenja emisija i vodi o tome propisane očevidnike,
 - putem stručnih i za to osposobljenih osoba provodi mjerenja imisija, odnosno sudjeluje u mjerenju imisija, prema udjelu svoga zahvata u onečišćavanju okoliša,
 - sudjeluje u praćenju prirodnih i drugih pojava koje su posljedica onečišćavanja okoliša.
- (2) Podatke iz očevidnika iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka nositelj zahvata obavezan je dostavljati Agenciji na propisanim obrascima i u propisanim razdobljima odnosno rokovima.
- (3) Operater je, za postrojenje tvrtke za koje je to određeno objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, obavezan pratiti stanje okoliša na način da:
- osigura mjerenje emisija iz postrojenja,
 - osigura nadziranje utjecaja emisija na okoliš i o tome vodi propisani očevidnik,
 - osigura mjerenje imisija, odnosno sudjelovanje u mjerenju imisija prema udjelu u onečišćavanju okoliša postrojenja kojim obavlja djelatnost i o tome vodi propisani očevidnik.
- (4) Podatke iz očevidnika iz stavka 3. podstavka 2. i 3. ovoga članka operater je obavezan dostavljati na propisanim obrascima i u propisanim razdobljima odnosno rokovima nadležnom upravnom tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu.
- (5) Nositelj zahvata i tvrtka obvezni su osigurati financijska sredstva za praćenje stanja okoliša koje su obvezni provoditi sukladno ovom Zakonu.

Članak 122.

- (1) Županija odnosno Grad Zagreb osigurat će mjerenje imisija u slučaju onečišćenja okoliša na svom području kada je onečišćivač okoliša nepoznat te će osigurati praćenje stanja okoliša i učinaka sanacijskih mjera kada im je posebnim aktom odnosno propisom utvrđena obveza provedbe sanacijskog programa.
- (2) Županija odnosno Grad Zagreb osigurava sredstva za praćenje stanja okoliša sukladno stavku 1. ovoga članka na svom području.
- (3) Nadležno upravno tijelo u županiji odnosno Gradu Zagrebu vodi propisani očevidnik o praćenju stanja okoliša u smislu stavka 1. ovoga članka i očevidnik o dostavljenim podacima iz članka 121. stavka 4. ovoga Zakona, te podatke iz tih očevidnika dostavlja Agenciji u propisanim rokovima.

Osnivanje referentnih centara Agencije

Članak 123.

- (1) U svrhu praćenja stanja okoliša te za potrebe informacijskog sustava zaštite okoliša i izvješćivanja, na prijedlog ministra, Vlada posebnom odlukom određuje referentne centre Agencije.
- (2) Referentni centri iz stavka 1. ovoga članka prikupljaju i analiziraju podatke o praćenju stanja okoliša uključujući i pokazatelje s Nacionalne liste pokazatelja, za koje su zaduženi. Referentni centri podatke praćenja stanja, pokazatelje i rezultate analiza ažurno dostavljaju Agenciji.
- (3) Sredstva za rad referentnih centara iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu.
- (4) Uvjeti koje mora ispunjavati pojedini referentni centar, opseg poslova i način obavljanja poslova koji su mu određeni u nadležnost utvrđuju se odlukom iz stavka 1. ovoga članka.
- (5) Agencija predlaže ministru nacrt prijedloga odluke iz stavka 1. ovoga članka.

Analize podataka o praćenju stanja okoliša

Članak 124.

- (1) Analizu podataka o emisijama i imisijama te analizu izvješća o provedbi praćenja stanja okoliša, odnosno onečišćavanja okoliša provodi Agencija u suradnji s Ministarstvom, odnosno s drugim središnjim tijelima državne uprave nadležnim za pojedinu sastavnicu okoliša odnosno opterećenje.
- (2) Sredstva za provjeru analize podataka o emisijama i imisijama te analizu izvješća o provedbi praćenja stanja okoliša iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu.
- (3) Ministarstvo može radi provjere i uspoređivanja dostavljenih podataka o izmjeranim emisijama i imisijama, odnosno o izvršenim mjerenjima u te svrhe osigurati praćenje onečišćavanja okoliša, odnosno mjerenje emisija i/ili imisija, a također može obvezati stručnu osobu koja za ovlaštenika obavlja poslove praćenja stanja okoliša na provjeru stručne osposobljenosti.
- (4) U svrhu praćenja postignuća politike i pojedinih mjera zaštite okoliša i sastavnica okoliša ministar je ovlašten donositi odgovarajuće provedbene propise ovoga Zakona.

Izvlaštenje i ograničenje vlasničkog i drugih stvarnih prava radi praćenja stanja okoliša

Članak 125.

- (1) Kada je to nužno radi provedbe praćenja stanja okoliša, smatra se da postoji interes Države za izvlaštenje ili ograničenje vlasničkih i drugih stvarnih prava na nekretninama na kojima se trebaju postaviti objekti i/ili mjerni uređaji odnosno oprema za potrebe praćenja stanja okoliša.
- (2) Vlasnik nekretnine ima pravo na naknadu tržišne vrijednosti izvlaštenog dijela nekretnine odnosno dijela nekretnine na kojem postoji ograničenje vlasničkih i drugih stvarnih prava iz razloga određenih stavkom 1. ovoga članka.
- (3) Postupak izvlaštenja prava vlasništva nekretnine ili ograničenja vlasničkih i drugih stvarnih prava iz razloga određenih stavkom 1. ovoga članka provodi se sukladno posebnom propisu o izvlaštenju.
- (4) Ovlaštenik se obvezuje za potrebe praćenja stanja okoliša, u pravilu, koristiti zemljište u vlasništvu Države, odnosno u vlasništvu jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave te Grada Zagreba, ovisno gdje se praćenje stanja okoliša obavlja, vodeći računa gdje se najmanje ometa redovita namjena toga zemljišta. Pri izvođenju radova na postavljanju objekta odnosno mjernog uređaja i opreme iz stavka 1. ovoga članka, ovlaštenik je obavezan u što manjoj mjeri utjecati na korištenje zemljišta te je po obavljenim poslovima dužan uspostaviti prvobitno stanje zemljišta.

VIII. INFORMACIJSKI SUSTAV ZAŠTITE OKOLIŠA

Svrha uspostave i način vođenja Informacijskog sustava

Članak 126.

- (1) Informacijski sustav zaštite okoliša uspostavlja se sa svrhom cjelovitog upravljanja zaštitom okoliša i/ili pojedinim sastavnicama okoliša odnosno opterećenjima te u svrhu izrade i praćenja provedbe dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša kao i drugih dokumenata

koji se takvima podrazumijevaju u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Informacijski sustav zaštite okoliša sadrži podatke i informacije o stanju okoliša, opterećenjima i utjecajima na okoliš te odgovorima društva, a osobito:

- podatke o stanju okoliša i njegovim sastavnicama prikupljene i obrađene u skladu sa ovim Zakonom i posebnim propisima, te Nacionalnom listom pokazatelja,
- podatke o emisijama onečišćujućih tvari u okoliš iz Registra onečišćavanja,
- podatke o prirodnim i prostornim obilježjima,
- podatke o prirodnim pojavama,
- podatke o prirodnim dobrima i korištenju prirodnih dobara,
- podatke o područjima koja su posebnim propisima određena kao zaštićena ili ugrožena,
- podatke o biološkoj raznolikosti,
- podatke o utjecajima onečišćavanja okoliša na zdravlje ljudi,
- podatke o otpadu i gospodarenju otpadom,
- podatke o opasnim tvarima,
- podatke o industrijskim i ekološkim nesrećama,
- podatke o onečišćivačima okoliša,
- podatke o organizacijama u sustavu EMAS,
- podatke koji su značajni za vrednovanje održivog razvitka,
- socioekonomske podatke,
- faktografske, metodološke, dokumentacijske podatke,
- prostorne podatke,
- stručne i znanstvene podatke domaćih, stranih i međunarodnih institucija, te
- mjere politike, planove i programe zaštite okoliša.

Članak 127.

(1) Informacijski sustav zaštite okoliša vodi se kao distributivni informacijski sustav, sastavljen od većeg broja dislociranih, neovisno izrađenih, usklađenih i međusobno povezanih informacijskih sustava tematskih područja i/ili podpodručja.

(2) Referentni centri iz članka 123. ovoga Zakona čine dio distributivnog informacijskog sustava u smislu stavka 1. ovoga članka.

(3) Strukturu, sadržaj, oblik i način rada, način vođenja i održavanja informacijskog sustava zaštite okoliša, metodologije koje se koriste, obveze, način i rokove dostavljanja Agenciji podataka i informacija o okolišu te odgovarajućih izvješća, način upravljanja podacima i informacijama pobliže uređuje Vlada uredbom.

Obveze dostavljanja podataka za informacijski sustav

Članak 128.

(1) Tijela državne uprave, nadležno upravno tijelo u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu, pravne osobe s javnim ovlastima i ovlaštenici, koji obavljaju poslove praćenja stanja okoliša u skladu s ovim Zakonom, dužni su sukladno uredbi iz članka 127. stavka 3. ovoga Zakona, Agenciji za potrebe informacijskog sustava zaštite okoliša u propisanim rokovima dostavljati propisane podatke i informacije kao i odgovarajuća izvješća, te su obvezni Agenciji osigurati nesmetan pristup podacima i korištenje podataka za potrebe informacijskog sustava zaštite okoliša.

(2) Podaci, informacije i izvješća iz stavka 1. ovoga članka podložni su provjeri njihove kakvoće radi osiguranja vjerodostojnosti, potpunosti i dosljednosti.

(3) Provjeru iz stavka 2. ovoga članka obavlja po službenoj dužnosti Ministarstvo. Za

obavljanje ovih poslova Ministarstvo može koristiti usluge odgovarajućih akreditiranih pravnih i fizičkih osoba.

Registar onečišćavanja okoliša

Članak 129.

- (1) Registar onečišćavanja okoliša jest skup podataka o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš.
- (2) Registar onečišćavanja okoliša vodi nadležno upravno tijelo u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu.
- (3) Obvezni sadržaj i način vođenja registra iz stavka 1. ovoga članka, obveznike dostave podataka u registar, način, metodologije i rokove prikupljanja i dostavljanja podataka o emisijama odnosno ispuštanju, prijenosu i odlaganju onečišćujućih tvari u okoliš i otpadu, podatke o onečišćivaču, tvrtki, postrojenju, organizacijskoj jedinici u sastavu onečišćivača, rok i način obavješćavanja javnosti, način provjere i osiguranja kvalitete podataka koji se dostavljaju i vode u registru, rok čuvanja očevidnika iz kojih su dostavljeni podaci, način davanja ovlaštenja ovlaštenicima za obavljanje stručnih poslova u svezi s vođenjem registra, program i način provjere stručne osposobljenosti zaposlenika ovlaštenika pobliže propisuje ministar pravilnikom.
- (4) Podatke iz Registra onečišćavanja okoliša nadležno upravno tijelo u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu dostavlja Agenciji do 15. lipnja tekuće godine, za proteklu godinu.

Izvrješćivanje međunarodnih tijela i organizacija

Članak 130.

- (1) Dostava podataka, informacija i izvješća te njihova razmjena s međunarodnim tijelima i organizacijama, s obzirom na preuzete obveze Države vezano za područje zaštite okoliša, provode se na način i u rokovima utvrđenim svakim pojedinim dokumentom o preuzimanju obveza.
- (2) Obveznici dostave podataka, informacija i izvješća iz stavka 1. ovoga članka Agenciji dostavljaju primjerak materijala istodobno s izvješćem koje dostavljaju međunarodnom tijelu i organizaciji.
- (3) U svrhu izvršavanja obveza u smislu stavka 1. ovoga članka ministar može pobliže pravilnikom urediti administrativne postupke prikupljanja potrebnih podataka i informacija, praćenja postignuća politike i pojedinih mjera zaštite okoliša i sastavnica okoliša.

IX. INFORMIRANJE JAVNOSTI, SUDJELOVANJE JAVNOSTI I ZAJNTERESIRANE JAVNOSTI TE PRISTUP PRAVOSUĐU U PITANJIMA OKOLIŠA

1. Informiranje javnosti o okolišu

Članak 131.

Tijelo javne vlasti dužno je osigurati pristup informacijama o okolišu, koje posjeduje i/ili nadzire, u skladu s ovim Zakonom i odgovarajućom primjenom posebnih propisa kojima se uređuje pravo javnosti na pristup informacijama.

Pravo na pristup informacijama o okolišu

Članak 132.

Pravo pristupa informacijama o okolišu odnosi se na svaku informaciju u pisanom, vizualnom, slušnom, elektroničkom ili bilo kojem drugom dostupnom obliku, koja se odnosi na:

- stanje sastavnica okoliša a osobito na: zrak i atmosferu, vode, more, tlo, prirodu, biološku raznolikost i krajobraz, staništa, močvare, obalno područje, uključujući GMO, kao i međuutjecaje pojedinih sastavnica okoliša i opterećenja,
- opterećenja kao što su: tvari, energija, buka, zračenje, radijacija uključujući i radioaktivni otpad, otpad, emisije i druga ispuštanja u okoliš, koji utječu, ili mogu utjecati na sastavnice okoliša iz alineje 1. ovoga stavka,
- mjere, uključujući administrativne mjere, kao što su politike, strateški dokumenti, propisi, planovi, programi, sporazumi o okolišu, kao i aktivnosti koje mogu direktno ili indirektno utjecati na sastavnice okoliša i opterećenja iz podstavka 1. i 2. ovoga članka, te mjere ili aktivnosti utvrđene radi zaštite okoliša i sastavnica okoliša,
- analize troškova i koristi te druge financijske i ekonomske analize i pretpostavke koje se primjenjuju kao dio mjera i aktivnosti s ciljem zaštite i poboljšanja stanja okoliša,
- uvjete koji se odnose na: kvalitetu ljudskog života, zdravlje i sigurnost u odnosu na okoliš, onečišćenje hranidbenog lanca, životne uvjete, lokalitete od kulturnog značaja i građevine, kada na njih utječe ili bi moglo utjecati stanje pojedinih sastavnica okoliša iz podstavka 1. ovoga članka, odnosno, stanje sastavnica okoliša uzrokovano opterećenjima i/ili mjerama iz podstavka 2. i 3. ovoga članka.

Obveza objave informacija o okolišu

Članak 133.

(1) Tijelo javne vlasti dužno je osigurati u okviru svoje nadležnosti redovitu objavu informacija o okolišu u skladu s ovim Zakonom, putem dostupnih elektronskih baza podataka ili putem drugih odgovarajućih sredstava informiranja, a osobito:

- tekstove međunarodnih ugovora, konvencija ili sporazuma, te propise iz područja zaštite okoliša,
- strategije, planove, programe i druge dokumente zaštite okoliša,
- dostupna izvješća o provedbi propisa iz područja zaštite okoliša, uključujući provedbu međunarodnih ugovora i strateških dokumenata, planova i programa iz područja zaštite okoliša,
- izvješća o stanju okoliša,
- podatke koji se odnose na praćenje stanja okoliša,
- dozvole/suglasnosti koje imaju značajan utjecaj na okoliš kao i ugovore sklopljene s ciljem zaštite okoliša,
- studije i procjene rizika u odnosu na sastavnice okoliša,
- druge podatke od značaja za zaštitu okoliša.

(2) Informacije iz stavka 1. ovoga članka moraju biti uredno ažurirane.

(3) Tijela javne vlasti obvezna su bez odgađanja obavijestiti javnost putem sredstava javnog informiranja ili na drugi odgovarajući način u slučajevima neposredne opasnosti za ljudsko zdravlje, materijalna dobra i/ili okoliš, neovisno jesu li te opasnosti uzrokovane ljudskom djelatnošću ili prirodnim pojavama.

(4) Tijela javne vlasti i onečišćivači, odmah po saznanju, obvezni su bez odgađanja obavijestiti javnost o prekoračenjima propisanih graničnih vrijednosti emisija u okolišu.

Zahtjev i rok za davanje informacije o okolišu

Članak 134.

(1) Zahtjev za pristup informacijama o okolišu može se podnijeti bilo kojem tijelu javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu odnosno zaštiti okoliša, ili na koje se ta informacija odnosi.

(2) Tijela javne vlasti koja posjeduju informacije o okolišu, ili na koje se informacija o okolišu odnosi, omogućit će pristup informacijama u najkraćem mogućem roku, ali najkasnije u roku od mjesec dana od dana zaprimanja zahtjeva odnosno najkasnije u roku od dva mjeseca od datuma zaprimanja zahtjeva, ako su opseg i složenost traženih informacija takvi, da je razdoblje od mjesec dana nedostavno za kompletiranje dokumentacije vezano za traženu informaciju.

(3) U slučaju potrebe za produženjem roka iz stavka 2. ovoga članka tijelo javne vlasti obavijestit će podnositelja zahtjeva u najkraćem mogućem roku, a najkasnije do isteka roka od mjesec dana od dana podnošenja zahtjeva, o potrebi produženja roka, kao i o razlozima za njegovo produženje.

(4) Informacija o okolišu, ako je to prema prirodi stvari moguće, se daje u obliku u kojem je tražena.

Odbijanje zahtjeva za davanje informacije o okolišu

Članak 135.

(1) Tijelo javne vlasti može rješenjem odbiti zahtjev za davanjem informacije o okolišu kada:

- informaciju ne posjeduje ili se traženo ne odnosi na to tijelo javne vlasti, a nema saznanja o tome koje tijelo javne vlasti posjeduje traženu informaciju,

- ne vodi i nema propisane očevidnike na temelju kojih bi se tražena informacija mogla dati,
- je zahtjev očito nerazumljiv,

- je zahtjev postavljen na preopćenit način i nakon zatražene dopune odnosno pojašnjenja u skladu s posebnim propisom,

- se zahtjev odnosi na informacije, materijale, dokumente ili podatke koji su u fazi izrade odnosno čije je dovršavanje u tijeku,

- se informacija odnosi na dokumente i aktivnosti vezano za unutarnju komunikaciju tijela javne vlasti a glede izvršavanja zadaća iz djelokruga tijela.

(2) U slučaju iz stavka 1. podstavka 5. ovoga članka tijelo javne vlasti dužno je u rješenju navesti koje je tijelo nadležno za izradu materijala za koje se traži pristup informacijama i navesti vrijeme potrebno za njihov završetak, ukoliko tijelo javne vlasti raspolaže takvim informacijama.

(3) Tijelo javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu može rješenjem odbiti pristup informaciji ukoliko bi objavljivanje te informacije imalo negativan učinak na:

- tajnost postupka koje vodi tijelo javne vlasti, ukoliko je tajnost postupka zajamčena posebnim propisom,

- međunarodne odnose, javnu sigurnost i nacionalnu obranu,

- sudski postupak, odnosno prava fizičkih i pravnih osoba na pravično suđenje te na pravo tijela državne vlasti na provođenje istrage u kaznenim ili prekršajnim postupcima,

- tajnost trgovačkih i/ili industrijskih podataka gdje je tajnost zaštićena posebnim propisima

kojima se štiti legitiman/opravan ekonomski interes, uključujući i javni interes u održavanju tajnosti podataka o porezu te statistiku,

– zaštitu osoba i zaštitu tajnosti osobnih podataka koji se odnose na fizičke osobe koje nisu dale pristanak na pristup podacima javnosti, a ta tajnost je zajamčena propisima,

– zaštitu intelektualnog i industrijskog vlasništva,

– interes ili zaštitu osoba koje su dobrovoljno dostavile traženi podatak bez zakonske obveze da to učine, osim ukoliko nisu dale pristanak o objavi podataka,

– zaštitu sastavnica okoliša na koje se podatak odnosi – primjerice: staništa zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta.

(4) Tijelo javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu ne može odbiti zahtjev za informacijama iz stavka 3. podstavka 1., 4., 5., 6. i 7. ovoga članka, ako se taj zahtjev odnosi na ispuštanja ili druge emisije u okoliš.

(5) U slučajevima iz stavka 3. ovoga članka, tijelo javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu će prilikom odlučivanja o zahtjevu procijeniti je li zaštita javnog interesa od veće važnosti nego interes ostvaren objavljivanjem tražene informacije.

(6) U slučaju donošenja posebnog rješenja iz stavka 1. i 3. ovoga članka, pravna i fizička osoba ostvaruju pravo na žalbu i podnošenje tužbe nadležnom sudu sukladno posebnom zakonu.

Članak 136.

(1) Tijela javne vlasti dužna su u okviru svoje nadležnosti osigurati da su informacije koje daju i podaci koje prikupljaju i daju, točni, pravovremeni i usporedivi.

(2) Ukoliko se radi o zahtjevu za informacijom koja se odnosi na opterećenja kao što su tvari, energija, buka, nuklearna goriva, radijacija ili otpad, uključujući radioaktivni otpad, emisije i druga ispuštanja u okoliš, tijela javne vlasti dužna su, ako raspolažu s takvim informacijama informirati podnositelja zahtjeva o mjestu gdje se, ukoliko postoje, mogu pronaći podaci o mjernim postupcima, uključujući metode analiza, uzorkovanja, prethodne obrade uzoraka korištenih u prikupljanju podataka, ili uputiti podnositelja zahtjeva na odgovarajući standardizirani postupak koji je korišten, ako je tijelo javne vlasti informirano o tome.

Informiranje javnosti u posebnim postupcima uređenim ovim Zakonom

Članak 137.

(1) Tijela koja su prema ovom Zakonu nadležna za provedbu: strateške procjene, procjene utjecaja zahvata na okoliš, ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, davanja upute o sadržaju studije o utjecaju zahvata na okoliš, utvrđivanja objedinjenih uvjeta za zaštitu okoliša i davanja suglasnosti na Izvješće o sigurnosti, obvezna su na način određen ovim Zakonom i u skladu s uredbom iz stavka 2. ovoga članka informirati javnost o tim postupcima.

(2) Način informiranja javnosti u postupku: izrade strateške studije, ocjene o potrebi strateške procjene; ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, utvrđivanja sadržaja studije o utjecaju zahvata na okoliš prije njezine izrade; davanja suglasnosti na Izvješće o sigurnosti te utvrđivanja odgovornosti od štete u okolišu i prijeteće opasnosti od štete; način informiranja i sudjelovanja javnosti, odnosno zainteresirane javnosti – ukoliko je propisano sudjelovanje te javnosti, u postupku: strateške procjene, donošenja planova i programa za koje se ne provodi strateška procjena, izrade provedbenih propisa i ostalih opće-primjenjivih pravno obvezujućih pravila; kao i način informiranja i sudjelovanja javnosti i zainteresirane javnosti u postupku: procjene utjecaja zahvata na okoliš i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za

postrojenje tvrtke; te način provođenja javne rasprave, odnosno javnog uvida i javnog izlaganja, kao i pojedinačne rokove s tim u svezi glede postupaka iz ovoga Zakona na koje se to odnosi, pobliže propisuje Vlada uredbom.

Članak 138.

(1) U postupcima uređenim ovim Zakonom koji se odnose na procjenu utjecaja zahvata na okoliš, ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, utvrđivanje sadržaja studije o utjecaju zahvata na okoliš prije njezine izrade, utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje te davanje suglasnosti na Izvješće o sigurnosti, mora se osigurati informiranje javnosti o podnesenom zahtjevu i izdanom aktu kojim je riješeno o zahtjevu odnosno dano mišljenje ili suglasnost povodom zahtjeva, u skladu s uredbom iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Rok koji se određuje za informiranje javnosti u slučajevima iz članka 137. stavka 1. ovoga Zakona i o podnesenim zahtjevima u postupcima iz stavka 1. ovoga članka ne može biti kraći od 30 dana.

2. Sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti

Sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti u odlučivanju o određenim djelovanjima i djelatnostima vezano za pitanja zaštite okoliša

Članak 139.

(1) Javnost i zainteresirana javnost moraju, rano, tijekom postupka odlučivanja u pitanjima okoliša vezano za odgovarajuće djelovanje nositelja zahvata i operatera odnosno djelatnost tvrtke, na prikladan način, pravodobno i djelotvorno biti obaviještene o svojem pravu sudjelovanja u postupcima sukladno uredbi iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) U postupcima odlučivanja u pitanjima okoliša iz stavka 1. ovoga članka javnost i zainteresirana javnost imaju pravo iznijeti svoje mišljenje, prijedloge i primjedbe vezano za donošenje odluka odnosno akata tijela javne vlasti, na način i u rokovima kako je uređeno uredbom iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona.

Obavješćavanje javnosti i zainteresirane javnosti o pravu i načinu sudjelovanja u postupcima i rokovi

Članak 140.

(1) Tijela javne vlasti obvezna su, u ranoj fazi postupanja kada su sve mogućnosti otvorene, putem javnih obavijesti, oglasa ili drugih odgovarajućih sredstava kao i elektroničkih medija, odnosno na primjeren način, obavijestiti javnost odnosno zainteresiranu javnost o: zaprimljenim zahtjevima nositelja zahvata, operatera i tvrtke; te o nacrtima planova i programa za koje se provodi strateška procjena i o onima za koje se ne provodi strateška procjena; o nacrtima provedbenih propisa i/ili opće-primjenjivih pravno obvezujućih normativnih instrumenata; te o postupcima koji se s tim u svezi provode sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima.

(2) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati podatke o onom o čemu se obavještava uključujući i informacije o pravu na sudjelovanje javnosti odnosno zainteresirane javnosti u postupcima koji se glede toga vode sukladno ovom Zakonu, te informacije o tijelima kojima se podnose mišljenja, prijedlozi i/ili pitanja s tim u svezi.

(3) Minimalni rok koji se može odrediti za sudjelovanje javnosti u smislu članka 141. stavka 1. ovoga Zakona i u smislu članka 142. stavka 1. ovoga Zakona je 30 dana.

(4) Prilikom utvrđivanja: prijedloga odluka (rješenja) kojima se odlučuje o zahtjevu nositelja zahvata, tvrtke i operatera; nacрта prijedloga plana ili programa te prijedloga zakona i provedbenih propisa i ostalih opće-primjenjivih pravno obvezujućih pravila; koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš, moraju se razmotriti rezultati sudjelovanja javnosti, odnosno zainteresirane javnosti kada je ovim Zakonom propisano obvezno sudjelovanje zainteresirane javnosti.

(5) Nakon što u skladu sa stavkom 4. ovoga članka razmotri prijedloge i mišljenja iznesene u postupcima sudjelovanja javnosti, odnosno zainteresirane javnosti u smislu članka 139. stavka 1., članka 141. stavka 1. i u smislu članka 142. stavka 1. ovoga Zakona, nadležno tijelo je dužno obavijestiti javnost odnosno zainteresiranu javnost o svojoj odluci i razlozima na temelju kojih je donesena ta odluka, uključujući i podatke o postupku vezano za sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti.

Sudjelovanje javnosti tijekom izrade provedbenih propisa i/ili opće-primjenjivih pravno obvezujućih normativnih instrumenata

Članak 141.

(1) Tijela javne vlasti dužna su osigurati pravovremeno i učinkovito sudjelovanje javnosti u postupku izrade zakona i provedbenih propisa te ostalih opće-primjenjivih pravno obvezujućih pravila iz svoje nadležnosti, koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš, uključujući i postupke izrade njihovih izmjena i dopuna.

(2) Na postupak iz stavka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe uredbe iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona.

Sudjelovanje javnosti u vezi s planovima i programima koji se odnose na okoliš

Članak 142.

(1) Javnost ima pravo iznijeti svoje mišljenje, primjedbe te prijedloge i na nacрте prijedloga planova i programa koji se odnose na okoliš a za koje ovim Zakonom nije određena obveza strateške procjene.

(2) Tijela javne vlasti obvezna su osigurati pravovremeno i učinkovito sudjelovanje javnosti prilikom izrade i izmjena i/ili dopuna planova i programa iz stavka 1. ovoga članka koje donose u okviru svoje nadležnosti.

(3) Popis planova i programa iz područja zaštite okoliša za koje je potrebno osigurati sudjelovanje javnosti sukladno stavku 1. ovoga članka, utvrđuje se uredbom iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Uredbom iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona uz plan i program s utvrđenog popisa određuje se i koja javnost može sudjelovati u postupku iz stavka 2. ovoga članka, vodeći računa o prikladnosti sudjelovanja odgovarajuće zainteresirane javnosti s obzirom na sadržaj plana i programa s popisa.

(5) Odredbe ovoga članka o postupku sudjelovanja javnosti ne odnose se na planove i programe koji se donose u svrhu nacionalne sigurnosti ili civilne zaštite.

Sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti u posebnim postupcima uređenim ovim Zakonom

Članak 143.

- (1) U postupku strateške procjene plana i programa sudjeluje javnost. U postupku procjene utjecaja zahvata na okoliš i u postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje tvrtke sudjeluje javnost i zainteresirana javnost.
- (2) Javnost, odnosno javnost i zainteresirana javnost u postupcima iz stavka 1. ovoga članka sudjeluju davanjem pisanih mišljenja prijedloga i primjedbi. U tijeku postupka sudjelovanja javnosti i zainteresirane javnosti provodi se javni uvid i mora se osigurati najmanje jedno javno izlaganje, ovisno o složenosti postupka iz stavka 1. ovoga članka. Postupak javnog uvida mora se osigurati u trajanju od najmanje 30 dana.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka na sudjelovanje javnosti u postupku strateške procjene plana i programa mogu se primijeniti i odredbe o sudjelovanju javnosti iz posebnog zakona ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.
- (4) U postupcima iz stavka 1. ovoga članka, u kojima se donose odgovarajuće odluke o zahtjevu nositelja zahvata, tvrtke i operatera, prije donošenja tih odluka (rješenja) sukladno ovom Zakonu, moraju se razmotriti mišljenja, primjedbe i prijedlozi javnosti zainteresirane javnosti dostavljeni prilikom sudjelovanja u tim postupcima.
- (5) Tijela nadležna u skladu s ovim Zakonom obvezna su na način određen uredbom iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona informirati javnost i zainteresiranu javnost o sadržaju odluka kojima je odlučeno o zahtjevima nositelja zahvata, tvrtke i operatera u postupcima iz stavka 1. ovoga članka.

3. Pristup pravosuđu

Priznavanje pravnog interesa osobama zainteresirane javnosti

Članak 144.

- (1) Da ima vjerojatan pravni interes u postupcima uređenim ovim Zakonom u kojima je predviđeno sudjelovanje zainteresirane javnosti smatrat će se svaka fizička i pravna osoba koja zbog lokacije zahvata i/ili zbog prirode i utjecaja zahvata može, u skladu sa zakonom, dokazati da joj je trajno narušeno pravo.
- (2) Podrazumijeva se da ima dovoljan (vjerojatan) pravni interes u postupcima uređenim ovim Zakonom u kojima je predviđeno sudjelovanje zainteresirane javnosti i udruga civilnog društva koja djeluje na području zaštite okoliša ukoliko:
1. je registrirana sukladno posebnim propisima o udrugama te da joj je statutom kao cilj određena zaštita i unaprjeđenje okoliša, uključujući i zaštitu ljudskog zdravlja i zaštitu ili racionalno korištenje prirodnih dobara,
 2. je registrirana u smislu točke 1. ovoga stavka najmanje dvije godine prije nego je započeo postupak tijela javne vlasti o zahtjevu povodom kojega iskazuje svoj pravni interes, te ako dokaže da je u tom razdoblju aktivno sudjelovala u aktivnostima vezanim za zaštitu okoliša na području grada ili općine gdje ima registrirano sjedište sukladno svojem statutu.

Članak 145.

- (1) Osobe iz članka 144. stavka 1. i 2. ovoga Zakona koje su u svojstvu zainteresirane javnosti sudjelovale u postupcima uređenim ovim Zakonom imaju pravo osporavati odgovarajući upravni akt tijela javne vlasti, za koji je ovim Zakonom, odnosno posebnim zakonom predviđena mogućnost podnošenja žalbe odnosno tužbe, te izjaviti žalbu Ministarstvu,

odnosno podnijeti tužbu nadležnom sudu u skladu s ovim Zakonom i posebnim zakonom, a radi osporavanja postupovne i/ili materijalne zakonitosti akata, radnji ili propusta.

(2) O odgovarajućem upravnom aktu tijela javne vlasti i pravu na izjavljivanje žalbe Ministarstvu odnosno podnošenje tužbe nadležnom sudu osobe iz članka 144. stavka 1. i 2. ovoga Zakona u svojstvu zainteresirane javnosti bit će obaviještene dostavom toga akta ukoliko su podaci o osobi poznati tijelu javne vlasti, odnosno putem javne obavijesti ili na drugi primjeren način sukladno uredbi iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona.

Osporavanje odluka, radnji i propusta tijela javne vlasti te djelovanja ili propuštanja djelovanja pravnih i fizičkih osoba u pitanjima zaštite okoliša

Članak 146.

(1) Fizička i pravna osoba koja ispunjava uvjete iz članka 144. stavka 1. ovoga Zakona i smatra da je odlukom, radnjom i propustom tijela javne vlasti ili djelovanjem ili propuštanjem djelovanja fizičke ili pravne osobe (primjerice: operatera, tvrtke, onečišćivača) u pitanjima zaštite okoliša povrijeđen ovaj Zakon odnosno posebni zakon kojim je uređena zaštita pojedine sastavnice okoliša ili zaštita od utjecaja opterećenja, te propisi doneseni na temelju tih zakona, imaju pravo, pred nadležnim sudom sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima osporavati postupovnu i materijalnu zakonitost donesene odluke, radnje i propusta u vezi sa zaštitom okoliša, te osporavati zakonitost djelovanja ili propuštanja djelovanja u pitanjima zaštite okoliša.

(2) Zahtjev u smislu stavka 1. ovoga članka mora biti podnesen u propisanom obliku sukladno posebnom propisu, u roku od 30 dana od dana donošenja odluke koja se osporava, ili u slučaju radnje i propusta u roku od 15 dana od dana proteka roka za izvršenje radnje odnosno donošenje odluke. U zahtjevu mora biti navedeno i obrazloženo u čemu je sadržana odnosno na što se odnosi povreda propisa iz stavka 1. ovoga članka. Zahtjev mora biti potkrijepljen odgovarajućim dokazima.

Članak 147.

U postupku iz članka 146. ovoga Zakona nadležni sud može:

- naložiti operateru, tvrtki, onečišćivaču odnosno tijelu javne vlasti, da poduzmu sve nužne mjere, uključujući i obustavu određenih djelovanja odnosno djelatnosti,
- obvezati tvrtku odnosno onečišćivača na plaćanje odgovarajuće naknade Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost,
- utvrditi nužne privremene mjere i naložiti operateru, tvrtki, onečišćivaču odnosno tijelu javne vlasti njihovu provedbu,
- ili donijeti drugu primjerenu odluku sukladno zakonu.

Članak 148.

Ako pojedini akt tijela javne vlasti nije pravomoćan jer je podnesen zahtjev sukladno članku 146. ovoga Zakona, a tvrtka, odnosno druga pravna i fizička osoba, na koju se taj akt odnosi, zbog toga odluči pričekati pravomoćnost akta, u slučaju da se utvrdi da je podnositelj zahtjeva zlorabio svoje pravo prema odredbama ovoga Zakona, tvrtka, odnosno druga pravna i fizička osoba imaju pravo tražiti naknadu obične štete i izmakle koristi od osobe koja je podnijela zahtjev.

Članak 149.

Sudski postupak po svakoj tužbi iz područja zaštite okoliša sukladno ovom Zakonu, je hitan.

X. ODGOVORNOST ZA ŠTETU U OKOLIŠU

Djelatnosti opasne po okoliš i odgovornost za štetu u okolišu

Članak 150.

- (1) Tvrtka koja obavlja djelatnost koja predstavlja rizik za okoliš i za ljudsko zdravlje (u daljnjem tekstu: opasna djelatnost) odgovara za štetu u okolišu i prijetecu opasnost od štete, osim ako, u skladu s ovim Zakonom, dokaže da opasna djelatnost nije bila uzrok štete u okolišu odnosno prijeteeće opasnosti.
- (2) Tvrtka odgovara za štetu u okolišu ili prijetecu opasnost od štete i u slučaju kada obavlja djelatnost koja se ne smatra opasnom djelatnošću u smislu stavka 1. ovoga članka a u obavljanu te djelatnosti ne otklanja opasnosti i ne sprječava nanošenje šteta biljnim i životinjskim vrstama i/ili prirodnim staništima zaštićenim prema posebnom propisu (u daljnjem tekstu: zaštićene vrste).
- (3) Opasne djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka u smislu odgovornosti za štetu u okolišu i prijetecu opasnost od štete smatraju se opasnim zbog načina na koji se njima upravlja, proizvodi ili zbog tvari ili sredstava koja se u njima koriste.
- (4) Djelatnosti koje se smatraju opasnim za okoliš i/ili ljudsko zdravlje u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka, kriterije prema kojima se procjenjuje prijeteca opasnost i utvrđuje šteta u okolišu, najprikladnije mjere za otklanjanje štete u okolišu, njihovu svrhu i način odabira, način otklanjanja štete u okolišu (uključujući posebne uvjete glede pojedinih sastavnica okoliša, zaštićenih vrsta i prirodnih staništa) te način specificiranja troškova vezano za utvrđivanje i otklanjanje prijeteeće opasnosti i štete u okolišu, pobliže uređuje Vlada uredbom.

Odgovornosti

Članak 151.

- (1) Tvrtka koja obavlja opasnu djelatnost u smislu članka 150. stavka 1. ovoga Zakona odgovara po načelu objektivne odgovornosti (uzročnosti).
- (2) Tvrtka iz članka 150. stavka 2. ovoga Zakona za prouzročenu štetu ili prijetecu opasnost odgovara po načelu dokazane krivnje ili dokazanog nemarnog djelovanja.
- (3) Za onečišćavanje okoliša u skladu sa zakonom odgovoran je i operater koji je nezakonitim ili nepravilnim djelovanjem u tvrtki omogućio ili dopustio onečišćavanje okoliša.
- (4) Tvrtka iz članka 150. stavka 1. ovoga Zakona obvezna je sanirati štetu u okolišu i otkloniti prijetecu opasnost od štete nanесenu opasnim djelatnostima.
- (5) Tvrtka iz članka 150. stavka 2. ovoga članka obvezna je sanirati prouzročenu štetu i otkloniti prijetecu opasnost od štete nanесenu zaštićenim vrstama.
- (6) Tvrtke iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona nastale štete u okolišu i štete nanесene zaštićenim vrstama te prijeteeće opasnosti od šteta otklanjaju na način propisan ovim Zakonom i uredbom iz članka 150. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 152.

- (1) Ako više tvrtki iz članka 150. stavka 1. i 2. zajedno obavlja djelatnost, odgovornost za štetu u okolišu odnosno prijetecu opasnost od štete, te štetu ili prijetecu opasnost od štete

zaštićenim vrstama snose solidarno.

(2) Za štetu u okolišu i prijeteću opasnost od štete nastalu obavljanjem opasne djelatnosti i za štetu te prijeteću opasnost od štete u smislu članka 150. stavka 2. ovoga Zakona, kada se radi o postrojenjima čiji je rad prestao, odgovornost snosi tvrtka koja je posljednja obavljala djelatnost u postrojenju.

Izuzeća

Članak 153.

(1) Tvrtka iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona nije odgovorna za štetu u okolišu odnosno za štetu nanесenu zaštićenim vrstama ako dokaže da je šteta nastala:

– kao posljedica prirodne pojave nepredvidivog i neizbježnog obilježja, koja se nije mogla niti spriječiti niti otkloniti,

– djelovanjem treće osobe iako su poduzete primjerene mjere sigurnosti,

– iz pridržavanja obvezne naredbe ili upute koja je potekla od javne vlasti, izuzev naredbe ili upute dane nakon emisije ili iznenadnog događaja prouzročеног vlastitom djelatnošću tvrtke.

(2) U slučajevima iz stavka 1. podstavka 2. i 3. ovoga članka tvrtka ima pravo na povrat troškova djelovanja na otklanjanju štete u okolišu.

(3) Tvrtka iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona se oslobađa obveze snošenja troškova djelovanja na otklanjanju štete u okolišu odnosno štete nanесene zaštićenim vrstama ako dokaže da u obavljanju djelatnosti nije djelovala namjerno ili iz nepažnje te da je šteta nastala:

– emisijom ili događajem koji je izrijekom dopušten odgovarajućim aktom,

– emisijom ili djelatnošću ili bilo kojim načinom korištenja određenog proizvoda tijekom određene djelatnosti za koju dokaže da se na temelju stanja znanstvenih i tehničkih saznanja u trenutku nastanka štete u okolišu nije smatralo vjerojatnim da će prouzročiti štetu u okolišu.

Članak 154.

(1) Ukoliko tvrtka iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, uslijed određenih slučajnih okolnosti, opasnom djelatnošću prouzroči štetu u okolišu, djelatnošću nanese štetu zaštićenim vrstama, smatrat će se da je šteta prouzročena zbog tih slučajnih okolnosti.

(2) Ukoliko tvrtka iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona dokaže da šteta u smislu stavka 1. ovoga članka nije prouzročena njezinom djelatnošću ili ako dokaže da je šteta prouzročena djelatnošću druge pravne ili fizičke osobe, ili da je šteta nastala zbog nekih drugih okolnosti, pretpostavka uzročnosti iz stavka 1. ovoga članka se odbacuje.

Obveza utvrđivanja tvrtke koja je prouzročila štetu u okolišu i/ili štetu zaštićenim vrstama, obveza procjene značaja štete i prijeteće opasnosti od štete

Članak 155.

(1) Središnje tijelo državne uprave, koje u skladu sa svojom nadležnošću obavi očevid na mjestu štete u okolišu ili prijeteće opasnosti od štete, odnosno na mjestu štete ili prijeteće opasnosti od štete nanесene zaštićenim vrstama, ukoliko je to moguće s obzirom na obavljene očevid, utvrdit će tvrtku u smislu članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona koja je prouzročila štetu u okolišu i/ili prijeteću opasnost od štete, te će putem ovlaštenog procjenitelja procijeniti značaj te štete i/ili prijeteće opasnosti od štete.

(2) Ako središnje tijelo državne uprave iz stavka 1. ovoga članka ne može utvrditi tvrtku u smislu članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, na odgovarajući primjeren način, o tome će

izvijestiti Ministarstvo unutarnjih poslova radi poduzimanja radnji vezanih za utvrđivanje tvrtke.

(3) Na temelju procjene iz stavka 1. ovoga članka odredit će se mjere otklanjanja štete u okolišu i/ili opasnosti od štete, odnosno štete ili prijetee opasnosti od štete nanesene zaštićenim vrstama, koje treba poduzeti u smislu uredbe iz članka 150. stavka 4. ovoga Zakona.

(4) U svrhu određivanja mjera iz stavka 3. ovoga članka nadležno središnje tijelo državne uprave može tvrtci rješenjem narediti da provede svoju vlastitu procjenu i pruži sve nužne informacije i podatke.

Obveza naknade troškova i štete

Članak 156.

(1) Ukoliko se utvrdi da je tvrtka iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona prema ovom Zakonu odgovorna za štetu u okolišu i/ili prijetee opasnost od štete odnosno za štetu i/ili prijetee opasnost zaštićenim vrstama, tada je tvrtka sukladno postavljenom zahtjevu za naknadu troškova i sanacije štete obvezna nadoknaditi:

- troškove procjene štete,
- troškove utvrđivanja mjera za sanaciju okoliša,
- troškove povrata okoliša u stanje prije nastanka štete ako je takav povrat moguć, odnosno troškove sanacije posljedica štete u okolišu, troškove kompenzacijskih mjera,
- troškove provedbe mjera za sprječavanje ili ublažavanje štete u okolišu.

(2) Ako se šteta u okolišu ili šteta nastala zaštićenim vrstama ne može sanirati odgovarajućim mjerama, tvrtka koja je prouzročila štetu odgovorna je za naknadu u visini vrijednosti uništenog dobra.

(3) Vrijednost naknade treba biti približna ekonomskoj i ekološkoj vrijednosti uništenog dobra.

(4) Ako se vrijednost iz stavka 3. ovoga članka ne može utvrditi prikladnim ekonomskim metodama, nadležni sud će utvrditi visinu naknade uzimajući u obzir potrebne troškove sanacije, rizik koji djelatnost znači za okoliš, stupanj odgovornosti i korist stečenu nanošenjem štete u okolišu.

Zahtjev za naknadu troškova i štete

Članak 157.

(1) Zahtjev za naknadu troškova i štete, koji se podnosi sukladno ovom Zakonu može se odnositi isključivo na štete u okolišu i troškove u svezi otklanjanja prijetee opasnosti od štete te štete i prijetee opasnosti zaštićenim vrstama.

(2) Naknadu troškova i štete u smislu stavka 1. ovoga članka od tvrtke iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona može zahtijevati jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno Država, ovisno o lokaciji i mjestu šetnog djelovanja u okoliš odnosno na zaštićene vrste, te ovisno o okolišu i zaštićenim vrstama na kojima je šteta nastala, također i ovisno o vrsti štete u okoliš i ovisno o tome tko je osigurao sanaciju štete i tko je poduzeo mjere otklanjanja opasnosti od štete, ukoliko to nije obavila, ili, po prirodi stvari, ne može obaviti tvrtka sukladno ovom Zakonu.

Naknada drugih šteta koje su nastale prilikom nastanka štete u okolišu

Članak 158.

Naknada štete nanесene fizičkim i pravnim osobama prilikom nanošenja štete u okoliš odnosno štete заštićenim vrstama prouzročene djelatnostima u smislu članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, odnosno onečišćenjem onečišćivača, te naknada štete koja je tom prilikom nanесena imovini tih osoba ili bilo kojem gospodarskom gubitku, odnosno bilo kakvom pravu, ostvaruje se prema odredbama posebnog propisa kojim su uređeni obvezni odnosi, a koji se na te slučajeve primjenjuje kao lex specijalis.

Obveza poduzimanja mjera i obavještanja

Članak 159.

- (1) Tvrtka iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona koja djelovanjem ili propustom djelovanja u obavljanju djelatnosti prouzroči prijeteću opasnost od štete odnosno onečišćavanje okoliša, obvezna je bez odlaganja poduzeti mjere sprječavanja odnosno mjere otklanjanja u skladu s ovim Zakonom i provedbenim propisima ovoga Zakona.
- (2) Pod mjerama sprječavanja iz stavka 1. ovoga članka podrazumijeva se svako djelovanje i mjera koja se poduzima kao reagiranje na događaj, radnju ili propust koji su izazvali prijeteću opasnost od štete odnosno onečišćavanja, a u cilju sprječavanja nastanka štete u okolišu i štete заštićenim vrstama ili njihovog svođenja na minimum.
- (3) Pod mjerama otklanjanja iz stavka 1. ovoga članka podrazumijeva se svako djelovanje, ili kombinirano djelovanje, uključujući mjere ublažavanja ili privremene, odnosno propisane mjere u cilju ponovne uspostave, sanacije ili zamjene оštećenih prirodnih dobara i/ili оštećenih funkcija, ili u cilju osiguravanja istovrijedne alternative za ta dobra ili funkcije kako je predviđeno uredbom iz članka 150. stavka 4. ovoga Zakona.
- (4) Tvrtka iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona podmiruje sve troškove u vezi s poduzimanjem mjera za uklanjanje prijeteće opasnosti od štete odnosno onečišćavanja, prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 160.

- (1) Ukoliko obavljanjem djelatnosti tvrtke iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona nastane šteta u okolišu odnosno ugroze se заštićene vrste, operater je obvezan:
 - bez odlaganja obavijestiti središnje tijelo državne uprave nadležno za заштиту i spašavanje,
 - poduzeti sve provedive aktivnosti i mjere za trenutačni nadzor, ograničavanje, otklanjanje i ostale potrebne radnje za stavljanje uzročnika štete pod nadzor a u cilju sprječavanja daljnjih šteta u okolišu, šteta заštićenim vrstama i opasnosti za ljudsko zdravlje i život,
 - poduzeti nužne mjere otklanjanja štete u okolišu odnosno štete заštićenim vrstama sukladno posebnom propisu.
- (2) U slučaju nastanka štete u okolišu odnosno ugrožavanja заštićenih vrsta nadležno središnje tijelo državne uprave može u svakom trenutku:
 - zatražiti od operatera sve podatke vezano za prouzročenu štetu,
 - zatražiti od operatera da poduzme sve radnje sukladno stavku 1. podstavku 2. ovoga članka i izdati mu upute za poduzimanje tih radnji,
 - narediti tvrtki i operateru provođenje nužnih mjera prema posebnom propisu,
 - izdati upute tvrtki i operateru o mjerama otklanjanja štete koje treba poduzeti.
- (3) Ukoliko operater i tvrtka ne poduzmu mjere otklanjanja štete u okolišu odnosno opasnosti

nanesene zaštićenim vrstama, ili se ne pridržavaju izdanih uputa, ili se ne može utvrditi tvrtka koja je odgovorna za štetu, Ministarstvo će osigurati poduzimanje mjera otklanjanja štete odnosno opasnosti ili će obavijestiti Vladu o potrebi djelovanja sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 161.

Ministarstvo odnosno središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje, u slučaju prijeteće opasnosti od štete može u svakom trenutku:

- od tvrtke i operatera zatražiti podatke o prijetećoj opasnosti od štete ili o slučajevima u kojima se sumnja na prijeteću opasnost od štete,
- od tvrtke i operatera zatražiti poduzimanje nužnih mjera sprječavanja nastanka štete u okoliš odnosno ugrožavanja zaštićenih vrsta,
- dati upute tvrtki i operateru u pogledu nužnih mjera sprječavanja koje treba poduzeti,
- u suradnji s drugim tijelima nadležnim za poduzimanje intervencija poduzeti nužne mjere sprječavanja štetnih posljedica.

Utvrđivanje ugroženog područja

Članak 162.

(1) Područje ugroženog okoliša s obzirom na opasnost od šteta radi opasnih djelatnosti u smislu odredbe članka 150. stavka 1. ovoga Zakona, može na prijedlog Ministarstva utvrditi Vlada odlukom.

(2) Vlada može odlukom iz stavka 1. ovoga članka zbog ugroženosti okoliša zabraniti izvođenje novih zahvata u okoliš zbog kojih bi se mogao povećati stupanj opterećenosti okoliša ili dijelova okoliša na određenom području.

(3) Nakon što na temelju praćenja stanja utvrdi kakvoću okoliša u području ugroženog okoliša, po provedenim mjerama kojima se osigurava očuvanje kakvoće okoliša, Vlada može odlukom utvrditi da područje ili pojedini dijelovi područja iz stavka 1. ovoga članka, te pojedini dijelovi okoliša u smislu stavka 2. ovoga članka više nisu ugroženi.

Utvrđivanje strožih obveza vezano za granične vrijednosti emisija

Članak 163.

(1) Na području iz članka 162. stavka 1. ovoga Zakona Vlada može tvrtkama posebnom odlukom utvrditi obveze koje su strože od propisanih graničnih vrijednosti emisija, ako poboljšanje stanja u okolišu nije moguće ostvariti drugim mjerama.

(2) Ako tvrtka ima odgovarajući akt nadležnog tijela državne uprave kojim su utvrđene granične vrijednosti emisija sukladno posebnim propisima, Ministarstvo će vezano za odluku Vlade iz stavka 1. ovoga članka, po službenoj dužnosti operateru izdati rješenje kojim će utvrditi obveze u skladu s odlukom Vlade i odrediti rok za njihovo izvršavanje.

Obveza izrade sanacijskog programa i provedba sanacije

Članak 164.

(1) Tvrtka je dužna, u utvrđenom roku izraditi sanacijski program za uklanjanje štete u okolišu koja je nastala zbog prekoračenja graničnih vrijednosti emisija u skladu s posebnim

propisom.

(2) Operater mora za sanacijski program iz stavka 1. ovoga članka ishoditi suglasnost Ministarstva, a prema ocjeni Ministarstva, i mišljenje drugih nadležnih tijela.

(3) Mjere otklanjanja štete u okolišu, vrste sanacijskih programa, opseg i metodologiju izrade sanacijskih programa i druga pitanja s tim u svezi, uz suglasnost ministra nadležnog za zaštitu prirode i ministra nadležnog za vodno gospodarstvo, te uz ishodeno mišljenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje, pobliže pravilnikom propisuje ministar.

Članak 165.

(1) Ako nije moguće utvrditi onečišćivača okoliša, a na ugroženim područjima potrebno je izraditi sanacijski program, pripremu i izradu sanacijskog programa provodi Ministarstvo u suradnji s drugim nadležnim tijelima.

(2) Vlada odlukom utvrđuje redoslijed i prvenstvo ugroženih područja za koje će se izraditi i provoditi sanacijski program iz stavka 1. ovoga članka i osigurava financijska sredstva za njegovu provedbu.

Članak 166.

(1) Kada se radi o onečišćenju okoliša područnog (regionalnog) razmjera, a onečišćivač nije poznat, pripremu i izradu sanacijskog programa te redoslijed i prvenstvo ugroženih područja za koje će se izraditi i provoditi sanacijski program određuje izvršno tijelo županije odnosno izvršno tijelo Grada Zagreba.

(2) Kada se radi o onečišćenju okoliša lokalnog razmjera, a onečišćivač nije poznat, pripremu i izradu sanacijskog programa te redoslijed i prvenstvo ugroženih područja za koje će se izraditi i provoditi sanacijski program određuje izvršno tijelo velikog grada, grada, odnosno općine.

Članak 167.

(1) Tvrtka odnosno druga osoba koja je prema ovom Zakonu obvezna provesti sanacijski program, obvezna je i nakon provedbe sanacijskih mjera osigurati praćenje stanja okoliša, odnosno učinka sanacije na stanje okoliša i za to osigurati financijska sredstva.

(2) Kada se prema odredbama ovoga Zakona, provedba sanacijskog programa financira iz sredstava državnog proračuna, praćenje stanja okoliša i učinka sanacijskih mjera osigurava Ministarstvo.

(3) Kada se provedba sanacijskog programa financira iz sredstava proračuna županije, odnosno Grada Zagreba praćenje stanja okoliša nakon provedbe sanacijskog programa i učinak sanacijskih mjera osigurava izvršno tijelo županije odnosno izvršno tijelo Grada Zagreba.

(4) Kada se provedba sanacijskog programa financira iz sredstava proračuna velikog grada, grada, odnosno općine, praćenje stanja okoliša nakon provedbe sanacijskog programa i učinak sanacijskih mjera osiguravaju izvršna tijela tih jedinica lokalne samouprave.

Žurni postupci

Članak 168.

(1) Ukoliko tvrtka nije u mogućnosti bez odlaganja žurno provesti sve mjere za sprječavanje i ograničavanje štete u okolišu, radi nužnog ograničavanja daljnjeg štetnog djelovanja

postrojenja na okoliš, Ministarstvo će, putem druge osobe, na trošak i odgovornost tvrtke, provesti sve mjere za sprječavanje i ograničavanje nastanka daljnjih šteta.

(2) Ministarstvo može mjere iz stavka 1. ovoga članka provesti putem druge osobe, na trošak i odgovornost tvrtke i kada tvrtka to ne učini u određenom joj roku.

(3) Ovlaštenje iz stavka 1. i 2. ovoga članka obuhvaća i privremeno ograničavanje rada, a kada je to nužno i zaustavljanje rada tvrtke.

Članak 169.

(1) Troškovi izvršenja žurnog provođenja mjera iz članka 166. ovoga Zakona namiruju se iz državnog proračuna do naplate od tvrtke koja je u skladu s ovim Zakonom bila dužna provesti mjere za sprječavanje i ograničavanje štete u okolišu.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, kada se mjere iz članka 166. ovoga Zakona provode po žurnom postupku na zahtjev jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, troškovi izvršenja tih mjera, do naplate od tvrtke koja je u skladu s ovim Zakonom bila dužna provesti mjere, namiruju se iz proračuna jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave koja je podnijela zahtjev za žurno provođenje mjera.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka troškovi izvršenja mjera iz članka 168. ovoga Zakona naknađuju se u korist proračuna jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

Članak 170.

(1) Inspektor će u slučaju kada je onečišćivač nepoznat a postoji osnova sumnje da je onečišćenjem počinjen prekršaj ili kazneno djelo, o tome bez odlaganja izvijestiti najbližu ustrojstvenu jedinicu Ministarstva unutarnjih poslova.

(2) U slučaju onečišćivanja okoliša, kad se između više uzročnika ne može utvrditi onečišćivač ili se ne mogu utvrditi udjeli pojedinih onečišćivača (kumulativno ili lančano onečišćivanje), troškove uklanjanja onečišćivanja, sprječavanja ili ograničavanje daljnjeg štetnog djelovanja na okoliš, podmiruju svi onečišćivači koji su prouzročili onečišćenje solidarno.

Obveza osiguranja raspoloživih sredstava za naknadu štete

Članak 171.

(1) Operator tvrtke iz članka 150. stavka 1. i 2. ovoga Zakona obavezan je osiguranjem kod osiguravatelja u skladu sa zakonom ili na drugi primjeren način sukladno zakonu osigurati raspoloživa sredstva za naknadu možebitne štete nanesene okolišu odnosno za otklanjanje prijeteće opasnosti od štete.

(2) Posebnim zakonom mogu se urediti i druge vrste osiguranja od odgovornosti za štetu nastalu onečišćivanjem okoliša.

Supsidijarno snošenje troškova za poduzimanje mjera otklanjanja štete u okolišu

Članak 172.

(1) U slučaju onečišćivanja okoliša, čije se posljedice otklanjaju sukladno provedbenom propisu iz članka 164. stavka 3. ovoga Zakona, ako nije moguće utvrditi onečišćivača, sredstva za otklanjanje posljedica onečišćenja osiguravaju se iz proračuna jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave i iz državnog proračuna.

(2) U slučaju prekomjernog onečišćenja ili opterećivanja okoliša, koje je prouzročeno iz izvora onečišćavanja izvan granica Države sredstva za otklanjanje posljedica osiguravaju se iz državnog proračuna.

(3) Ako se onečišćivač iz stavka 1. i 2. ovoga članka utvrdi naknadno, jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i Država može po saznanju za onečišćivača, od njega tražiti povrat troškova nastalih otklanjanjem štetnih posljedica onečišćavanja okoliša u skladu sa zakonom.

(4) Posebnim propisom mogu se odrediti i druge vrste osiguranja od odgovornosti za štetu nastalu onečišćavanjem okoliša.

Članak 173.

(1) U slučaju kada tvrtka nema plan iz članka 53. stavka 1. ovoga Zakona odnosno kada se ne pridržava utvrđenih tehničkih standarda i/ili utvrđenih graničnih vrijednosti emisija u okoliš te rokova određenih s tim u svezi, a Država je zbog toga, prema preuzetim međunarodnim obvezama, dužna platiti kaznu za utvrđena prekoračenja emisija, iznos takve kazne pada na teret tvrtke čije je postrojenje uzrokovalo prekoračenje graničnih vrijednosti emisija, odnosno na teret tvrtke koja se ne pridržava utvrđenih joj obveza glede tehničkih standarda i/ili utvrđenih graničnih vrijednosti emisija u okoliš te rokova s tim u vezi.

(2) Ukoliko izvrši plaćanje kazne iz stavka 1. ovoga članka, Država se u skladu sa zakonom za isplaćeni iznos kazne namiruje od tvrtke iz stavka 1. ovoga članka.

XI. FINANCIRANJE ZAŠTITE OKOLIŠA

Članak 174.

(1) Sredstva za financiranje zaštite okoliša osiguravaju se u državnom proračunu, proračunima jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave, Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, te iz drugih izvora prema odredbama ovoga Zakona.

(2) Sredstva za financiranje zaštite okoliša mogu se osigurati i iz privatnih izvora kroz sustav koncesija, javnog privatnog partnerstva i drugih odgovarajućih modela takvog financiranja sukladno posebnim propisima.

(3) Programi zaštite okoliša mogu se financirati i sredstvima kao što su: donacije, krediti, sredstva međunarodne pomoći, sredstva stranih ulaganja namijenjenih za zaštitu okoliša i druga sredstva propisana posebnim zakonom, te sredstva iz instrumenata, programa i fondova Europske unije, Ujedinjenih naroda i međunarodnih organizacija.

(4) Sredstva za financiranje zaštite okoliša koriste se za očuvanje, zaštitu i unapređivanje stanja okoliša, u skladu sa strategijama i programima.

XII. ELEMENTI OPĆE POLITIKE ZAŠTITE OKOLIŠA

1. Znak zaštite okoliša

Članak 175.

(1) Za poticanje proizvodnje proizvoda ili obavljanja usluga koji se u usporedbi s drugim istovrsnim proizvodima odlikuju manjim negativnim utjecajima na okoliš u cijelom životnom ciklusu i time pridonose učinkovitom korištenju sastavnica okoliša, visokom stupnju zaštite okoliša, osim hrane i farmaceutskih proizvoda i profesionalne medicinske opreme, pravnim i

fizičkim osobama koje proizvode ili distribuiraju proizvode, odnosno pružaju usluge Ministarstvo radi priznanja može dodijeliti znak zaštite okoliša.

(2) Ocjena u vezi s manje negativnim utjecajima iz stavka 1. ovoga članka odnosi se na racionalno korištenje prirodnih dobara i energije, smanjenje emisija u okoliš, iskorištavanje vrijednih svojstava otpada ili druge načine omogućavanja korisne obrade otpada prije njegovog odlaganja, te poduzimanje drugih mjera radi zaštite okoliša.

(3) Proizvođač, uvoznik proizvoda, distributer ili pružatelj usluge podnose zamolbu za dodjelu znaka zaštite okoliša podneskom koji mora sadržavati dokumente i dokaze o tome da proizvod ispunjava propisane uvjete.

(4) Ministarstvo može oduzeti dodijeljeni znak zaštite okoliša ukoliko osoba iz stavka 3. ovoga članka ne postupa po uvjetima pod kojima je znak bio dodijeljen ili više ne ispunjava propisane uvjete za dodjelu toga znaka.

(5) Postupak, način dodjele, uvjete za dobivanje znaka zaštite okoliša, izgled znaka zaštite okoliša, uporabu i rok važenja dodijeljenog znaka, sastav i način rada povjerenstva za dodjelu znaka zaštite okoliša, sudjelovanje pojedinaca, udruga i organizacija, u postupku dodjele znaka zaštite okoliša iz stavka 1. ovoga članka, pobliže propisuje ministar pravilnikom.

(6) Stručna pitanja koja se odnose na produženje važenja znaka zaštite okoliša razvoj i provedbu sustava dodjeljivanja znaka zaštite okoliša te provedbu sustava EMAS razmatra Savjet iz članka 36. ovoga Zakona.

(7) Ministarstvo će promicati uporabu proizvoda i usluga koji imaju znak zaštite okoliša podizanjem svijesti i informiranjem potrošača, proizvođača, trgovaca i javnosti, radi poticanja zaštite okoliša i održivog razvitka.

2. Priznanja i nagrade

Članak 176.

(1) Priznanja i nagrade za dostignuća na području zaštite okoliša, Ministarstvo dodjeljuje pravnim i fizičkim osobama s obzirom na mjerljive postignute rezultate u zaštiti okoliša i zadovoljavanju uvjeta održivog razvitka za:

- ostvarivanje preventive od onečišćavanja okoliša,
- najpovoljnija rješenja u proizvodnim postupcima u odnosu na okoliš,
- razvojne i istraživačke projekte u zaštiti okoliša,
- razvoj sustava i edukaciju o zaštiti okoliša u odgojno-obrazovnom procesu,
- doprinos pojedinca za razvoj i unapređenje zaštite okoliša ili za doprinos u međunarodnoj suradnji u zaštiti okoliša,
- doprinose udruga na promicanju i unapređenju zaštite okoliša,
- posebni doprinos zaštiti okoliša.

(2) Povjerenstvo za dodjelu priznanja i nagrada koje svake godine, posebnom odlukom, imenuje ministar, donosi odluku o dodjeli priznanja i nagrada.

(3) Područja zaštite okoliša za koje se može dodijeliti priznanje i nagrada u tekućoj godini, svake godine odlukom određuje ministar.

(4) Priznanja i nagrade dodjeljuju se u obliku plakete i povelje.

(5) Postupak, način i uvjete za dodjelu priznanja i nagrade, vrstu priznanja i nagrada, način i rok podnošenja prijedloga, način rada povjerenstva, pobliže propisuje ministar pravilnikom.

3. Obveze proizvođača vezano za označavanje proizvoda i ambalaže, zaštita potrošača

Članak 177.

- (1) Proizvođači su dužni, kada je to propisano, prije stavljanja proizvoda na tržište, na ambalažu proizvoda, odnosno na prateću tehničku dokumentaciju uz proizvod, staviti uputu kojom se potrošač obavještuje o utjecaju proizvoda i ambalaže na okoliš te upućuje na način postupanja s proizvodom i ambalažom nakon njegove uporabe.
- (2) Dobavljač novih osobnih vozila namijenjenih prodaji ili leasingu, u svrhu zaštite i informiranja potrošača na svakom prodajnom mjestu, uključujući i promotivne sajmove, mora osigurati podatke o ekonomičnosti potrošnje goriva i emisijama CO₂ i vodič.
- (3) Vodič iz stavka 2. ovoga članka izrađuje jednom godišnje ministarstvo nadležno za sigurnost prometa na cestama (unutarnje poslove) na temelju podataka koje dostavlja dobavljač uz suglasnost Ministarstva.
- (4) Na prodajnim mjestima ne smiju biti istaknute oznake, poster, promotivni materijali ili vodiči s oznakama, simbolima ili natpisima koji su suprotni propisanim ako njihovo izlaganje može dovesti u zabunu potencijalne kupce novih osobnih vozila.
- (5) Način primjene i sadržaj upute iz stavka 1. ovoga članka, način označavanja proizvoda i ambalaže, postupanje s proizvodom nakon uporabe odnosno s ambalažom nakon uporabe proizvoda, uz suglasnost ministra nadležnog za gospodarstvo i zaštitu potrošača i ministra nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo, pobliže propisuje ministar pravilnikom.
- (6) Način dostupnosti i sadržaj podataka potrošačima o potrošnji goriva i emisijama CO₂ novih osobnih vozila, način informiranja potrošača o ekonomičnosti potrošnje goriva i emisijama CO₂ iz stavka 2. ovoga članka te sadržaj i način izrade vodiča iz stavka 3. ovoga članka pobliže propisuje ministar pravilnikom.

4. Odgoj i obrazovanje za zaštitu okoliša i održivi razvitak

Članak 178.

- (1) Država osigurava provedbu odgoja i obrazovanja za zaštitu okoliša i održivi razvitak u odgojno-obrazovnom sustavu te potiče razvoj sustava zaštite okoliša i unapređenje zaštite okoliša.
- (2) S ciljem zajedničke provedbe odgoja za održivi razvitak Ministarstvo u suradnji s ministarstvom nadležnim za prosvjetu utvrđuje smjernice obrazovnog programa u skladu sa Strategijom održivog razvitka Republike Hrvatske.
- (3) Država osigurava sustav poučavanja javnosti o učinkovitoj zaštiti okoliša racionalnom uporabom raspoloživih dobara i drugim primjerenim djelovanjima.

5. Ekonomski poticaji

Članak 179.

- (1) Posebnim propisom mogu se urediti posebni poticajni sustavi – primjerice: ekološke naknade i poloji, kojima se postiže značajno rasterećenje zaštite okoliša.
- (2) Posebnim propisom mogu se urediti olakšice za usluge i za proizvode za koje je organiziran povrat odnosno povrat ambalaže ili na drugi način organizirano smanjenje negativnih učinaka njihovog djelovanja na okoliš i korištenjem kojih se pridonosi izbjegavanju i smanjenju otpada.

XIII. NADZOR

1. Upravni nadzor

Članak 180.

- (1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.
- (2) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata Agencije i referentnih centara u dijelu poslova za koje su ovlašteni odlukom Vlade obavlja Ministarstvo.

Poništenje i ukidanje po pravu nadzora

Članak 181.

- (1) Ako se u provedbi upravnog nadzora, odnosno nadzoru koji provodi inspektor zaštite okoliša, utvrdi da su rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš, rješenjem o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, te posebnom rješenju donesenom prema odredbama ovoga Zakona, koji su konačni u upravnom postupku, očito povrijeđene materijalne odredbe ovoga Zakona, Ministarstvo će takav akt poništiti po pravu nadzora.
- (2) Ako se u provedbi upravnog nadzora, odnosno nadzoru koji provodi inspektor zaštite okoliša utvrdi da su uporabnom dozvolom u dijelu objedinjenih uvjeta, koja je konačna u upravnom postupku, očito povrijeđene materijalne odredbe ovoga Zakona, Ministarstvo će taj dio taj dio uporabne dozvole ukinuti po pravu nadzora.
- (3) Ako se u provedbi nadzora utvrdi da su rješenjem inspektora zaštite okoliša koje je konačno u upravnom postupku povrijeđene odredbe ovoga Zakona, Ministarstvo će takvo rješenje poništiti po pravu nadzora.
- (4) Rješenje o poništenju, odnosno ukidanju po pravu nadzora može se donijeti u roku od godine dana od dana konačnosti akta koji se ukida, odnosno poništava, a u koji rok se ne uračunava dostava rješenja.
- (5) Nakon prve neuspješne dostave rješenja o poništenju odnosno ukidanju po pravu nadzora dozvole, odnosno rješenja iz stavka 1. ovoga članka, dostava se provodi stavljanjem tog rješenja na oglasnu ploču Ministarstva. Obavijest o tome ostavlja se na nekretnini na koju se odnosi rješenje o poništenju, odnosno ukidanju.
- (6) Rješenje o poništenju, odnosno ukidanju po pravu nadzora u slučaju dostave iz stavka 5. ovoga članka smatra se dostavljenim danom stavljanja na oglasnu ploču.
- (7) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, već se protiv njega može pokrenuti upravni spor.

2. Inspekcijski nadzor

Obavljanje poslova inspekcijskog nadzora

Članak 182.

- (1) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona provode državni službenici Ministarstva, Uprave za inspekcijske poslove raspoređeni na radna mjesta s ovlastima obavljanja inspekcijskog nadzora zaštite okoliša u Ministarstvu i područnim jedinicama Ministarstva u sjedištima i izvan sjedišta županija, odnosno u sjedištu Grada Zagreba, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Inspekcijski nadzor u području okoliša provode i druge inspekcije nadležne prema posebnim propisima za nadzor pojedinih sastavnica okoliša i zaštite od utjecaja opterećenja na okoliš (u daljnjem tekstu: koordinirani inspekcijski nadzor), na način kako je to ovim

Zakonom određeno.

(3) Poslovi inspekcijskog nadzora zaštite okoliša smatraju se poslovima kod kojih postoje posebni uvjeti rada.

Uvjeti za obavljanje poslova inspekcijskog nadzora

Članak 183.

(1) Na radno mjesto glavnog inspektora zaštite okoliša može se rasporediti diplomirani inženjer strojarke, kemijsko tehnološke, prehrambeno biotehnološke, prirodoslovno matematičke, agronomske, farmaceutske-biokemijske, veterinarske, šumarske, geološke i rudarske struke s najmanje deset godina radnog iskustva u struci od čega tri godine na poslovima inspekcije zaštite okoliša, te položenim državnim stručnim ispitom i stručnim ispitom iz članka 40. ovoga Zakona.

(2) Na radno mjesto višeg inspektora zaštite okoliša može se rasporediti diplomirani inženjer strojarke, kemijsko tehnološke, prehrambeno biotehnološke, prirodoslovno matematičke, agronomske, farmaceutske – biokemijske, medicinske, veterinarske, šumarske, geološke, rudarske struke i zaštite na radu s najmanje deset godina radnog iskustva u struci, te položenim državnim stručnim ispitom i stručnim ispitom iz članka 40. ovoga Zakona.

(3) Na radno mjesto inspektora zaštite okoliša može se rasporediti diplomirani inženjer strojarke, kemijsko tehnološke, prehrambeno biotehnološke, prirodoslovno matematičke, agronomske, farmaceutske-biokemijske, medicinske, veterinarske, šumarske, geološke, rudarske i struke zaštite na radu s najmanje pet godina radnog iskustva u struci, te položenim državnim stručnim ispitom i stručnim ispitom iz članka 40. ovoga Zakona.

(4) Na radno mjesto nadzornika za okoliš s položajem inspektora zaštite okoliša druge vrste zvanja može se postaviti diplomirani inženjer strojarke, kemijsko tehnološke, prehrambeno biotehnološke, prirodoslovno matematičke, agronomske, farmaceutske-biokemijske, medicinske, veterinarske, šumarske, geološke, rudarske i struke zaštite na radu s najmanje tri godine radnog iskustva, te položenim državnim stručnim ispitom i stručnim ispitom iz članka 40. ovoga Zakona.

(5) Ministar, odnosno osoba koju on ovlasti, može radi hitne potrebe ili ekonomičnijeg obavljanja inspekcijskog nadzora, u skladu s posebnim zakonom, pisano narediti (višem) inspektorima zaštite okoliša iz jedne područne jedinice da privremeno provodi nadzor na području druge područne jedinice.

(6) Radna mjesta s ovlastima inspekcijskog nadzora vezano za zaštitu okoliša te detaljnijim uvjetima i njihovim ovlastima koje moraju ispunjavati osobe na tim radnim mjestima utvrđuje ministar Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva.

Službena iskaznica i znak

Članak 184.

(1) Glavni inspektor zaštite okoliša, viši inspektor zaštite okoliša i inspektor zaštite okoliša te nadzornik za okoliš (u daljnjem tekstu: inspektor) dokazuju službeno svojstvo, identitet i ovlasti službenom iskaznicom i znakom.

(2) O izdanim službenim iskaznicama i znakovima inspektorima u Ministarstvu se vodi upisnik.

(3) Oblik i sadržaj službene iskaznice i izgled znaka iz stavka 1. ovoga članka, način njihova izdavanja i uporabe te način vođenja upisnika o izdanim službenim iskaznicama i znakovima, pobliže pravilnikom propisuje ministar.

Način obavljanja inspekcijskog nadzora

Članak 185.

- (1) Inspektori provode nadzor u skladu s godišnjim planom rada i programom rada inspekcije zaštite okoliša, koji se usklađuju s godišnjim planovima i programima rada drugih inspekcija radi provođenja koordiniranih inspekcijskih nadzora.
- (2) Godišnji plan rada inspekcije zaštite okoliša se objavljuje na web stranici Ministarstva.
- (3) Ministar će sporazumno s ministrom obrane odrediti sadržaj i način obavljanja poslova inspekcijskog nadzora zaštite okoliša za potrebe Ministarstva obrane.
- (4) Ministar će sporazumno s ministrima kulture, mora, poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, unutarnjih poslova, zdravstva i socijalne skrbi te glavnim inspektorom Državnog inspektorata u okviru djelokruga tih inspekcijskih službi odrediti sadržaj i način suradnje u provedbi koordiniranih inspekcijskih nadzora koji se odnose na područje okoliša.
- (5) Početak provedbe inspekcijskog nadzora inspektor nije dužan najaviti nadziranoj osobi, osim ako ocijeni da je takva obavijest potrebna u svrhu obavljanja nadzora.

Ovlasti inspektora

Članak 186.

- (1) U postupku inspekcijskog nadzora inspektor je ovlašten:
 - zatražiti i pregledati isprave (osobna iskaznica, putovnica i sl.) na temelju kojih može utvrditi identitet nadzirane osobe, kao i drugih osoba nazočnih inspekcijskom nadzoru,
 - ući u građevine, zgrade, prostorije i prostore (industrijsko-proizvodne građevine, postrojenja s pogonima odnosno uređajima s pripadajućim zemljištem na građevnoj čestici, te stambene, poslovne i stambeno-poslovne zgrade s pripadajućim zemljištem na građevnoj čestici) i pregledati ih, kao i šumska, poljoprivredna i druga zemljišta; privremena gradilišta; izvođenje radova, proizvode, opremu, sredstva rada i alat, mobilne uređaje, vozila i plovila,
 - pregledati poslovnu dokumentaciju koja omogućuje uvid u poslovanje nadzirane osobe u vezi primjene ovoga Zakona (poslovne knjige, registre, dokumente, ugovore, isprave i dr.),
 - uzimati izjave od odgovornih osoba radi pribavljanja dokaza o činjenicama koje se ne mogu izravno utvrditi, kao i od drugih osoba nazočnih inspekcijskom nadzoru,
 - zatražiti pisano od nadzirane osobe točne i potpune podatke te dokumentaciju potrebnu u inspekcijskom nadzoru,
 - utvrđivati činjenično stanje na vizualni način (fotografiranje, snimanje kamerom, videozapis i sl.),
 - obaviti uzorkovanje tla, mora, zraka i otpada putem ovlaštene osobe,
 - zatražiti pisano izvješće nadzirane osobe o poduzetim mjerama naređenim u inspekcijskom nadzoru, te
 - obavljati i druge radnje sa svrhom inspekcijskog nadzora.
- (2) Pod poslovnim prostorijama u smislu ovoga Zakona, smatraju se stambene i poslovne prostorije i drugi prostor, prijevozna sredstva, mobilni uređaji i slično, u kojima nadzirana osoba obavlja djelatnost.
- (3) Inspektor je dužan s podacima za koji nadzirana osoba dokaže da je poslovna tajna, postupati sukladno određenim uvjetima za njihovo čuvanje.
- (4) Troškove analize uzorkovanja iz stavka 1. podstavka 7. ovoga članka podmiruje nadzirana osoba ako rezultati uzorkovanja dokažu odstupanja od propisanih zahtjeva, a u protivnom troškovi se namiruju iz sredstava državnog proračuna.
- (5) U obavljanju inspekcijskog nadzora inspektor može do donošenja rješenja o izvršenom

prekršaju, odnosno sudske presude, privremeno oduzeti dokumentaciju i predmete koji u prekršajnom ili sudbenom postupku mogu poslužiti kao dokaz i o tome izdaje potvrdu s točnim podacima o oduzetoj dokumentaciji i predmetima.

(6) Ako tijekom inspekcijskog nadzora inspektor utvrdi da nije ovlašten izravno postupati, odmah će izvijestiti nadležno tijelo državne uprave te zatražiti pokretanje postupka i poduzimanje mjera u skladu s posebnim propisima.

Obveze nadziranih osoba

Članak 187.

(1) Nadzirane osobe dužne su inspektoru omogućiti provedbu inspekcijskog nadzora i osigurati mu uvjete za neometan rad, dati na uvid svu potrebnu dokumentaciju, te na pisani zahtjev inspektora dostaviti ili pripremiti bez naplate dodatne podatke potrebne za obavljanje inspekcijskog nadzora.

(2) Nadzirane osobe dužne su na traženje inspektora privremeno obustaviti poslovanje u nadziranoj građevini u tijeku inspekcijskog nadzora ako inspektor ne bi mogao na drugi način obaviti inspekcijski nadzor ili utvrditi činjenično stanje.

(3) Inspektor može od nadzirane osobe i nakon obavljanja inspekcijskog nadzora zatražiti izvršenje pojedine radnje radi potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i odrediti rok za izvršenje te radnje.

(4) Nadzirana osoba inspektoru nije omogućila provedbu inspekcijskog nadzora ako:

- nije osigurala obavljanje pregleda u radnim prostorijama nadzirane osobe, odnosno nadležnoga upravnog tijela,
- nije osigurala uvid u traženu dokumentaciju i isprave radi utvrđivanja činjeničnog stanja u roku određenom u zapisniku o inspekcijskom nadzoru,
- nije dostavila na pisani zahtjev u određenom roku na uvid sve podatke i dokumentaciju potrebnu u provedbi nadzora,
- nije izvijestila o poduzetim mjerama za otklanjanje utvrđenih nedostataka,
- nije osigurala da odgovorne osobe ili opunomoćenici budu nazočni i sudjeluju u inspekcijskom nadzoru,
- nije dopustila ući i pregledati građevine, zgrade, prostorije, prostore, pogone s postrojenjima, uređaje i opremu, vozila i druga sredstva na kojima se obavlja inspekcijski nadzor,
- nije provela radnje iz stavka 2. i stavka 3. ovoga članka.

(5) Ako se inspektoru prilikom nadzora pruži fizički otpor, odnosno ako se takav otpor osnovano očekuje, ovlaštena službena osoba nadležne policijske uprave dužna je na zahtjev inspektora pružiti mu pomoć.

Predmet inspekcijskog nadzora

Članak 188.

(1) U inspekcijskom nadzoru inspektor nadzire osobe koje su obvezne provoditi mjere i aktivnosti zaštite okoliša, ispunjavanje uvjeta i način rada nadziranih osoba, obavlja izravan uvid u opće i pojedinačne akte, te poduzima mjere određene ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, kada to utvrdi potrebnim u cilju sprječavanja i smanjivanja onečišćenja te uklanjanja posljedica onečišćenja okoliša.

(2) U inspekcijskom nadzoru inspektor nadzire osobito:

- donošenje i provedbu dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša te instrumenata zaštite

okoliša,

- primjenu standarda kakvoće okoliša, odnosno tehničkih standarda zaštite okoliša za određene proizvode, postrojenja, pogone ili uređaje, opremu i proizvodne postupke koji mogu prouzročiti rizik ili opasnost po okoliš,
- provedbu mjera zaštite okoliša i praćenja stanja okoliša utvrđenih rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš iz članka 79. stavka 1. ovoga Zakona,
- podnošenje zahtjeva postojećih postrojenja iz članka 82. stavka 1. i iz članka 236. ovoga Zakona za izdavanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša,
- usklađenost rada postojećih postrojenja iz članka 82. stavka 1. i 236. ovoga Zakona s objedinjenim uvjetima zaštite okoliša utvrđenih rješenjem i uporabnom dozvolom,
- usklađenost primijenjenih tehnika u radu postrojenja iz članka 82. stavka 1. i 236. ovoga Zakona s objedinjenim uvjetima zaštite okoliša utvrđenih rješenjem, odnosno uporabnom dozvolom,
- značajne promjene u radu ili rekonstrukcije postrojenja iz članka 82. stavka 1. ovoga Zakona, koju operator prijavi da utječe na okoliš,
- provedbu obveza operatera u vezi izrade i provedbe mjera i aktivnosti iz Izvješća o sigurnosti,
- ispunjavanje propisanih uvjeta, aktivnosti i sigurnosnih mjera sukladno izdanim suglasnostima za Izvješće o sigurnosti,
- propisno korištenje znaka zaštite okoliša za proizvode, procese ili usluge,
- dostavljanje propisanih podataka i izvješća za potrebe informacijskog sustava zaštite okoliša,
- dostavljanje izvješća o provedenom praćenju stanju okoliša,
- vođenje očevidnika o stanju okoliša i dostavljanje podataka za registar onečišćivača,
- izradu, provedbu i praćenje učinaka mjera iz sanacijskog programa,
- ispunjavanje propisanih uvjeta ovlaštenika za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša,
- provedbu ratificiranih međunarodnih ugovora iz područja zaštite okoliša.

(3) Nadzor postrojenja iz članka 70. stavka 1. i članka 82. stavka 1. ovoga Zakona za koje je propisana obveza pribavljanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, te nadzor postrojenja s opasnim tvarima u količinama koje mogu uzrokovati nesreće većih razmjera, inspektori zaštite okoliša obavljaju u koordiniranom inspekcijskom nadzoru i na način određen u članku 185. stavku 4. ovoga Zakona.

Inspekcijski postupak

Članak 189.

(1) Ako inspektor u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi povredu odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, pokrenut će po službenoj dužnosti upravni postupak i poduzeti mjere propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(2) Inspektor će pisano obavijestiti poznatog podnositelja prijave o utvrđenom činjeničnom stanju u inspekcijskom nadzoru najkasnije u roku od trideset dana od dana utvrđenja tog stanja.

Stranka u inspekcijskom postupku

Članak 190.

- (1) Stranka u inspekcijskom postupku u smislu ovoga Zakona može biti svaki onečišćivač, nositelj zahvata, tvrtka, operater, ovlaštenik, te županija odnosno Grad Zagreb, veliki grad, grad i općina.
- (2) Ako je onečišćivač nepoznatog boravišta stranka je posjednik onečišćene nekretnine.

Nepoznati onečišćivač

Članak 191.

- (1) Ako onečišćenje okoliša prouzroči nepoznati onečišćivač, stranka u inspekcijskom postupku je veliki grad, grad ili općina na čijem je području utvrđeno onečišćenje.
- (2) Ako utvrdi da je onečišćenje neposredna opasnost za ljude i okoliš, inspektor će rješenjem narediti velikom gradu, gradu ili općini mjere za smanjivanje odnosno uklanjanje onečišćenja putem druge osobe, odnosno ako to veliki grad, grad ili općina ne učini u roku naređenom u rješenju, mjere će provesti županija na teret proračuna velikog grada, grada ili općine.

Inspekcijsko rješenje

Članak 192.

- (1) Ako inspektor utvrdi povredu odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona može donijeti inspekcijsko rješenje i bez saslušanja stranke.
- (2) Inspektor će rješenje iz stavka 1. ovoga članka donijeti najkasnije u roku od osam dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama presudnim za donošenje rješenja. Ne donošenje rješenja do tog roka ne isključuje obvezu njegova donošenja.
- (3) Ako je stranka nepoznatog boravišta, inspekcijsko rješenje, odnosno zaključak dostavlja se stavljanjem na oglasnu ploču Ministarstva. Obavijest o tome ostavlja se i na mjestu onečišćenja.
- (4) Obveza izvršenja inspekcijskog rješenja, odnosno zaključka i rok za podnošenje žalbe, odnosno pokretanje upravnog spora počinju teći od prvoga idućeg dana od dana oglašavanja.
- (5) Nakon prve neuspješne dostave inspekcijskog rješenja i zaključka poznatoj stranci prema posebnom zakonu, dostava se provodi na način određen u stavku 3. i 4. ovoga članka.
- (6) Rješenje i zaključak u slučaju dostave iz stavka 5. ovoga članka smatra se dostavljenim danom stavljanja na oglasnu ploču.

Hitne mjere

Članak 193.

- (1) U slučaju neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi i okoliš inspektor može na temelju ovoga Zakona usmenim rješenjem narediti stranci poduzimanje hitnih mjera radi sprječavanja daljnjeg onečišćenja okoliša i osiguranja od neposredne opasnosti, odnosno zabraniti rad postrojenja do izvršenja naredbe kada to ocijeni potrebnim, izvijestiti i zatražiti postupanje i drugih nadležnih inspekcija prema posebnim propisima u području okoliša, te poduzeti i druge mjere.
- (2) Pisani otpravak usmenog rješenja iz stavka 1. ovoga članka mora se otpremiti stranci u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rješenja.
- (3) Otpravak iz stavka 2. ovoga članka inspektor neće dostavljati stranci ako je hitna mjera provedena tijekom inspekcijskog nadzora, odnosno prije otpreme pisanog otpravka rješenja, što će inspektor utvrditi i navesti u zapisniku.

- (4) Obveza izvršenja usmenog rješenja počinje teći od dana priopćenja usmenog rješenja stranci.
- (5) O donošenju rješenja iz stavka 1. ovoga članka inspektor odmah obavještava središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje i nadležnu policijsku upravu.
- (6) Ako je onečišćivač nedostupan ili mu nije iz bilo kojeg razloga moguće izreći hitnu mjeru ili je odbije izvršiti u određenom roku, inspektor istim rješenjem naređuje izvršenje hitne mjere putem druge osobe na trošak i odgovornost izvršenika.

Mjera pečaćenja

Članak 194.

- (1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor na temelju ovoga Zakona može na licu mjesta zatvoriti prostorije, prostore, odnosno pristup u prostor, u kojima nadzirana osoba obavlja određenu djelatnost i onemogućiti joj korištenje postrojenja i opreme i drugih sredstava za rad pečaćenjem.
- (2) Inspektor će ukloniti pečat iz stavka 1. ovoga članka kada nadzirana osoba postupi prema inspekcijskom rješenju i uskladi obavljanje djelatnosti s ovim Zakonom.
- (3) Ako nadzirana osoba nastavi obavljati djelatnost i poslije pečaćenja, inspektor provodi daljnje sprječavanje uz pomoć policije koja će udaljiti stranku iz radnih prostora.
- (4) Uklanjanje pečata je kazneno djelo prema članku 323. Kaznenog zakona.
- (5) Način pečaćenja prostora i sredstava za rad iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar pravilnikom.

Zaključak o obustavi postupka izvršenja

Članak 195.

Ako je nadzirana osoba izvršila obvezu iz inspekcijskog rješenja, ili je iz nekoga drugog razloga prestala obveza izvršenja inspekcijskog rješenja inspektor će po službenoj dužnosti donijeti zaključak o obustavi postupka izvršenja.

Pravo na žalbu i upravni spor

Članak 196.

- (1) Protiv rješenja, zaključka o obustavi postupka izvršenja i zaključka o troškovima izvršenja koje je donio inspektor u područnoj jedinici može se u roku od petnaest dana od dana zaprimanja rješenja, odnosno zaključka izjaviti žalba Ministarstvu.
- (2) Ako inspektor u područnoj jedinici Ministarstva utvrdi da je žalba dopuštena, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe, a novim aktom nije zamijenio žalbom osporeni akt, dužan je bez odgode, a najkasnije u roku od pet dana od dana primitka žalbe dostaviti žalbu sa spisom koji se odnosi na predmet u Ministarstvo na rješavanje.
- (3) Žalba izjavljena protiv rješenja, odnosno zaključka iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa njihovo izvršenje.
- (4) Žalbu iz stavka 3. ovoga članka rješava posebno povjerenstvo Ministarstva koje imenuje ministar.
- (5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka protiv inspekcijskog rješenja, odnosno zaključka inspektora u Ministarstvu žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor, kojim se ne odgađa njegovo izvršenje.

Inspekcijske mjere

Članak 197.

Ako u inspekcijskom nadzoru inspektor utvrdi povredu odredbi ovoga Zakona i/ili propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, ima pravo i obvezu nadziranoj osobi rješenjem narediti mjere s primjerenim rokom izvršenja, a osobito:

- zabranu rada, odnosno privremenu zabranu rada postrojenja, odnosno njegovog dijela i opreme i/ili obavljanja djelatnosti,
- otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u radu nadzirane osobe,
- privremenu zabranu obavljanja radnji u proizvodnom procesu,
- obustavu rada postrojenja,
- uklanjanje posljedica onečišćenja okoliša odnosno provedbu mjera sanacijskog programa,
- obustavu izvođenja radova,
- zabranu postupanja s opasnim tvarima,
- poduzimanje odgovarajućih preventivnih i drugih mjera zaštite okoliša od opasnih tvari,
- u slučaju velike nesreće poduzimanje mjera i postupaka u skladu s Izvješćem o sigurnosti i unutarnjim planom te mjera za sanaciju i sprječavanja širenja onečišćenja okoliša,
- primjenu novih aktivnosti i mjera zaštite koje nisu sadržane u Izvješću o sigurnosti i unutarnjem planu,
- otklanjanje nepravilnosti i/ili nezakonitosti u dokumentu održivog razvitka i zaštite okoliša i/ili u postupku njegove izrade, odnosno izmjenama i/ili dopunama, te razmatranja ili donošenja,
- izradu plana usklađivanja postrojenja s tehničkim standardima zaštite okoliša, studije o procjeni utjecaja na okoliš i provedbu procjene utjecaja na okoliš, elaborata o zaštiti okoliša, izvješća o sigurnosti odnosno unutarnjeg plana,
- provedbu mjera zaštite okoliša i praćenja stanja okoliša (monitoring) utvrđenih u rješenju o prihvatljivosti zahvata za okoliš,
- prijedlog za oduzimanje ovlašteniku suglasnosti Ministarstva za obavljanja stručnih poslova zaštite okoliša,
- prijedlog za privremeno oduzimanje i prestanak važenja uporabne dozvole u dijelu objedinjenih uvjeta zaštite okoliša,
- prijedlog za oduzimanje znaka zaštite okoliša,
- poduzimati i druge mjere i radnje u svrhu sprječavanja onečišćenja okoliša u skladu sa Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

Zabrana rada postrojenja i/ili obavljanje djelatnosti

Članak 198.

(1) U provedbi koordiniranog inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje tvrtki, odnosno operateru zabranu rada postrojenja i/ili obavljanje djelatnosti, ako utvrdi da:

- nije ishodila objedinjene uvjete zaštite okoliša u dijelu uporabne dozvole,
- nije produljila rok važenja uporabne dozvole u dijelu objedinjenih uvjeta zaštite okoliša,
- je izvršila promjenu, odnosno rekonstrukciju postrojenja bez izmjene i/ili dopune uporabne dozvole, odnosno objedinjenih uvjeta zaštite okoliša,
- ne ispunjava propisane standarde kakvoće zaštite okoliša ili tehničke standarde zaštite okoliša za pogone, uređaje, odgovarajuću opremu, proizvodne postupke i određene proizvode kojima se može prouzročiti rizik ili opasnost za okoliš.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka inspektor će prije donošenja rješenja iz stavka 1.

ovoga članka pečaćenjem na licu mjesta zatvoriti prostorije, prostore, odnosno pristup u prostor, u kojima nadzirana osoba obavlja određenu djelatnost i onemogućiti joj korištenje postrojenja i opreme i drugih sredstava za rad.

(3) U provedbi koordiniranoga inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje tvrtki, odnosno operateru privremenu zabranu rada postrojenja, odnosno njegovog dijela i opreme, i/ili obavljanja djelatnosti na rok do šest mjeseci, ako utvrdi:

- a) da nije pribavila studiju o procjeni utjecaja zahvata na okoliš,
- b) da nije podnijela zahtjev za ishođenje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, odnosno produljenje roka važenja uporabne dozvole u dijelu objedinjenih uvjeta zaštite okoliša,
- c) značajno povećanje količine ili izmjene svojstva ili fizičkog oblika prisutne opasne tvari ili promjene u proizvodnom procesu u kojem se ta tvar koristi.

(4) Rješenjem iz stavka 1. i 3. ovoga članka inspektor naređuje tvrtki, odnosno operateru i mjere za otklanjanje utvrđenih posljedica onečišćenja okoliša, rok u kojem je dužna provesti te mjere, određuje način izvršenja inspekcijskog rješenja putem druge osobe te ujedno upozorava tvrtku, odnosno operatera da će se izvršenju naređenih mjera pristupiti najkasnije u roku od trideset dana od dana utvrđenja da tvrtka, odnosno operater nije postupila prema naređenom u rješenju.

(5) Rješenjem iz stavka 3. podstavka 1. i 2. ovoga članka inspektor upozorava tvrtku, odnosno operatera da u slučaju proteka roka od šest mjeseci od dana kada je rješenje postalo izvršno, a da tvrtka, odnosno operater ne ishodi objedinjene uvjete zaštite okoliša, odnosno produljenje roka važenja uporabne dozvole u dijelu objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, zabrana rada postrojenja, odnosno njegovog dijela i opreme, i/ili obavljanja djelatnosti, prestaje biti privremena.

Otklanjanje nepravilnosti

Članak 199.

(1) U provedbi koordiniranog inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje otklanjanje nepravilnosti zbog kojih je došlo do odstupanja od objedinjenih uvjeta zaštite okoliša utvrđenih u rješenju o prihvatljivosti zahvata za okoliš i objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, odnosno uporabnoj dozvoli, ako utvrdi da tvrtka postupa protivno tim uvjetima.

(2) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor naređuje tvrtki, odnosno operateru i primjenu mjera radi uklanjanja posljedica onečišćenja okoliša, odnosno provedbu mjera sanacijskog programa, određuje primjereni rok radi usklađivanja s odredbama ovoga Zakona i način izvršenja inspekcijskog rješenja putem druge osobe te ujedno upozorava tvrtku, odnosno operatera da će se izvršenju naređenih mjera pristupiti najkasnije u roku od trideset dana od dana utvrđenja da tvrtka, odnosno operater nije postupila prema naređenom u rješenju.

(3) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor će narediti ispitivanje određene tehnike, tehnološkog procesa, proizvoda, poluproizvoda ili sirovine, ako posumnja da mogu prouzročiti onečišćenja okoliša te privremenu zabranu njihove upotrebu ili korištenja dok mu se rezultati ispitivanja ne dostave na uvid, u kojem će slučaju zabraniti i ispuštanje onečišćujućih i opasnih tvari, otpadnih voda ili energije u zrak, vodu i tlo na način i u količinama, odnosno koncentracijama ili razinama, ako su veće od dopuštenih.

(4) Na temelju rješenja iz stavka 1. ovoga članka bez donošenja dopunskog odnosno posebnog rješenja, inspektor može obustaviti rad postrojenja ako utvrdi potrebnim ispitati učinkovitost uređaja koji služe za uklanjanje ili pročišćavanje onečišćujućih tvari za koje nisu propisani standardi.

(5) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor naređuje tvrtki, odnosno operateru i

zabranu rada postrojenja, odnosno njegovog dijela i opreme, i/ili obavljanja djelatnosti, u slučaju da protekom roka naređenog u tom rješenju utvrdi da tvrtka, odnosno operater nije uskladila postupanje s objedinjenim uvjetima zaštite okoliša iz uporabne dozvole.

Privremena zabrana obavljanja radnji u proizvodnom procesu i zabrana postupanja s opasnim tvarima

Članak 200.

- (1) U provedbi koordiniranog inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje tvrtki, odnosno operateru privremenu zabranu obavljanja radnji u proizvodnom procesu, te korištenja tehnike, tehnološkog procesa, proizvoda, poluproizvoda ili sirovina ako utvrdi da nisu u skladu s odredbama ovoga Zakona i zbog kojih je došlo ili može doći do onečišćivanja okoliša.
- (2) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor naređuje tvrtki, odnosno operateru zabranu postupanja s opasnim tvarima ako utvrdi da su njihove količine veće od dopuštenih prema ovom Zakonu.
- (3) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka inspektor će prije donošenja rješenja iz stavka 1. ovoga članka pečačenjem na licu mjesta zatvoriti prostorije, prostore, odnosno pristup u prostor, u kojima tvrtka, odnosno operater obavlja određene radnje u proizvodnom procesu i onemogućiti joj korištenje postrojenja i opreme i drugih sredstava za rad.
- (4) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor naređuje tvrtki, odnosno operateru i primjenu mjera radi uklanjanja posljedica onečišćenja okoliša odnosno provedbu mjera sanacijskog programa, određuje primjereni rok radi usklađivanja s odredbama ovoga Zakona i način izvršenja inspekcijskog rješenja putem druge osobe te ujedno upozorava tvrtku, odnosno operatera da će se izvršenju naređenih mjera pristupiti najkasnije u roku od trideset dana od dana utvrđenja da tvrtka, odnosno operater nije postupila prema naređenom u rješenju.

Poduzimanje mjera u slučaju nesreće

Članak 201.

- (1) U provedbi koordiniranog inspekcijskog nadzora u slučaju nesreće inspektor rješenjem naređuje tvrtki, odnosno operateru bez odgađanja primjenu mjera i postupaka u skladu s Izvješćem o sigurnosti i unutarnjim planom odnosno mjera za sprječavanje širenja onečišćenja okoliša i sanacije te poduzima mjere iz članka 193. ovoga Zakona.
- (2) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor naređuje tvrtki, odnosno operateru da informira javnost o primijenjenim mjerama, da provede analizu eventualnih nedostataka Izvješća o sigurnosti i da poduzme i druge nužne mjere radi smanjenja štete u okolišu ili uklanjanja nastanka daljnjih rizika, opasnosti ili štete u okolišu i određuje način izvršenja inspekcijskog rješenja putem druge osobe te ujedno upozorava tvrtku, odnosno operatera da će se izvršenju naređenih mjera pristupiti najkasnije u roku od tri dana od dana utvrđenja da tvrtka, odnosno operater nije postupila prema naređenom u rješenju.
- (3) U provedbi koordiniranog inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje tvrtki, odnosno operateru radi uklanjanja posljedica onečišćenja okoliša, primjenu novih aktivnosti i mjera zaštite koje nisu sadržane u Izvješću o sigurnosti.
- (4) Rješenjem iz stavka 3. ovoga članka inspektor naređuje tvrtki, odnosno operateru da ishodi novu suglasnost ministarstva na izvješće i prije isteka razdoblja od pet godina na koje je dana prethodna suglasnosti te određuje primjereni rok za provedbu mjera odnosno

provedbu mjera sanacijskog programa i način izvršenja inspekcijskog rješenja putem druge osobe te ujedno upozorava tvrtku, odnosno operatera da će se izvršenju naređenih mjera pristupiti najkasnije u roku od trideset dana od dana utvrđenja da tvrtka, odnosno operater nije postupila prema naređenom u rješenju.

(5) Rješenjem iz stavka 1. i 3. ovoga članka inspektor naređuje tvrtki, odnosno operateru i zabranu rada postrojenja, odnosno njegovog dijela i opreme i/ili obavljanja djelatnosti, u slučaju da protekom roka naređenog u tom rješenju utvrdi da tvrtka, odnosno operater nije postupila prema naređenom u rješenju.

Otklanjanje nepravilnosti i/ili nezakonitosti u dokumentima održivog razvitka i zaštite okoliša

Članak 202.

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje županiji, Gradu Zagrebu, velikom gradu, te gradu i općini otklanjanje nepravilnosti i/ili nezakonitosti u dokumentu održivog razvitka i zaštite okoliša i/ili u postupku njegove izrade, odnosno izmjenama i/ili dopunama, te razmatranja ili donošenja.

(2) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor će odrediti primjereni rok u kojem je županija, Grad Zagreb, veliki grad, te grad i općina dužna otkloniti utvrđene nepravilnosti i/ili nezakonitosti.

(3) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor određuje i da će ministarstvo na prijedlog inspektora ukinuti nadzirani dokument održivog razvitka i zaštite okoliša najkasnije u roku od trideset dana od dana utvrđenja da županija, Grad Zagreb, veliki grad, te grad i općina u određenom roku nije postupila prema naređenom u rješenju.

(4) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje županiji, Gradu Zagrebu i velikom gradu izradu i donošenje programa zaštite okoliša i/ili izvješće o stanju okoliša ako utvrdi da županija, Grad Zagreb i veliki grad nije u propisanom roku prema odredbama ovoga Zakona izradila i donijela te dokumente.

(5) Rješenjem iz stavka 4. ovoga članka inspektor će odrediti primjereni rok u kojem je županija, Grad Zagreb i veliki grad dužna donijeti program zaštite okoliša i/ili izvješće o stanju okoliša.

(6) Rješenjem iz stavka 4. ovoga članka inspektor upozorava da će Ministarstvo u ime i na trošak županije, Grada Zagreba, odnosno velikog grada započeti izradu dokumenta održivog razvitka i zaštite okoliša najkasnije u roku od trideset dana od dana utvrđenja da u određenom roku nije postupila prema naređenom u rješenju.

Izrada dokumenata i instrumenta zaštite okoliša

Članak 203.

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje tvrtki, odnosno operateru ili nositelju zahvata izradu propisanog dokumenta održivog razvitka i zaštite okoliša, odnosno instrumenta zaštite okoliša, ako utvrdi da je to dužna izraditi prema odredbama ovoga Zakona i to za:

- plan usklađivanja postrojenja s tehničkim standardima zaštite okoliša,
- studiju o procjeni utjecaja zahvata na okoliš i provedbu procjene utjecaja na okoliš,
- elaborat zaštite okoliša, i
- izvješće o sigurnosti postrojenja, odnosno unutarnji plan.

(2) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor će odrediti rok u kojem je tvrtka, odnosno operater dužna izraditi propisane dokumente održivog razvitka i zaštite okoliša, odnosno

instrumente zaštite okoliša.

(3) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor određuje i način izvršenja inspekcijskog rješenja putem druge osobe najkasnije u roku od trideset dana od dana utvrđenja da tvrtka, odnosno operater ili nositelj zahvata u određenom roku nije postupila prema naređenom u rješenju.

Provedba mjera zaštite okoliša i praćenja stanja okoliša

Članak 204.

(1) U provedbi koordiniranom inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje tvrtki, odnosno operateru provedbu mjera zaštite okoliša i praćenja stanja okoliša (monitoring) utvrđenih u rješenju o prihvatljivosti zahvata za okoliš, ako utvrdi da tvrtka, odnosno operater postupaju protivno tom rješenju.

(2) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor će odrediti rok u kojem je tvrtka, odnosno operater dužna provesti utvrđene mjere zaštite okoliša i praćenja stanja okoliša.

(3) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka inspektor naređuje tvrtki, odnosno operateru i privremenu zabranu obavljanja radnji u proizvodnom procesu, odnosno uporabu postrojenja i opreme zbog kojih je došlo do onečišćenja okoliša ako odmah ili u određenom roku ne postupi prema naređenom i određuje način izvršenja inspekcijskog rješenja putem druge osobe najkasnije u roku od trideset dana od dana utvrđenja da tvrtka, odnosno operater u određenom roku nije postupila prema rješenju.

Oduzimanje znaka zaštite okoliša

Članak 205.

Inspektor će predložiti da Ministarstvo rješenjem oduzme znak zaštite okoliša nadziranoj osobi koja posjeduje taj znak, ako je inspekcijskim nadzorom utvrđeno da ta osoba ne postupaju po uvjetima pod kojima joj je znak bio dodijeljen ili više ne ispunjava propisane uvjete za dodjelu toga znaka.

Oduzimanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša

Članak 206.

(1) Inspektor će predložiti Ministarstvu da rješenjem ovlašteniku oduzme suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša, ako u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da ovlaštenik ne ispunjava uvjete propisane za davanje te suglasnosti ili da stručne poslove zaštite okoliša obavlja protivno ovom Zakonu ili propisima donesenom na temelju ovoga Zakona.

(2) Inspektor će predložiti Ministarstvu da rješenjem pravnoj osobi ovlaštenoj za obavljanje poslova revizije u skladu s ovim Zakonom, odnosno revidentu, oduzme ovlaštenje izdano sukladno ovome Zakonu, kada u inspekcijskom nadzoru utvrdi da ta pravna osoba odnosno revident ne ispunjava uvjete propisane za davanje ovlaštenja, ili da poslove u području zaštite okoliša obavlja protivno ovom Zakonu ili propisima donesenom na temelju ovoga Zakona.

(3) Protiv rješenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(4) Trgovački sud će u sudskom registru na temelju pravomoćnog rješenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka po službenoj dužnosti brisati djelatnost obavljanja stručnih poslova zaštite

okoliša, odnosno poslova revizije u svezi sa zaštitom okoliša.

(5) Prijedlog i rješenje iz stavka 1. i 2. ovoga članka dostavlja se i nadležnoj strukovnoj komori.

Obustava izvođenja radova

Članak 207.

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor rješenjem naređuje tvrtki, odnosno operateru koji je investitor radova postrojenja, obustavu izvođenja radova ako utvrdi da se izvode suprotno objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, odnosno mjerama zaštite okoliša određenih rješenjem o prihvatljivosti zahvata za okoliš.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prije donošenja rješenja, inspektor će pečaćenjem na licu mjesta zatvoriti pristup u prostor u kojem se izvode radovi i tvrtki, odnosno operateru kao investitoru onemogućiti korištenje sredstava za rad.

Privremeno oduzimanje i prestanak važenja uporabne dozvole

Članak 208.

(1) Inspektor će predložiti Ministarstvu da rješenjem tvrtki, odnosno operateru privremeno oduzme uporabnu dozvolu u dijelu objedinjenih uvjeta zaštite okoliša na rok do šest mjeseci, ako u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi:

- da ne postupa po objedinjenim uvjetima zaštite okoliša utvrđenih u uporabnoj dozvoli, zbog čega može prouzročiti opasnost za život i zdravlje ljudi i/ili onečišćenje okoliša,
- da je izvršila promjenu, odnosno rekonstrukciju postrojenja a da o tome prethodno nije obavijestila Ministarstvo odnosno ishodila propisane akte u skladu s ovim Zakonom.

(2) Ako tvrtka, odnosno operater iz stavka 1. ovoga članka u određenom roku ne poduzme naređene mjere usklađivanja s odredbama ovoga Zakona, zbog kojih mu je uporabna dozvola u dijelu objedinjenih uvjeta zaštite okoliša privremeno oduzeta, inspektor će predložiti Ministarstvu da donese rješenje o prestanku važenja uporabne dozvole u dijelu objedinjenih uvjeta zaštite okoliša i prije roka utvrđenog tom dozvolom.

Ukidanje uporabne dozvole po pravu nadzora

Članak 209.

Ako u provedbi inspekcijskog nadzora inspektor utvrdi da su uporabnom dozvolom u dijelu objedinjenih uvjeta zaštite okoliša povrijeđene materijalne odredbe ovoga Zakona i/ili propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, predložit će Ministarstvu da ukine taj dio uporabne dozvole po pravu nadzora.

Izvršenje inspekcijskog rješenja

Članak 210.

(1) Troškovi izvršenja inspekcijskog rješenja namiruju se iz državnog proračuna do naplate od izvršenika.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, na zahtjev jedinice lokalne samouprave na čijem se području provodi izvršenje inspekcijskog rješenja, troškovi izvršenja tog rješenja namiruju se

iz proračuna jedinice lokalne samouprave do naplate od izvršenika.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka troškovi izvršenja rješenja naknađuju se od izvršenika u korist proračuna jedinice lokalne samouprave.

(4) Ako izvršenik ne postupi po rješenju inspektora iz članka 198. stavka 1. i 3., članka 199. stavka 1., članka 200. stavka 1., članka 201. stavka 1., članka 202. stavka 4., članka 203. stavka 1. i članka 204. stavka 1. ovoga Zakona, rješenje će se izvršiti putem druge osobe na trošak i odgovornost izvršenika.

(5) Radi nesmetanog izvršenja inspekcijskog rješenja iz stavka 4. ovoga članka nadležna policijska uprava prethodno osigurava građevinu, gradilište i pristup na gradilište od ljudi i stvari za vrijeme izvršenja inspekcijskog rješenja.

(6) Troškovi izvršenja inspekcijskog rješenja donesenog nepoznatom onečišćivaču namiruju se iz državnog proračuna.

Godišnje izvješće o radu

Članak 211.

(1) Inspekcija zaštite okoliša izrađuje godišnje izvješće o radu.

(2) Sadržaj izvješća iz stavka 1. ovoga članka obuhvaća:

- podatke i informacije o provedbi plana i programa rada,
- podatke i informacije o poduzetim mjerama radi primjene propisa iz nadležnosti Ministarstva,
- zajedničko izvješće o provedenim koordiniranim inspekcijskim nadzorima i o drugim aktivnostima u okviru međusobne suradnje s drugim inspekcijama u području okoliša,
- prijedloge za unapređenje inspekcijskog nadzora u području okoliša i stanja zaštite okoliša.

(3) Godišnje izvješće iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo dostavlja Vladi.

Javnost u obavljanju inspekcijskog nadzora

Članak 212.

Ministarstvo obavještava javnost na web stranici Ministarstva:

- o pojedinim inspekcijskim nadzorima i aktivnostima inspekcije zaštite okoliša,
- o koordiniranim inspekcijskim nadzorima i drugim aktivnostima provedenim u okviru međusobne suradnje inspekcije zaštite okoliša i drugih inspekcija u području okoliša.

Prekršajne i kaznene prijave

Članak 213.

Ako inspekcijskim nadzorom utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon i/ili propis donesen na temelju ovoga Zakona, inspektor ima pravo i obvezu bez odgađanja:

- izdati prekršajni nalog prema posebnom zakonu,
- podnijeti kaznenu prijavu nadležnom tijelu zbog kaznenog djela,
- poduzeti druge mjere i izvršiti druge radnje koje je ovlašten poduzeti i izvršiti na temelju ovoga Zakona i posebnog propisa.

Članak 214.

- (1) Nadzor nad provedbom odredbi iz članka 177. ovoga Zakona obavlja Državni inspektorat.
- (2) U koordiniranim inspekcijskim nadzorima na temelju odredbi iz članka 198. stavka 1. podstavka 4. i stavka 3. podstavka 3., članka 199. stavka 1., članka 200. stavka 1., članka 201. stavka 1. i 3. i članka 204. stavka 1. ovoga Zakona, poduzimaju mjere propisane tim odredbama i druge inspekcije iz članka 182. stavka 2. ovoga Zakona.

XIV. KAZNE NE ODREDBE

Članak 215.

- (1) Novčanom kaznom od 50.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj ovlaštenik ili druga pravna osoba ukoliko:
1. obavlja stručne poslove zaštite okoliša a ne ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom (članak 39. stavak 2.),
 2. započne obavljati stručne poslove zaštite okoliša bez ishodne suglasnosti Ministarstva za obavljanje tih poslova (članak 39. stavak 3.),
 3. obavlja poslove praćenja stanja okoliša a sudjelovao je u izradi ili je izradio studiju o utjecaju zahvata na okoliš kojom je to praćenje stanja okoliša određeno (članak 39. stavak 4.),
 4. izradi studiju o utjecaju zahvata na okoliš neistinitog, netočnog, stručno neutemeljenog sadržaja, odnosno izradi studiju koja ne udovoljava propisanim zahtjevima u vezi s izradom i sadržajem studije (članak 75. stavak 4.),
 5. Agenciji za potrebe informacijskog sustava zaštite okoliša u određenim rokovima ne dostavlja kvalitetne podatke i informacije kao i odgovarajuća izvješća i/ili ako ne osigura nesmetan pristup podacima i korištenje podataka za potrebe informacijskog sustava zaštite okoliša (članak 128. stavak 1.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba ovlaštenika novčanom kaznom od 10.000,00 do 15.000,00 kuna.

Članak 216.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja obavlja provjeru projekata u vezi sa zaštitom okoliša a nije za to ovlaštena sukladno ovom Zakonu (članak 41. stavak 1.).
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba revident koja:
1. obavlja provjeru projekata u vezi sa zaštitom okoliša a nije za to ovlaštena sukladno ovom Zakonu (članak 41. stavak 3.),
 2. obavi provjeru projekta u čijoj je izradi sudjelovala ako je taj projekt u cijelosti ili djelomično izradila pravna osoba kod koje je revident zaposlen (članak 42. stavak 1.),
 3. provjeru projekta ne obavlja na propisani način (članak 42. stavak 2.).
- (3) Uz kaznu za prekršaj iz stavka 1., ovoga članka revidentu se može izreći zaštitna mjera oduzimanja ovlaštenja za provjeru projekata vezano za zaštitu okoliša u trajanju od tri do šest mjeseci, a za prekršaj počinjen drugi puta uz novčanu kaznu izreći će se navedena mjera u trajanju od šest mjeseci do jedne godine.

Članak 217.

- (1) Novčanom kaznom od 100.000,00 do 250.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba u svojstvu tvrtke ukoliko:
1. ne izradi Plan usklađivanja postrojenja s tehničkim standardima zaštite okoliša uređenim

- ovim Zakonom odnosno posebnim propisom te s propisanim mjerama iz potvrđenih međunarodnih ugovora (članak 53. stavak 1.),
2. kod izrade Plana iz članka 53. stavka 1. ovoga Zakona ne poštuje ovim Zakonom i posebnim propisima određene tehničke standarde i rokove prilagodbe postrojenja i/ili se ne pridržava utvrđenih tehničkih standarda i/ili rokova prilikom provedbe Plana (članak 53. stavak 2.),
3. ne izradi planove i programe sukladno ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona odnosno sukladno posebnom propisu kojim je propisana obveza izrade tih dokumenata vezano za djelatnost kojom se bavi (članak 53. stavak 3.),
4. operater tvrtke ne obavijesti ili ne obavijesti u propisanom roku Ministarstvo nakon ishodne uporabne dozvole o početku redovitog rada postrojenja (članak 92. stavak 1.),
5. ne dostavlja Agenciji podatke, odnosno ne prijavi svaki nepredviđeni događaj, vrstu događaja ili djelovanja u okoliš, sve sukladno propisanim obvezama o izvješćivanju (članak 92. stavak 2.),
6. ne dostavlja propisane podatke u propisanom roku iz članka 92. stavka 3. (članak 92. stavak 3.),
7. operater tvrtke ne obavijesti Ministarstvo o svakoj planiranoj rekonstrukciji i promjeni u radu postrojenja sukladno odredbi članka 92. stavka 4. ovoga Zakona (članak 92. stavak 4.),
8. u postrojenju u kojem su prisutne ili će biti prisutne opasne tvari operater tvrtke ne poduzme preventivne mjere nužne za smanjenje rizika nastanka i sprječavanje nastanka velikih nesreća te mjere za ograničavanje utjecaja velikih nesreća na ljude, materijalna dobra i okoliš (članak 98. stavak 1.),
9. u bilo koje vrijeme, operater tvrtke ne pruži Ministarstvu dokaze da je poduzeo sve potrebne mjere u skladu sa ovim Zakonom i provedbenim propisima ovoga Zakona (članak 98. stavak 2.),
10. operater tvrtke utvrdi prisutnost opasnih tvari sukladno članku 98. stavku 4. ovoga Zakona i o tome na propisani način ne obavijesti Ministarstvo (članak 98. stavak 4.),
11. operater tvrtke utvrdi prisutnost opasnih tvari sukladno članku 98. stavku 3. i 6. ovoga Zakona a ne izradi Izvješće o sigurnosti sukladno ovom Zakonu, posebnim propisima i dostupnim novim tehnikama i tehnologijama, ili ga uopće ne izradi (članak 98. stavak 6.),
12. operater tvrtke ne dostavlja podatke i ne informira Ministarstvo i središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje o aktivnostima i sigurnosnim mjerama koje provodi sukladno svom Izvješću o sigurnosti te ako ne informira pravne i fizičke osobe za koje je vjerojatno da bi mogle biti zahvaćene velikim nesrećama koje može uzrokovati njegovo postrojenje (članak 104. stavak 1.),
13. operater tvrtke Izvješće o sigurnosti i unutarnji plan ne dostavi središnjem tijelu državne uprave nadležnom za zaštitu i spašavanje radi izrade vanjskih planova (članak 107. stavak 1.),
14. operater tvrtke unutarnji plan u slučaju pojačanog rizika od nastajanja velike nesreće odnosno u slučaju nastanka velike nesreće ne primjeni bez odlaganja (članak 107. stavak 3.),
15. operater tvrtke ne obavlja praćenje stanja okoliša a podatke mjerenja emisije i imisije ne dostavlja Agenciji odnosno ne dostavlja ih u pisanom i elektronskom obliku (članak 120. stavak 5.),
16. operater tvrtke ne osigura mjerenje emisija u i iz postrojenja, koje neposredno uzrokuju onečišćavanje okoliša, odnosno ne osigura nadziranje njihovih utjecaja na okoliš i o tome ne vodi evidenciju, te ne osigura mjerenje imisija, odnosno sudjelovanje u mjerenju imisija prema udjelu u onečišćivanju okoliša postrojenja kojim upravlja i o tome ne vodi evidenciju (članak 121. stavak 3.),
17. operater tvrtke podatke iz očevidnika o praćenju emisija i imisija ne dostavlja nadležnom upravnom tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu, na propisanim obrascima i u propisanim razdobljima odnosno rokovima (članak 121. stavak 4.),

18. ne osigura financijska sredstva za praćenje stanja okoliša sukladno ovom Zakonu (članak 121. stavak 5.),
19. u roku koji je odredilo Ministarstvo ne izradi ili uopće ne izradi sanacijski program za uklanjanje oštećenja okoliša koja su nastala zbog prekoračenja graničnih vrijednosti emisija u skladu s posebnim propisom (članak 164. stavak 1.),
20. operator tvrtke za sanacijski program iz članka 164. stavka 1. ovoga Zakona ne ishodi suglasnost Ministarstva, a prema ocjeni Ministarstva, i mišljenje drugih nadležnih upravnih tijela (članak 164. stavak 2.),
21. je prema ovom Zakonu obvezan provesti sanacijski program, a nakon provedbe sanacijskih mjera ne osigura praćenje stanja okoliša, odnosno učinka sanacije na stanje okoliša i za to ne osigura financijska sredstva (članak 167. stavak 1.).
- (2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se u svojstvu tvrtke fizička osoba novčanom kaznom od 10.000,00 do 15.000,00 kuna.
- (3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i operator tvrtke novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 218.

- (1) Novčanom kaznom od 50.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj proizvođač koji kada je to propisano, prije stavljanja na tržište na ambalažu proizvoda, odnosno na prateću tehničku dokumentaciju uz proizvod, ne stavi uputu kojom se potrošač obavješćuje o utjecaju proizvoda i ambalaže na okoliš te upućuje na način postupanja s proizvodom i ambalažom nakon njegove uporabe (članak 177. stavak 1.).
- (2) Novčanom kaznom od 50.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj dobavljač novih osobnih vozila namijenjenih prodaji ili leasingu, koji u svrhu zaštite i informiranja potrošača na svakom prodajnom mjestu, uključujući i promotivne sajmove, ne osigura podatke o ekonomičnosti potrošnje goriva i emisijama CO₂ i vodič (članak 177. stavak 2.)
- (3) Novčanom kaznom od 50.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj prodavač koji na prodajnim mjestima istakne oznake, postere, promotivne materijale ili vodiče s oznakama, simbolima ili natpisima koji su suprotni propisanim iz područja zaštite okoliša, ako njihovo izlaganje može dovesti u zabunu potencijalne kupce novih osobnih vozila (članak 177. stavak 4.).
- (4) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba proizvođača, kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna.
- (5) Za prekršaj iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba dobavljača novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna.
- (6) Za prekršaj iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba prodavača novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 219.

- (1) Novčanom kaznom od 300.000,00 do 900.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba u svojstvu tvrtke ukoliko:
1. ne ishodi objedinjene uvjete zaštite okoliša u skladu s ovim Zakonom i provedbenim propisima ovoga Zakona prije početka gradnje i puštanja u rad, kao i prije značajne promjene u radu ili rekonstrukcije postrojenja namijenjenog obavljanju djelatnosti kojom se mogu prouzročiti emisije kojima se onečišćuje zrak, tlo, vode, more te ostale sastavnice okoliša (članak 82. stavak 1.),
2. pri radu postrojenja ne poduzme sve, ili propusti poduzeti neku od mjera radi sprječavanja onečišćenja u skladu s odredbama članka 83. ovoga Zakona (članak 83.),

3. pusti u redoviti rad postrojenje suprotno odredbi članka 91. ovoga Zakona (članak 91. stavak 1. i 2.),
4. operater tvrtke u svrhu izvršavanja obveza iz članka 98. stavka 1. i 2. ovoga Zakona ne utvrdi moguću prisutnost odnosno prisutnost opasnih tvari, prema vrstama i količinama, odnosno količinama koje su veće od dopuštenih i o tome na propisani način ne obavijestiti Ministarstvo sukladno članku 98. stavku 3. ovoga Zakona (članak 98. stavak 3.),
5. u postrojenju obavlja djelatnosti koje uključuju prisutnost opasnih tvari a nije ishodila suglasnost na Izvješće o sigurnosti (članak 100. stavak 1. i 2.),
6. operater tvrtke ne postupi u skladu s odredbom članka 103. stavka 1. ovoga Zakona (članak 103. stavak 1.),
7. operater tvrtke ne ishodi novu suglasnost na Izvješće o sigurnosti u slučaju propisanom člankom 103. stavkom 2. ovoga Zakona (članak 103. stavak 2.),
8. operater tvrtke u slučaju velike nesreće ne postupi u skladu s odredbama članka 105. stavka 1., 2. i 3. ovoga Zakona (članak 105.),
9. svojim djelovanjem ili propustom djelovanja prouzroči opasnost po okoliš odnosno onečišćivanje okoliša, a bez odlaganja ne poduzme mjere sprječavanja odnosno mjere otklanjanja u skladu s ovim Zakonom i provedbenim propisima ovoga Zakona (članak 159. stavak 1.),
10. u slučaju nastanka štete u okolišu operater tvrtke:
 - bez odlaganja ne obavijesti tijelo nadležno sukladno posebnom propisu o zaštiti i spašavanju,
 - ne poduzme sve provedive aktivnosti i mjere za trenutačni nadzor, ograničavanje, otklanjanje i ostale potrebne radnje za stavljanje uzročnika štete pod kontrolu u cilju sprječavanja daljnjih šteta na okolišu i opasnosti za ljudsko zdravlje,
 - ne poduzme nužne mjere otklanjanja štete sukladno posebnom propisu (članak 160. stavak 1.).
- (2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se u svojstvu tvrtke fizička osoba novčanom kaznom od 10.000,00 do 15.000,00 kuna.
- (3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i operater tvrtke novčanom kaznom od 10.000,00 kuna.

Članak 220.

- (1) Novčanom kaznom od 100.000,00 do 250.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj nositelj zahvata pravna osoba ukoliko:
 1. za zahvat za koji je određeno provođenje procjene utjecaja na okoliš putem stručnih i za to osposobljenih osoba ne provodi mjerenja emisije i ne vodi o tome očevidnike, putem stručnih i za to osposobljenih osoba ne provodi mjerenja imisije, odnosno ne sudjeluje u mjerenju imisija, prema udjelu svoga zahvata u onečišćavanju okoliša, te ne sudjeluje u praćenju prirodnih i drugih pojava koje su posljedica onečišćavanja okoliša (članak 121. stavak 1. podstavak 1., 2. i 3.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba nositelja zahvata novčanom kaznom od 5.000,00 kuna.
- (3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se nositelj zahvata fizička osoba novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.

Članak 221.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 15.000, 00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba u svojstvu: ovlaštenika, tvrtke, nositelja zahvata, ovlaštenika za reviziju, ako onemogućiti

obavljanje pregleda inspektora odnosno inspektora nadležnog prema posebnom zakonu ili ne dostavi u određenom roku na uvid sve podatke i dokumentaciju potrebnu u provedbi nadzora (članak 187.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kuna i fizička osoba u svojstvu tvrtke, nositelja zahvata odnosno revidenta.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 222.

(1) Svako neispunjenje obveza određenih provedbenim propisima ovoga Zakona: tvrtki, operateru, nositelju zahvata, ovlašteniku, pravnoj osobi ovlaštenoj za poslove revizije i revidentu te onečišćivaču, te neispunjenje tih obveza u utvrđenom roku i na propisani način smatrat će se prekršajem u smislu ovoga Zakona.

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka tvrtka, pravna osoba nositelj zahvata, ovlaštenik, pravna osoba ovlaštena za poslove revizije te pravna osoba onečišćivač, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 800.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i operater, odgovorna osoba pravnih osoba iz stavka 2. ovoga članka te revident, novčanom kaznom od 3.000,00 do 15.000,00 kuna.

Članak 223.

(1) Za prekršaje propisane ovim Zakonom prekršajni postupak ne može biti pokrenut kada protekne tri godine od dana počinjenja prekršaja.

(2) Izrečene prekršajne sankcije ne mogu biti izvršene ako od dana pravomoćnosti odluke o prekršaju protekne tri godine, a zastara počinje teći od dana kada je počinitelj prekršaja primio pravomoćnu odluku urednom dostavom, odnosno od dana kada je prvostupanjska odluka postala pravomoćna.

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 224.

(1) Vlada je obvezna Hrvatskom saboru podnijeti prijedlog Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske iz članka 44. stavka 4. ovoga Zakona, najkasnije u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Vlada je obvezna Hrvatskom saboru podnijeti prijedlog Strategije zaštite morskog okoliša iz članka 49. stavka 4. ovoga Zakona najkasnije u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 225.

(1) Vlada će donijeti Plan zaštite okoliša Republike Hrvatske iz članka 45. stavka 4. ovoga Zakona u roku od jedne godine od dana donošenja Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske.

(2) Vlada će donijeti Plan intervencija iz članka 50. ovoga Zakona u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Vlada će propise iz: članka 57. stavka 4., članka 71. stavka 3., članka 82. stavka 4., članka 97. stavka 2., članka 117. stavka 5., članka 123. stavka 1., članka 127. stavka 3., članka 137.

stavka 2. i članka 150. stavka 4. ovoga Zakona donijeti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 226.

Ministar će propise iz: članka 39. stavka 7., članka 40. stavka 6., članka 41. stavka 8., članka 42. stavka 3., članka 65. stavka 8., članka 96. stavka 2., članka 108. stavka 2., članka 120. stavka 4., članka 129. stavka 3., članka 164. stavka 3., članka 175. stavka 5., članka 176. stavka 5., članka 177. stavka 5. i 6., članka 184. stavka 3. i članka 194. stavka 5., ovoga Zakona donijeti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 227.

Skupština županije odnosno Skupština Grada Zagreba i gradsko vijeće velikog grada obvezuju se donijeti program iz članka 46. stavka 3. ovoga Zakona u roku od godinu dana od dana donošenja Plana zaštite okoliša Republike Hrvatske.

Članak 228.

(1) Do donošenja dokumenata iz članka 224. i članka 225. stavka 1. i 2. i iz članka 227. ovoga Zakona primjenjivat će se odgovarajući dokumenti o zaštiti okoliša doneseni na temelju Zakona o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 82/94. i 128/99.), koji ostaju na snazi do donošenja odgovarajućih dokumenata sukladno ovom Zakonu.

(2) Dokumenti iz stavka 1. ovoga članka za vrijeme dok su na snazi prema odredbi toga stavka ovoga članka mogu se mijenjati i dopunjavati sukladno zakonu temeljem kojega su doneseni.

(3) Do stupanja na snagu provedbenih propisa iz članaka 225 stavka 3. i članka 226. ovoga Zakona ostaju na snazi propisi doneseni na temelju Zakona o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 82/94. i 128/99.), u dijelu, u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona i to:

1. Uredba o standardima kakvoće mora na morskim plažama (»Narodne novine«, br. 33/96.),
2. Uredba o uvjetima za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (»Narodne novine«, br. 7/97.),
3. Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša (»Narodne novine«, br. 74/99. i 79/99.),
4. Uredba o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknada na opterećivanje okoliša otpadom (»Narodne novine«, br. 71/04.),
5. Odluka o uvjetima označavanja ambalaže (»Narodne novine«, br. 155/05., 24/06. – ispr. i 28/06. – ispr. ispravka),
6. Pravilnik o katastru emisija u okoliš (»Narodne novine«, br. 36/96.),
7. Pravilnik o znaku zaštite okoliša (»Narodne novine«, br. 64/96.),
8. Pravilnik o službenoj iskaznici inspektora inspekcije zaštite okoliša Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (»Narodne novine«, br. 1/05.),
9. Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš (»Narodne novine«, br. 59/00., 136/04. i 85/06.),
10. Pravilnik o priznanjima i nagradama za dostignuća na području zaštite okoliša (»Narodne novine«, br. 26/02. i 36/02.),
11. Pravilnik o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon (»Narodne novine«, br. 20/04.).

Članak 229.

- (1) Stupanjem na snagu ovoga Zakona u smislu odredbe članka 54. stavka 4. ovoga Zakona ostaje na snazi Uredba o tehničkim standardima zaštite okoliša od emisije hlapivih organskih spojeva koje nastaju skladištenjem i distribucijom benzina (»Narodne novine«, br. 135/06.). Ova Uredba ostaje na snazi do utvrđivanja novih standarda za područje zaštite okoliša koje se uređuje tom Uredbom, a sukladno odredbama članka 54. stavka 6. ovoga Zakona.
- (2) Do uspostave sustava intervencija u zaštiti okoliša prema ovom Zakonu i posebnom zakonu o zaštiti i spašavanju ostaje na snazi Plan intervencija u zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 82/99., 86/99. i 12/01.).
- (3) Do donošenja Plana intervencija iz članka 50. ovoga Zakona ostaje na snazi Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj (»Narodne novine«, br. 8/97.).

Članak 230.

- (1) Vlada će osnovati savjetodavna i druga tijela prema odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Ministar će osnovati savjetodavna i druga tijela prema odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 231.

- (1) Agencija je dužna je uskladiti svoju djelatnost s odredbama ovoga Zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Do usklađivanja djelatnosti prema odredbama ovoga Zakona, Agencija će obavljati djelatnost prema svojoj registriranoj djelatnosti.

Članak 232.

- (1) Županije i Grad Zagreb su dužni osigurati obavljanje poslova određenih im ovim Zakonom te su u tu svrhu obvezni do kraja prvog tromjesečja 2008. godine ustrojiti nadležna upravna tijela.
- (2) Županije i Grad Zagreb dužni su svoje statute, odluke i druge opće akte, a osobito akte o unutarnjem ustrojstvu i unutarnjem redu nadležnog upravnog tijela uskladiti s ovim Zakonom do 15. prosinca 2007. godine.
- (3) Dana 1. siječnja 2008. godine županije preuzimaju službenike, poslove i uredsku i drugu opremu te arhiv ureda državne uprave u županijama koji su se odnosili na obavljanje poslova na temelju Zakona o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 82/94. i 128/99.), svatko sa svojeg područja a u skladu s uređenjem samoupravnog djelokruga prema posebnom propisu.
- (4) Županije su dužne rasporediti preuzete službenike na radna mjesta s danom 01. siječnja 2008. godine.

Članak 233.

- (1) Pravne osobe koje su na temelju Zakona o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 82/94. i 128/99.) ishodile suglasnost za obavljanje stručnih poslova u vezi sa zaštitom okoliša dužne su u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu provedbenog propisa iz članka 39. stavka 7. ovoga Zakona Ministarstvu podnijeti zahtjev za izdavanje suglasnosti za obavljanje tih poslova sukladno ovom Zakonu.
- (2) Ako u roku iz stavka 1. ovoga članka ne podnese zahtjev za izdavanje suglasnosti za

obavljanje poslova u skladu s ovim Zakonom, pravnoj osobi prestaje pravo na obavljanje stručnih poslova u vezi sa zaštitom okoliša.

Članak 234.

- (1) Fizičke osobe koje su zaposlenici ovlaštenika i obavljaju stručne poslove iz područja zaštite okoliša a imaju najmanje 10 godina radnog staža na poslovima zaštite okoliša, odnosno fizičke osobe koje su radile na stručnim poslovima iz područja zaštite okoliša do stupanja na snagu ovoga Zakona i imaju najmanje 10 godina radnog staža na tim poslovima, smatrat će se osobama s položenim stručnim ispitom sukladno ovom Zakonu.
- (2) Fizičke osobe koje su zaposlenici ovlaštenika i obavljaju stručne poslove iz područja zaštite okoliša a na koje se primjenjuju odredbe stavka 1. ovoga članka, dužne su položiti stručni ispit u skladu s odredbama ovoga Zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu provedbenog propisa iz članka 40. stavka 6. ovoga Zakona.
- (3) Ukoliko ne polože stručni ispit u propisanom roku fizičkim osobama iz stavka 2. ovoga članka prestaje pravo na obavljanje poslova iz područja zaštite okoliša kod ovlaštenika.
- (4) Inspektori s više od pet godina radnog iskustva na poslovima inspekcije zaštite okoliša smatrat će se osobama s položenim stručnim ispitom sukladno ovom Zakonu.

Članak 235.

- (1) Operater koji u postrojenju tvrtke utvrdi prisutnost opasnih tvari obavezan je uskladiti postrojenje i rad postrojenja s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu uredbe iz članka 97. stavka 2. ovoga Zakona.
- (2) Tvrtki operatera koji ne postupi sukladno odredbama iz stavka 1. ovoga članka, po proteku propisanog roka zabranit će se rad postrojenjem.

Članak 236.

- (1) Tvrtka nastavlja s radom s postojećim postrojenjem dok ne ishodi rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša u skladu s ovim Zakonom.
- (2) Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeće postrojenje izdaje se na rok od 5 godina.
- (3) Uvjeti za ishođenje rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja i način izdavanja toga rješenja te rokovi za ispunjenje i primjenu uvjeta iz rješenja uređuju se uredbom iz članka 82. stavka 4. ovoga Zakona.
- (4) Operater tvrtke je obavezan za postojeće postrojenje tvrtke, za koje je ovim Zakonom propisana obveza ishođenja rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, u skladu s ovim Zakonom i uredbom iz članka 82. stavka 4. ovoga Zakona, u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, izraditi analizu stanja vezano za postrojenje i elaborat o načinu usklađivanja s odredbama ovoga Zakona.
- (5) Analizu stanja i elaborat iz stavka 4. ovoga članka operater tvrtke obavezan je u propisanom roku dostaviti Ministarstvu na ocjenu i mišljenje.
- (6) Nakon što dobije pozitivno mišljenje na analizu i elaborat iz stavka 4. ovoga članka, tvrtka je obvezna u roku od šest mjeseci podnijeti zahtjev za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje na koje se analiza i elaborat odnose.
- (7) Iznimno, od odredbi ovoga Zakona o utvrđivanju objedinjenih uvjeta zaštite okoliša, ako na temelju analize stanja vezano za postrojenje i elaborata o načinu usklađivanja s odredbama ovoga Zakona Ministarstvo ocijeni da postojeće postrojenje ne ispunjava sve propisane uvjete za zaštitu zraka, tla, vode i/ili mora te drugih sastavnica za izdavanje objedinjenih uvjeta

zaštite okoliša, a ispunjava uvjete propisane prijelaznim odredbama u posebnim propisima glede tih sastavnica okoliša i opterećenja, može tvrtki, na njen pisani zahtjev, izdati privremeno rješenje o objedinjenim uvjetima za zaštitu okoliša za postojeće postrojenje.

(8) Rok na koji se izdaje privremeno rješenje iz stavka 7. ovoga članka ne može biti duži od roka utvrđenog prijelaznim odredbama posebnih propisa.

(9) Tvrtki operatera koji ne postupi sukladno odredbama iz stavka 4. ovoga članka, po proteku roka propisanog stavkom 4. ovoga članka i tvrtki koja se ne uskladi s odredbama ovoga Zakona u propisanom roku posebnim rješenjem zabranit će se rad postrojenjem.

(10) Protiv rješenja iz stavka 7. i 9. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 237.

(1) Postupci pokrenuti po odredbama Zakona o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 82/94. i 128/99.) do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama toga Zakona.

(2) Postupci započeti prema odredbama općih akata jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave donesenim prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema odredbama tih propisa.

(3) Postupci pokrenuti pred prekršajnim sudom po odredbama Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 82/94. i 128/99.) do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama toga Zakona.

Članak 238.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

- Zakon o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 82/94. i 128/99.),
- U Uredbi o osnivanju Agencije za zaštitu okoliša (»Narodne novine«, br. 75/02.) članak 4.,
- U Zakonu o otpadu (»Narodne novine«, br. 178/04. i 111/06.) u članku 20. stavci 2., 3. 4., 5., i 6.,
- U Zakonu o zraku (»Narodne novine«, br. 178/04.) članak 33. stavak 1. podstavak 1. i članak 34.

Članak 239.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredbe članka 37. stavka 3. i članka 72. stavka 6. ovoga Zakona, koje stupaju na snagu danom prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Klasa: 351-01/07-01/02
Zagreb, 3. listopada 2007.

HRVATSKI SABOR
Predsjednik
Hrvatskoga sabora
Vladimir Šeks, v. r.